

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1691. usque ad annum 1701

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

Liber CCXII

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67627)

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

CONTINUATÆ.

LIBER CCXII.

INNOCENT. XII. PONTIF. MAXIM.
LEOPOLDUS I. ROM. IMP.

§. I.

*Jansenistarum libri a Mechliniensi
Archiepiscopo damnati.*

Mortuo Arnaldo necdum hostium
suorum indignatio conquievit;
quamvis enim doctrinam de
absolutione ante pœnitentiam peractam
deneganda, quam in suo libro *de fre-*
quenti communione propugnauerat, ab
Alexandro VII. in propositione decima
sexta & sequentibus condemnari im-
petrassent, nondum tamen contenti,
plurimos libros a Jansenii Discipulis
editos, atque inter eos præfatum quo-
que Arnaldi librum & Methodum Huyg-
henianam apud Humbertum a Preci-
piano Mechliniensem Archiepiscopum
Hist. Eccles. Tom. LXVI. S rur-

*Caus. Quesn.
Hode Hist.
de Louis
lib. 51.*

Sæc. XVII. rursus denuntiarunt. Hic ergo dictos
A.C. 1695. libros censura confixit: Verum Ques-

Pag. 5.

næ factionis Caput erat, maximam suis
injuriam fuisse illatam ratus, Archipræ-
sulis censuræ pro more suo probra &
contumelias reposuit, ac die decima
quinta Januarii ad eundem Præfulem
infamem prorsus libellum, quem ta-
men *Humillimam expositionem* &c. no-
minabat, typis edidit, eique expro-
bavit, quod rejectis saluberrimis pas-
cuis venenum porrexerit, dum fu-
nesta illusione Pastores, Diæcesis suæ
grex, alique sanam doctrinam ab-
horre incipiant, atque in utriusque
hujus Sacramenti administratione &

Pag. 33. 34.

usu per novum hujus Præsulis Decre-
tum innumeris sacrilegiis exponan-
tur, falsaque poenitentia semetipfos
decipiant, & fors totam vitam suam
in continua Corporis & Sanguinis
Christi profanatione transigant, tan-
demque in finali impoenitentia mo-
riantur: postmodum Quesnelus sum-
ma temeritate Archiepiscopi sui decre-
tum, *tanquam salutis veritati contrarium,*
non modo errorem haud tolerandum, sed
damnable peccatum, & abominationem de-
solationis appellabat, in ipsum quoque
Archiepiscopum his verbis inveheba-
tur. *Quis Tyrannorum unquam adeo cru-*
delis,

Pag. 37.

delis, adeo rabidus exstitit, ut promulgata *Sæc. XVII.*
 lege suis subditis prohiberet, ne alimento *A.C. 1695.*
 ad conservandam corporis sanitatem vitam-
 que instituto uterentur? hoc de-
 cretum non ex amore veritatis & justi- *Pag. 45. 62.*
 tiæ, nec ex Zelo erga utilitatem Ecclesiæ,
 sed ex invidia, animositate, odio & vin-
 dicta ortum traxit unde sine Dei
 offensa, sine calumnie tam atrocis parti-
 cipatione approbari nequit inde
 vero conclusit Quesnellus, huic de-
 creto non esse obtemperandum: Ve-
 rum hujus scripti indignitas, Autho-
 risque audacia tantopere offendit Belgii
 Magistratum, ut Archiepiscopi sui ho-
 norem vindicaturus, Quesnelli libel-
 lum supplicem publice carnificis manu
 comburi præciperet: Nihilominus haud
 majore reverentia eundem Præfulem
 infectatus est Hennebelus, data ad
 eundem epistola, propter quam tamen
 Romæ graviter punitus est, eamque
 Archiepiscopus per decretum pro-
 hibuit.

§. II.

*Alius liber, cui titulus: Annus Chri-
 stianus ab Innocentio XII.
 proscriptus.*

Verum sacra hæc fulmina Quesnelli, *Causa Ques-*
 eique adhærentium corda adeo *nel. p. 86.*
& 103.

Sæc. XVII non ad pœnitentiam feriebant, ut inde
 A. C. 1695. ad maiorem audaciam concitati, omnes
 suorum libros vel a Papa vel Episcopis proscriptos in Hollandiam, novo
 prælo subjiciendos mitterent, ac magnam eorum collectionem, Andrea Schu-
 rio Trajectensem Typographum sollicitante, adornare meditarentur: inde
 vero contigit, quod in Hollandia quamplurimi ex Clero Catholico, ac præci-
 pue Heussenius, Candidus, Erckelius, Oosterlingus, imo ipsemet Archiepi-
 scopus Sebastenus sensim hoc veneno inficerentur, & Quesneli aliorumque
 ejusdem furfuris Scriptorum opera maximo in pretio haberent, novasque
 eorum editiones ibidem procurarent: Jam dudum Alexander VII. librum,
 cui titulus: *Annus Christianus* prohibue-
 rat, ratus, Sacrorum Mysteriorum di-
 gnitati & Sacrosancti ritus Majestati
 contrarium esse, si Divina Officia pro
 singulis Dominicis & festis, necnon
 Sacramenta administrandi & offi-
 cium Sepulturæ peragendi ritus &c.
 in vulgarem linguam versi vulgo ex-
 ponerentur: Attamen hoc ipsum Pon-
 tificis interdictum stimulante Quesnello
 Batavi Cleri cupiditatem adeo incita-
 bat, ut præfatum librum ibidem rursus
 prælo subjicerent, & ad cujusvis ordi-
 nis & sexus homines transmitterent,
 cun-

cunctosque versiculos, orationes & reliqua in Rituali Romano contenta in Missione Hollandica idiomate Batavico Sæc. XVII.
A. C. 1695.

legerent: Hæc novitas quosdam adeo offenderat, ut ad Mechliniensem Archiepiscopum hujus anni Mense Martio rem deferrent, eo fine, ut ipse desuper summum Pontificem consuleret: Eapropter totius rei seriem exponentes hæc ad Archipræsulem perscribere:

„Ab aliquibus mensibus R. P. Van
„Hoorn ex Ordine Dominicanorum præ-
„dicavit, Missam & Canonem Missæ lin-
„gua vulgari impressam non debere
„dari populo legendam, & tales im-
„pressiones per Bullam Alexandri VII.
„damnatas esse sub poena excommuni-
„cationis majoris. Amplissimus Hugo
„Van Heussen Provicarius Ultrajecti-
„nus Leidæ habitans vocavit dictum
„Patrem, ipsum corripuit, quod talia
„prædicaret, & dixit, optimum esse,
„quod populus lingua vulgari Missam,
„& Canonem legeret, quia, inquit,
„adstantes Laici sunt sacrificantes cum
„Sacerdote, debent scire, quid legant:
„quoad Bullam Alexandri VII. respon-
„dit dictus D. Hugo Provicarius, hoc
„totum fuisse pro Gallia prohibitum,
„sed non pro Hollandia, cum tamen
„sub Alexandro VII. tot ferme essent
„hæretici in Gallia, quam nunc in
S 3 „Hol-

Sæc. XVII. „Hollandia, in quorum hæreticorum
A. C. 1695. „favorem prætendit dictus Hugo, de-
 „bere omnia Belgice legi.,

„A paucis mensibus idem Hugo in
 „sua Ecclesia inter Missarum Solemnia
 „publice Sacramentum Matrimonii ad-
 „ministravit Domino Van Aelteren &
 „ipsius sponsæ lingua Belgica, omnes
 „scilicet versiculos, Orationes, & om-
 „nia, quæ sunt in Rituali, Belgice le-
 „gens.,

„Mense ultimo Februarii, idem
 „Hugo publice cum rochetto & stola
 „officium Sepulturæ cujusdam filix
 „devotæ Catharinæ Bannier totaliter
 „lingua Belgica celebravit, ab initio
 „usque ad finem, incensationes, asper-
 „siones, & omnia generaliter ex Ri-
 „tuali Romano Belgice alta voce, &
 „solemniter pronuntians, & hoc præ-
 „sentibus tot personis Catholicis ex
 „utroque sexu, quot poterat continere
 „magna camera, in qua Corpus de-
 „functæ jacebat, in domo Domini Brien
 „medici ad insigne Vituli coronati in
 „platea Harlemensi.,

„Idem Hugo administrat Baptis-
 „mum, extremam unctionem lingua
 „Belgica, omnia ex Rituali Romano
 „Belgice pronuntians. Omnia supra-
 „dicta sunt publica, & Lugduni Bata-
 „vorum pluries, & coram perplurimis
 „testibus facta.,

Hoc

„Hoc interim est Caussa maxima-
 „rum quæstionum inter amicos, & pœ-
 „nitentes dicti D. Hugonis van Heussen
 „Provicarii, & amicos, & pœnitentes
 „aliorum Sacerdotum, & Missionario-
 „rum.,

Sæc. XVII.
 A. C. 1695.

Re igitur a Patribus Congregatio-
 nis de propaganda fide mature discuf-
 fa, Innocentius XII. Papa hunc librum,
 cui titulus: *Annus Christianus, seu Missæ
 in Dominicis, feriis & festis totius anni
 unacum alio libello de devotione & cultu
 B. V. debito*, die septima Septembris
 proscripsit: edito hoc decreto: „Sacra
 „Congregatio &c. de mandato Sancti-
 „tatis suæ, præsentis decreto prohibet
 „& damnat infra scriptos libros, folia
 „& Theses, videlicet: *de Devotione B.
 „V. M. &c. & Annus Christianus &c.*
 „undecim Tomis Auctoris Anonimi, in
 „quibus continetur Missale Romanum
 „in idiomate Gallico translatum, jam
 „ab Alexandro VII. prohibitum, &
 „quatenus opus sit, denuo prohibetur.,

„Hos itaque Libros, Folia, & The-
 „ses respective prohibitos, & damna-
 „tos per idem Decretum eadem Sacra
 „Congregatio de mandato, ut supra,
 „vetat, ne quis cujuscunque sit Status
 „& Conditionis, & quocunque idio-
 „mate, & versione impressos, vel im-
 „primendos in quocunque loco audeat

S 4

„ullo

Sæc. XVII. „ullo modo, & sub quocunque præ-
A. C. 1695. „textu imprimere, vel imprimi facere,
 „neque impressos apud se retinere, &
 „legere licite valeat; sed ipsis Ordina-
 „riis locorum, aut hæreticæ pravita-
 „tis Inquisitoribus statim, & cum ef-
 „fectu tradere, & consignare teneatur,
 „sub poënis in indice Librorum pro-
 „hibitorum. „

Quam indomitæ autem furiis denuo
 Quesnellus in hoc quoque decretum
 debacchatus sit, vix calamo aut lingua
 exprimi potest.

§. III.

*Inquisitionis censura in Acta Sancto-
 rum a Bollandistis concinnata.*

*Acta Boll.
 vindic.
 Argentré
 coll. Jud.
 part. 3.
 pag. 394.
 Bibl. Car-
 melit.*

Vix Hagiographi Belgæ primos sui
 operis tomos publicæ luci dona-
 verant, cum illico quamplurimi eos
 aggrederentur, de injuriis, ac teme-
 rariis opinionibus postularent, errorum-
 que convincerent. Ad molem operis
 crescebat adversantium, Censorumque
 numerus atque auctoritas: habebant
 Franciscani, Minimi, Dominicani, Be-
 nedictini, omnisque Status & condi-
 tionis Viri, quod in hisce libris carpe-
 rent, & quasdam illorum partes cri-
 minarentur: Primum vero discordiæ
 pomum inter Jesuitas & Carmelitas
 jecit

Sæc. XVII.
A. C. 1695.

jecit P. Daniel Papebrochius Jesuita, qui Henschenio in colligendis Sanctorum actis adjunctus erat. Hic non modo hujus Ordinis antiquitatem impugnare, sed etiam plurimos Sanctos eidem conjecturis, ac potissimum argumentis, ut vocant, negativis abjudicare aggrediebatur, quo comperto supremus Ordinis Præpositus Generalis Matthæus Orlandus, Papebrochium moneri curavit, ne sua scribendi intemperie charitatis vinculum dissolveret, non sine Catholicorum, hæreticorumque offensione: cum autem Papebrochius a semel concepto Historiam Carmelitanam impugnandi proposito recedere nollet, Franciscus Bonæ spei Carmelita Ordinis sui Historiam edito armamentario suo comprobavit, his autem a Papebrochio flocci habitis Carmelitæ R. P. Olivam Societatis Generalem rogarunt, quatenus dissensionum semina in suo ortu suffocare vellet: Hic quoque die decima quarta Novembris anno hujus sæculi septuagesimo primo ad præfervidum hunc Jesuitam has dedit literas, „R. P. PP. Carmelitæ valde desiderant, ut cum in actis Sanctorum, in quibus conscribendis Rev. Vestra versatur, Ordinis istius mentio incidet, antiquitatem illius, quam aliqui etiam e Nostis Scriptoribus adstruxerunt,

Sæc. XVII. „runt, minime impugnet; quin potius
A. C. 1695. „confirmet, si quæ forte in eam rem
 „argumenta suppetant. Cum igitur
 „præclaræ hujus Religiosæ familiæ
 „caussa plurimum cupiam, ad mentem
 „plane meam, votumque faciet Rev.
 „Vestra, si ipsorum hac in re deside-
 „rium fecerit satis. Et certe antiqui-
 „tatis gloria, quæ huic Ordini tribui-
 „tur, a nobis, si non confirmanda,
 „saltem impugnanda non est.

Verum nec Generalis sui monita
 animum Papebrochii immutare pote-
 rant: instant Carmelitani Belgæ apud
 eundem iteratis literis, traditisque
 scriptis, ac verbis omni humanitate
 plenis declarant, se nullam velle ha-
 bere partem in hisce amaris querelis;
 ast cuncta pro conservanda pace ex-
 cogitata media erant frustranea, per-
 gebat ille mordaci suo stylo Sanctorum
 vitas suggillare, etsi rursus a Societa-
 tis Præposito jussus fuisset, ut cujus-
 dam sancti Carmelitæ *vitam cum novitiis*
& inauditis hætenus notis suis supprimeret,
nec eam cum ceteris Sanctorum Actis di-
strahi sineret: Nulla igitur spes aliunde,
 quam a Sacra Sede affulgere videba-
 tur: unde P. Sebastianus a S. Paulo
 Provinciæ Flandro-Belgicæ Provincia-
 lis anno hujus sæculi octogesimo ter-
 tio Libellum supplicem Innocentio XI.

&

& decimo post anno alium Innocen-
 tio XII. obtulit, supplex, ut Pontifex
 una ex parte perpenſis Carmelitarum
 fundamentis, ex altera Papebrochii
 hallucinationibus, quid juris eſſet, pro-
 nuntiare dignaretur. Hæc cum Romæ
 ac in Belgio gererentur, acrius in Hi-
 ſpania ſcriptis ultro citroque editis cer-
 tatum eſt, Carmelitis apud Inquiſitio-
 nem Generalem læſum jus reparari ro-
 gantibus, eo autem tempore Didacus
 Sarmiento Valladares Generalis Inqui-
 ſitor Jeſuitis oppido addictus præva-
 luit, quo tamen fatiſ functo Carme-
 litæ Papebrochii, ſociorumque acta
 rursus apud Toletanæ Inquiſitionis tri-
 bunal detulerunt. Igitur Inquiſitionis
 Qualiſicatores re mature diſcuſſa, per-
 penſisque accuſationum articulis, atque
 excerptarum propoſitionum offendicu-
 lis die decima quarta Novembris qua-
 tuordecim tomos: *Acta Sanctorum* in-
 ſcriptos proſcribere, edito decreto
 ſequenti:

„Nos Inquiſitores Apoſtolici, adver-
 ſus Hæreticam pravitatem, & Apo-
 ſtaticam in urbe, Regno, & Archiepi-
 ſcopatu Toletano, necnon Jurisdi-
 ctione Abulæ, Segoviæ, Siguntia,
 & in iis, quæ citra ſunt, partibus Au-
 thoritate Apoſtolica, & ordinaria &c.
 omnibus & ſingulis cujuſcunque gra-
 dus,

Sæc. XVII.
 A. C. 1695.

Sæc. XVI. „dus, Status, Conditionis, Præemi-
A. C. 1695. „nentiæ, Dignitatis sint, sive exempti,
 „sive non vicini, commorantesque hoc
 „in oppido Toleti cives, aliarumque
 „civitatum, vicorum, cæterorumque
 „præfatæ Jurisdictionis nostræ locorum
 „Incolæ. Notum facimus, rescivisse nos
 „fuisse libros quospiam typis mandatos,
 „ac evulgatos, quos omnes colligi, &
 „collectos omnino prohiberi jubemus.
 „Sequentes ejusmodi sunt:

„Liber in Folio, primus, secundus
 „& tertius, cui titulus est: *Acta San-*
ctorum Martii, editus Antverpiæ a
 „pud Jacobum Meursium, prior uter-
 „que Tomus Anno 1668. posterior item
 „Anno 1668.

„Liber alter, primus, secundus,
 „tertiusque Tomus, qui inscribitur:
 „*Acta Sanctorum Aprilis*, impressus Ant-
 „verpiæ apud Michaellem Knobbarum
 „Anno 1675.

„Alius item Liber primus, secun-
 „dus, tertius, quartus, quintus, sex-
 „tus ac septimus Tomus, inscriptus:
 „*Acta Sanctorum Maij*: quique impres-
 „sus Antverpiæ est; primus quidem,
 „secundus & tertius Tomus Anno 1680.
 „quartus & quintus Anno 1685. sextus
 „demum atque septimus Anno 1688.

„Liber iterum alius, cui titulus;
 „*Propilæum ad Acta Sanctorum Martii*:
 „Edi-

„Editionis Antverpiensis, apud Michaelē Knobbarum, Anno 1685. ut ex
 „operis dedicatione patet, quorum omnino quatuor supra decem tomi sunt, Au-
 „thores eorum sunt Godefridus Hensche-
 „nius, & Daniel Papebrochius Societa-
 „tis Jesu.

„Cum in iis vero Propositiones ha-
 „beantur erroneæ, hæreticæ, sapien-
 „tes hæresim, infide periculosa: ican-
 „dalosa, piarum offensivæ aurium,
 „schismaticæ, seditiosa, temerariæ,
 „audaces, præsumptuosa, summis plu-
 „ribus injuriæ Pontificibus, sanctæ Sedi
 „Apostolicæ, Sacræ Rituum Congre-
 „gationi, Breviario, Martyrologioque
 „Romanis, nimiumque quibusdam ali-
 „quorum eximiis Sanctorum virtutibus
 „detrahentes: plurima item scripta,
 „necnon contra debitam in Sanctis Pa-
 „tribus plurimis, ac in primis gravibus
 „Ecclesiasticis Theologis reverentiam
 „Clausulæ. Quin etiam cum propo-
 „sitiones contineant, quæ Statum læ-
 „dunt Religiosum & complures Ordines,
 „Carmelitas maxime, ipsorumque Scri-
 „ptores gravissimos: Nationes bene
 „multas, & Hispaniam præcipue; plu-
 „rima item dogmata, quæ summi
 „Pontifices, & Ecclesia prohibuerunt,
 „ac damnaverunt, utpote edita nota-
 „tis infamia ab Authoribus, suæ ipso-
 „rum audacter Doctrinæ fidentibus, ut
 „eam,

Sæc. XVII., eam, quæ Sanctorum est, & Eccle-
 A. C. 1695., siæ Traditiones impugnent.,

„Idcirco præcipimus, ne quis qua-
 „liscunque Status, dignitatis, aut con-
 „ditionis ille sit, asservet, legat, aut
 „dictos vendat libros, seu impressos,
 „seu manuscriptos, seu præfatæ sint,
 „seu alterius Editionis; vel typis eos-
 „dem mandet, emat, aut vertat de-
 „nuo, sub ipsa Excommunicationis Ma-
 „joris latæ Sententiæ, ducentorumque
 „Ducatum pœna solvendorum, qui
 „sancto attribuantur officio; monemus-
 „que fore, ut adversus inobedientes
 „procedatur. Mandamus insuper, ut
 „ab illa die, qua nostrum hoc lectum
 „diploma fuerit, aut vobis quocumque
 „modo notum, intra seu subsequentes
 „dies, & eos quidem peremptorios,
 „afferatis, Nobisque, aut hujus sancti
 „Officii Commissariis, qui nostræ Juris-
 „dictionis in locis existunt, præfatos
 „exhibeatis libros, quo id genus om-
 „nes ad nos deferant, eosque, quos
 „ab aliis haberi sciatis, & occultari, re-
 „nuntietis. Sin aliter, & secus egeri-
 „tis, ipsi nos ex nunc pro tunc, &
 „ex tunc pro nunc ferimus, ac promul-
 „gamus in vos & unumquemque vestrum,
 „contumaces, atque nostro rebelles
 „jussui (dictis, repetitisque præfatis
 „monitionibus, Canonicis in Jure præ-
 „missis

„missis) superius latam Excommuni- Sæc. XVII.
 „cationis Majoris Sententiam; & ut A. C. 1695.
 „tales vos habemus, qui prædictas tum
 „Censuras, tum pœnas incurreritis.
 „Commonemus porro adversum vos, ut
 „illæ mandentur executioni, & prout
 „de jure videbitur, iri processum. In
 „quorum fidem dari præcipimus, &
 „ipsi nostrum diploma damus, quod
 „nostris nominibus, tam sancti Officii
 „Sigillo munitum, & ab uno a secreti
 „Secretariis, in tribunali sancti Officii
 „Inquisitionis Toletanæ, relatum die
 „decima quarta Novembris, Anno
 „Christi millesimo sexcentesimo nona-
 „gesimo quinto. „

Hujus Toletanæ Censuræ æquitas
 tam luculenta, tamque necessaria vi-
 debatur, ut ceteri etiam Hispaniæ In-
 quisitores pariter publico decreto præ-
 fata Acta proscriberent, quo & quidem
 hoc adhuc anno Madritenses die vigesi-
 ma nona Novembris, Cæsar-Augustani
 & Arragonici die octava ejusdem Men-
 sis, Castellani die vigesima tertia De-
 cembris & Vallisoletani decima quinta
 præfati Mensis, quibus anno se-
 quenti die decima quinta Januarii ac-
 cesserunt quoque Lusitani, quorum
 supremus Præses ac Inquisitor Josephus
 de Lancastro Auctoritate Apostolica
 sub pœna excommunicationis sibi re-
 serva-

Sæc. XVII. servatæ præcepit, ut Acta Sanctorum, A. C. 1695. eoquod *in illis propositiones contra Sanctorum Patrum doctrinam, communemque Ecclesiæ sensum contineantur, sancti officii Commissariis tradantur, & denuntient eos, qui prædictos libros retinent, aut ab aliis retineri noverint.*

§. IV.

Mulieris Guyoniæ caussa in Galliis examinata.

*Argentre
Coll. jud.
part. 3. fol.
393.
Arnold hist.
Hæret. p. 4.
sect. 3.
pag. 1109.
Hode Hist.
de Louis
l. 51. & 52.*

Sub idem tempus Quietismi enthusiasmus, fanatici raptus, & entheismus, purioris contemplationis, ac vitæ exstaticæ velo obtecti ex Hispania & Belgio in Gallias quoque transmigrarunt: ac primo quidem prodire e suis latebris plures libri hoc veneno infecti, quorum quosdam ab Harlæo Archiepiscopo Parisiensi damnatos fuisse, anno priori meminimus: nec tamen propterea defecere, qui vel novitatis prurigne incitati, vel pietatis specie, atque incauta ejusmodi librorum lectione seducti fanatica hæc dogmata ore & calamo propugnant: Hos inter Antesignanam merito dixerim famosam illius ævi Mulierem Joannam Mariam Bauriers de la Mothe Guyoniam. Hæc præter jam allegatos duos libros edidit quoque alium
sub

sub nomine: *Torrentes*, explicationem Sæc. XVII.
 in V. & N. Testamentum præcipue in A. C. 1695.
 Apocalypsin, pios sermones, episto-
 las, & alia ejusdem generis opuscula,
 in quibus tamen nonnisi fanatica deli-
 ria, ac perniciosæ doctrinæ contineban-
 tur; docebat enim totius internæ vitæ
 clavem consistere in plena quiete &
 indifferentia circa omnia, etiam circa
 salutem, ita ut mens in Deo absorpta
 nihil appetat, neque infernum timeat,
 nec cælum speret, nihil a Deo petat,
 de nulla re neque de ipso peccato do-
 leat, nulla re moveatur, sed in sola
 Dei contemplatione & amore puro pe-
 nitus conquiescat, atque anima ad de-
 monstrandam suam fidelitatem sepelia-
 tur, conteratur, suum foetorem patia-
 tur, & sine corruptionis evitandæ cura
 in infima Divinæ voluntatis abyssu con-
 tabescat, sensimque suo fætori assueta,
 in quiete maneat, nec inde unquam
 exire speret. Tum vero extremam mi-
 seriam sibi haud ultra horrore futuram,
 ad S. Synaxin, sicut ad communem
 mensam connaturaliter accedere, in
 Confessione ex obedientia sese accu-
 sare, & sine dolore confiteri incipiat,
 eoquod tum nec conscientiam, nec ac-
 cusatorem, utpote jam in Deo penitus
 absorpta, ultra habitura sit. In sua
 Apocalypseos explicatione Prophetif-
 Hist. Eccles. Tom. LXVI. T sam

Sæc. XVII. fam egit, varias visiones retulit, atque
 A C. 1695. audacter effata est, quod intima ani-
 marum cognoscat, & in eas, non mi-
 nus quam in corpora prodigiosam ha-
 beat auctoritatem, eamque Deus ele-
 gerit, ut humanam rationem destrue-
 ret; *quicquid*, inquebat ipsa, *solvero*,
erit solutum, & *quicquid ligavero*, erit
ligatum: ego sum lapis iste sanctæ Cruci
infixus, quem *reprobaverunt ædificantes*.
 Quandoque se hoc Spiritu adeo plenam
 fingeat, ut de vita sua periclitari visa,
 mox revocandi halitus gratia, pecto-
 rali tunica exsolvi deberet, & ejus
 etiam corpus reipsa in variis partibus
 dissiliret: Tantam vim habet in foemi-
 nis depravatæ phantasie pestis: cum
 autem Guyonia non modo generis no-
 bilitate, sed etiam externa morum com-
 positione inclaresceret, dudum a Cen-
 sorum insectatione tuta erat, & quod
 sane mirum est, etiam non pauci pro-
 bitate, & scientia spectatissimi hujus
 mulieris consortio delusi, admiratione
 & æstimatione tam sublimis Magistræ
 defixi hærebant, eamque celeberrimis
 illis accensebant Mysticis, *qui fidei my-*
steria in conscientia pura portantes, si
peccarunt, duntaxat in verbis non in re
offenderunt, dum quo magis in interiori via
versati, eo minus exacte atque ad Theolo-
gice limam alios instruere potuerant: nihilo-
 minus

minus tamen multo plures hujus foeminae illusionem, acquietismi fermentum suspicabantur, ipsa quoque multorum indignationem sibi attraxerat, eoquod non pauca de semetipsa jactaret, quæ menti ejusmodi deliriis non obfuscatæ merito offensionem essent; cum ergo indies contra novam hanc doctrinam graviores apertæque moverentur querelæ, Fenelonus Abbas Delphini Moderator, huic mulieri author erat, ut Benigni Bossueti Meldensis Episcopi judicio atque examini cuncta sue scripta, tam edita quam nondum vulgata, vitæque suæ Historiam a se exarratam traderet: Obstupuit Meldensis, de cunctis ejus deliriis, damnatisque erroribus plene informatus & quamvis minime dubitaret, illam enormiter illusam fuisse, præcipue cum asserere haud dubitasset, se non posse aliquid petere a Deo & tamen orandi ad Deum methodum traderet, nihilominus alios pietate ac scientia claros Præsules in consilium adhibuit, ipseque sæpius cum hac foemina egit, ipsius scripta discussit, eaque sedulo contulit cum illis libris, quos præcipui vitæ internæ Magistri SS. Franciscus Salesius, Theresia, Joannes a Cruce, Thaulerus, Rusbrockius, Blossius & alii excellentes Mystici Doctores de contemplatione

æc. XVII.
A. C. 1695.

Sæc. XVII. ne, sublimi oratione, & amore Dei scri-
A. C. 1695. pferunt. Tenuit octo menses discussio
 hæc Issyæ habita, interim vero hæc
 foemina usu Sacramentorum interdicta
 est: Paruit illa, datis tamen literis per
 Maintenoniam Nobilem Matronam Lu-
 dovico Regi supplicabat, ut in ejus
 vitam inquiri, quibusdam Deputa-
 tis præciperet, eo fine, ut ea a crimi-
 nibus sibi imputatis vindicata, ad do-
 ctrinæ suæ examen cum minori animi
 præventionem procedi posset: postea
 Bossueto Noallium Catalaunensem Epi-
 scopum, & Trosonium Sulpitianæ Con-
 gregationis superiorem Generalem ad-
 jungi petiit: Id quoque datum est ejus
 precibus: die igitur decima Martii hoc
 anno Ludovicus Antonius Noallius,
 qui defuncto Harlæo, in Parisiensem
 Archiepiscopum non ita pridem nomi-
 natus erat, ceterique Examinatores,
 triginta quatuor articulos seu errores
 ex ejus scriptis decerptos proposuere,
 ac quemlibet suis censuris notarunt,
 quibus Guyonia interim in cænobio
 Monialium Meldis custodita, haud cun-
 ctanter subscripsit, palam contestata,
 nunquam suæ mentis fuisse, aliquid
 scribere aut loqui contra doctrinam Ec-
 clesiæ Catholicæ, cui ex integro sem-
 per esse subjecta velit. Verum paulo-
 post contra mandatum rursus docere,
 sua-

suaque deliria spargere cæperat, qua- Sæc. XVII.
 propter desuper accusata in carcerem A. C. 1695.
 data est; rursus tamen emissa fidei &
 obedientiæ professione in libertatem af-
 ferta Blesas migrandi licentiam obti-
 nuit: priusquam vero inde abiret, ei-
 dem injunctum, ut deinceps non alium,
 quam Jesuitam in conscientiæ suæ mo-
 deratorem eligeret, & rursus sese pro-
 nuntiato in eam iudicio, ac Ecclesiæ
 doctrinis subjiceret: ad quæ ipsa re-
 spondit, „se hoc veritati testimonium
 „reddere esse obstrictam, quod suis
 „loquendi modis nunquam errores in
 „illis reipsa contentos docere intende-
 „rit, nec unquam crediderit, eos in
 „tam perverso sensu accipi posse. „
 Tandem vero dimissa Blesis pie vixit,
 ac die decima sexta Junii Anno Christi
 millesimo septingentesimo decimo septi-
 mo inter luculenta pœnitentiæ ac pie-
 tatis signa decessit: reliquit etiam Te-
 stamentum vere Christianum, in quo
 præmissa fidei Catholicæ professione in
 veritatis, suæque integritatis testimo-
 nium jurato contestata est, se in Ec-
 clesia Romano-Catholica, cui semper
 tota mente adhæsisset, mori paratam
 esse, ac semper in animo suo ab ob-
 jectis doctrinis alienam, nunquam in
 abominandis Molinosii erroribus par-
 tem habuisse: suis vero accusatoribus

Sæc. XVII. non modo plene ignoscere, sed ne-
A. C. 1695. quidem gestorum memoriam ultro ha-
 bere velle.

§. V.

*Bailleti liber de devotione B. V. ab
 Innocentio XII. proscriptus.*

Si Guyonia per indiscretam suam pie-
 tatem in crassos omnino errores pro-
 lapsa est, certo Adrianus Bailletus in
 debito Sanctorum cultu defecit. Scri-
 psit tractatum de devotione Beatæ Vir-
 ginis, & de cultu eidem debito, in quo
 si devotionis excessum quandoque in
 superstitiones degenerantem, qui ex
 vulgi imperitia, non Ecclesiæ doctrina
 ortum trahit, carpisset, atque a ru-
 dium animis penitus eliminare studuis-
 set, nequidem a zelosissimo Mariani
 cultus Defensore rejici potuisset, post-
 quam vero omnem B. V. cultum eidem
 ingratum, nobisque inutilem, Mariam
 peccatoribus minime propitiam, origi-
 nali labe infectam, atque in cælos non
 fuisse assumptam, pluraque alia contra
 Ecclesiæ praxin, & SS. Patrum doctri-
 nam effutierat, merito Innocentius XII.
 Papa hoc anno die septima Septembris
 ejus librum, atque ejusdem novam e-
 ditionem sexto post anno die vigesima
 sexta Octobris, *donec corrigatur* in Indi-
 cem

Vid. supra

§. 2. p. 279.

cem proscriptorum librorum referri ius-
sit, cujus decretum jam supra retu-
limus.

Sæc. XVII.
A. C. 1695.

§. VI.

*Cleri Gallicani edictum circa Juris-
dictionis Ecclesiasticæ limites.*

Jam per plurima sæcula viguit Sacer-
dotium inter & Imperium ingens
discordia circa Jurisdictionem Eccle-
siasticam & sæcularem; adeo ampla
primis duodecim sæculis erat Episco-
porum jurisdictio, ut non modo de Cle-
ricorum sed & Laicorum causis etiam
civilibus & criminalibus plenam judi-
candi facultatem sibi arrogarent; Pon-
tifices quoque supremæ eaque univer-
salis in Ecclesiam potestatis titulo suam
jurisdictionem immensis pene spatiis in
omnes res, personas, & causas, si
non directe, saltem indirecte extendisse
arguebantur: sensim vero effusiori huic
Ecclesiasticæ jurisdictioni limites oppo-
nebantur a Principibus, quorum edictis
causæ reales, imo & actiones persona-
les Ecclesiasticis interdictæ, per con-
cordata jus nominandi Principibus vin-
dicatum, & immunitas realis & per-
sonalis admodum restricta fuit, ita, ut
re ægre saltem in Galliis, in causis
mere spiritualibus & in sacramentorum

Rotes verb.
de l'ass. gen.
du Clergé
26. Maij
Abregé
chron. de
l'Hist. p. 494.

Sæc. XVII. administratione remaneret intacta Ec-
A. C. 1695. clesiae jurisdictio: inde vero tot que-
 relæ, totque lites: clamant Sacerdo-
 tes, clamant Principes, Deo reddenda
 esse, quæ Dei, & Cæsari, quæ Cæsa-
 ris: objiciunt Principes scutum supe-
 rioritatis territorialis, & juris Majesta-
 tici, favet prærogativa Advocati Ec-
 clesiae, Defensoris & executoris S. Ca-
 nonum: opponunt Ecclesiastici jus Di-
 vinum, manus profanas in sancta San-
 ctorum injicere prohibens: Nullibi au-
 tem ob labefactatam jurisdictionem Ec-
 clesiasticam acriores quam in Francia
 querelas moverunt Clerici; ibi enim
 non modo Clericorum causæ & res
 mixti fori Ecclesiasticis subtrahuntur,
 de matrimoniis impedimentis statuitur,
 Professiones Religiosæ annullantur, in
 ætate dispensatur, leges in causis Ec-
 clesiasticis sanciantur, Synodorum Ca-
 nones & Pontificum decreta a Laicis
 examinantur, sed etiam introducta *ap-
 pellatione ab abusu* Parlamentum libere
 causas omnes ad suum tribunal evocat:
 eapropter Clerus Gallicanus identidem
 apud Franciæ Reges contra Regia Par-
 lamenta querebatur, supplex, ut Mi-
 nistrorum violentiis, quibus suis juri-
 bus abutentes, cunctos potestatis suæ
 limites longe excedunt, frænum inji-
 ceret, ac tandem causas, in quibus *ap-
 pellatione*

pellatio ab abusu seu querelæ de turbata Sæc. XVII.
 Laicorum jurisdictione ad Regios Ma- A. C. 1695.
 gistratus delatæ locum habeant, ex-
 primere, harumque appellationum usum
 & numerum restringere vellet. Enim-
 vero ad Cleri preces emanarunt Regis
 edicta, quibus cautum, ut appellatio-
 nes ab abusu, nonnisi ab abusu noto-
 rio, atque in causis arduis & publicis
 Rempublicam concernentibus admit-
 tantur: verum Parlamenta, spretis
 Cleri querelis, & Regum edictis, non
 raro in causis etiam levioribus ejus-
 modi appellationes admiscere, quocirca
 Clerus Gallicanus in suis comitiis an-
 no hujus sæculi nonagesimo decrevit,
 Regi rursus desuper supplicandum, ei-
 que oppressæ jurisdictionis injurias toto
 rationum verborumque pondere esse
 exponendas: Hoc igitur anno Clerus
 hunc in finem in oppido S. Germani in
 Laya habuit comitia, quæ Bouchera-
 tus Franciæ Cancellarius, & Harlæus
 primarius Curiae Præses accedere jussi
 sunt, eo fine, ut dubia circa utramque
 Ecclesiasticorum jurisdictionem dissol-
 vere, firmasque leges desuper stabi-
 lire, junctis viribus ac consiliis adla-
 borarent. Igitur edictum conficitur,
 in quo singula capita, quæ tam disci-
 plinam Ecclesiasticam, quam regimen
 politicum, & morum correctionem re-

Sæc. XVII. spicerent, enumerantur, stabilitur quo-
 A. C. 1695 que forma, juxta quam in Jurisdic-
tionis seu Tribunalis Ecclesiastici & pro-
 fano causæ Clericorum instruerentur;
 firmantur jura & prærogativæ, ac ho-
 nore superioribus Ecclesiasticis debiti,
 ac denique præscribuntur Regulæ, ex
 quibus discerni possint casus, quando
 Judices Ecclesiastici aut Laici, vel quilibet
 aut seorsim, aut cumulative de aliqua
 causa cognoscendi jus habeant &c.
 Hoc edictum Mense Aprili auctoritate
 regia firmatum die decima quarta Maij
 Parisini, & postea omnium reliquarum
 Provinciarum (excepta Flandria) Par-
 lamentorum actis insertum est: inde
 vero plura jura Episcopis denuo fuere
 asserta, quæ Clerus Gallicanus tum eo
 facilius a Ludovico XIV. obtinuerat,
 quo ampliora pecuniarum subsidia ad
 bellum Gallicum conferre, a Rege jussi
 fuerant; quapropter Harlæus Parisien-
 sis Archiepiscopus ac Conventus Gal-
 licani Præses velut de reportata insigni
 victoria gratulabundus in hisce comitiis
 Congregatos ita alloquebatur: „Nihil
 „hucusque Clerus Gallicanus intenta-
 „tum reliquit, ut confusione, qua jam
 „a longo tempore jurisdictio Ecclesia-
 „stica & profana perturbata fuit, re-
 „medium opponeret, ac tandem fir-
 „mam legem obtineret, vi cujus Clero
 „suis

„suis juribus legitimis, sibi que propriis
 „denuo quiete frui liceret: Hanc in
 „rem sæpius humillima veneratione Re-
 „giæ Majestati suæ supplices porrex-
 „imus libellos, obtinuimus etiam non
 „raro responsa oppido favorabilia, quæ
 „tamen, cum in acta Parliamentorum
 „non fuissent relata, effectu caruere:
 „tandem Rex, quantumvis pro Regni
 „sui salute anxius oppido curis immer-
 „sus esset, Ecclesiæ tamen Zelo in-
 „census, pridie ante discessum suum
 „ad Compendiense Palatium, singulos
 „hujus edicti articulos discutere, ipsus-
 „que tam rationes a Clero allegatas,
 „quam ab aliis oppositas ponderare,
 „ac dijudicare dignatus est: tandem
 „vero hoc edictum eo tenore, quo
 „nunc exstat, ut petitioni ac Cleri de-
 „sideriis satisfaceret, confici, promul-
 „gari, atque a Parisiensi Parlamento
 „ante Sessionum initium ad acta re-
 „ferri jussit: Est autem hoc edictum
 „adeo proficuum, ut Clerus sibi plu-
 „rima commoda inde redundatura pol-
 „liceri valeat Sublata demum
 „sunt obstacula, quibus toties Episcopi
 „in suæ jurisdictionis usu præpediti
 „fuere; obvia quoque sunt media,
 „quibus pax & disciplina restaurari pot-
 „erunt &c., Huic edicto ansam quoque
 „præbuere graves oppido querelæ, quas
 Pon-

Sæc. XVII.
 A. C. 1605.

Sæc. XVII Pontifex contra quoddam Regis edi-
A. C. 1605 ctum hoc anno die undecima Aprilis
 promulgatum moverat; Ludovicus e-
 nim Rex cunctis Regni sui Episcopis
 nova jura in Regulares, eorumque loca
 & bona tribuit, concessitque, ut cujus-
 cunque Ordinis monasteria visitare, &
 Regularem disciplinam, si cum publicæ
 ædificationis dispendio relaxatam cre-
 derent, restaurare possent: cum ergo
 Pontifex hac lege limites Regiæ pote-
 statis excedi, novamque auctoritatem
 usurpari arbitraretur, hoc Regis edi-
 ctum omnino irritum esse declaravit,
 inde vero in utroque foro hæc quæ-
 stio maxima animorum contentione
 agitabatur, Rex tamen saniora edoctus
 huic liti finem imposuit, totoque ne-
 gotio in pristinum statum revocato de-
 claravit, se nonnisi Dei cultum, majo-
 remque honorem præ oculis habuisse,
 nec unquam supremi Ecclesiæ Capituli
 jura violare intendisse.

§. VII.

*Duodecim Præfules ab Innocentio XII.
 Romana Purpura decorati.*

Theatr. Eu- Postquam variæ simultates inter Se-
rop. t. 14. dem Apostolicam & Aulam Galli-
Forresti cam sedatæ fuerant, Pontifex quos-
chart. mundi dam Præfules Sacro Purpuratorum
part. 2. Col.

Collegio adscribere statuit, ac die duo-
 decima Decembris, horum duodecim
 promulgavit: Ex his erat primus Se-
 bastianus Antonius Tanara Bononien-
 sis in Cæsaris Aula Apostolicus Nun-
 tius Presbyter Cardinalis tit. Quatuor
 Coronatorum. II. Jacobus Boncom-
 pagno pariter Bononiensis ibidemque
 Legatus Apostolicus. III. Joannes Ja-
 cobus Cavallerini patria Romanus.
 IV. Fridericus Caccia, Mediolanensis.
 V. Thadæus Ludovicus del Verme Pla-
 centinus Farnensis Episcopus Presby-
 ter Cardinalis tit. S. Alexii. VI. Tho-
 mas Maria Ferrari ex Ord. FF. Præ-
 dicatorum, Magister S. Palatii, natus
 Manduriæ in Neapolis Regno Presby-
 ter Cardinalis tit. S. Clementis. VII.
 Josephus Sagripantes Narniensis & Lu-
 sitanus Papæ Nuntius. VIII. Cælesti-
 nus Sfondrati Ord. S. Benedicti, Me-
 diolanensis, Abbas ad S. Gallum Car-
 dinalis Presbyter tit. S. Cæcilie. IX.
 Henricus Noris Ord. FF. Eremitarum
 S. Augustini, Veronensis, Vaticanæ
 Bibliothecæ Præfectus Presbyter Car-
 dinalis tit. S. Augustini. X. Joannes
 Baptista Spinola Genuensis. XI. Do-
 minicus Taurusinus, Orvietanus. XII.
 Henricus de la Grande Marchio
 d'Arquien de Bethunes, qui jam
 octogesimum ætatis annum agens, Car-
 dina-

Sæc. XVII.

A. C. 1695.

Sæc. XVII. dinalis Diaconus tit. S. Nicolai in carcere
 A. C. 1695. nominatus est. Præter hos *in pectore*, ut
 vocant, reservabat Pontifex Jacobum An-
 tonium Merigi, Mediolanensem, &
 Balthasarem Cincium Larissensem Epi-
 scopum, patria Romanum, quorum
 priorem nonnisi tertio post anno die
 nona Decembris, posteriorem vero die
 undecima Novembris biennio post pro-
 mulgavit.

§. VIII.

*Vehemens contentio inter Vilnensem
 Episcopum & supremum Lithua-
 nici exercitus Ducem.*

*Hist. Chro-
 nic. cont.
 Gottfrid.
 lib. 10.*

Jam ante biennium acerrima fervebat
 contentio inter Vilnensem Episco-
 pum, & Sapieham supremum Lithuani-
 corum exercituum Ducem; cum enim
 hic instante bello Turcico copiis suis
 diversoria in Ecclesiasticorum terris
 assignaret, Episcopus sua jura ac im-
 munitatem violari ratus, monitis,
 mandatis ac minis instabat. ut Dux
 quantocius copias abduceret: hic ta-
 men militibus imperare, non autem
 Ecclesiasticis cedere assuetus, Episcopi
 iram & motus flocci habuit: inde vero
 nulla habita debitæ reverentiæ ac mo-
 derationis ratione res ad mutuas ut-
 rinque criminationes, convitia, pu-
 blicas-

Sæc. XVII.

A. M. 1095.

blicasque vexationes devenit; tandem vero Episcopus suam auctoritatem vindicaturus, die decima octava Aprilis anno priori omnes Clericos, populumque æris campani sonitu ad Ecclesiam Cathedralem convocavit, extinctisque cereis, & decantato Psalmo centesimo octogesimo octavo Sapieham Ducem diris publice devovit, acclamante Clero *Fiat*: Hoc comperto Dux vicem repensurus, Tribunos, Centuriones, nobilesque foeminas ad convivium adhibuit, atque in Episcopi ludibrium, vibratique anathematis contemptum tormenta explodi, & potata convivarum salute vitra confringi jussit, militibus alta voce exclamantibus: *Fiat! Fiat!* Hujus scænæ fama mox divulgata, Radziewskius Cardinalis, atque Archiepiscopus Gnesnensis Vilnensem Episcopum de intempestiva severitate redarguit, Ducemque diris atque execrationibus exsolvit: nec tamen propterea animi utrinque exulcerati intemperies sedata est; difficile enim mentes pertinaciter invitas moderata medicamina sanant: Res igitur ad Regni comitia devolvitur, ubi ipsemet Rex die vigesima quinta Februarii hoc anno desuper Senatus consilium expectavit, non alio tamen successu, nisi quod Senatores tam Ecclesiastici, quam Laici

Sæc. XVII. Laici velut in duo agmina distributi,
A.C. 1695. dudum verbis & mutuis convitiis cer-
 tarent, ac tandem præcipue Lithua-
 niæ Thesaurarius comitiorum nuper dis-
 solutorum culpam in Episcopum conji-
 ceret: quo audito Rex ira commotior
 e solio descendit, ac contentiore voce
 exclamavit: „Nos, Nos Episcopum
 „tuemur, & usque ad ultimum vitæ
 „halitum tuebimur, nunquam passuri,
 „ut vos sicut & alii perditii homines ve-
 „stra malitia eum opprimere possitis.
 „Sum Rex vester, eo fine coronam
 „mihi imposuistis, ut justitiam admi-
 „nistrarem, eam ergo usque ad extre-
 „mum vitæ halitum administrabo: „
 Percepto hoc sermone Senatores ferme
 omnes sese Regis obsequio obstringere,
 eique vitam & sanguinem devovere
 certarunt: Postea Rex dissidentes con-
 ciliare, rursus strenue adlaborabat, in-
 cassum tamen; unde Sapieha Dux die
 decima quinta Martii Vilnam reversus
 est, ubi vero Pontificis jussu omnes
 Ecclesias & Sacella occlusa invenerat,
 Clero significari jussit, sedulo caverent,
 ne ipsum ad violentias Ecclesiasticis op-
 pido molestas adigerent: cum autem
 Pontifex Poloniæ Regi jus Patronatus
 in Regni sui Abbatias indulgeret, ea
 lege, ut hujus Episcopi causæ patro-
 cinaretur, nil quoque inausum, inten-
 tatum.

tatumque reliquit, ut inter Episcopum & Ducem pristinam revocaret amicitiam: Verum Episcopus nihil a prætenso suo jure remittere voluit, ac propterea a Senatoribus tanquam contumax declaratus est, ruptoque conciliationis negotio, Dux die decima quarta Septembris Vilna discessit, ad sua reversus: mortuo autem Rege tandem anno sequenti dissidium hoc sublatum est, partes suas interponente Apostolico Pontificis Nuntio, cujus auctoritate anathema tanquam irritum fuit declaratum, atque Episcopus immoderate suæ severitatis culpam deprecari, vicissim vero Sapiaha Dux Vilnensem Diæcesin a diversorum onere per integrum biennium eximere jussus est.

Sæc. XVII.
A. C. 1695.

§. IX.

Infesta Cæsareorum expeditio contra Turcas.

Mortuo Achmete II. Mustapha Hanus *Wagner*
Mehemetis IV. exauctorati Filius *Hist. Leop.*
in Turcici Imperii Rectorem electus, *lib. 13.*
cum animum bellicis spiritibus plenum
gereret, exercitum suum novis supplementis augere, ipseque in castra ire
constituit: Ergo die vigesima Junii cum
quingenta suorum millibus inter
primos se itineri dat, ceteris subsequi
Hist. Eccles. Tom. LXVI. U jussis,

Sæc. XVII. jussis: Haud segnius Leopoldus Imperator undique Legiones e stativis extrahi, atque exeunte Mense Majo Temesiam oppugnari præcepit. Electore autem Bavaro ad Rhenum evocato, in supremum Cæsarei exercitus Imperatorem selegit Electorem Saxonie Fredericum Augustum: Hic igitur Turcas Temesiae obsidionem præpedituros suspicatus, prope Petrovaradinum castra metatus est: Verum Mustapha illustriori facto militiæ suæ rudimenta honestaturus, inflexo itinere in Transylvaniam irruit, ac Mense Septembri Lippam urbem ad Marusium amnem cum quindecim Turcarum millibus obsidet: Enimvero præsidarii circiter quingenti per quatuor omnino horas horrendos Turcarum assultus repressere, tandem vero nitrio pulvere destituti, ac hostium multitudine obruti pene omnes ad internecionem deleti sunt: Capta hac urbe Sultanus quinque Turcarum millia classe exposuit, occupatoque fossæ labro Titulum urbem octavo post die tam arcte cinxit, ut præsidarii omnis auxilii spe destituti, deditioe vitam libertatemque pacisci cogerentur, perfide licet Belgradum pro captivis abstracti: Denique ad calamitatis cumulum accessit Veterani Belliducis clarissimi cædes. Hic enim, quamvis
repe-

Sæc. XVII.
A. C. 1695.

repetitos, eosque acerrimos totius Tur-
 cici exercitus impetus non sine decu-
 mana Turcarum clade sustinuisset, tan-
 dem numero devictus, ac glande per-
 cussus die vigesima prima ejusdem Men-
 sis cum potiore suorum parte gloriose
 occubuit: accepto demum hujus cla-
 dis nuntio Sultanus aut victoriæ satur,
 aut adeptæ gloriæ jacturam dubia ex-
 peditione veritus, auctis Caransebia
 tormentis Orsova Adrianopolin die ter-
 tia Octobris reversus est. Magis pro-
 spero armorum successu Steinavius Ve-
 neti exercitus Dux Argos Peloponen-
 sium urbem cæsis Turcarum tribus mil-
 libus obsidione liberavit, ac Seraskie-
 rum capta Livadia urbe ex Peloponenso
 cum ingenti suorum clade ejecit: in-
 terim vero Turcæ instructa classe Chion
 Insulam recuperare aggrediebantur;
 occurrit imperterrita Priulus cum octo
 navigiis, cum præter omnem expecta-
 tionem subsidentibus repente ventis,
 ingrata malacia stupens subsidiaria, quam
 Zeno Archithalassus adduxerat, classis
 hæreret, proin Priulus undique ho-
 stium navigiis cinctus, post cruentum
 octo horarum certamen amissis tribus
 navibus occubuit, cujus tamen glo-
 riosæ morti quinque cæsorum Turca-
 rum millia parentare cogeabantur: Ve-
 netis autem sponte Insulam deferentibus,

U 2

Tur-

Sæc. XVII. Turcæ incolas misere divexarunt, spo-
A. C. 1695. liatisque eorum ædibus, atque everlis
 Catholicorum Templis & monasteriis
 cunctos ad amplectendum schisma
 Græcorum compulerunt.

§. X.

*Varicæ Gallorum urbes aut captæ aut
 devastatæ.*

Hist. cont.

Chron. l. 12.

Vie du Princ.

Eugen. t. 1.

pag. 184.

Hoc item anno, ne pigræ alioquin
 hyemi funestum deesset negotium,
 Melaccus Franciæ Marefcallus cum sex
 suorum millibus citimam Rheni oram a
 Basilea Philippoburgum usque obsedit,
 foederatos transitu interdicturus: emis-
 sis postea incendiariis Lorgius ineunte
 Mense Junio Rhenum Philippoburgi
 transmisit, ac Wiselochii obvallatus,
 agrum trans Neccarum frumentatione
 ac pabulatione exhaustit: occurrente au-
 tem Badensi Duce mox trajectis ma-
 chinis atque impedimentis cum suo
 agmine flumen remensus est; Baruta-
 nus vero Princeps armamentarium
 omni commeatus genere instructissimum
 die secunda Junii non sine magno Gal-
 licæ rei detrimento incendit; postea
 Badensis ad Sinzheimium castra me-
 tatus, trajecto Rheno Lorgium aggredi
 statuit: cum autem hic ex munitissi-
 mis suis castris prolektari haud posset,
 Baden-

Badensis ingentem vim tritici Hagen- Sæc. XVII.
 baco ac Weissenburgo ex horreis ab- A. C. 1695.

vehi, ac Brumstienſe incendi juſſit, multisque tributis ac præda gravis ſeſe denuo trans Rhenum retulit; Galli vero cum reſiduis copiis, quarum portiores in Flandriam abduxerunt, Wormatiam verſus uſque ad Moguntiaemæniam infeſtas fecere excuſſiones; quoniam vero a Palſio iterata clade, atque amiſſis equis, abductisque captivorum quamplurimis graviter mulctati eſſent, vicem repenſuri, omnes iras in vicinas urbes Ladenheimium, Badenheimium, Nackenheimium, Prenzheimium aliaque loca effuderunt, eaque direptionibus atque incendiis miſere devaſtarunt, profanatisque Templis, ac dirutis ædibus foeminas omnino nudas expoſuerunt, Sacerdotes verberibus, omniſque injuriarum genere divexarunt, armenta, quorum numerus deprædantium avaritiam exceſſerat, ſclopis trajecerunt, tantaque feritate tumultuati ſunt, ut Huſſari Gallorum nemini vitæ gratiam indulturos ſe jurarent. Ita demum Rhenana hujus anni expeditio miſerorum vexatione, atque illata acceptaque agrorum populatione finita eſt.

In Flandria vero Foederatis benignior adſpirabat fortuna, ac tandem *Feuquiers*
t. 4. p. 341.

U 3

poſt

Sæc. XVII. post tam inhumanas crudelitates, versa
A. C. 1695. belli alea, felicitas vultum mutare,
 atque a Gallorum signis ad foederato-
 rum castra transire videbatur: expu-
 gnato enim Huyo oppido Guilielmus
 Angliæ Rex Maximiliano Bavarie Ele-
 ctori Batavisque junctus Mense Julio
 justam obsidionem Namurco jam per
 sexaginta dies a foederatis cincto ad-
 movere cæpit, expugnatisque, quæ
 obstabant, claustris die quarta Augusti
 urbem expugnavit: tam prosperi suc-
 cessus auspiciis animatus, valla, mu-
 ros, reliquasque munitiones feliciter
 superavit: Ast foederatorum virtus in
 expugnanda arce hæserat; hæc enim
 erat rupi durissimæ imposita, arte &
 natura munitissima, sexdecim & am-
 plius bellatorum millibus, & a Bufle-
 rio, & Guiscario emeritis militiæ ve-
 teranæ Ducibus propugnata, milite in-
 super recens immisso, omnique appa-
 ratu bellico instructissima, & quod ma-
 ximum erat, habebat non otiosum spe-
 ctatorem, sed ad omnes casus inten-
 tissimum liberatorem, Gallicum exer-
 citum tot victoriis ferocem, ac centies
 mille armatis validum: Nihilominus
 Anglo-Bavaræ virtuti haud impervia
 erant hæc obstacula; resumpto igitur
 ardore foederati omni conatu & arte
 instant, ac continuis tormentorum ex-
 plosio-

plosionibus, densoque globorum igni- Sæc. XVII.
A. C. 1695.
vomorum grandine, & repetitis obfi-
dentium impressionibus res ita incaluit,
ut oppugnatione per integrum ferme
mensem protracta Buflerius deditio-
nem facere, ac die prima Septembris
ingressum victoribus concedere coge-
retur. Cecidere in pertinaci hac de-
fensione decem & amplius Gallorum
millia; præfidiarii tamen reliqui ex
pacto cum omni militari honore liberi
dimittebantur, solus Buflerius Angliæ
Regis jussu captus, Trajectum abductus
est, eo quod Galli præfidiarios, qui
Dixmunda & Furnis urbibus deditis
juxta conventas tesseras redimi debuif-
sent, violata pactorum fide captos de-
tinuissent; Rex tamen Ludovicus hos
præfidiarios postea fœderatis restituit,
ac violata belli jura redintegravit: Pau-
lo post Villaregius exercitus Gallici Præ-
fectus Bruxellensem urbem globis igni-
vomis infestavit, & tertiam ferme par-
tem nequidem verbo laceffit in cine-
res redegit: vicissim vero Anglicæ classis
Præfecti talionis pœna Gallos mulcta-
runt, eorumque portus, Macloviopo-
lim & Granvilliam, Caletum, & Dun-
kerckam ignivomarum glandium jactu
fœde lacerarunt: in Italia quoque fœ-
derati Casalæ arcem & urbem Mont-
ferratensis Ducatus munitissimam post

Sæc. XVII. viginti sex dierum obsidionem a Gallis
A. C. 1695. deditione extorserunt. Vario Marte
 in Catalaunia pugnabant Galli contra
 Hispanos; quamvis enim Noallius Dux
 Ostarlico erumpens, pecuniarum ex-
 actiones facere tentaret, ab Hispanis
 tamen ac rusticis tam ruditer excipie-
 batur, ut suorum quamplurimis, qua
 cæsis qua captis Blanesia excedere, ac
 Gironam profugere compelleretur: Vin-
 docinensis tamen Dux, qui Noallio suc-
 cesserat, Castellollito Hispanos depulit,
 ac Palamosiam urbem obsidione libe-
 ravit.

§. XI.

Principum atque Illustrum obitus.

*Hist. Cont.
 Gottfrid.*

l. 12. p. 479.

Decessere hoc anno ex Præsulibus
 quidam pietate ac doctrina inclyti,
 & quidem die decima octava Februarii
 Georgius Comes Seczenyus Strigo-
 niensis Archiepiscopus ac Regni Hun-
 garici Primas, Zelosissimus fidei Ca-
 tholicæ Promotor, necnon acerimus
 Heterodoxorum hostis pie in Domino
 obiit, annos natus centum & tres:
 Testamento caverat, ut ex suis bonis
 quadringenties Florenorum millia ad
 Nosocomium pro invalidis fauciisque
 militibus, & centies octoginta millia
 Jesuitis Budensibus pro Seminario, ce-
 teris

teris vero Religiosis multa florenorum Sæc. XVII.
A. C. 1695.
 millia ad propagandum Dei honorem, fidemque Catholicam numerarentur,
 demum Cæsari Mannersdorffiensem
 Comitatum, omnemque frumenti ac
 vini apparatus reliquit. Successorem ha-
 buit Cardinalem de Colonitz. Seque-
 batur pari mortis necessitate die tri-
 gesima Martii Anselmus Franciscus Fri-
 dericus ab Ingelheim Archiepiscopus
 & Elector Moguntinus, cui die secun-
 da Maij Lotharius Franciscus a Schön-
 born Episcopus Bambergensis successit.
 Die autem sexta Augusti diem supre-
 mum clausit apoplexia tactus Franciscus
 Chenvollonius Harlæus Parisiensis Ar-
 chiepiscopus, qui ea, qua apud Ludo-
 vicum XIV. Franciæ Regem valebat,
 gratia & authoritate unacum Patre de
 la Chaise Jesuita Jansenii Discipulos a-
 cerrime infectatus est, unde non mi-
 rum, quod vicissim hi infamem pyra-
 midem (*) Parisiis erexerint, ac mor-
 daces satyras contra hunc Præfulem
 vulgarint. Carpitur tamen, quod mo-
 rosius similitates inter Papam & Re-
 gem circa Regalia, Oratorum Asyla &c.
 compescere adlaborarit. Huic succes-
 sit

U 5

fit

(*) Inscriptionem videsis apud Jurieum in
 damnato suo libro, cui titulus: *Esprit d'Ar-
 naud* part. I. pag. 4. & 14.

Sæc. XVII. fit Ludovicus Antonius de Noailles
A. C. 1695. antea Catalaunensis Episcopus, quam
 Ecclesiam Gasto ejus Frater obtinuit.
 Obiit pariter Kensingtoniæ die sexta
 Januarii Maria Stuarta Jacobi II. Filia
 ac Guilielmi Henrici Auriaci Principis
 conjux: Hæc die vigesima tertia Maij
 ante biennium Ulyssipone mortuum fi-
 lium enixa ac postmodum variolis op-
 pressa ægre trigesimum tertium ætatis
 suæ annum attigit, in Sacello Hen-
 ricæ VII. sepulta: Celebratur ab Anti-
 Jacobitis tanquam fœmina Theologiæ
 scientia, timore Dei, morum integri-
 tate, & liberalitate in pauperes incluta.
 Præter hos pariter decesserunt Segedini
 in Pannonia Mauritius Augusti Saxonici
 Administratoris Filius, Parisiis Chri-
 stiani Megalopolitano-Sverinensis Du-
 cis conjux, Ludovica Carolina, Caroli
 Neoburgici Ducis thori consors, nata
 Princeps Radzivilia, & die decima
 quinta Maij Guilielmus Ludovicus Ba-
 densis Dux, Christianus Daniæ Regis
 Filius, Carolus Philippus Marchio Bran-
 deburgicus, & die vigesima septima
 Januarii Christina Sophia Brunvicensis
 Principis Conjux, necnon die decima
 quinta Septembris Franciscus Bernar-
 dus Princeps Nassovio-Hadamarien-
 sis, ac denique Franciscus Hen-
 ricus Monmorentius Dux Lucembur-
 gensis

gensis Franciæ Mareſcallus anno ætatis Sæc. XVII.
ſexageſimo ſeptimo. A. C. 1695.

§. XII.

*Quædam Conſtitutiones Innocen-
tii XII. Pontificis.*

Præter plures Conſtitutiones, quæ
duntaxat privatorum cauſas reſpi- Bull. magn.
ciunt, inſuper Innocentius XII. Papa Conſt. In-
hoc anno alia decreta pro univerſa Ec- noc. XII.
cleſia condidit, & primo quidem die 61. & ſeqq.
ſecunda Februarii confirmavit Indul-
gentias perpetuas, conceſſas comitan-
tibus SS. Sacramentum, dum ad ægros
pro Viatico deportatur: die autem
decima octava Julii ſuper diſciplina Re-
gulari, vita communi, & religioſorum
numero varia edidit decreta: conceſſit
etiam die decima octava Auguſti in-
dulgentiã plenariã perpetuã om-
nibus in quacunque anni die Eccleſias
S. Mariæ Angelorum, & S. Franciſci
in civitate Aſſiſienſi viſitantibus: Inno-
vavit pariter die vigefima ſecunda Se-
ptembris plurium Pontificum decreta
& poenas ſancitas contra illos, qui oc-
currente vacatione Eccleſiarum & Mo-
naſteriorum in electione perſonarum il-
lis præficiendarum illicitas Capitulation-
es faciunt. Denique die tertia De-
cembris rurfus indixit Jubilæum univer-
ſale

Sæc. XVII. sale ad implorandam Divinam opem
A.C. 1695. pro pace inter Principes Christianos
 obtinenda.

§. XIII.

*Diversæ Sacrarum Congregationum
 decisiones.*

*Decret. S.
 Congr. Rit.
 Rot. Ec.*

Occurrunt etiam variæ Sacrarum
 Congregationum decisiones hoc
 anno emanatæ, die enim vigesima Ju-
 nii a Sacra Rota decisum, quod hæres
 non possit mittere alios Sacerdotes ad
 celebrandum in aliena Ecclesia, illis-
 que dare Eleemosynam manualementem,
 quando hujus Eleemosynæ capaces
 sunt ipsi Fratres Minores de observan-
 tia, & veniunt præferendi omnibus ex-
 traneis, tum ratione præcepti Testato-
 ris, tum ratione loci, in quo existunt.

Vicarius quoque perpetuus non pos-
 sit interesse, nec præscribere in Choro
 Communitatis Beneficiatorum Eccle-
 siæ, nec cantare Divina Officia tam
 intra, quam extra Ecclesiam in Eccle-
 siis annexis, nec teneatur Communi-
 tas prædicta ei concedere partem Mis-
 sarum celebrandarum, sive ex fundatis,
 sive ex adventitiis.

Die autem tertia Septembris ex
 mandato summi Pontificis Sacra Ri-
 tuum Congregatio declaravit, a sum-
 mo

mo Pontifice concedi, ut in posterum Sæc. XVII.
 nedum in Civitate, verum etiam in A. C. 1695.
 omnibus Serenissimæ Reipublicæ Ve-
 netiarum Dominiis, tam a Clero Sæ-
 culari, quam Regulari utriusque sexus,
 singulis Annis die decima octava De-
 cembris recitari possit Officium pro-
 prium, & celebrari Missa Expectatio-
 nis Beatissimæ Mariæ Virginis, ad for-
 mam Constitutionis Gregorii XIII. &
 servatis in reliquis rubricis Breviarii,
 & Missalis Romani.

Sacra vero Concilii Congregatio
 decidit die duodecima Novembris,
 quod Parochus, quo minus benedictio-
 nes Animalium in die festo S. Antonii
 dentur, & Oblationes recipiantur ab
 aliis Capellanis, & Rectoribus alia-
 rum Ecclesiarum intra fines Parochiæ
 existentium, nec prohibere, nec im-
 pedire valeat, quia inter functiones
 Parochiales ista Benedictio non con-
 numeratur.

Ad propositum vero dubium die se-
 cunda Decembris Sacra Episcoporum
 Congregatio respondit, quod non pos-
 sit Episcopus prohibere Musicis, ne
 canant, aut officialibus Ecclesiarum,
 ne Musicos adhibeant, nisi vocato Ma-
 gistro Capellæ Cathedralis, aut alte-
 rius Ecclesiæ; die autem decima septi-
 ma Decembris a Sacra Immunitatis
 Con-

Sæc. XVII. Congregatione decisum, quod absolute
 A.C. 1695. tio a Censuris ob violatam immunitatem sit personaliter & humiliter petenda: denique eadem die Sacra Rituum Congregatio decrevit, quod Sacerdos celebrans Missam conventualem, in qua chorus tenetur cantare Symbolum, non possit illam proseguere eo tempore, quo a Choro cantatur hoc Symbolum.

§. XIV.

Pater Joannes de Brito Jesuita Maduræ occisus.

*Berti Brev.
 Eccl. Hist.
 pag. 285.
 Binn. app.
 t. 12. p. 109.
 & 115.*

Ad hunc annum Joannes Laurentius Berti refert Martyrium Patris Joannis de Brito Jesuitæ, Lusitani ac Missionarii, quem etiam Jesuitæ anno hujus sæculi nonagesimo tertio Maduræ ab Ethnicis in odium fidei fuisse trucidatum, ejusque intercessionem Christianis salutarem esse referunt: *expectatur* autem, inquit præfatus Author, *Apostolicæ Sedis judicium, quia martyres non facit pœna, sed causa, non sunt in eorum numero computandi decies mille captivi Turcarum, qui seditionem moventes Anno 1662. in urbe Mauritanicæ Algerio crudelissime necati fuere.*

§. XV

§. XV.

Sæc. XVII.

A. C. 1695.

Opera & decessus Scriptorum religionis Catholicorum.

Celebriores ex Scriptoribus Catholicis, quibus hoc anno mors calamum excussit, recensere lubet, hos inter primo loco occurrit Ludovicus Thomassinus ex Congregatione Patrum Oratorii, qui primo scripsit tractatum de gratia, ubi Molinistas inter & Jan-
 senistas mediam quidem viam detegere nisus, neutri tamen parti satisfecit: edidit meliore successu dissertationes in Concilia generalia & particularia, ubi agens de Pontificis potestate asserit idem esse appellare ad Papam, ac appellare ad Concilium generale: celeberrimum hujus Authoris opus est *Ecclesiæ Disciplina vetus & nova circa beneficia &c.* quamvis hic liber Gallis non probetur, vastissima tamen eruditio ubique emicat: Elucubravit etiam tres tomos seu tractatus dogmatico - Historicos, Methodum Christiane & solide tradendi Poësin, Philosophiam, linguas, & Historiam in ordine ad S. Scripturas, septem tractatus de jejunio, festis, Officio Divino, veritate & mendacio, juramento & perjurio, unitate Ecclesiæ, Eleemosyna, negotiatione

*Niceron de**erud. Vir.**t. 3. p. 419.**Du Pin**Nouv. Bibl.**t. 18. p. 188.**Priet. con-**tin. p. 992.**Abrege**chron. de**l'Hist. t. 12.**pag. 107.**Mem. des**Hom. Illustr.**t. 3. p. 170.*

Sæc. XVII. tione & usura, Glossarium universale
A. C. 1695. Hebraicum & Judicium de dissertatio-
 ne Mabillonii de Azymo & fermentato. Obiit Parisiis die vigesima quarta Decembris anno ætatis suæ septuagesimo septimo nondum exacto. II. Andreas Martin ejusdem Instituti Sacerdos elucubravit Theses Theologicas, & sub nomine Ambrosii Victoris septem volumina Philosophiæ Christianæ ex S. Augustino. III. Augustinus Lubin Ord. FF. Eremitarum S. Augustini posteris reliquit Tabulas Geographiæ Sacræ, Tabulam Alphabeticam omnium locorum, urbium &c. Sanctorum in Martyrologio, dissertationem de Monasteriis Ord. S. Augustini, seu Orbem Augustinianum, Notitiam Abbatiarum Italiæ, Augustinum Ecclesiasten, Historiam Laponiæ, Hebdomadam Sanctam, Mercurium Geographicum, Indicem Beneficiorum Ecclesiasticorum Franciæ, & commentarium Geographicum seu Stephanum de urbibus, præter alia nonnulla. IV. Claudius Lancelot Monachus Sancyranus, scripsit tractatum de Hemina seu mensura vini suis Religiosis indulta, hortum radicum græcarum, grammaticas &c. V. Joannes Garet pariter Benedictinus Congregationis S. Mauri concinnavit novam editionem
 ope-

operum Cassiodori, & *complexiones in Sæc. XVII.*
epistolis & Apocalypsi. VI. Petrus Ni- *A.C. 1695.*
 cole Carnutensis Theologus, indivi-
 duus Arnaldi comes, laborisque fo-
 cius, qui, teste Brietii Jesuitæ conti-
 nuatore, *singulari fama inter pios & eru-*
ditos distinctus, moralis disciplinæ speci-
mina edidit, quibus planum, tutumque iter
ad componendos vitæ Christianæ mores
monstravit, atque utiliter de Ecclesiæ ve-
ritate scripsit contra Novatores. Cete-
 rum Nicoleus in concinnando libro *de*
perpetuitate fidei, & de duabus propositio-
nibus hodie maxime controversis, necnon
 ad vindicias S. Thomæ circa gratiam
 sufficientem contra P. Nicolai Ord. FF.
 Præd. præcipuam Arnaldo operam lo-
 cabat, ipse vero elucubravit Vindi-
 cias propositionis Arnaldinæ circa jus
 contra Chamillardum, refutationem
 secundæ epistolæ ejusdem Chamillardi,
 veram doctrinam S. Thomæ de gratia,
 dissertationem Theologicam super hæc
 verba: *desuit Petro tentato gratia &c.*
 Monita ad Parochos Parisienses circa
 perversas Casuistarum doctrinas, tre-
 decim Theologorum ad examinandas
 quinque propositiones selectorum suf-
 fragia, Pauli Irenæi disquisitiones,
 Belgæ Percontatorem contra Petrum
 de Marca, Factum Rothomagensium
 Parochorum contra Apologiam Casuista-
 rum,

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

X

rum,

Sæc. XVII. rum, Decretum Senonensis Archiepi-
A. C. 1695. scopi, quo condemnatur Apologia Ca-
 fuistarum, Vindicix Doctorum Burde-
 galensium, Ideam generalem Spiritus
 & libri P. Ameloti: consilia ad sedan-
 das hodiernas controversias: difficul-
 tates Clero Gallicano propositas con-
 tra formulam, de hæresi & schismate
 ob idem formulare, monita ad Episco-
 pos Franciæ ob decretum Vicariorum
 Cardinalis de Retz, perniciosas seque-
 las novæ hæresis Jesuitarum contra Re-
 gem & Regnum, tractatum de distin-
 ctione juris & facti, Jesuitarum illu-
 siones in eorum libro: *Expositio The-
 seos* &c. Factum pro Parochis Pari-
 siensibus contra easdem Theses, Theo-
 logorum querelas contra Cleri Gal-
 licani decretum circa formulare, tra-
 ctatum de fide humana, apologiam
 pro Monialibus SS. Sacramenti, refu-
 tationem libri Patris Annati, tentamen
 moralis doctrinæ, consensum Janseni-
 starum & Thomistarum, præter plu-
 rima alia pro Jansenii defensoribus edi-
 ta: Impugnauerat quoque Calvinistas,
 contra quos scripsit generalem respon-
 sionem ad novum librum Joannis Clau-
 de, præjudicia legitima contra Calvini-
 stas, existimatos Reformatos de schismate
 convictos, refutationem novi systematis
 Juriei, systema circa gratiam univer-
 salem,

Sæc. XVII.
A. C. 1695.

falem, refutationem errorum Quietis-
mi, præter plura ascetica, & moralia
opuscula atque epistolas: Fervente e-
tiam diffidio inter Mabillonium, & Ran-
ceum Abbates edidit Nicoleus relatio-
nem hujus disputationis circa Mona-
chorum studia. VII. Petrus Brilmae-
ckér Jesuita ac Monasteriensis Præpo-
situs, qui contra Joannem Monaste-
riensem, Isaacum neo - conversum Ju-
dæum, aliosque plurima edidit opu-
scula, a suis æmulis Moguntiae veneno-
enectus. VIII. Andreas Felibien po-
steris reliquit Paraphrasin in Lamenta-
tiones Jeremiæ, in Canticum trium
puerorum, & in Psalmum *Miserere*,
relationem infortunii Comitum Ducis
Olivarii, vitas P. Ludovici Granatensis
Ord. FF, Præd. descriptionem Abbatiae
La Trappe, castellum animæ S. The-
resiae Gallice redditum, vitam Pii V.
præter alia quamplurima. IX. Ra-
phael Badius Ord. FF. Præd. scripsit
Constitutiones & decreta Florentinae
Universitatis Theologorum, tractatum
de aqua benedicta Cardinalis de Tur-
recremata, & synopsin vitæ S. Alberti
Magni & B. Hofannæ Dominicanæ.
X. Seraphinus Piccinardi ex eodem
Ordine elucubravit libros novem Phi-
losophiæ dogmaticæ Christianæ, Apo-
crisin pro Scholasticis, tractatum de
X 2 impu-

Sæc. XVII. imputato Scholaſticiſtis ſtudio eſſræni in
 A. C. 1695. Ariſtotelem, tres tomos de approba-
 tione S. Thomæ Aquinatis, & tracta-
 tum de novitio opere, ſub titulo: *Præ-
 deſtinatus* auctore Semipelagiano. XI.
 Joſephus Maria a Jeſu Carmelita Ex-
 calceatus ſcripſit diſcurſus prædicabiles
 in Evangelia quadrageſimæ ex D. Tho-
 ma, & ſylvam doctrinarum ex SS. Tho-
 ma, Thereſia aliorumque SS. Patrum
 ſententiis. XII. Matthæus Orlandus
 ex Ord. Carmelitano Episcopuſ Cepha-
 ludenſis in Sicilia ſcripſit in primam &
 ſecundam partem S. Thomæ, necnon
 in tertiam de Incarnatione. XII. Mar-
 tialis a Conceptione ex eodem Ordine
 edidit opus chronologicum omnium ſæ-
 culorum, dialogum duplicem de annis
 ab Orbe condito, diſſertationem chro-
 nologicam de Hiſtoriæ Judith & Eſther
 tempore, & Diſſertationem de Caino
 juniore.

§. XVI.

*Scriptorum A catholicorum opera
 & fata.*

*Pipping
 mem. Theol.
 Witte Diar.
 Biogr.*

Paucos ex Scriptoribus A catholicis
 ſubjungere, operæ pretium vide-
 tur, quos inter primus eſt Abraham
 Hinckelman, qui edidit Tertulliani apo-
 logeticum, Evangelicam Jobi Theolo-
 giam,

giam, detectionem fundamenti Böh-Sæc. XVII.
 miani, syllogen vocum Rabbinarum, A. C. 1695.
 Alcoranum Arabicum, & critica Ham-
 burgensia. II. Joannes Baier elucu-
 bravit compendium Theologiæ posi-
 tivæ, exegeticæ, moralis, historicæ,
 & Homiliaticæ contra Pontificios, &
 Quackeros, synopsin Theologiæ En-
 thusiastarum, orationem de insidijs
 sathanæ, necessitatem cognitionis Christi,
 præter varias disputationes. III. Jo-
 annes Henningius posteris reliquit dispu-
 tationes Philologico-Historicas, Chrio-
 logiam, archælogiam passionalem, &
 methodum concionandi. IV. Christia-
 nus Fueccius prælo subjecit Brevia-
 rium Historico-Politicum, cum ap-
 pendice de Curia Romana, Isagogen
 Geographicam, Annales Altenburgen-
 ses, præter quasdam disputationes.
 V. Joannes Grafft publici juris fecit
 Theologiam Positivo-Polemicam, di-
 spositiones Evangeliorum Dominica-
 lium, Cynosuram mentis humanæ,
 tractatum de conservatione universi,
 de Scientia Dei, de beatitudine ob-
 jectiva, & de concursu Divino.

§. XVII.

*Hennebeli declaratio coram S. Con-
 gregationis Patribus.*

X 3

Post-

Sæc. XVII. Postquam Joannes Libertus Hennebe-
A. C. 1696. lus, qui Romæ Jansenistarum causam procurabat, inaudierat, quod
Argentre Sacra Facultas Duacensis Quesnelli li-
Collect. Jud. brum, cui titulus: *Necessaria documenta*
t. 3. p. 394. *pro elucidanda Historia Facultatis Theolo-*
Paix du *gica Duacensis (*)*, die quarta decima
Clement Re- Januarii censuris perstrinxerit, atque
cueil II. Archiepiscopus Mechliniensis habito
pag. 283. Bruxellis ceterorum Præfulum conventu
Theatr. Eu- detortas Jansenistarum interpretationes
rop. t. 15. atque effugia damnarit, hinc suorum
 honori ac famæ graviter detractum ra-
 tus Mense Augusto ad S. Congregatio-
 nem questum ibat, ceterorum nomine
 porrecta sequenti declaratione;

„Cum Reverendissimus Dominus
 „Archiepiscopus Mechliniensis plures
 „Diæcesis suæ Theologos, aliosque Ec-
 „clesiasticos, tam apud sanctam Sedem,
 „quam apud Catholicam suam Maje-
 „statem insimulare non cesset, quod
 „Constitutiones a summis Pontificibus
 „OC-

(*) Illud sane ridiculum, quod Quesnellus
 in hoc libro antiquitatis auctoritatem suæ
 factioni, pari stupiditate affingat, qua Lu-
 therani suam sectam ipso Luthero longe an-
 tiquiorem comminiscuntur; asserit enim Ques-
 nellus Duacenses Theologos jam fuisse Jan-
 senistas, antequam Jansenius e cunis emer-
 ferit.

„occasione Libri Cornelii Jansenii, cui Sæc. XVII.
 „titulus *Augustinus*, editas minime ob- A. C. 1696.
 „servent, præscriptoque ab Alexan-
 „dro VII. Formulario non nisi pejerando
 „subscribant, cum sub finem anni præ-
 „teriti hunc suum de prædictis Eccle-
 „siasticis sensum a variis Religiosorum
 „Ordinum Provincialibus, ac eundem
 „iterum, ut rumor est, in quodam con-
 „gressu Bruxellis nuper habito a Com-
 „provincialibus Episcopis fecerint con-
 „firmari, datis tam ad suam Sanctita-
 „tem, quam ad Catholicam suam Maje-
 „statem ea de re specialibus literis.,

„Hinc est, quod ego infra scriptus
 „prædictorum Theologorum, & Eccle-
 „siasticorum innocentiam tueri, eorum-
 „que in Apostolicas Constitutiones ob-
 „servantiam, & obedientiam omnibus
 „testatam facere volens, tam meo,
 „quam omnium illorum, quorum par-
 „tes ago, nomine profiteor, ac de-
 „claro.,

„Quod prædictis Constitutionibus
 „Innocentii X. & Alexandri VII. nos
 „humillime, & omni, quæ genuinos
 „Ecclesiæ filios decet, observantia ac
 „pietate submittimus, ut jam antea
 „non una vice declaravi.,

„Ut vero nostra hæc observantia,
 „& obedientia magis magisque inno-
 „tescat, declaro, quod propositiones

Sæc. XVII.

A. C. 1696

„ab iisdem summis Pontificibus dam-
 „natas damnemus in sensu obvio, quem
 „ipsamet propositionum verba præsefe-
 „runt, prout sensum illum damnarunt
 „summi Pontifices, damnatumque ha-
 „beri voluerunt a Christi fidelibus; qui
 „quidem sensus longe abest a sensu gra-
 „tiæ per se efficacis, ac prædestinatio-
 „nis gratuitæ, quem factum tutum in
 „damnandis illis propositionibus sem-
 „per voluit Apostolica Sedes, ut om-
 „nibus constat.,

„Declaro insuper, nos propositio-
 „nes illas damnare, eodem prorsus
 „sensu, quo damnantur a Scholis Ca-
 „tholicis, quæ Doctrinam de gratia
 „per se efficaci tuentur, ac nominatim
 „a Scholis Ordinum S. Augustini S. Do-
 „minici, Carmelitarum Discalceato-
 „rum &c.,

„Quæ cum ita sint, manifestum est,
 „nos in quinque propositionibus non
 „eum damnare sensum, quem nobis
 „obvium opinione, seu errore privato
 „singamus, sed illum ipsum, quem in
 „illis damnant omnes Catholici, ipsum-
 „que, & non alium a nobis haberi pro
 „obvio, & recte ab Ecclesia damnato.,

„Cum vero insuper notorium sit,
 „ac ipsimet Belgii Episcopi, datis ad
 „suam Sanctitatem literis, testati fue-
 „rint, neminem in Belgio reperiri post
 „edi-

„editum Decretum ac Breve Apostolicum, Sæc. XVII.
 „qui Formulario sine ulla prorsus ad- A. C. 1696.
 „ditione, vel restrictione subscribere re-
 „cuset, nulla potest in Formularii ne-
 „gotio superesse difficultas, nisi præten-
 „dat Archiepiscopus cum aliis, qui par-
 „tes ejus sequuntur, non alium dari
 „Formularii sensum obvium, nisi quem
 „ipse suis additionibus expressit, quod
 „revera prætere eum, satis liquet
 „ex variis ejus ad suam Sanctitatem
 „litteris, totaque agendi ratione, quam
 „in hoc negotio hætenus sequitur. „

„Quæ quidem ejus prætensio, cum
 „prorsus aliena sit a mente Sedis Apo-
 „stolicæ, quæ neminem ad jurandum
 „Formularium juxta additionum illa-
 „rum sensum adigere vult, immo vero
 „additiones illas expresse rejecit, ma-
 „nifestum est, non aliunde pendere
 „Belgii pacem, quam ab executione
 „Brevis Apostolici ad Episcopos Belgii
 „ea de re missi, rogandamque Sedem
 „Apostolicam, quemadmodum per præ-
 „sentes humillime rogamus, ut Archi-
 „episcopo Mechliniensi, cæterisque Epi-
 „scopis declaret, se constanter inhæ-
 „rere decis, ac sicut in Brevis præ-
 „dicto Episcopis inhibuit, ita nunc ite-
 „rum expresse illis inhibere, ne ab iis,
 „qui Formulario Alexandri VII. sub-
 „scribent, ac juramentum præstabunt;
 X 5 „præ-

Sæc. XVII., „præter formulam ipsam traditam,
A. C. 1696. „verbaque in Constitutione Apostolica
 „præscripta, quidquid aliud, vel mi-
 „nimum declarationis verbo vel scripto
 „exigant, etiam sub prætextu, quod
 „additiones illæ comprehendantur in
 „Formulario Alexandri VII. „

„Si qui vero Theologos, aliosque
 „Ecclesiasticos Formulario ut supra sub-
 „scribentes, quinque propositiones in
 „sensu obvio damnantes, præscriptum-
 „que ab Apostolica Sede silentium ex-
 „acte servantes, de Jansenismo adhuc
 „accusare audeant, ac ita contra De-
 „cretum, ac Breve Apostolicum mani-
 „feste impingant, hos coerceri suppli-
 „camus, eisque denuntiari, ut dein-
 „ceps mandata Sedis Apostolicæ me-
 „lius observent, sub pœnis ab ipsa Sancta
 „Sede in Decreto ac Brevi Apostolico
 „adversus delinquentes statutis aliis-
 „que, pro arbitrio Superiorum in-
 „fligendis. „

„Hoc tandem modo speramus fore,
 „ut beneficio ac Providentia Sedis Apo-
 „stolicæ, Ecclesiis Belgicis pax resti-
 „tuatur, nosque impofterum unanimes
 „in domo, hoc est Ecclesia Catholica,
 „cum filiali & Canonica erga Præsules
 „nostros reverentia, & obedientia ha-
 „bitemus, & suo quisque munere in
 „glo-

„gloriam Dei, & ædificationem Corporis Christi fungamur.,”

Sæc. XVII.
A. C. 1696.

Quam immerito autem Hennebelus in suæ doctrinæ Patrocinium Scholas Ordinum S. Augustini, S. Dominici, Carmelitarum Discalceatorum &c. allegarit, patet ex eorundem Ordinum aliorumque decretis, quibus sub gravissimis pœnis eorum Superiores Jansenii dogmata docere &c. suis subditis interdixerunt, sic Carmelitæ Romæ Anno 1680. in Capitulo Generali suis prohibuere, ne quid privatim vel publice docere aut prædicare, explicare vel suadere præsumant, quod damnatam per Pontificum Constitutiones doctrinam Jansenianam aliquatenus redoleat. Carmelitæ autem Discalceati jam Anno 1644. & 1649. Jansenii doctrinam v. g. Christum pro omnibus non esse mortuum, omnes fidelium actiones esse peccata, Deum non velle omnes homines salvare &c. doceri severe inhibuerunt, idem Anno 1656. die vigesima quinta Julii Patres Capuccini in suis comitiis Generalibus, Patres Minimi Anno 1650. Patres Oratorii Mense Septembri Anno 1678. Canonici Regulares Congregationis Gallicæ de Præmonstrato dictæ Anno 1650. & 1653. & Patres Fulliacenses Anno 1646. 1649. & 1652. alique Ordines ferme omnes in-

Sæc. XVII. A. C. 1696. indictis severissimis poenis Jansenii, Arnaldi, Arnaldistarum &c. dogmata tenere prohibuerunt, exactamque Bullarum Urbani VIII. Innocentii X. Alexandri VII. aliorumque Pontificum observantiam inculcarunt.

Ceterum mox adductam Hennebeli declarationem approbavit Carolus Mauritius Tellier Archiepiscopus Rhemensis in suis literis die secunda Novembris hoc anno ad Vivaresium Sorbonæ Doctorem datis: nihilominus tamen Hennebelus tam hujus Præsulis patrocínio quam suis querelis adeo nihil profecerat, ut Innocentius anno priori ipsa etiam Jansenistarum effugia damnaret, edita Constitutione, quam supra pag. 198. retulimus, biennio autem post idem Pontifex die octava Maij Historicam Apologiam Quesnelli fulmine Vaticano percussit.

§. XVIII.

*Documentum seu Epistola Pastoralis
Noaillii Parisiensis Archiepiscopi
circa materiam gratiæ.*

Mem. Chror. & Dogmat. Argentrel. c. Hoc anno Jansenii fautores librum sub titulo: *Expositio fidei Catholicæ circa gratiam & Prædestinationem*, iterato prælo subjecere. Hunc partum Martinus de Barcos Abbatis San - Cyrani Nepos, obste-

obstetricante Pavillonio Aleſtenſi Epi- Sæc. XVII.
ſcopo edidit, veritatem gratiæ, ut aje- A. C. 1696.
bat ipſe, juxta mentem antiquorum
Patrum explicaturus: Non deerant Pa-
riſiis, qui in hoc quoque opere Janſe-
niani erroris fætorem olfacerent: ne
ergo Ludovicus Antonius Noaillius re-
cens nominatus Pariſienſis Archiepi-
ſcopus ſuo deeſſet officio, aut per ob-
jectam Janſeniani patrocini calumniam
Regis ſui gratia primis jamjam diebus
excideret, hunc librum die vigefima
Auguſti proſcripſit, edito hanc in rem
Documento, ſeu Epiſtola Paſtorali, in
qua vehementer declamabat adverſus
illos, qui etſi Janſenii propoſitiones a
„ſede Apoſtolica proſcriptæ, acceptata
„proſcriptio unanimi ſuffragio ab om-
„nibus Franciæ Epiſcopis & univerſa
„Eccleſia Catholica, proin Francia olim
„novis erroribus turbata priſtinæ quieti
„reddita eſſet, nihilominus quidam
„caput ruruſus ſuperbe erigunt, atque
„hæreſis venenum expuunt, necnon
„ad perturbandam Eccleſiæ pacem in
„vulguſ pernicioſos ſpargunt libros,
„inter quos recensuit præfatam expoſi-
„tionem, ipſus ego, addebat Noail-
„lius, hunc librum ſedulo diſcuſſi, alio-
„rumque examini ſubjeci, mox vero
„omne Janſenianæ doctrinæ venenum
„detexi: Igitur invocato Sanctiſſimo
„Dei

Sæc. XVII. „Dei Nomine, condemno hanc expo-
A.C. 1696. sitionem ceu continentem propositio-
 „nes falsas, temerarias, impias, blas-
 „phemas, Deo injurias, suæ Divinæ
 „bonitati derogantes, anathemate per-
 „cussas, atque hæreticas, ac demum
 „quinque propositionum doctrinam te-
 „meritate eo minus toleranda innovan-
 „tes, quo confidentius hujus libri Au-
 „thor illas tanquam fidei Catholicæ con-
 „sonas venditare præsumpsit, cum ta-
 „men id non modo falsum sit, sed eas
 „fides abhorreat, ac universa Ecclesia
 „detestetur!„ Postea Archiepiscopus
 gratiæ doctrinam, quam tamen Jan-
 senistæ Barcosiano libro haud absimilem
 dictitabant, in Institutione huic cen-
 suræ annexa explicuit, suamque epi-
 stolam his verbis absolvit: „Omnibus
 „viribus pro officii nostri ratione resiste-
 „mus omnibus illis, qui ausu temera-
 „rio Jansenii doctrinam innovabunt,
 „aut ore vel calamo directe Pontificum
 „Constitutiones impugnabunt, e con-
 „trario nunquam tolerabimus, ut ho-
 „mines non minus auctoritate quam
 „charitate destituti, fidem suorum Con-
 „fratrum dijudicare, eorumque famam
 „nonnisi ex levi suspicione denigrare
 „præsumant.„ Verum Archiepiscopus
 hac sua Epistola non minus Jansenista-
 rum quam Molinistarum odium sibi ac-
 cer-

cerfivit, & horum quidem, eo quod Sæc. XVII.
 illos tanquam homines nullius aucto- A. C. 1696.
 ritatis, charitatisque, ac veluti teme-
 rarios aliorum Judices notasset, Janse-
 nistis vero displicuit, quod ut Archi-
 episcopus Parisiensis sese Jansenii ho-
 stem declararit, cum tamen ut Epi-
 scopus Catalaunensis Quesnelli *reflexio-
 nes morales*, subtilissimum Jansenianæ
 doctrinæ succum, non sine vastis laudum
 encomiis anno priori approbarit: unde
 haud mirum, quod tam hi, quam illi vindi-
 ctam contra Archiepiscopum sumere me-
 ditarentur. Ceterum hic idem liber anno
 sequenti die octava Maji a Romanis Cen-
 soribus inter libros proscriptos per Sa-
 cræ Inquisitionis decretum recensitus
 est.

§. XIX.

*Parisiæ Facultatis Theologicæ cen-
 sura in librum, cui titulus Civitas
 Mystica V. Mariæ de Agreda.*

Prodiit anno hujus sæculi septuagesimo in Hispania liber quidam, cui
 titulus, *Mystica civitas Dei seu Historiæ* *Argentæ*
Divina, & vita Virginis Matris Dei. *Coll. Jud. pag. 150.*
 Hanc Maria a Jesu Abbatissa Monaste- *Observ.*
 rii Immaculatæ Conceptionis in urbe *P. Amort*
 Agredana Provinciæ Brugensis Ord. *Myst. Civ.*
 S. Francisci ex repetito, ut credebat *vind. P.*
 ipsa, *Gonzalez.*

Sæc. XVII. ipsa, Dei ac Magnæ Cælorum Reginæ
 A. C. 1696 mandato anno hujus sæculi trigesimo
 septimo conscribere cæpit, postquam
 vero hoc opus perfecerat, ex sui Con-
 fessarii consilio illud unacum aliis suis
 scriptis flammis tradidit: propterea au-
 tem a Superioribus suis objurgata,
 eorum, imo sua opinione rursus Dei
 & B. V. jussu die octava Decembris
 Anno 1655. hanc Historiam conscribe-
 re auspicata est: Vitam hujus fa-
 mulæ Dei, ejusque heroicas virtutes
 Sacra Rituum Congregatio jam dudum
 examini subjecit: & si quid ejus Bea-
 tificationem moratur, ad innumeras
 pene visiones, & revelationes, quæ in
 hoc libro recensentur, restringitur: an
 vero totius hujus posthumi partus, prout
 nunc exstat, non ipsa Virgo, sed ut pri-
 mo creditum, Placentiæ Episcopus
 quondam Franciscanus, vel alius subtilis
 quidam Scholæ Scotistæ Theologus
 fuerit Author & utrum in quibusdam
 visionibus nonnullæ illusiones phanta-
 siæ intervenerint, Ecclesiæ Romanæ ju-
 dicio lubenter relinquo, idque Historici
 sphæram excedere, haud ignoro. Inde
 vero haud levis exorta est controversia,
 quæ hodieum propter Agredanum
 librum non infimi subsellii Viros exagi-
 tat, ac mystica Civitas ab aliis im-
 pugната, ab aliis acriter defensa,
 varia

*Non nemo
 de nov.*

Evangel.

*Resp. Client.
 Mar.*

varia subiit fata, sat propitia in Hispa- Sæc. XVII.
 niis, ab Hispanis Lusitanis, & Braban- A. C. 1696.
 tinis approbatoribus munita: minus
 autem eidem favent judicia Germano-
 rum ac præcipue Gallorum; quampri-
 mum enim Pater Thomas Crosseus
 Franciscanus Massiliensis hoc thesauro
 Franciam locupletandi animo hunc li-
 brum ex Hispano idiomate in Gallicum
 transtulit, ac anno priori Massiliensibus
 literis excudi curavit, mox anno se-
 quenti Sorbonæ Syndicus primam hu-
 jus Versionis partem in pleno Docto-
 rum confesso denuntiavit. Igitur Fa-
 cultas Theologica quosdam deputavit
 Doctores: qui hanc Historiam maturo
 subjicerent examini, ac desuper in pro-
 ximis comitiis referrent, quo facto Sa-
 cra Facultas Theologica Parisiensis
 die decima septima Septembris hanc
 pronuntiavit censuram die prima Octo-
 bris ab octoginta quinque Doctoribus
 confirmatam.

„Cum in comitiis Ordinariis Sacrae
 „Facultatis Theologicæ Parisiensis, die
 „secunda Maij anno Domini 1696. ha-
 „bitis in Aula Sorbonæ, post solemne
 „Sacrum de sancto Spiritu, M. Claudius
 „le Feuvre. Doctor & Syndicus ejus-
 „dem Facultatis librum obtulisset evul-
 „gatum sub hoc titulo: *Mystica Civi-*
 „*tas Dei*, ut Facultas in eum animad-
 „*Hist. Eccles. Tom. LXVI.* Y ver-

Sæc. XVII. „verteret; selecti sunt quatuor ex Ma-
A. C. 1696. „gistris ejusdem Ordinis, qui unacum

„DD. Decano & Syndico diligenter le-
 „gerent, & examinarent prædictum
 „librum, & de eo ad proxima Comitia
 „generalia referrent. Quod cum illi
 „in variis confessibus privatis intra duos
 „menses habitis, magna & diuturna
 „conquisitione præstitissent; die secunda
 „Julii ejusdem anni, suffragiis consen-
 „tientibus, retulerunt, & exhibuerunt
 „Propositiones ex prædicto libro ex-
 „cerptas, quas Censura notandas exi-
 „stimarunt. Quibus auditis, & dato
 „omnibus & singulis Magistris illarum
 „Propositionum cum earum notis indi-
 „culo, assignata sunt Comitia generalia
 „ad diem 14. ejusdem mensis, in qui-
 „bus auditis iterum iisdem DD. Depu-
 „tatis, ac triginta duabus Congrega-
 „tionibus habitis, in quibus centum
 „quingenta duo Magistri dixerunt,
 „die tandem 17. Septembris ejusdem
 „anni, Sacra Facultas, conclusionem
 „lata, prædictum librum damnandum
 „censuit, prout de facto damnavit.,

„Verum antequam propositionibus
 „exhibitis singulares notas apponat,
 „præmittendam censuit contestationem
 „publicam, qua profitetur, se nihil
 „quidquam, ferenda censura imminu-
 „tum velle de vero, & legitimo cultu,
 „quem

„quem Sanctissimæ Deiparæ exhiben- Sæc. XVII.
 „dum præscribit Catholica per orbem A. C. 1696.
 „Ecclesia, cujus quidem honoris vin-
 „dicem se præ ceteris præbuit hætenus,
 „& qualibet occasione data præstituram
 „se spondet.,

„Declarat itaque, se Sanctissimam
 „Virginem Mariam, ut vere & proprie
 „veri Dei Matrem venerari & magnifi-
 „care, eamque universa visibili & in-
 „visibili creatura superiorem reputare,
 „ut loquitur Sanctus Germanus Pa-
 „triarcha Constantinopolitanus. Te-
 „nere se etiam cum Ecclesia, BB. Vir-
 „ginem speciali Dei privilegio immu-
 „nem fuisse a peccatis omnibus, etiam
 „venialibus; eamque cum sancto Proclo
 „tanquam penetrabile innocentiae Sacra-
 „rium venerari. Se quoque confiteri,
 „illam esse Matrem Dei simul & Virgi-
 „nem: ac proinde detestari hæreses
 „Nestorii, Ebionis, Joviniani, Helvidii.
 „Agnoscere cum sancto Irenæo Advo-
 „catam; cum sancto Basilio Seleuciensi,
 „aliisque Patribus Mediatricem; tum
 „pro materna, qua Salutis nostræ ne-
 „gotium apud filium pertractat chari-
 „tate, tum pro summa, qua apud ipsum
 „pollet, gratia, ejusque ut dignitatem
 „supra Sanctos omnes prædicat, &
 „suscipit, ita & potentiori ejus inter-
 „cessioni, & tutelæ præcipue confidere.

Y 2

„Sta

Sæc. XVII., „Stare se determinationi Majorum suo-
A. C. 1696. „rum de conceptione immaculatæ Vir-
 „ginis Mariæ; videlicet, quod in sua
 „conceptione præservata fuerit ab origi-
 „nali labe. Sentire se denique cum
 „veteri Liturgia Gallicana, eam in Cæ-
 „lum post mortem cum corpore & ani-
 „ma fuisse translata.,

„Verum cum Sanctissima Virgo falso
 „non egeat honore, veris cumolata ho-
 „norum titulis, & infulis dignitatum,
 „ut docet sanctus Bernardus, immo-
 „deratum, superstitiosum, commenti-
 „tium cultum plane non admittit Sacra
 „Facultas; siquidem non est hoc Vir-
 „ginem honorare, sed honori ejus de-
 „trahere, ut idem sanctus Bernardus
 „loquitur. Inde observabat olim sa-
 „pienter sanctus Epiphanius: par. &
 „idem ex ambabus hæresibus detri-
 „mentum accidere, cum alii Sacro-
 „sanctæ Virginis dignitatem elevent,
 „alii præter modum & rationem attol-
 „lant. Recte autem ad propositum ad-
 „dit idem Epiphanius, posterius dogma
 „(eorum scilicet, qui Virginis digni-
 „tatem præter modum attollunt) vix
 „alios Authores, ac Patronos habere,
 „quam Mulieres; mirum enim est, quan-
 „tum hoc in genere in prædicto libro,
 „cujus una versio Gallicana facultati
 „exhibita est, excefferit & aberraverit
 „Mu

„Mulier illa, quæ historiam texuit vitæ Sæc. XVII.
 „BB. Virginis tam absconam certe, quam A. C. 1696.
 „inauditam, quamque, dum a Deo sibi
 „revelatam asserit, si non intendit il-
 „ludere legentibus, ipsa profecto ma-
 „nifeste illuditur, ubi fabulas, nugas,
 „commenta, & errores, quorum Deus
 „Author esse non potest, pro mysteriis
 „divinitus revelatis obtrudit, & velut
 „veritates constantes universis pro-
 „ponit. „

„Ad hæc advertens Sacra Facultas
 „de excerptis propositionibus, deque
 „ipso libro, ut Gallice traditus est, sic
 „tandem pronuntiavit. „

Postea Facultas ex hoc libro retu-
 lit propositiones censura dignas, &
 quidem :

I. „Amore paterno (sic Deum lo-
 „quentem inducit libri Author) tunc
 „misi Filium meum in salutem æter-
 „nam, & remedium naturæ humanæ
 „ nunc, ut hominibus novam
 „gratiam facerem, tempus proprium
 „advenit, in quo misericordiam & au-
 „rum meum luculentius comprobabo,
 „nunc, ubi mundus pervenit ad ne-
 „quissimum sæculum, quod fluxit ab
 „incarnatione Verbi, ostendam poten-
 „tiæ meæ miracula, quæ operatus sum
 „in Matre Filii mei, quæ hucusque

Y 3

„ex

Sæc. XVII. „ex arcanis meis judiciis occultata per
A. C. 1696. „manserunt. „

Censura. Si intendat Author in prædictis propositionibus, mysteria de Sanctissima Virgine sibi (ut ait) recens revelata, comparare, & præferre mysterio Incarnationis Verbi, & in illis majorem Dei misericordiam, quam in isto eluxisse; amoremque ejus magis operativum fuisse: Hæc doctrina falsa est, temeraria, scandalosa, & impia.

Si vero tantum intendat gratiam, & beneficium prædictorum mysteriorum sibi (ut ait) recens revelatorum præferri debere omnibus gratiis, & beneficiis, quæ Deus a tempore Incarnationis hominibus contulit: Hæc doctrina falsa est, temeraria, & scandalosa.

II. „In primitiva Ecclesia hæc mysteria non revelavi, quia tunc stabiliendi erant articuli de Christo, nec erat Religio pluribus implicanda difficultatibus, hinc Verbum Incarnatum ad discipulos suos dixit: *plura habeo vobis dicere, sed non potestis modo portare . . .* Describe igitur pro viribus tuis, hanc civitatem Dei: Volo enim, ut hæc vitæ illius descriptio non habeatur pro opinione, aut meditatione, sed pro certa veritate. Hæc Deum ad hanc Monialem dixisse, scribit Author. „

Cen-

Censura. *Hæ propositiones, quibus Sæc. XVII. A. C. 1696.*
Author asserit, veritates sibi fuisse revela-
tas, ipsis prioribus Ecclesiæ sæculis in-
cognitas, imo & de ipsarum numero, quas
Apostoli ipsi portare non poterant, easque
tanquam constantes & infallibiles fidelibus
proponit: falsæ sunt, temerariæ, scanda-
losæ, fanaticis & hæreticis favent, ad om-
nes novitates viam aperiunt, & Ecclesiæ
Authoritati derogant, ad quam pertinet,
fidelibus proponere veritates, tanquam con-
stantes, & infallibiles, ex verbo Dei scri-
pto, vel non scripto per Apostolos ad nos
transmisso.

III. „Et nos, Dei spiritus adoramus
 „& honoramus Beatam hanc fæmi-
 „nam &c.,

Censura. *Licet adorationis nomen æqui-*
voce sumatur, & aliquando in scripturis
& nonnullis Patribus in honore Creaturis
debito usurpetur, tamen cum ex Ecclesiæ
usu terminus ille usurpari debeat ad signi-
ficandum supremum cultum soli Deo debi-
tum, nec possit sine periculo scandali Crea-
turis communicari: Hæ propositiones, qua-
tenus eodem adorationis termino cultum ex-
primunt exhibitum, vel exhibendum beatif-
simæ Virgini, qui ipsi Deo exhibitus ab
Authore exprimitur; scandalosæ sunt, &
in errorem inducentes. Quatenus autem
dicunt Sanctissimam Virginem adoratum ab
Angelis, statim ut ipsi creati sunt, &

Sæc. XVII. statim, atque ipsa orta est, tum etiam ad-
 A. C. 1696. ratam in throno Altissimi, respectu teme-
 rarie sunt, & falsæ.

IV. „Tum (scilicet ante Incarnatio-
 „nem Verbi) Verbum prima vice no-
 „mine Humanitatis coram Divinitatis
 throno intercessit. „

Censura. *Hæc propositio male sonat in
 fide, & injuriosa est Divinitati Verbi.*

V. Notavit Facultas propositiones
 quinque ex Pag. 204. 229. 231. 232.
 eas vero esse propositiones castarum au-
 rium offensivas censuit.

VI. „Descendit B. V. ornata & locu-
 pletata pro Deo, qui ei dedit omne,
 „quod voluit dare; voluit autem dare
 „omne id, quod potuit, & potuit dare
 „omne id, quod non fuit esse Divinum. „

Censura. *Cum ea dona Deus beatissimæ
 Virgini contulerit, quæ secundum ordinem
 sapientiæ suæ ipsi conferri decebat; & in
 Evangelio manifestum sit, Deum non om-
 nia ei contulisse, quæ conferre potuit: Hæc
 propositio falsa est, temeraria, & Evan-
 gelicæ doctrinæ contraria.*

VII. „Declaro sæpius & veritatis, &
 „illustrationis vi impulsa, omnia privi-
 „legia, gratias, prærogativas & favo-
 „res & dona B. V. etiam dignitatem
 „Matris Dei dependere, ac ducere ori-
 „ginem ex eo, quod fuerit immaculata
 „& plena gratia in Conceptione, ita
 „ut

„ut in defectu hujus privilegii reliqua Sæc. XVII.
 „omnia forent defectuosa, ac superbum A. C. 1696.
 „ædificium sine fundamento.”

Censura. *Quamvis Facultas Theologiæ Parisiensis tenuerit, & teneat, Sanctissimam Virginem fuisse in sua conceptione a labe Originalis peccati præservatam; tamen hæc doctrina, quæ dogmata de sanctissima Virgine ad fidem pertinentia, ut Dei Maternitatem, & perpetuam Virginitatem, pendere asserit a sententia, quæ de fide Catholica non est, & ita pendere, ut alioqui fundamentum solidum non haberent: falsa est, temeraria, & fidem in Conciliis stabilitam infirmans.*

VIII. „Hic amor eluxit magis in nocte, quam Sanctissimi sui Filii mors, caussavit toti Ecclesiæ, cujus regimen, ab initio Legis Evangelicæ huic magnæ Reginæ tribuitur.”

Censura. *Hæc propositio, quæ tribuit Sanctissimæ Virgini regimen Ecclesiæ, falsa est, temeraria, & erronea.*

IX. „Ipsa de semetipsa dicit: Per me Reges regnant, & potentes &c.”

Censura. *Cum perspicuum sit verba capituli octavi Proverbiorum de sola Sapientia increata, vel incarnata, juxta SS. Patrum unanimem consensum ad literam esse intelligenda; & declaraverit Author in Libro, pag. 61. Deum ad literam in eo capite de verbo incarnato, & sanctissima*
 Y 5 *ejus*

Sæc. XVII. ejus Matre, locutum fuisse: *Hæc propositio, quæ inducit sanctissimam Virginem dicentem de se, quod ipsa dixerit Proverbiorum octavo: Per me Reges regnant, &c. falsa est, & temeraria.*

X. „Beata Virgo sæpius in corpore „& anima ab innumeris Angelis ad Cælum Empireum fuit elevata; Angeli „educarunt illam inter brachia S. Annæ, novamque ac solemnem processionem instituerunt.„

Censura. *Hæc propositiones falsæ sunt, temerariæ, & Contrariæ verbo Dei. Joannis cap. 14. v. 2. Vado parare vobis locum. Ad Hebræos 6. N. 19. & 20. Spem habemus incedentem usque ad interiora Velaminis, ubi Præcursor pro nobis introivit Jesus, & cap. 10. N. 19. Habentes fiduciam in introitu Sanctorum in Sanguine Christi, quam initiavit nobis viam novam.*

XI. „Partus S. Annæ fuit adeo purus, qualis decebat puritatem filiæ, „ac licet alia non indignisset puritate, „satisfecit tamen legi communi.„

Censura. *Hæc propositio falsa est, temeraria, & verbo Dei contraria.*

XII. „Omni modo est Mater Misericordiæ, & Mediatrix gratiæ.

Censura. *Licet Sanctissima Virgo præ omnibus Sanctis mediatrix sit per intercessionem; Hæc tamen propositio, quatenus*

nus asserit illam esse omnibus modis me- Sæc. XVII.
diatricem, falsa est, erronea, & Christo, A.C. 1696.
qui solus Redemptor ac Salvator noster est,
& unus per redemptionem Mediator, in-
juriosa.

XIII. „Si homines viderent charita-
tem B. V. forent æternum Beati, &
„omnes, qui ad Dei cognitionem per-
„venerunt, iter calcarunt in lumine
„sanctæ hujus civitatis, hinc S. Joan-
„nes dicit: *Nationes ambulabunt in lu-
mine ejus.* „

Censura. *Hæc propositio, quæ Sanctis-
simæ Deiparæ tribuit, quod soli Verbo
competit falsa est, scandalosa, & erronea.*

XIV. „Tota prima hebdomada, qua
„creatus est mundus, lucifer & ejus
„Angeli laborabant in excogitandis sce-
„leribus perpetrandis contra Christum,
„ejusque Matrem . . . quamprimum
„autem in inferno fuerant, Lucifer col-
„legit Concilium plenarium omnium
„dæmonum, & cum iis deliberavit us-
„que ad diem Jovis. . . . Deus Chri-
„stum, ejusque Matrem voluit esse o-
„pera perfectissimæ suæ sapientiæ &
„omnipotentiae, ad quorum similitudi-
„nem decrevit formare reliquum ge-
„nus humanum . . . nisi SS. Joachim
„& Anna emisissent votum, quod pro-
„lem, si quam suscepturi essent, Deo
„in Templo offerre velint, non obtuif-
„sent,

Sæc. XVII.
A.C. 1696.

„sent, nisi inviti, & hoc propter ma-
„gnum amorem erga Filiam suam, ...
„S. Anna non manifestavit S. Joachi-
„mo, quod ejus Filia sit futura Mater
„Dei Deus constituit nongentos
„Angelos pro custodia B. V. ex singu-
„lis novem Choris Angelos centum,
„item constituit alios duodecim, qui
„corporaliter & visibiliter signa re-
„demptionis præferentes eidem ser-
„virent. Præterea constituit Deus
„octodecim sublimiores Angelos, qui
„servirent tanquam Tabellarii, item
„alios septuaginta Seraphinos pro con-
„versatione &c.,

*Censura. Hæ omnes propositiones re-
spective temerariæ sunt, & contra Eccle-
siasticæ Regulæ modestiam assertæ; plera-
que fabulas, & somnia Apocryphorum re-
dolent, & religionem Catholicam impio-
rum, & hæreticorum contemptui exponunt.*

*Cæterum non intendit sacra Facultas
alia multa, quæ in dicto Libro continen-
tur, approbare, & præcipue ea loca, in
quibus sacre Scripturæ testimoniis ad pri-
vatum sensum Author passim abutitur, sicut
nec ea, in quibus opiniones mere scholasti-
cas a Deo revelatas asserit, & ut tales
omnibus proponit.*

Quamprimum hæc censura prodiit,
prodiere etiam Agrediani pugiles; præ-
primis enim Parisiis horum quidam
mox

mox anno sequenti libellum *de Caussa Mariae de Agreda, & de dolis, quibus ejus condemnatio in Sorbona fuit extorta edidit,* Sæc. XVII.
A. C. 1696.
 ac Parisienses Doctores, qui hanc censuram tulerunt, animas venales appellavit. In Hispaniis vero Tolosana Universitas & doctissimus Cardinalis de Aguirre edito singulari scripto hanc censuram impugnasse dicitur: Ipsa etiam Parisiensis censura, facta per Agredianos appellatione, ad altius Tribunal fuit devoluta, primitus tamen ab Innocentio XI. Agredanæ revelationes in Congregatione S. Officii fuerunt examini subjectæ, ac postea Romæ decreto S. Congregationis judicio anno hujus sæculi octogesimo primo proscriptæ sunt, quæ enim re ipsa a Deo Servis suis revelantur, semper sunt scientiæ, ac res, quæ vel ad proprium talis piæ animæ profectum, vel ad communem Ecclesiæ utilitatem pro firmanda fide, morumque sanctitate tendunt, non autem ad illius, qui revelatione honoratur, intellectum subtilitatibus mere scholasticis, & vix non profanis excolendum; quid autem ad Monialis sanctitatem & profectum vel communem Ecclesiæ utilitatem confert, scire, quem locum in ideis & Decretis Divinis habuerit Christus & B. V. vel quænam opinio circa adventum Christi, si Adam non peccasset,

Sæc. XVII. casset, sit vera, aut an in libro Numerorum contineantur necessaria ad Arithmeticam, vel quot Angelos B. V. ad sui custodiam habuerit, an Deus majorem in efformando corpusculo B. V. quam in creatione cæli & terræ curam habuerit, qua die anima corpori huic fuerit infusa, quando B. V. cæperit post nativitatem loqui, an habuerit scientiam militarem, & notitiam stellarum, an tres Reges fuerint docti, & nati ex Persia, Arabia, & Saba, an Herodes minorem poenam patiatur, quam pateretur, si Jesus pro eo non orasset &c.

Nihilominus tamen instantibus libri Agrediani fautoribus Hispaniæ Rex datus ad Benedictum XIII. literis tantum impetravit, ut præfati decreti executio suspenderetur, totaque causa a S. Officii Congregatione advocata, peculiari Congregationi SS. Rituum ad examen committeretur: teste tamen Nicolao Ridolfi Congregationis Indicis Secretario ac postea S. Palatii Magistro, idem Benedictus Papa alio decreto testatus est, prius decretum clanculario ac fraudulenter fuisse extortum, proin proscriptionem revelationum Agredinarum in suo robore persistere: Hujus tamen Pontificii diplomatis promulgationem præpedivit, Patronorum multitudo ac potentia: Habetur quoque Bossue-

Bossuetii Episcopi doctissimi libro cui Sæc. XVII.
A. C. 1696.
 titulus: *traditio de novis Mysticis*, annexus tractatus, in quo celeberrimus hic Præsul eas revelationes rejicere videtur: novioribus etiam temporibus hæc revelationes impugnabat Clarissimus D. Eusebius Amort Canonicus Regularis Lateranensis Polingæ in suo libro de revelationibus & visionibus, hunc refellere nitebatur Didacus Gonzalez Mathæo Franciscanus, hancque in rem edidit mysticam suam Dei civitatem vindicatam, huic suppetias tulit P. Lendelinus Mayr itidem Franciscanus atque Anti-Agredistam, qui se *Non neminem* vocabat, refutare aggressus est, quibus tamen præfatus D. P. Amort opposuit librum sub titulo: *Controversia de revelationibus Agredanis*, ac postea novam suam demonstrationem de falsitate revelationum &c. sub idem ferme tempus prodiit die quinta Septembris Anno 1747. in eadem causa iudicium S. Congregationis, ubi habetur: *ex hætenus deductis non constare, prout oportet, in casu, & ad effectum, de quo agitur, quod opus inscriptum Mystica Civitas Dei, sit opus Ven. Servæ Dei Sororis Mariæ a Jesu de Agreda; ex gratia tamen speciali, Postulatoribus indulgeri, ut in Causa Beatificationis, ac Canonisationis ejusdem, ad ulteriora procedatur, ita*

ita

Sæc. XVII. ita tamen, ut dubium super virtutibus non
A. C. 1696. absolvatur, nisi prævio iterato novo definitivo
 Decreto, aut a Nobis, aut a Nostri
 Successoribus, præmissis uti supra respective
 præmittendis edendo, in quo vel statuatur
 opus prædictum non esse Servæ Dei, vel
 constito esse opus ejusdem, definiatur, ni-
 hil ibi vel in aliis operibus ejusdem Servæ Dei,
 reperiri, quod sit contra fidem, bonos mo-
 res, vel, quod sapiat doctrinam aliquam
 novam, & peregrinam, atque a communi
 sensu Ecclesiæ, & consuetudine alienam,
 juxta præscripta in Decretis Urbani VIII.

Hæret adhuc dum hæc causa Romæ
 in Sacra Rituum Congregatione, cujus
 nec judicium prævertere, nec Sancti-
 tati hujus Virginis derogare, vel do-
 ctrinæ suæ censuram ferre, Decretis
 Urbani VIII. & Innocentii XI. PP.
 obtemperans, intendo: Ceterum
 has revelationes impugnantium & de-
 fendentium nondum deferbuit animosi-
 tas; in hoc enim bella profana ab Ec-
 clesiasticis differre videntur, quod illa
 tandem pace finiantur, hæc tamen
 perennia sint, nisi litigantes partes aut
 Ecclesiæ gladio, vel imposito silentio
 conterrantur.

§. XX.

Sæc. XVII.
A. C. 1696.

§. XX.

*Controversiæ circa Hagiographos
Belgas successus.*

Cum Hagiographi Belgæ grave admodum sibi per Inquisitionum Hispanicarum sententiam vulnus inflictum sentirent, quod via iustitiæ amiserunt, via gratiæ obtenturi omnium ferme Principum, suorumque fautorum aures pulsabant, supplices, ut suam causam defendere permitterentur, præprimis vero apud Leopoldum Imperatorem, & Carolum II. Hispaniæ Regem, necnon Germaniæ Principes, & Prælatos instabant, quatenus hi Innocentium XII. Papam eo inclinarent, ut Papebrochius, Janinngus & Baertius in sui defensionem reciperentur, & censura in Hispaniis adversus eorum libros pronuntiata denuo ad limam revocaretur: Hanc in rem etiam libellum supplicem summo Pontifici, necnon supremo Inquisitori Madritensi porrexerunt, qui etiam eorum votis annuens, die tertia Augusti sequens Decretum eis consignari præcepit:

„Excellentissimus Dominus Archiepiscopus Valentinus, Inquisitor Generalis, cum Dominis de Consilio Majestatis suæ sanctæ Inquisitionis Generalis,
Hist. Eccles. Tom. LXVI. Z „ralis,

Sæc. XVII. A. C. 1696 „ralis, visis petitionibus Patrum An-
 „tonii Beltran, & Josephi de Aguirre,
 „Procuratorum generalium Societatis
 „Jesu in Castellæ Provincia, quas ex-
 „hibuerunt pro parte Patrum, Danie-
 „lis Papebrochii, Francisci Baertii, &
 „Conradi Janningi, ejusdem Societa-
 „tis Religiosorum, petentium sibi dari
 „copiam Propositionum delatarum,
 „& Censuræ latæ super illas, ut con-
 „tentas in Libris intitulatis Acta San-
 „ctorum &c. Ut prædicti eorum Au-
 „ctores Papebrochius, Baertius, &
 „Janningus possint respondere, & sa-
 „tisfacere censuræ super eas latæ; jus-
 „serunt, ut eis detur copia, & trans-
 „sumptum, quod petunt, juxta stylum
 „sancti Officii, atque ut P. Josepho de
 „Aguirre, Procuratori actuali ad id
 „instituto, tradatur, accepto vicissim
 „recepisse, & juramento pro se, & Par-
 „tibus, quas repræsentat, præstito,
 „quod dicta copia servabitur cum omni
 „Cautela, & secreto convenienti, nec
 „cuiquam omnino communicabitur,
 „præterquam Auctoribus dictorum li-
 „brorum, aut aliis, quos Societas de-
 „signaverit ad responsionem, & defen-
 „sionem; sic, ut inde non extrahatur
 „alia copia, vel copiarum: quod si ad
 „hunc finem aliæ plures necessariæ
 „sint, eas petent, sub poena excom-
 „munica-

„municationis majoris ipso facto incur- Sæc. XVII.
 „rendæ, & cum interminatione, qua A. C. 1696.
 „contra secus facientes procedetur ad
 „id, quod locum in jure habebit.,

„Item, ut illis mandetur sub eis-
 „dem Censuris & pœnis, ut non impri-
 „mant defensorium, quod formabunt,
 „& mittent ad sanctum Officium, nèque
 „copiam inde sumant, publicent, aut
 „participent personæ cuicunque: opere
 „autem finito ipsum præsentabunt suæ
 „Excellentiæ, & Dominis prædicti
 „Consilii, simul cum adversariis pri-
 „mæ suæ, quantumvis maculosæ,
 „scriptionis, quibus usi fuerint; sic,
 „ut folium omnino nullum, mun-
 „dum vel immundum, apud Au-
 „ctores remaneat, remittendo easdem
 „Propositiones, & Censuras, quæ ipsis
 „concessæ fuerint. Contentum autem
 „hujus Actus notificetur D. Patri Jo-
 „sepho Aguirre, cujus etiam ei copia
 „detur.,

Nec minus propitium habuere Leo-
 poldum Imperatorem, ac præ ceteris
 Petrum Codde Sebastenum Archiepi-
 scopum, & Belgii foederati Vicarium
 Apostolicum, cujus, etsi apertus esset
 Quesnelli fautor, patrociniū Jesuitæ
 hac in causa non respuerunt: Hic
 ergo ad ipsum Pontificem has dedie
 literas.

Sæc. XVII.
A. C. 1696.

Beatissime Pater.

„Cum adversus acta Sanctorum nova,
„eque perquam gravis concitata sit
„tempestas, acri admodum contra ea
„extra urbem lata censura, indubie
„plurimi Sanctitatis Vestrae pedibus ad-
„volventur precatores, ut pro suprema
„sua auctoritate opus illud, quod ubi-
„que terrarum ab eruditis piisque mire
„celebratur, dignetur protegere. Huic
„Supplicantium agmini me jungere non
„præsumerem, nisi muneris a Sancti-
„tate vestra injuncti ratio urgeret.
„Etenim Beatissime Pater, si præclaro
„isti operi, vel potius librorum Cata-
„logo, atrum stigma, nullo remedio,
„aut lenimento adhibito, maneat in-
„ustum; Heterodoxi novo fastidio Ca-
„tholicam Ecclesiam aspernabuntur,
„longiusque animos ab ea avertent,
„quos de candore, & eruditione Or-
„thodoxorum meliora, ac proximiora
„saluti sentire lucubratio ista cogebat.
„Non possum itaque non etiam pro
„modulo meo Sanctitatis Vestrae patro-
„cinium isti tot annorum, & tot labo-
„rum eximio Societatis Jesu fructui,
„qui in tantam Ecclesiae, præsertim
„inter A catholicos, militantis, cedit
„utilitatem, submisissime implorare.
„Cæterum rogo humillime, ut Sancti-
tas

„tas vestra hanc meam supplicam, Sæc. XVII.
 „quam (nullis, ut arbitror, affectibus A. C. 1696.
 „ductus, sed sincero Religionis studio
 „excitatus) tuis sacris pedibus advolvo,
 „pro sua Clementia æqui bonique con-
 „sulere non gravetur: qui observantif-
 „simo eis affixo osculo me profiteor.,,

Præterea ipse Papebrochius hoc anno publica, & sequenti anno secreta Apologia se sociosque suos articulatim contra propositiones censuris notatas defendit, non alio tanti conatus successu, nisi quod Hispana Inquisitio anno sequenti omnia scripta hanc causam utrinque concernentia prohibuerit, & Pontifex die decima septima Junii totam causam inter Carmelitas & Socios controversam ad se revocarit, & aliqua expungi ac mutari jusserit, demum vero utrique parti silentium indixerit, declarans tamen, quod non intendat per silentii hujus impositionem uni vel alteri ex dictis sibi adversantibus sententiis ullum majus pondus adjungere, sed utramque manere velit in statu & terminis, quibus de præsentī reperitur, donec aliter sibi & S. Sedi visum fuerit determinare.

Sæc. XVII.
A. C. 1696.

§. XXI.

*Parisiensis Parlamenti decretum in
caussa recursus ad Sedem
Apostolicam.*

*Hist. an-
nal. cont.
pag. 293.*

Obtinuerat anno priori Benedictino-
rum Prior Congregationis Reba-
censis a summo Pontifice diploma Apo-
stolicum, vi cujus possessio ac jus in
quasdam Parochiales Ecclesias, quas
Benignus Bossuetus Meldensis Episco-
pus sibi vindicare nitebatur, præfatæ
Congregationi assererebatur: quampri-
mum vero id præfato Præsuli innotuit,
mox rem ad supremam Parisiensem Cu-
riam devolvit: die igitur decima nona
Januarii supremus Benedictini Ordinis
Generalis se sistere, & coram Curiae
Senatoribus desuper rationem reddere
jubetur: Attamen omnibus vindiciis
prævalere credebatur culpa, qua abu-
sivo veluti recursu protectionem in ex-
tero Tribunali quærens, Cleri Galli-
cani libertates violasse arguebatur:
quocirca Parlamenti edicto deinceps ab
ejusmodi recursu abstinere jussus est;
prætendunt enim Galli, causas prorsus
omnes intra Regni limen primo judi-
cio agitandas ac definiendas esse.

§. XXII.

Sæc. XVII.
A. C. 1696.

§. XXII.

*Rascianorum Patriarcha & quidam
Turcæ fidem Catholicam professi.*

Die sexta Januarii Budensis Vice-
Bassa, qui jam integro decennio
Viennæ captivus hærebat, unacum
uxore sua ibidem Sacro fonte tinctus
a Mahometana superstitione ad fidem
Catholicam rediit, ac propterea a be-
nignissimo Imperatore Leopoldo nobile
quoddam prædium, aliaque Cæsareæ
liberalitatis insignia recepit. Hujus
Turcæ exemplum sequebatur Theophi-
lus Rascianorum Archimandrita seu in
Hungaria, Sclavonia, Transylvania,
aliisque finitimis locis Patriarcha; post-
quam enim Belgrado a Turcis recupe-
rato unacum viginti suorum millibus
sefe Cæsaris patrocínio ac clientellæ
devoverat, die decima octava Martii
haud angustum illius regionis tractum
prope Budam incolendum aliosque fa-
vores pro se, suoque Clero & Ecclesiis re-
cepit: suam vero gratitudinem testaturus,
non modo aliquot suæ Nationis millia
sub Cæsareis vexillis militatura spon-
debat, sed insuper ipse cum aliis eju-
rato schismate fidem Romano-Catho-
licam professus est. Præterea Libe-
rachi Bassa cum fratre suo, totaque

*Theatr. Eu-
rop. t. 15.*

Z 4

fami-

Sæc. XVII. familia ad Venetos transiit, omnesque
A. C. 1696. præsidiarii, qui in Uranograz & Tudorovo arcibus a Comite Budiano capti fuere, unacum suis uxoribus, prolibus Baptizati, Mahometis impietatem detestati sunt.

§. XXIII.

Anceps prælium Cæsareos inter & Turcas.

*Wagner
 Hist. Leop
 pag. 313.
 Hode vie du
 Louis XIV.
 pag. 198.*

Dum hæc Viennæ gerebantur, Fredericus Augustus Saxoniae Elector, qui Cæsareo exercitui cum suprema potestate præfuit, in Hungaria collectis undique copiis Temesariam oppugnare constituit, admotisque belli tormentis obsidionales fossas versus arcem promovit: cum autem Sultanus trajecto simul Savo & Danubio, urbi suppetias ferre festinaret, Elector clamatis vasis hosti obviam processit, prælium tentaturus: Igitur octo lectissimas cohortes selegit, quæ superatis obstantibus dumetis obliquum hostium latus adorirentur, ac tamdiu pugnando persisterent, donec universus exercitus in pugnam succederet: Dies erat vigesima quarta Augusti, qua Cæsarei sexta a meridie hora in Turcas incurere, atque edita circum multa hostium cæde, mox ad currule sepimentum

tum penetrarunt: non minus animose Janissari in dextrum cornu iterato impetu effunduntur, semper tamen strenue repulsi: acrius tum utrinque incaluit certamen, quod tamen ingruentes noctis tenebræ diremerunt: altera die per exploratores cognitum, Turcas ad castra arbusis & paludibus undique cincta, nostrisque impervia secessisse: nil aliud ergo Cæsareis reliquum erat, quam ut instructa acie Turcas e suo nido ad apertum campum pollicerent: nec huic consilio optatus deerat successus; Sultanus enim relictis castris Temesvariam versus movit, atque in Cæsareos, priusquam ordines satis coire possent, tam violento impetu ruit, ut duas Saxonicas cohortes statione moveret, ac vix non secundæ aciei ordines perrumperet; Cæsarei tamen equites calcaribus subditis barbaros non sine magna difficultate reprefferunt, laboratum vero præcipue in extrema ala; quippe acrius, quam cautius Cæsarei hostem insecuti, a Turcico Equitatu cincti in fugam aguntur, & integra ala propemodum profligatur: Saluti adhucdum erat Caprariana legio, quæ invicto robore pugnam sustinens, sparsis sese colligendi spatium indulgit, unde resumptis animis Spahios adorti eos tam præcipiti

Sæc. XVII.

A. C. 1696.

Sæc. XVII. impetu retrundunt, ut densius conferti,
A. C. 1696. atque alius alio implicati mille amplius
 a suismet interficerentur. Has inter
 tumultuarias incursiones variabat præ-
 lii fortuna, jam in nostros, nunc in
 hostem inclinata, & opaca nocte pu-
 gnandi facultatem præripiente, uter-
 que exercitus in acie perstitit, ignari
 victi essent an victores: utrinque enim
 erat æqua propemodum cædes ac glo-
 ria: nisi quod nostri duodeviginti belli
 tormenta, & quinque colubrinas defi-
 cientibus equis hosti relinquere coge-
 rentur: Cecidere ex Cæsareis ter mille
 quadringenti viginti sex, atque inter
 eos Heidersheimius Bellidux animi
 fortitudine, ac militari experientia
 longe celeberrimus. Certiore victoria
 Contarenus Venetæ classis Architha-
 lassus ad Insulam Andrum Turcicas na-
 ves partim combussit, partim cepit,
 aut in turpem fugam abegit.

§. XXIV.

*Induciæ inter Gallos & Sabaudia
 Ducem initæ.*

*Hist du
 Princ Eug.
 tom. I. l. 2.
 pag. 190.*

Segnities, qua bellum tam ad Rhe-
 num, quam in Flandria agebatur,
 futuræ paci præludere videbatur, du-
 dum enim foederati non minus quam
 Galli opposita tenebant castra, & præ-
 ter

ter crebras velitationes, ac foederato- Sæc. XVII.
 rum procurfiones in Lotharingiam & A. C. 1696.
 Alfatiam nec certamen initum, nec
 Urbis obfidio tentata. Interim Victor
 Amadæus Sabaudix Dux, incassum fa-
 niora suadente Cæfaris Legato Principe
 de Fondi, clam cum Gallis aut pacem
 aut belli inducias inire moliebatur;
 ampliffimis enim Francix Regis polli-
 citationibus pellectus, necnon summi
 Pontificis ac Venetorum monitis im-
 pulsus, ut foederatis sua tegeret consilia,
 sparfo peregrinationis Sacrx obtentu
 Lauretum concessit, ubi Curfo Cardina-
 li summi Pontificis Legato, necnon Ve-
 netæ Reipublicæ, & Catinati Oratori-
 bus exposuit, Francix Regem pollici-
 tum esse, se in Italiam prævalidas co-
 pias sub Ducis imperio immiffurum, suis-
 que expensis octo Sabaudorum millia
 sustentaturum, Ducique redditurum
 non modo Pignerolium, fed etiam om-
 nia, quæ de Pedemontio ac Sabaudia
 bello cepiffet: infuper inter filiam Du-
 cis natu majorem, & Burgundix Du-
 cem, nequidem petita dote, nuptias
 conciliaturum, necnon in belli expen-
 fas quadraginta librarum milliones fo-
 luturum: Enimvero Catinatus Francix
 Marefcallus die vigesima nona Junii
 San-Thomasio Sabaudi Principis Ad-
 ministro datis literis fidem fecerat,
 Re-

sæc. XVII. Regem suum has condiciones inire pa-
 A.C. 1696. ratum esse: San-Thomasius tamen Du-
 cis sui nomine die tertia Julii respon-
 dit, Ducem vicissim petere temporis
 spatium, quo suos foederatos ac præ-
 cipue Cæsarem, Regemque Hispaniæ
 desuper certiores reddere posset, ipse
 vero interim suas & foederatorum co-
 pias trans Padum, Rex vero suas cis
 Padum ita teneret, ut neutra pars
 Sabaudi ditiones infestare posset: Sab-
 audus igitur præprimis die sexta Julii
 ad Innocentium XII. summum Pontifi-
 cem, aliunde pacis impatientem, ob-
 latis condiciones acceptandi animum
 manifestaturus, has dedit literas.

Beatissime Pater.

„Propter paternam benevolentiam,
 „qua Sanctitas Vestra familiæ meæ sibi
 „devotissimæ commoda procurare di-
 „gnatur, obstringor, ut præ ceteris
 „Eandem per has literas, & per Comi-
 „tem Gubernatum Oratorem meum de
 „conditionibus mihi a Cattinato Mare-
 „scallo, pro stabilienda neutralitate in
 „Italia oblati certiores reddam. Pro-
 „mittitur igitur mihi restitutio omnium
 „hoc bello ereptorum, necnon Pigne-
 „rolii, quod solo tamen æquandum
 „esset: spondet etiam Filiæ meæ con-
 „nubium, præter alia emolumenta,
 „quæ

„quæ silentio prætereo: vicissim vero
 „a me petitur, ut in Italia neutri parti
 „adhæream, & Austriaca Domo fors
 „obluctante, & incassum a sua Sancti-
 „tate Venetisque admonita, copias
 „meas Gallicis jungam. His matu-
 „rius ponderatis, cum Austriacam Do-
 „mum mihi adversaturam, totque e-
 „molumentis me privaturam haud exi-
 „stimem, foederatorum Principibus ma-
 „nifestare statui, quod tam propitias
 „Pignerolium recuperandi, occasiones
 „negligere, simulque ipsius Austriacæ
 „Domus, totiusque Italiæ, ac meimet-
 „ipsius commoda incerto belli eventui
 „exponere minime intendam. Eapro-
 „pter Foederatos Principes & præcipue
 „Cæsarem ac Hispaniæ Regem rogavi,
 „ut commodo ipsis & mihi proprio ob-
 „sistere nolint: Ut vero hoc arriperem
 „consilium, ardens Vestræ Sanctitatis
 „desiderium pro hac neutralitate mihi
 „cognitum haud parum contulit: quo-
 „circa ausim supplicare, quatenus San-
 „ctitas vestra suis Nuntiis Apostolicis
 „in Aula Viennensi & Madritensi agen-
 „tibus injungere dignetur, ut paternis
 „ejusdem Officiis respondere, & am-
 „bos hosce Principes eo inclinare ve-
 „lint, quatenus prompte consentiant
 „Neutralitati in Italia stabiliendæ, quæ
 „prænuntia erit pacis universalis tot
 „VO-

Sæc. XVII.

A.C. 1696.

Sæc. XVII. „votis exoptatæ, & Christianæ Rei-
 A. C. 1696. „publicæ adeo necessariæ: Quampri-
 „mum ergo Sanctitatis suæ iussa rece-
 „pero, mox ad præfatas Aulas meos
 „ablegabo Oratores. Interim &c.

Eadem adhuc die Dux ejusdem
 ferme tenoris literas dedit ad fœdera-
 tos Belgii Ordines, & sequenti mox
 die Brandenburgico etiam Electori sua
 manifestavit consilia, quæ ab eis rata
 haberi, eorumque copias ex Sabaudia
 abduci petiit; Verum Elector paulo-
 post ad Sabaudix Ducem hoc dedit
 responsum.

Serenissime.

„Literæ Regiæ Vestræ Celsitudinis
 „7. Julii ad Nos scriptæ, & per Curso-
 „rem allatæ valde inexpectatum nun-
 „cium nobis attulere, Pacem scilicet,
 „Eandem inter, & Regem Christianis-
 „simum initam separatim. Fœdera,
 „quæ R. V. C. cum Cæsare, Imperio,
 „& iisdem in præsentī bello unitis Re-
 „gibus, Electoribus & Principibus in-
 „tercedunt, & quorum exactam obser-
 „vantiam ipsa R. C. V. paucis abhinc
 „mensibus solemni diplomate denuo
 „promiserat, auxilia denique, ære mi-
 „liteque R. V. C. contra communem ho-
 „stem abunde suppeditata nullam no-
 „bis

„bis reliquam fecerant vel minimam Sæc. XVII.
 „suspicionem R. V. C. de deferenda tam A. C. 1696.
 „egregia societate, qua Communis Eu-
 „ropæ salus, libertas, & tranquillitas
 „quæritur, cogitare tantum, nedum
 „ipsam deferere posse, idque non ur-
 „gente fatorum necessitate aut in ma-
 „jori adductam, sed quæ unica in li-
 „teris R. V. C. allegatur causa, occu-
 „pandis illis, quæ a Gallia R. V. C.
 „offerebantur, commodis, speciosis il-
 „lis, & innescendo R. V. C. valde a-
 „ptis, sed quibus an ea Securitas, il-
 „lud decus etiam meritumque insit,
 „quod R. V. C. sibi parare potuisset, si
 „in foedere, cui hætenus innexa fuit,
 „perstitisset, non parum dubitamus,
 „nos interea, quæ reliquorum confœ-
 „deratorum nostrorum de hoc R. V. C.
 „Consilio, sententia futura sit, expecta-
 „bimus, ac interea Generali Varennio
 „de reducendis ad nos copiis nostris
 „mandata dedimus, nihil dubitantes,
 „quin R. V. C. quamvis mutatis parti-
 „bus, tamen militibus hisce nostris ex-
 „hibitura sit, quæ initis ea de re cum
 „R. V. C. tractatibus iisdem debentur.
 „Deus opt. max. V. C.

Iisdem propemodum verbis conce-
 pta erat epistola Bavarix Electoris ex
 Negromontanis castris die vigesima
 secunda Julii data, qua Duci hæc
 Indu-

Sæc. XVII. inducias dissuadens, respondit, quod
A. C. 1696. continuato foedere ampliora sibi pol-
 leri posset emolumenta, quin Cæsarem, Regemque Catholicum offenderet: Verum Dux hasce literas non eo fine scripserat, ut a suis foederatis, quid agendum, consilium expeteret, sed ut significaret, quid jam egisset, aut saltem agere firmiter decrevisset: Demum vero die quarta Julii Taurino hæc ad Cæsarem perscripsit.

„Summa Cæsareæ Majestatis benignitas, æquitas, quæ in omnibus augustissimi sui Regiminis actionibus elucet, spem mihi ingerit, fore, ut
 „comprobata ejus clementia nunquam
 „a me extremum devastatæ regionis
 „meæ excidium exigitura sit: quocirca
 „restitutionem mihi ab hoste ablato-
 „rum, præcipue Pignarolii haud negligere statui: generosus Cæsareæ Majestatis vestræ animus permittere non
 „poterit, ut ad jacturam meam otiosus subsistam, præcipue cum mea
 „commoda cum Majestatis vestræ commodis optime respondeant; secus enim ea, nec mihi proficua fore cred-
 „rem: Humillime igitur supplico, ut
 „Majestas vestra benignis auribus meum
 „excipiat Oratorem, qui expositis con-
 „ditionibus a Catinato oblatis, ejus-
 „modi allaturus est rationes, quas
 „Cæ-

„Cæsarea Majestas vestra, uti confido, Sæc. XVII.
 „minime rejectura sit: palam tamen A. C. 1696.
 „protestor, quod indelebili signo in æ-
 „ternum animo meo insculpta perma-
 „neant obsequia suæ Majestati debita,
 „inter quæ præcipue recensenda venit
 „spes Cæsareæ suæ protectionis: Sit
 „ergo persuasa, quod meam indemni-
 „tatem procurando, nunquam a firmo
 „& inviolabili obsequio, quod semper
 „profiteor, deflexurus sim &c.,

Ceterum Sabaudix Dux, incas-
 sum obluctantibus fœderatis Ducibus
 ad Gallos transgressus est, pactis hisce
 conditionibus. I. Rex Christianissimus
 cuncta bello capta Sabauda restituat.
 II. Dux Pignerolium, munimentis ta-
 men suis exutum, unacum annexis re-
 cipiat, vicissim vero Barcinonensem
 Vicariatum Franciæ Regi reddat. III.
 Burgundiæ Dux Delphini Filius non
 exigita dote Mariam Adelhaidam Sab-
 audix Ducis Filiam ducat. IV. Rex
 Franciæ in compensationem damni hoc
 bello accepti quatuor librarum millio-
 nes Duci numeret. V. Si quis Princi-
 pum bellum Sabauda inferre tentaret,
 Galliarum Rex octo peditum & qua-
 tuor equitum millia suis expensis alen-
 da eidem submittat, hic vero ultra
 novem armatorum millia non habeat.
 VI. Pro majore hujus fœderis firmi-
Hist. Eccles. Tom. LXVI. A a tate

Sæc. XVII. tate Pontifex & Veneti sint Sponfores.
 A. C. 1696. Firmatis utrinque his pactis, atque ab
 ipso Cæsare & Hispaniæ Rege accepta-
 tis Italicum bellum finiit, & horum
 reconciliatio Ryswicensi paci, cujus
 mediator delectus erat Carolus Rex
 Sueciæ, viam stravit.

§. XXV.

*Infelix Gallorum expeditio pro Ja-
 cobo Angliæ Rege contra Au-
 riacum suscepta.*

Rapin Thoir.
t. 11. l. 25.
pag. 391.
Mem. de
Revol.
d'Angl.
Salmon hist.
d'Angl.
Le Clerc
t. 3. p. 429.

Hoc item anno Ludovicus Galliarum
 Rex Jacobum Angliæ Regem so-
 lio suo reddere adlaborabat; ad ma-
 turandum hoc consilium incitabatur
 Londinensis populi ac præcipue Mer-
 catorum indignatione, necnon haud
 contemnendo illorum, qui Jacobo in
 Anglia favebant numero, & Anglici
 exercitus absentia: Igitur Rex secreto
 apparatu triginta naves bellicas, &
 plusquam quadringentas onerarias co-
 piis ac munitionibus instructas variis
 in portubus tenuit, quarum opera Rex
 inique detrusus in Angliam transmit-
 teretur: Ad consilii executionem feli-
 gebatur Harcurtius Marchio, binas e-
 tiam classiculas ducebant Nesmondus
 & Joannes Bart, quibus Caletum, &
 ad proxima Angliæ littora progredi con-
 stitu-

stitutum erat, Barwicko Duce Jacobi Sæc. XVII.
 Regis Notho, aliisque Angliæ Proce- A. C. 1696.
 ribus interim in Anglia & Scotia fidos
 ad strenuam defensionem cohortanti-
 bus: Verum Guilielmus Auriacus Prin-
 ceptis nimis mature hanc Gallorum ex-
 peditionem, & conspirantium molimi-
 na per Bavariz Electorem & Valde-
 montium Principem edoctus, plures
 aut suspectos aut accusatos in vincula
 conjici, Catholicos omnes Londino ex-
 pelli, ceterosque suspectæ fidei homi-
 nes armis spoliari, oramque Dublinen-
 sem, ubi exscensionem pertimescebat,
 tormentis & milite custodiri jussit. Pa-
 rum tamen adhuc profecisset Auriacus,
 si Brestensis classis tempestive advenis-
 set; hujus enim cunctatione Auriacus
 plusquam quinquaginta navium clas-
 sem instruendi spatium nactus, præpe-
 divit, ne Joannes Bart & Nesmondus
 Marchio suas naves conjungere pos-
 sent, insuper Batavorum classis An-
 gliz conjuncta Gravelingæ hæsit, om-
 neque commercium inter Dunckerka-
 num & Caletensem portum intercidit,
 unde Jacobus Rex, qui Dunckerkæ
 jam per aliquot hebdomadas inter spem
 & metum fluctuabat, animo penitus
 concidit, postquam conjurationem in
 Anglia detectam, Gallicam classem ab
 hostili interclusam, cunctosque in Au-
 riaci

Sæc. XVII. A. C. 1696. riaci defensionem vitam & opem pro-
fundere paratos inaudierat; quocirca
re infecta in Franciam reverti, atque
Auriaco rursus Angliæ sceptrum cedere
coactus est; nec tamen interea Au-
riacus quietum tenebat imperium;
quamplurimi enim Nobiles Angliæ
Protestantes, Episcopales, & Presby-
teriani Hiberni in vitam aut liberta-
tem Auriaci conspirarunt, inito inter
se consilio, ut eum vel ad venationem,
vel Sacellum euntem, trucidato milite
prætorio, Kensingtonii die tertia vel
quarta Martii aut captum, aut occisum
abstraherent, datoque Dubri signo Galli-
cam classem advocarent, atque excensio-
ne facta Regnum Jacobo Regi asse-
rent. Verum conjuratione per Pender-
grassium & Porterum Catholicos alium-
que detecta, nefariæ hujus societatis
rei ferme omnes in vincula coniecti
sunt, ex quibus Robertus Carnockius,
Eduardus Kingus, Thomas Kéys Friend,
Perckinus, Rookwood, Lowik, Cram-
brunus, pluresque alii vel generis no-
bilitate, vel militari dignitate conspicui,
alii laqueo, alii gladio interfecti sunt,
non pauci etiam corpore in quatuor
partes dissecto periere.

Sæc. XVII.
A. C. 1696.

§. XXVI.

Innocentii XII. decretum de restauranda Regularium disciplina.

Italia pristinae suae tranquillitati red-
dita, Innocentius XII. Papa Delphi-
num tanquam Sedis Apostolicæ Lega-
tum Parisios decrevit, qui etiam die
duodecima Augusti eo adventans, Gal-
liarum Regi confectum pacis negotium
gratulabatur: Pariter Pontifex Marti-
nitio Comiti, qui Cæsaris Legatus die
quarta Januarii Romam consueta pom-
pa ingressus erat, validas omnino pe-
cuniarum suppetias pro bello Turcico
pollicebatur, dummodo Principes Chri-
stiani sublatis inter se diffidiis firmam,
communemque pacem inituri essent.
Præterea Innocentius XII. jam dudum
Regulares Ordines per Italiam ad pri-
stinam Instituti sui normam revocare
exoptaverat, hanc in rem quampluri-
mas habuit consultationes, tandem
vero hoc anno decretum promulgavit,
quo Regulares omnes ad votorum te-
norem communi viétu uti, omnesque
peculium in arbitrium sui Superioris,
qui sine habita personæ ratione singulis
necessaria administraret, remittere jussi
sunt: ut vero saluberrima hæc Consti-
tutio perpetuo servaretur, Pontifex

Aa 3

Con-

Sæc. XVII. Congregationem trium Cardinalium
A. C. 1696. instituit, qui suprema inspectione de-
 cretum Pontificium executioni man-
 dari curarent.

§. XXVII.

Cælestini Sfondrati Cardinalis obitus.

Palat. Fast. Eodem anno, quo Cælestinus Sfon-
 Card. t. 5. drati Purpuram Romanam induit,
 eandem unacum vita exiit: Hic ex
 Comitibus Sfondratorum de Riviera
 Mediolani natus, Aloysii nomen in
 Baptismate adeptus positus Rosaci in
 Germania primis pietatis, studiorum-
 que rudimentis in San - Gallensi Ab-
 batia Ordinem S. Benedicti professus
 est: Tanto Religionis, ac monasticæ
 disciplinæ studio, necnon scientiarum
 copia adolescens eminebat, ut nondum
 Sacerdotio initiatus, jamjam Campi-
 donæ Theologiam publice traderet,
 ac inde revocatus, in suo Monasterio
 Philosophiam, Theologiam & jus Ca-
 nonicum per plures annos tanto cum
 applausu, atque Auditorum fructu in-
 terpretatus est, ut ex legis Doctore,
 morum pietatisque Magister effectus,
 discipulos non minus eruditione omni-
 gena, quam probitate monastica clarif-
 simos celeberrimo suo Ordini dederit:
 Postea Superiorum imperio Salisbur-
 gum

gum accersitus, in hac Universitate Jus Sæc. XVII.
 Canonicum publice enodandum susce- A. C. 1696.
 pit, ac Theologiæ primum, dein Juris-
 prudentiæ laurea decoratus, & Propo-
 sitiones Cleri Gallicani impugnare, ab
 Archiepiscopo Salisburgensi jussus, so-
 lidissimum opus sub titulo: *Regale Sa-*
cerdotium edidit, demum Salisburgo ad
 suum monasterium reversus, sui Ab-
 batis jussu, in diebus Dominicis ac fe-
 stivis populum in Rosacensi Sacello sa-
 cri sermonis pabulo, & Sacramento-
 rum administratione pavit, horasque
 subcesivas literarum studiis dicavit,
 ac Philosophicum opus Sangallensibus
 literis excusum composuit: Hoc mu-
 nere defunctus a suo Abbate Vicarius
 Generalis in spiritualibus constitutus,
 Cleri & populi amorem sibi tam felici-
 ter conciliavit, ut miro moderamine
 omnes illum summa benevolentia &
 honore tanquam Patrem prosequeren-
 tur, eique pari studio, dum corripe-
 ret, observantiam, dum parceret, a-
 morem & cultum deferrent: Tot vir-
 tutum fama Romam delata ab Inno-
 centio XI. invitus licet, ac nonnisi obe-
 dientiæ oraculo compulsus, Novariensi
 Episcopatu honoratus est: mortuo au-
 tem Principe & Abbate San- Gallensi
 Patrum suffragio ad hanc mitram vo-
 cabatur, quocirca dimisso Episcopatu

Sæc. XVII. ad suam Abbatiam reversus, adeo nihil de pristina vivendi ratione remissit, ut in hoc solo ceteris Monachis superior videretur, quod orationi ac cælestium contemplationi, corporisque macerationi ferventius insisteret, prior reliquis in disciplinæ & virtutum exercitiis exemplo præiret, subditorum necessitates liberaliore manu sublevaret, pauperum penuriæ subsidio vix non ad prodigalitatem largo consuleret, ægrotis, moribundis, ac ipsis etiam leprosis cuncta pietatis officia ipse impenderet, omnibusque omnia factus, cunctis inserviret: Talis tantusque Vir plane haud inferiore præmio quam Romana Purpura in terris honorari poterat, quam tamen nonnisi sexto ante obitum mense obtinuit, Romæ die quarta Septembris, uti vixit, id est sanctissime fatis functus: Sepultus est ære publico in Ecclesia sui tituli, funeris expensas ferente Camera Apostolica; quippe nonnisi meritis dives non alias repositas habebat divitias, quam pro pauperum sublevamine, & suorum familiarium salario.

Edidit præter Philosophiam, & Regale Sacerdotium insuper Galliam vindicatam, innocentiam vindicatam S. Thomæ circa Conceptionem B. V. quindennam Marianam, Cursum Theologi-

logicum, legationem Lavardini Orato-
 ris contra jura asylo-rum, Historiam Sæc. XVII.
 Nepotismi, Regaliam exenteratam at- A. C. 1696.
 que explosam, necnon ascetica præ-
 fertim pro asserenda immaculata B. V.
 Conceptione scripsit, ac denique no-
 dum Prædestinationis ex sacris literis
 dissolutum, quod opus agonizante vix
 non Authore sub prælo sudabat, ac
 postmodum immoderata æmulorum
 censura exagitabatur; hoc autem libri
 sui fatum prospexisse videtur Cardina-
 lis, cum illum antea summo Pontifici
 transcriptum moriturus Cardinali Lean-
 dro Colloredo, & Cosmo III. Etruriæ
 Duci impensius commendasset. Prælo
 etiam parata habebat tractatum de
 opinione probabili, dissertationes de
 Baptismo infantium, de Atheismo
 contra Heideggerum, necnon Com-
 mentaria in Jus Canonicum.

§. XXVIII.

*Joannis Sobieskii Poloniae Regis de-
 cessus, ac tumultus inde exorti.*

Decessit pariter hoc anno Joannes III. *Hode vie de*
 Sobieskius Poloniae Rex, qui cre- *Louis XIV.*
 bris victoriis contra Turcas Tartaros- *lib. 51.*
 que reportatis sibi viam ad Regni solium *Theatr. Eu-*
 straverat, ac præ ceteris suis Ante- *rop. t. 15.*
 cessioribus Reipublicæ Polonæ gloriam,

Aa 5

Na-

Sæc. XVII. Nationisque suæ felicitatem ad supre-
A. C. 1696. mos evexerat apices: Præcipue vero
 gloriosam nominis sui memoriam om-
 nino æternam reddidit Vienna Austriæ
 a Turcarum exercitu liberata: Prius-
 quam vitæ suæ cursum absolveret, die
 vigesima septima Februarii Marchioni
 de Arquien nuper Romana Purpura de-
 corato rubrum Galerum præsentem Apo-
 stolico Pontificis Nuntio imposuit, fœ-
 dusque contra Turcas cum Moscis con-
 clusit, ac demum Michaellem Antonium
 Hackium Abbatem Olivani, qui Regi
 toxicatam medicinam propinasse, falso
 accusabatur, innocentem declaravit:
 paulo post cum ad hydropis vehemen-
 tiam indies nova fieret accessio, salu-
 brioris aëris gratia die decima quinta
 Maij Villam - novam arcem una leuca
 Varsavia distitam delatus est, ubi ta-
 men ex apoplexiæ tactu die decima
 septima Junii mortalitatem exiit, anno
 Regiminis sui vigesimo secundo, ætatis
 vero septuagesimo secundo. Defuncto
 Rege Radziewiskius Regni Primas ac
 Gnesnensis Archiepiscopus pro eligendo
 Successore comitia indixit, in quibus
 tamen ob diversas factiones nil con-
 cludi poterat; quidam enim Gallis
 addicti Franciscum Ludovicum Borbo-
 nium Contium Principem, alii Livium
 Odescalchium Innocentii XI. Nepotem,
 Regina

Regina vero Carolum Filium suum secundogenitum, Leopoldus denique Imperator, & Apostolicus Papæ Nuntius Fridericum Augustum Saxoniae Electorem ad solium promoverere certabant: non leves etiam motus concitabant armatæ Polonorum ac Lithuanorum, ut vocant, *confederationes*: unde nonnisi post multas, nec incruentas altercationes unice conventum est, ut convocatis duntaxat Nobilibus electio fieret: demum pacatis nonnihil animis decrevere Senatores. I. Non esse eligendum Regem, nisi religione Catholicum. II. Habendum pro hoste Patriæ, qui absque unanimi ordinum consensu Regem proclamaret, aut indignum eligi suaderet. III. Terminum electionis inchoandæ & finiendæ fore a decima quinta Maij usque ad vigesimam sextam Julij anni sequentis. IV. Locum electioni destinatum vallo & fossa esse muniendum. V. Radziewiskio Primati Consiliarios esse adjungendos. VI. Stipendia militibus mature numeranda. VII. Denique Viduæ Reginae suadendum, ut Regno interea excederet, ne pro suo Filio aut Contio Principe sua interponere posset studia. His conventis die vigesima septima Junij Contius ab octoginta Nobilibus electus, Varsaviæ a Primate in Regem pro-

Sæc. XVII.

A. C. 1696.

Sæc. XVII. proclamatus est: duabus postea horis
A. C. 1696. in Saxoniae Electorem centum quin-
 quaginta Nobiles sua contulere suffra-
 gia, qui etiam a Cujavensi Episcopo
 die decima quinta Septembris promul-
 gatus, sensim accedentibus æmulis,
 sceptrum sibi asseruit, ceteris Competi-
 toribus eo acceptior, quo potentior,
 & bellica fortitudine clarior, magisque
 alienus a Lutherana secta, quam ante
 biennium Romam profectus in manibus
 Christiani Augusti Saxo- Citiensis Du-
 cis Episcopi Jaurinensis ejuraverat.

§. XXIX.

*Aliorum Principum atque Illustrum
extrema.*

Præter hunc eodem hoc anno die vi-
 gesima quinta Februarii Joannes
 Alexiovicius olim Magnus Moscoviæ
 Dux vivere desiit in quodam Mona-
 sterio, ad quod ob mentis imbecillita-
 tem detrusus, ibidem octo annos trans-
 egit, relicta Regiminis cura fratri suo
 natu minori Petro Alexiovicio, qui
 hoc anno post diuturnam cruentam-
 que obsidionem Turcis Asaffium eripuit.
 Hunc fatali mortis necessitate die de-
 cima septima Maij sequebatur Mariana
 Austriaca Ferdinandi III. Cæsaris Filia,
 ac Philippi IV. Hispaniæ Regis uxor,
 quæ

quæ post mariti sui obitum diu Regnum
 non sine multis laboribus & fastidiis ad-
 ministrabat, tandem vero resignato in
 Carolum II. Filium suum sceptro ex Aula
 Madritensi Toletum concessit, ubi inter
 præclara pietatis opera prudens Regina
 mundo valedixit, annos nata sexaginta
 duos. Decessit quoque die nona Se-
 ptembris Eleonora Ertmundis Joannis
 Georgii IV. Saxoniae Electoris Vidua
 conjux: Versaliae autem obiit Elisabetha
 Joannis Baptistæ Gastonis Ducis Aure-
 lianensis Filia, necnon Maria Theresia
 filia Leopoldi Cæsaris, & Casimirus
 Nassoviae Princeps: præter hos quoque
 naturæ debitum solverunt Albertina
 Friderici Henrici Principis Nassovien-
 sis Filia & Sophia Carolina Citiensis
 Princeps.

æc. XVII.

A. C. 1696.

§. XXX.

*Variae Innocentii XII. Pontificis Con-
stitutiones.*

Motis subinde dubiis ac controversiis
 ad Sacram Sedem devolutis In-
 nocentius XII. Pontifex Maximus, va-
 rias edidit Constitutiones, ac præpri-
 mis, cum in Anglia Patres Benedi-
 ctini, eo quod primi hoc Regnum ad
 fidem Catholicam revocassent, ac pro-
 pterea magnis a Sede Apostolica privi-
 legiis

Sæc. XVII. legiis honorati essent, hinc iisdem e-
A. C. 1696. tiamnum uti posse, seque Vicariorum
 jurisdictioni haud subijci existimabant,
 querentibus igitur Vicariis Pontifex
 nuperæ Congregationis decreta, qui-
 bus horum Vicariorum jurisdictio con-
 tra Regulares in Anglia quoad anima-
 rum curam fuerat asserta, hoc anno con-
 firmavit: Quoniam vero in Sinis, fa-
 vente ipso Chambio Imperatore mul-
 tudo credentium indies tam copiose
 cresceret, ut Macaonensis, Peckinen-
 sis & Nankinensis Episcopi haud ultra
 possent curam Pastoralem in tot regio-
 nes, populosque remotos extendere,
 hinc ex summi Pontificis consensu &
 mandato pluribus Provinciis præficie-
 bantur Vicarii Apostolici, donec plu-
 res submitterentur Episcopi: cum au-
 tem ipsa Constitutio, qua Clemens X.
 ad Indos & Orientis partes Vicarios
 Apostolicos ceu Sacræ Sedis Delega-
 tos misit, eosque ab Episcoporum
 jurisdictione exemit, crebris turbis an-
 sam præbuisset, ac propterea Goanus
 Archiepiscopus, necnon Malacensis &
 Macaonensis Episcopi in Regnis Siami
 Cocincinæ, Cambayæ, aliisque ad-
 jacentibus regionibus hisce Vicariis ju-
 risdictionis suæ usum impedire cona-
 rentur, eapropter Innocentius XII. Papa
 confirmata Clementis X. Constitu-
 tione

tionem præfatis Episcopis, necnon Me-
lioporensi & Crangaronensi in virtute
S. Obedientiæ præcepit, ut in literis
Apostolicis contenta exacte observent,
atque observari curent, nec ullo pacto
Vicariorum, utpote qui etiam essent
Episcopi consecrati, jurisdictionem in
hisce Regnis turbent, donec aliter fue-
rit decretum: singulariter autem Pon-
tiffex declaravit, Regnum Tunckinense,
in quod ejusmodi Vicarii fuerant de-
putati, a Jurisdictione Episcopi Ma-
caonensis separatum, atque indepen-
dens esse.

§. XXXI.

*Plures Sacrarum Congregationum
decisiones.*

Præter plures Sacrarum Congrega-
tionum Decisiones hoc anno die
undecima Februarii Sacra Concilii Con-
gregatio declaravit, quod Dignitates
Collegiatarum teneantur exercere Offi-
cium Hebdomadarii & alia munia, sicut
ceteri Canonici: Præcepit quoque die
decima octava ejusdem Mensis Sacra
Rituum Congregatio, Officium B.V.M.
de Mercede ab utroque Clero die vige-
sima quarta Septembris sub ritu duplici
esse recitandum. Declaravit S. Immu-
nitatis Congregatio die vigesima septima
Martii,

Sæc. XVII.
A. C. 1696.

Decis. S.
Congr. Rit.
Concil. Im-
mun. &c.

Sæc. XVII. Martii, quod Confessarius nulliter absolvens censuratum ob violatam immunitatem, si desuper testimonium dedit, Romam accedere teneatur: Insuper S. Episcoporum Congregatio die quarta Maij decidit, quod Episcopus non possit approbare ad annum tantum Confessarios Monialium regularibus subiectarum, sed in initio huiusmodi approbationis eos vel ad consuetum triennium admittat, vel rejiciat. Die autem vigesima nona ejusdem Mensis a S. Immunitatis Congregatione declaratum, quod absolutio data a Nunciatura, defectu facultatis, non suffragetur censuratis ob violatam Immunitatem, quando autem Ecclesia violata non possit reintegrari, in absolutione a censuris imponatur pro poenitentia Eleemosyna facienda Ecclesiæ violatæ, in suppellectilem Sacram convertenda: observandum vero sit, quod benedictio Præpositi Monasterii Canonorum Regularium, ut solemner more solito celebrare valeat, impedienda sit vel ab Episcopo, in cujus Diœcesi est Monasterium, vel a vicinore. Sacra autem Rituum Congregatio die quinta Julii decidit, quod in Feria sexta Parasceves thurificanda sint oblata, sed post thurificationem oblatorum non sit iterum thurificandum S. Sacramentum, ob

ob cuius tamen præsentiam super Al-Sæc. XVII.
tare positi non sit omittenda thurifica- A. C. 1696.

tio Crucis, sed Crux & Altare thurifi-
canda, eo prorsus modo, quo fit in
aliis Missis, non omissis debitis genu-
flexionibus ante SS. Sacramentum.
Statutum insuper die septima ejusdem
Mensis a S. Concilii Congregatione,
quod Præsentatus & nominatus ad Be-
neficium de Jure Patronatus cum pacto,
quod debeat succumbere expensis litis
super Beneficio vertentis, licet non
commiserit veram simoniam, indigeat
tamen absolutione ad cautelam: Pari-
ter die vigesima prima præfati Mensis
S. Rituum Congregatio respondit, quod
quamvis ad consuetas processiones pri-
vatas, quas Parochi in suis Parochiis,
vel Capitulum in Cathedrali faciunt,
non requiratur Episcopi licentia, si ta-
men transferantur, hæc exigatur: si
vero Regulares restituantur simpliciter
ad locum, præcedentia in Processioni-
bus debeatur præexistentibus, quia ta-
lis restitutio habetur pro nova funda-
tione. Die autem decima septima No-
vembris S. Concilii Congregatio deci-
dit, quod Ordinarius valeat prohibere
Confessariis Confraternitatum, ne Con-
fessiones Confratrum aliorumque au-
diant in Oratorio absque Ordinarii fa-
cultate: qui autem sine justa causa

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

B b ter

Sæc. XVII. ter vel quater in Anno non celebrave-
A. C. 1696. rint, peccent mortaliter, ideoque ab
 Episcopo puniri possint: Confirmatum
 quoque die decima sexta ejusdem Men-
 sis S. Rotæ decretum, vi cuius decla-
 ratum, quod omnia Privilegia, ex qui-
 bus Inferiores usum Pontificalium ob-
 tinent, restricta intelligantur ad Eccle-
 sias ipsis pleno jure subjectas, extra
 quas quælibet indefinita locutio Pri-
 vilegii vigorem non sumit. Denique
 S. Rituum Congregatio die vigesima
 quarta Novembris censuit, quod non
 obstante quacunque consuetudine Epi-
 scopus possit prohibere, ne in Ecclesiis
 vel Oratoriis publicis cantetur Musica
 in lingua vernacula, etsi cantiunculæ,
 & verba spiritualia sint.

§. XXXII.

Scriptorum Catholicorum opera & decessus.

Du Pin Bibl. des Auth.
tom. 18.
Marvill.
Melang. hist.
Fol. II.
pag. 447.
Vid. supra
l. 65. §. 79.
pag. 301.

Paucos ex Scriptoribus religione Ca-
 tholicis hoc anno denatis referre
 iubet, ex his primo occurrit Gerardus
 du Bois ex Congregatione Sacerdotum
 Oratorii, qui ex impulsu Harlæi Pari-
 siensis Archiepiscopi Ecclesiæ Parisinæ
 Historiam usque ad Sæculi XII. An-
 num octavum protraxit: operam etiam
 suam locabat Patri Le Cointe in con-
 cinnan-

cinnando ultimo tomo Historiæ suæ Sæc. XVII.
 Ecclesiasticæ. II. Antonius Varillas A.C. 1696.
 edidit Historiam hæresis Wiclefi, Hussi,
 & Hieronymi Pragensis, Revolutiones
 in Religionum causis, quem librum
 Burnetns confutavit, Varillasius vero
 rursus vindicavit. Scripsit Historiam
 Francisci I. & II. Ludovici XI. Caroli
 VIII. Ludovici XII. Henrici II. & III.
 & Caroli IX. Franciæ Regum, Poli-
 tiam Austriacæ Domus, & Hispano-
 rum, tractatum de educatione Princi-
 pum, & anecdota Florentiæ præter
 plurima alia: obiit septuagenario ma-
 jor die nona Junii Parisiis sepultus in
 Ecclesia PP. Carmelitarum in suburbio
 S. Jacobi. Carpitur ab eruditis, quod
 libros suos præcipue Regum suorum
 Historias fabulis, satyris, continuis-
 que hypotyposis, ac reflexionibus
 Metaphysicis repleverit, quas vel pro-
 prio Marte confinxit, vel nullo selectu
 ex dubiæ imo nullius fidei, de partium
 studio & maledicentiæ vitio suspectis
 Authoribus deprompsit. III. Michael
 Molinos, qui tractatum de frequenti
 & quotidiana communione, & manu-
 ductionem Sacram edidit, & propter
 suos errores in carcerem detrusus, uti
 memoravimus, ambiguae poenitentiae
 fama die decima octava Octobris Ro-
 mæ decessit. IV. Gervasius a S. Elia

Bb 2

Car-

Sæc. XVII. Carmelita Excalceatus elucubravit Com-
A. C. 1696. pendium universi juris Canonici, tra-
 ctatum de Jure publico & Jure privato
 methodo Theologica confectum, fal-
 sam ac veram Ethicam Christianam,
 Theologiam Parochorum, & sermones
 in Dominicis.

§. XXXIII.

*Opera & obitus Scriptorum Aca-
 tholicorum.*

*Neum. diff.
 de Parv.
 Lindv.
 Nord. ill.*

His adjungimus paucos ex Scripto-
 ribus A catholicis, atque inter eos
 primus est Melchior Schmid, qui edi-
 dit dissertationes de linguis Sacris, de
 Scripturæ Divinæ inspiratione, & De-
 fensionem LXX. Interpretum II. Eduar-
 dus Bernard scripsit Chronologiam Sa-
 maritanam, tractatum de mensuris &
 ponderibus, Canonem stellarum fixa-
 rum, & Etymologicum Britannicum.
 III. Christianus Pauli vulgavit quæ-
 dam contra Quackeros, Anti-Botsac-
 cum de servanda Augustana Confessio-
 ne, de exclusionem Calvinistarum a Con-
 fessione Augustana, & alia nonnulla.
 IV. Petrus Bæng typis edidit com-
 mentarium in epistolam ad Hebræos,
 tractatum de Sacramentis, Catechetam
 Lutheranum, & chronologiam Sacram.
 V. Joannes Arnschwanger posteris re-
 liquit

liquit summaria articulorum Confessio-
 nis Augustanæ, præter quosdam ser-
 mones, & opuscula Ascetica. VI. Pe-
 trus Müller scripsit de nummo Confes-
 sionis, de annulo pronubo, notas ad
 Senecam de tranquillitate animi, &
 diatriben de studio Juris tractandi.

§. XXXIV.

*Sfondrati Cardinalis liber, cui titu-
 lus: Nodus Prædestinationis,
 ejusque fata.*

Postremum, quod celeberrimus Car-
 dinalis Cælestinus Sfondrati elucu-
 braverat, opus erat, liber, cui titulus:
Nodus Prædestinationis ex sanctis literis
SS. Augustino ac Thoma dissolutus. Cum
 autem vitæ suæ dies ad præstitutum
 terminum properare sentiret, hujus a-
 liorumque scriptorum editionem P. Joan-
 ni Damasceno Ord. FF. Minorum S.
 Theologiæ Magistro promovendam
 commisit, ipse vero non modo Theolo-
 gorum, sed etiam Sacræ Inquisitionis
 approbationem die vigesima Julii anno
 priori impetraverat: ast post Sfondrati
 obitum Innocentius XII. hoc opus Car-
 dinali Albano credidit, cujus etiam
 necnon Cardinalis Leandri Colloredo
 opera præfatus Pater hujus libri præ-
 lum hoc anno absolvi curaverat: Vix

*Abregé
 chron. de
 l'Hist. Eccl.
 & tom. 3.
 Abregé de
 Hist. t. 12.
 pag. 594.*

Sæc. XVII. autem hic partus in publicam lucem
A. C. 1697. prodiit, cum illico plures Theologi pro
 suo quisque studio eum aggredi certa-
 rent; opponebant aliqui, Authorem
 nimis aperte favisse Molinistis, horum-
 que opinionem perperam attribuisse SS.
 Augustino & Thomæ, carpebant alii
 scholasticam methodum inconsulto fuisse
 neglectam: aliis hic Author videbatur
 asserere, statum infantium sine Baptis-
 mo decedentium non esse adeo mise-
 rum, cum nec Deum offendant, nec
 omni felicitate careant, infideles quo-
 que Deum nec cognoscere, proin nec
 offendere &c. Præ ceteris vero latius
 unguis suos exerebant Jansenistæ, qui
 a Cælestino tantæ auctoritatis Viro li-
 brum Jansenianæ doctrinæ recta oppo-
 situm vulgari indignantes, eum coram
 Sede Apostolica, Episcopis, atque Uni-
 versitatibus denuntiarunt, ac condem-
 nari petierunt.

§. XXXV.

*Idem liber a quibusdam Franciæ Præ-
 sulibus Romæ denuntiatus.*

*Coll. Jud.
 Argentre
 t. 3. p. 394.*

Insuper in Galliis quidam Præsules (id
 vel ex invidia vel vindicta ob Re-
 gale Sacerdotium Romano Pontifici
 assertum impugnatasque Ecclesiæ Gal-
 licanæ opiniones, fuisse factum, puta-
 bant

bant nonnulli) hunc librum rigidissimo Sæc. XVII.
 examini subiecere, pluresque propo- A. C. 1697.
 sitiones a veritate, ac fidei doctrina a-
 lienasprehendisse autumarunt: qua-
 propter duo Archiepiscopi Carolus Mau-
 ritius Tellier Rhemensis, & Ludovicus
 Antonius Noaillius Parisiensis, necnon
 tres Episcopi Jacobus Benignus Bos-
 suet Meldensis, Guido de Seva Atre-
 batenfis, & Henricus Feydau Ambia-
 nensis Sfondrati librum Romæ denun-
 tiare decreverunt, ac die vigesima ter-
 tia Februarii hanc ad Innocentium XII.
 epistolam dedere:

Beatissime Pater.

„Episcoporum est sine personarum
 „acceptione detegere errores, qui quo
 „altiore loco se attollunt, eo graviore
 „ictu conterendi. Itaque ad Apostola-
 „tum vestrum deferre cogimur Proposi-
 „tiones istas. Primam, *quantum ex*
parte Dei est, omnes dilecti: omnes ad vi-
tam æternam, aut aliquid, quod vita æ-
terna melius sit (ut de Infantibus baptismo
non tinctis postea dicemus) destinati. Hæc
 „scripta reperimus in libro, cui titu-
 „lus: *Nodus prædestinationis dissolutus.*
 „Neque enim metuimus, Beatissime
 „Pater, ne, quia Eminentissimum Cæ-
 „lestinum Sfondratum, tot egregiis do-

Bb 4

tibus

Sæc. XVII. „tibus commendatum, ut serviret Ec-
A. C. 1697. „clesiæ, ad tantam dignitatem prove-
 „xistis, idcirco illius quoque ignoscatis
 „erratis, quæ ad Ecclesiæ fidem labe-
 „factandam pertinerent: Imo vero sci-
 „mus, vestram Sanctitatem, ut veri-
 „tati, & Ecclesiæ serviat, nullius no-
 „mini parcituram, ac magis peccatu-
 „ros nos, si necessaria taceamus. Sane
 „faveamus licet optimi Viri memoriæ,
 „ingenio, & elegantiae, tamen obstu-
 „puimus ad inauditas voces. Sed cum
 „Author ad alios nos remittat locos,
 „ubi de Infantibus sermo sit, ad eam
 „tandem partem legendo devenimus,
 „in quo hæc sunt posita: *Parvulos, quod*
attinet, qui sine Baptismo decedunt, Cæ-
lesti quidem Regno, quasi paternæ culpæ
reos, nec expiatis exclusit. Non exclusit
tamen naturalibus bonis (beatitudine
 „scilicet naturali; quod primum anno-
 „tamus) *& a peccato præservavit; æter-*
noque supplicio, quo si adolefcerent, pu-
niendi essent, cum sola, inquit, præservatio
a peccato) quam semper supponit in par-
 „vulis, originali licet vero, magnoque
 „peccato inquinatis) *pluries valeat, ma-*
gnique pretii sit, quam Regnum ipsum, cæ-
leste, quasi major res sit, tantum carere
 „malis, quam æterna vita, Deoque
 „ipso perfrui, quæ tam absurda, tam
 „vana sunt, ut Christianæ aures ferre
 „non possint. „ Quo

„Quo magis legendo processimus, Sæc. XVII.
 „Beatissime Pater, eo pejora occurre- A. C. 1697.
 „bant: qualia profecto hæc sunt: in
hac parvulorum caussa considerandum est,
licet Deus ad cælestem gloriam eos non ad-
miserit, alio tamen, multoque majori be-
neficio affecisse, quod illi ipsi longe Cælo
prætulissent; Et nos quoque, si electio da-
retur, multo majoris pretii, quam cælum
duceremus. Unde concludit: Ergo nulla
dolendi, nulla conquerendi, sed magis gau-
dendi, gratesque agendi caussa est; ut pro-
 „fecto parentibus Christianis parvulos
 „suos amittentibus sine Baptismi gratia,
 „non luctus, ut fit, sed gratulatio in-
 „dicenda sit: ipsi vero parvuli, tanti
 „licet Sacramenti exfortes, lætis ma-
 „gis vocibus, quam lacrymis prose-
 „quendi videantur.,

„Hæc quidem sufficerent ad condem-
 „nationem tam inauditæ novitatis; sin
 „autem responderi volunt Authoris ra-
 „tiociniis ex parvulorum innocentia,
 „ut vocat, personali repetitis, de his
 „quidem mox videbimus, si vestra San-
 „ctitas permiserit: rogamus interim,
 „te teste, te Judice, Beatissime Pater
 „& quid in fidei quæstionibus ratioci-
 „nia sine Scripturis, ac traditione va-
 „leant, cum Propheta clamet, ad le-
 „gem magis, Et ad testimonium, ad tra-
 „ditionem, ad Patres, ne si tu Theologe

B b 5

„quis-

Sæc. XVII. „quisquis es aliquid Evangelicæ Prædi-
 A. C. 1697. „cationi addideris, quacunque digni-
 „tate fulgens, quocumque hominum
 „præsidio fretus, sis licet Apostolus,
 „sis licet Angelus, ab alta Petri sede,
 „tanquam e Cælo feriaris, ac sermo-
 „nes tui Anathema fiant.„

„Et tamen illa subtilium argumen-
 „torum inventa videamus, ipsumque
 „erroris recludamus fontem. Nempe,
inquit, actualibus cum venialibus, tunc e-
tiam mortalibus subduci, Regno est po-
 „tius: atque, ut verbis clarioribus Au-
 „thoris utamur, *innocentiæ personalis do-*
num & immunitatis a peccato tantum est,
ut ipsi parvuli millies Cælo carere mallent,
quam vel uno peccato involvi, nullusque
Christianorum est, cujus non idem votum
esse debeat, quod est vanissimum. Neque
 „enim, si vetuit Apostolus, ne *facia-*
mus mala, ut veniant bona: ideo prohi-
 „bere possumus Deum, quominus ex
 „permisissis peccatis pro sua excellen-
 „tissima potestate majora bona eliciat;
 „quam ea, quæ ante peccata futura
 „erant: neque propterea peccatis de-
 „lectamur, absit; sed eidem Apostolo
 „dicenti credimus: *ubi abundavit de-*
lictum, superabundasse gratiam. Nempe
 „ex peccatis meminimus tantam gra-
 „tiæ accessionem factam, ut etiam eo-
 „rum occasione Christum habeamus.
 „Nec

Sæc. XVII.

A. C. 1697.

„Nec si Petrus a lapsu evasit humilior,
 „ac deinde fortior, atque felicior; ideo
 „liceat nobis peccatum innocentiae,
 „sed uberiores post peccatum gratiam
 „minori anteferre, Deique omnia mala
 „vertentis in bonum exsuperantissimam
 „prædicare bonitatem. „

„De his ergo argutiis, Beatissime
 „Pater, salva reverentia Vestræ Apo-
 „stolicæ Sanctitatis id merito dixerim-
 „us: *tela Aranæ texuerunt*, quibus
 „imbecilles animæ caperentur. Neque
 „enim quod peccatum toto animo hor-
 „reamus, ideo invidere debemus, aut
 „Deo liberalitatem suam, aut nobis fe-
 „licitatem nostram: nec prohibere quis
 „possit, quominus cum Ecclesia conci-
 „namus lætum illud, ac faustum: *Fe-
 „lix culpa! & o vere necessarium Adæ
 „peccatum.* „

„Hæc vera, hæc pia sunt, nec ex
 „recentibus novæ pietatis ducta com-
 „mentis sed ex veris fontibus Christiani
 „Apostolici *Spiritus*. Quod autem
 „toties parvulis immunitas a peccato,
 „ipsaque adeo innocentia tribuatur, in-
 „tolerabile credimus, vanaque erroris
 „excusatio est, quod illa *innocentia* no-
 „vo, atque ambiguo nomine personalis
 „vocetur. Neque enim parvulorum
 „persona innocens est, *ad quam pecca-
 „tum ipsum, quod est mors animæ transit,*
 „ut

Sæc. XVII., ut est in Arausicano, ac postea in Tri-
A. C. 1697., dentino Concilio definitum: non in-
 „quam persona innocens est; eoquod
 „careat peccatis propria voluntate con-
 „tractis: imo vero peccatrix, quæ sub
 „ira Dei, atque in potestate tenebra-
 „rum nascitur; quæ exorcismis exsuffla-
 „tur: quæ aqua mandatur, valetque
 „omnino illud, quod a sancto Augu-
 „stino Synodus Tridentina deprompsit,
 „originale peccatum non utique nobis
 „esse extraneum: imo ut *origine unum,*
 „*ita propagatione unicuique esse proprium:*
 „nec nisi inhærente, & propria Sancti-
 „tate purgandum. „

„Ejicite ergo, Beatissime Pater, ex
 „Ecclesia Dei, cui pari integritate, ac
 „potestate præsidetis, degeneres mol-
 „lesque sententias, quæ pietatis specie
 „vim ipsam pietatis infringunt; neque
 „enim dissolvit, sed implicat nodos,
 „qui humanis affectibus exilibusque ar-
 „gutiis magis, quam Ecclesiæ tradi-
 „tione ducitur. Nec semel dixisse con-
 „tentus, eundem errorem inculcat ma-
 „gnificentioribus verbis: cum dona
 „collata parvulis sine Christi Sacra-
 „mento decedentibus, *ad Christi merita,*
 „*ac redemptionem pertinere asserit,* ut hinc
 „quoque vel maxime redempti parvuli
 „censeantur, quod Sacramenti redem-
 „ptionis expertes, nulla in Redempto-
 „ris

Sæc. XVII.
A. C. 1697.

„ris Regno & corpore parte sint, quo
 „quid absurdius, & in Redemptorem
 „ipsum contumeliosius dici possit, nos
 „quidem non videmus. Quo loco idem
 „Author hoc etiam addit, non dam-
 „nari parvulos: quippe qui propter a-
 „lienum, nec personale peccatum dam-
 „nari non possint. At quis hæc do-
 „cuit? Non certo Concilium Lugdu-
 „nense sub Gregorio decimo, non Flo-
 „rentinum sub Eugenio secundo, quo-
 „rum hæc fides est, hæc definitio: *il-
 „lorum animas, qui in actuali mortali pec-
 „cato, vel cum solo originali decedunt, mox
 „in infernum descendere, pœnis tamen dispa-
 „ribus puniendos.* En quo, en quibus-
 „cum descendant: qui natura filii iræ,
 „exosi & invisi, cum cæteris damna-
 „tis ad infernum detruduntur: quos
 „tamen Author noster, non *damnari*
 „docet, quasi aliud sit damnari, quam
 „ad infernum descendere. Insuper si
 „Deo placet patriæ exilium, favori &
 „gratiæ iram, denique *ipsi Cælo infer-
 „num anteponit: usque adeo summis
 „ima permiscet* „

„Quod vero damnari negat, quia
 „pœna sensus, hoc est, ab ignis æterni
 „cruciatu, passim immunes habeantur:
 „quid ad nos, qui ea de re non con-
 „tendimus? consulant, qui voluerint,
 „doctissimum Dyonisiū Petavium:
 „con-

Sæc. XVII. „consulant imprimis Eminentissimum
A. C. 1697. „Henricum Norisium, a Vestra Sancti-
 „tate insignis Doctrinæ merito, Chri-
 „stiano orbe applaudente, ad summa
 „quæque provectum: Nos quidem hæc
 „prætermittimus, ac Theologis dispu-
 „tanda relinquimus, quam autem sit
 „immanis error ab inferno, ac dam-
 „natione absolvere parvulos sine Christi
 „Sacramento defunctos, Cardinalis Bel-
 „larmini verbis maluimus, quam no-
 „stris dicere: qui quidem ex prædictis,
 „aliisque decretis hanc Sententiam, ab
 „Ambrosio, licet Catharino, aliisque
 „defensam, non modo falsam, sed etiam
 „hæreticam existimandam esse concludit:
 „Et contra, fide Catholica tenendum parvu-
 „los sine Baptismo decedentes absolute esse
 „damnatos, non sola cælesti, sed etiam na-
 „turali Beatitudine perpetuo carituros; qui
 „nempe sunt, eruntque semper aversi habi-
 „tualmente a Deo. Deguntque, ac semper
 „degent in carcere infernali, ex Concilii
 „Lugdunensis œcumenici decretis in
 „Concilio florentino repetitis: Ecclesia
 „Orientali in unam fidem concinente.
 „Ex his igitur, aliisque decretis, teste
 „Bellarmino, illi parvuli sub potestate
 „diaboli in carcere inferno degunt, loco,
 „inquit horrido, ac tenebricoso: Quod
 „quid est aliud, quam projici cum
 „damnatis in horrendas illas exterior-
 „res

„res tenebras, & ibidem esse sub po-
 „testate tenebrarum, quarum id Re-
 „gnum est. „

Sæc. XVII.
 A. C. 1697.

„De affectibus vero illis, quos pios
 „vocant, juvat eundem Bellarminum
 „audire, hæc sancte, & graviter dis-
 „serentem: *nihil prodesse parvulis jam de-*
functis misericordiam nostram, & contra
nihil eisdem obesse, nostræ sententiæ severi-
tatem, multum autem nobis obesse, si ob
inutilem misericordiam erga defunctos perti-
naciter aliquid contra scripturas, aut Ec-
clesiam defendamus. Quare non affectum
quemdam humanum, quo plerique moveri
solent, sed scripturæ, Conciliorum, & Pa-
trum sententiam consulere, & sequi debemus.

„Atque abfuisse quidem a celeberrimo
 „Sfondrato Cardinali hanc per-
 „tinaciam facile confidimus: Cæterum
 „tacere non possumus id, quod de S.
 „Augustino scribit: *Nunquam scilicet Au-*
gustinum hoc modo Philosophatum esse,
sed in causa parvulorum nonnisi ad oc-
culta Dei judicia provocasse. Hæc
ille de S. Augustino, quem in ipso
libri titulo suæ solutionis Authorem
prædicabat. Et tamen postea ejus-
dem doctrinæ diffusus, ac plus tanto
Doctore (absit verbo injuria) sibi fa-
pere visus, hæc subdit: Nec id ad Au-
gustini institutum pertinebat, nec voluit ipse
aliis adimere libertatem ea omnia dicendi,
quæ

Sæc. XVII. quæ deinceps opportuna viderentur, præfer-
 A. C. 1697. tim, inquit, adversus Calv. atque Jansen.

„Quo fane prætextu ad nova & inaudita
 „quæque prosiliunt. An enim si novi
 „Authores confutandi veniunt, ideo
 „nova quoque dogmata invehi necesse
 „est in Ecclesiam? Nempe hæc, quod
 „parvuli tam luctuoso puniantur exilio,
 „non ad illa tremenda judicia, sed ad
 „Dei gratiam potiore referri oportet?
 „Quæ profecto, si ad nodum reproba-
 „tionis parvulorum dissolvendum per-
 „tinerent, quo in loco explicando Au-
 „gustinus totus est, non ab ejus insti-
 „tuto abhorrerent. Sed ille huic nodo
 „non aliam solutionem affert, quam
 „illud Apostoli: *tu quis es?* Et illud in
 „caussa parvulorum toties repetitum:
An non habet potestatem figulus luti ex ea-
dem massa, originis vitiatae, atque dam-
natæ facere aliud quidem vas in ho-
norem, aliud vero in Contumeliam.
 „Neque quidquam aliud in parvulorum
 „ac in tota prædestinationis caussa,
 „Beatus Augustinus, aut quæsit, aut
 „prompsit: imo aliud quærentibus, id
 „aperte significat, cui non ista suffi-
 „ciant, ut quærat doctiores; sed ca-
 „veat, ne inveniat præsumptores. Ne-
 „que minus alienum est a Beati Docto-
 „ris sensu, quod illud Sapientiæ: *ra-*
ptus est, ne malitia mutaret intellectum
 „ejus,

„ejus, transfertur ad parvulos, illud
 „enim de justis, ne a sua justitia rece-
 „derent, esse prolatum, & locus ipse
 „clamat, & B. Augustinus, alique Or-
 „thodoxi omnes uno ore consentiunt.
 „Ad gratiam autem pertinere, quod
 „sine Baptismo rapiantur infantes in
 „infernalem carcerem devolvendi, tan-
 „quam eis subtrahendo Baptismo potior
 „obventura sit felicitas & gratia: non
 „ipse Catharinus, non ipsi Pelagiani
 „ausi sunt asserere: qui cum iisdem
 „parvulis, aut vitam æternam, aut
 „naturalem assignent Beatitudinem;
 „nec tamen eam qualemcunque, aut
 „vitam æternam, aut felicitatem Re-
 „gno præferendam putant.,

„Causa autem errandi hæc fuit,
 „quod tanti nodi dissolutor nequidem
 „naturam, ac vim peccati Originalis
 „agnovit, atque etiam ex S. Augustino
 „probare nititur, parvulis in præsentem
 „vita cruciatis esse aliquid bonæ Com-
 „pensationis, quod in æterna vita reserve-
 „Deus; quoniam, quamquam nihil boni fece-
 „rint, tamen nec peccaverint aliquid, quam-
 „quidem sententiam idem Cardinalis a
 „B. Augustino in epistola ad Hierony-
 „mum retractatam fatetur, non quidem,
 „ut erroneam, & falsam, sed tamen ut mi-
 „nus firmam, validamque, hæc quidem
 „Sfondratus Cardinalis asseruit: nec

Sæc. XVII.

A. C. 1697.

Sæc. XVII. legere voluit in eadem Epistola, nul-
A. C. 1697. „lam iisdem parvulis *compensationem*
cogitandam, quibus insuper damnatio præ-
parata est: eamque esse robustissimam, ac
fundatissimam Ecclesiæ fidem. De fide
 „ergo est illa damnatio, quæ licet Au-
 „gustino teste omnium mitissima, non
 „tam proinde sanctitati, & æternæ fe-
 „licitati anteferenda sit: neque ullum
 „præsidium est in illa Epistola ad Hie-
 „ronymum, quam Author dissolutinodi
 „tanta confidentia proferebat.„

„Idem alibi scripsit, *fatendum, quia*
nunquam parvulis ante Baptismum sublati
Deus vitam æternam voluit, istos ad alium
finem, classemque providentiæ pertinere.
 „Quo loco perspicuum est, eundem Au-
 „thorem totius humani generis pri-
 „mæ institutionis oblitum. Quis
 „enim Christianus negat universam Adæ
 „Sobolem in eo ad æternam vitam fuisse
 „ordinatam? Non ergo parvuli *ad alium*
finem, aut ad aliam classem providentiæ
revocandi sunt: sed plane ad com-
munem creaturæ rationalis ordinem
redigendi: ut nec sine Sacramento
Redemptoris, vitam æternam, ad
quam instituti erant, recuperare pos-
sint, nec ejus jactura sine certa, &
justa damnatione mulctari.„

„Hæc quidem sunt, quæ attinent
 „ad parvulorum statum: pluribus super-
 „fede-

„sedemus, quibus quippe animus est, Sæc. XVII.
 „ea promere, quæ magis ad exponen- A. C. 1697.
 „dum, quam ad refellendum errorem
 „necessaria videantur. Nunc ad alte-
 „rum Caput pergimus; nec veremur,
 „ne Parenti optimo, atque Sanctissimo
 „tædio simus, cui res maximas ejus
 „Apostolico iudicio decidendas summa
 „cum animi demissione subijcimus.

„Altera ergo propositio sic habet:
 „ut demus (Brasilienses, aliosque) ita
 „ignorasse (Deum, hoc est invincibili-
 „ter) id quoque magna beneficii & gratiæ
 „pars est, quæ quidem, Beatissime Pa-
 „ter; liceat enim nobis in optimi Pa-
 „rentis sinum intimos animi nostri sen-
 „sus deponere, non sine maximo do-
 „lore referimus. Sed sunt, quæ ma-
 „gis doleant, nempe sequentia, quibus
 „ista muniuntur: cum enim, inquit, pec-
 „catum sit essentialiter offensio & injuria
 „Dei, sublata Dei cognitione, necessario se-
 „quitur, nec injuriam, nec peccatum, nec
 „æternam poenam esse: reddique im-
 „peccabiles, atque ab æterna poena pror-
 „sus immunes, etiam parricidas, ho-
 „spitum necatores, ac portenta libidi-
 „num consecretantes; quod Deus tanta
 „gratia, hoc est, cæcitate mentis, sum-
 „maque sui ignorance donaverit.
 „Quod quid est aliud, quam peccatum
 „Philosophicum ab Alexandro VIII.
 Cc 2 „feli-

Sæc. XVII. „felicis recordationis Antecessore vestro
A. C. 1697. „tanta perspicuitate damnatum? Hæc
 „nempe ad Sinenses solatia deferebant,
 „quibus excæcatæ gentis, ac de pa-
 „rentum suorum sapientia immensum
 „gloriantis, superbiam demulcerent.
 „Horum ergo gratia querebatur: *An*
infideles præcepta naturalia transgredientes
pœnas æternas mereantur: Et negabant ali-
qui: quia ignorantia Dei, Et Legislatoris
a tam gravi pœna excusantur. Sic enim
 „blandiebantur Sinensibus, & Sacræ
 „Congregationis autoritate Consulto-
 „res rescribebant: proculdubio damnari
 „eos, idque pœnis æternis, de quibus
 „quæstio instituta erat, nec illam tur-
 „pissimam ignorationis Dei excusatio-
 „nem admittebant. „

„Alexander vero VIII. recentissimo
 „Edicto, die 24. Augusti 1690. decer-
 „nebat hoc temerarium, piarum aurium
 „offensivum, atque erroneum, si dicatur,
Peccatum Philosophicum quantumvis grave,
in eo, qui Deum vel ignorat, vel de Deo
actu non cogitat, esse grave peccatum, sed
non esse offensam Dei, neque peccatum mor-
tale dissolvens amicitiam Dei, neque æterna
pœna dignum. Quo Decreto nihil sub-
 „levati sumus, si ab ipsa urbe, a tantæ
 „dignitatis Viro portentosa doctrina nec
 „tantum ad Sinenses, sed etiam ad
 „omnes Reipublicæ Christianæ Provin-
 cias

„cias diffundatur. Sic enim duo in-
 „valescerent: Primum, ut essent om-
 „nino impeccabiles, qui summe & in-
 „victi, siquidem id fieri posset, igno-
 „rarent Deum: alterum, ut ea igno-
 „rantia ad gratiam, non autem ad
 „peccati gravissimam poenam pertine-
 „ret. Quæ duo ab errore defendi non
 „possunt; neque enim fieri potest: ut
 „Innocens Deo sit, qui extincta licet
 „cognitione Dei, rectæ rationis, &
 „conscientiæ lucem a Deo exorientem
 „spernit. Neque item fieri potest, ut
 „non sit contumeliosus in Deum, qui
 „rectæ rationi, cuius Deus Author, &
 „vindex est, infert injuriam. De pœ-
 „narum vero per hanc ignorantiam sub-
 „lata æternitate, quod sentiunt, non
 „advertunt, poenarum æternitas a qua
 „radice profluat. Nempe ut ait sanctus
 „Gregorius Magnus Antecessor vester,
 „vellent mali *sine fine vivere*, ut possent
 „sine fine *peccare*, quippe qui felicita-
 „tem, ac finem ultimum in prava de-
 „lectatione defigunt, neque vero quis-
 „quam est, qui non æternum esse ve-
 „lit id, quo se Beatum putat. Inest
 „ergo cuicunque mortali peccato quæ-
 „dam concupiscentiæ æternitas, atque,
 „ut ita dicam, immensitas, cui pro-
 „fecto Deum tota sua infinitate atque
 „æternitate, ac Sanctitate adversari

Sæc. XVII.
 A. C. 1697.

Sæc. XVII. „neceſſe ſit. Ergo mortale quodcun-
A. C. 1697. „que peccatum, contra legem etiam
 „naturalem, habet aliquid, quod æ-
 „ternam iram provocet, unde quocun-
 „que peccato rectam rationem læſeris,
 „exurgit ille ultricis Conſcientiæ ſti-
 „mulus, ille *vermis* interior, qui teſte
 „Chriſto *non moritur*, cujus adeo im-
 „mortale virus, morſus indefeſſus;
 „quod ſupplicii genus, qui extinguen-
 „dum putat, Evangelio contradicit.
 „Vermem autem illum proſecto comi-
 „tatur ſempiternus ignis, a quo ſi im-
 „pios illos exemeris, erit non modo
 „parvulis, verum etiam adultis Deum
 „neſcientibus a ſempiterno igne ſeclu-
 „ſus aſſignandus locus, nec in ſiniſtra
 „erunt perſiti ac ſclerati, qui Deum
 „neſciunt, ejuſque ignoratione mulctati,
 „nec a præteritis peccatis expedire ſe
 „poſſunt, & in nova proruunt. Non
 „ergo impeccabiles, qui legem natura-
 „lem, quam ſciunt, non impune con-
 „temnunt; nec ſi vel maxime ſint im-
 „peccabiles, id beneficii loco confe-
 „quentur. Eſſi enim gratia eſt, non
 „poſſe peccare in bona voluntate fir-
 „matos; non proinde gratia, ſed pec-
 „cati eſſet pœna graviffima, peccare non
 „poſſe, eo quod ignorarent Deum; quo
 „nihil eſt miſerius, & æternæ damna-
 „tioni propius.”

„Hoc

„Hoc autem supplicamus, Beatissime Pater, ut perpendatis voces: Sæc. XVII. A. C. 1697.

*Ergo cum hac ignorantia impeccabiles red-
derentur, alioquin certissime peccaturi, si
agnoscerent, sequitur hoc ipsum beneficium
esse, juxta illud Apostoli: melius enim
erat illis non agnoscere viam justitiæ, quam
post agnitionem retrorsum converti ab eo,
quod illis traditum est, sancto mandato.*

„Hoc nempe supererat ad erroris cu-
mulum, ut, quia lege Dei & gratia
„perversi & ingrati abutimur, sub-
„tractio legis & gratiæ non pœnæ, quod
„semper Ecclesiæ visum est, sed gratiæ,
„& beneficio imputetur.,

„Quæ mala inde proveniunt, Bea-
„tissime Pater, quod Scripturas divi-
„nas velut versatiles ad arbitrium fle-
„ctant; quod cæcis affectibus, & ina-
„nibus ratiunculis delectati, Patribus
„non auscultent, malintque commi-
„nisci falsa, quam tantis viris docen-
„dos se tradere. Quare nisi claro, cer-
„toque judicio ab Ecclesia Dei propul-
„setis, omnia collabescant: Romam,
„quod Deus avertat, eis favere, non
„modo adversarii, verum etiam pii sal-
„tem infirmi conclamabunt, ac lascivia
„ingeniorum magis incitata, quam
„compressa esse videbitur.,

„Sed hoc a vestris temporibus pro-
„cul abesse, & vestri Pontificatus Clari-
C c 4 „tudo,

Sæc. XVII. „tudo, & ab ore vestro per totam Ec-
 „clesiam pervulgatæ voces docent. Ita-
 „que supplicamus, ut post illas præci-
 „puas Propositiones, hanc quoque San-
 „ctitas Vestra dispiciat: *post promulga-
 tum Evangelium, an fides explicita in Chri-
 stum omnino necessaria sit, disputant Theo-
 logi: si tamen admittamus, necessariam esse
 dicendum est.* Quæ a Christianorum Scho-
 „lis longe abigenda sunt, ne sub dubio
 „relinquatur, an sine Christi nomine
 „credito & invocato salvus esse quis
 „possit; dicente Domino: *qui credit in
 „illum, non judicatur, medio Justifica-
 „tionis invento, qui autem non credit,
 „jam judicatus est: relictus ipse sibi,
 „nulloque novo judicio, propria &
 „præcedente iniquitate merfus.*„

„Postremo, Pater Sanctissime, quod
 „ad universi libri pertineat scopum,
 „illud vel maxime Apostolicæ fedi,
 „quam Beatus illustras, insinuandum
 „putamus, ne Vestra sinat Sanctitas
 „definitionem prædestinationis infringi
 „eam, quam vester Augustinus tradi-
 „dit, ut nempe sit *præscientia, & præ-
 paratio beneficiorum Dei, quibus certissime
 liberantur, quicumque liberantur.* Hanc
 „enim *definitionem Prædestinationis om-
 „nibus gentibus prædicandam idem
 „Augustinus iterum iterumque com-
 „mendat.* *Hac præparatione beneficio-
 rum*

„rum Dei fieri confitetur, ut omnes Sæc. XVII,
 „prædestinati singulari & gratuita di- A. C. 1697.
 „lectione serventur, qui fons Christianæ
 „humilitatis ac pietatis est. Hujus præ-
 „destinationis veritatem *semper fuisse in*
 „*Ecclesiæ fide, ac de ea neminem unquam,*
 „*nisi errando disputare potuisse,* & idem
 „Augustinus affirmat, & Sanctis Ponti-
 „ficibus Cælestino, & Hormisda pro-
 „nuntiantibus, Ecclesia Romana susce-
 „pit: & nostro quoque sæculo Cardi-
 „nalis Bellarminus, *non ad opinionem,*
 „*sed ad Ecclesiæ Catholicæ fidem pertinere*
 „asserit. Quam tamen Catholicam ve-
 „ritatem nodi dissolutor tacet, atque
 „hujus prædestinationis definitionem
 „immutat: Supponit aliam S. Augu-
 „stino ignotam, quæ vim singularis
 „atque gratuitæ dilectionis, ac benefi-
 „ciorum præparationis obscuret. Quam-
 „vis eam non semel agnoscit, sic ta-
 „men rem involvit dictis, ut nihil ma-
 „gis vereri videatur, quam ne electos
 „majori, quam reprobos, beneficio af-
 „fectos esse constet: quod nec Molinæ
 „sectatores inficiati sunt. Sic Ecclesiæ
 „Romanæ de singulari & gratuita di-
 „lectione Electorum, aut omnino qua-
 „titur, aut saltem vacillat fides, quæ
 „si Authoris verbis affirmare nitimur;
 „huc nempe totus liber transferendus
 „fuit, neque plura memoramus, cum

Sæc. XVII. „ea a vobis perpenſa, & annotata,
A. C. 1697. „veſtra egregia ad vicinos Belgas de-
 „creta demonſtrent; nobis certe ſufficit
 „ad veſtrum Apoſtolatam detuliſſe ea,
 „quæ veritatem læderent, ac Patrum
 „laudare ſententias; quas [majore gra-
 „tia de Petri cathedra prædicatis.,
 „Plures Epifcopi ſubſcripſiſſent, niſi
 „pauci ſufficerent, ut ne ambitioſius,
 „quam modèſtius agere videremur.
 „Cæterum meminimus a S. Innocen-
 „tio I. non modo Synodicas, ſed e-
 „tiam quinque Epifcoporum literas,
 „paterno animo eſſe ſuſceptas; atque
 „ab Innocentio XII. paria expectari
 „oportere, tanti Pontificis æquitas, ac
 „paterna benignitas facile perſuadet,
 „ſubſcripſimus. „

§. XXXVI.

*Innocentii XII. reſponſum ad hanc
 Gallorum Præſulum epiſtolam.*

Argentre

l. c. p. 400.

Acceptis hiſce literis Innocentius XII.
 Pontifex haud ſatis mirari poterat,
 tam craſſos errores a Viro pietate,
 dignitate atque eruditione præſtantissi-
 mo divulgari, ejusque librum a S. Offi-
 cio, aliisque celeberrimis Theologis
 approbatum tot nævis ſcatere: cum
 ergo haud ignoraret, quod non raro
 nubes etiam Soli offundant tenebras,
 ac

ac sæpe rationem affectus obscurent, Sæc. XVII.
A. C. 1697.
hinc tanta in re nil præcipiti iudicio
decernendum ratus, Sfondrati opus
insignium Theologorum discussioni com-
misit, idque præfatis Franciæ Præsu-
libus die sexta Maij significavit, datis
ad eos hisce literis.

*Venerabiles Fratres Salutem & Bene-
dictionem Apostolicam.*

„Literas vestras VII. Kalendas Martii
„proxime præteriti ad nos datas grato
„animo accepimus, ex iis enim vigi-
„lem, ac Sacerdotalem Zelum, quo
„Sacros Antistites in partem Sollicitu-
„dinis nostræ vocatos flagrare maxime
„decet, in vobis vigere, vosque priscam
„erga hanc sedem, cui nos, licet im-
„meriti præsidemus, debiti obsequi-
„gloriam constanter retinere deprehen-
„dimus: dum antiquæ traditionis exem-
„pla servantes, & Ecclesiasticæ memo-
„res disciplinæ, ad locum, quem ele-
„git Dominus, ascendistis, ac ea, quæ
„in libro posthumo bonæ memoriæ Cæ-
„lestini S. R. E. Cardinalis Sfondrati de
„divina Prædestinatione nuper edito,
„reprehensione digna vobis visa sunt,
„ad nostrum Apostolatum, eo ferme
„tempore, quo variæ Doctorum homi-
„num, de eodem libro sententiæ etiam
„per

Sæc. XVII. „per urbem ferebantur, detulistis, no-
A. C. 1697. „strum hac in re iudicium ea, qua par
 „est, reverentia deposcentes. Officii
 „itaque nostri esse ducimus, librum
 „ipsum, resque a vobis in eo adnota-
 „tas, insignium Theologorum discus-
 „sioni committere, ut omnibus matu-
 „ræ Considerationis trutina perpensis,
 „quod iustum fuerit, subinde decer-
 „nere valeamus: non alia profecto,
 „quam crediti nobis divinitus mysterii
 „partes, sicut oportet, implendi ha-
 „bita ratione: quod, ut etiam in aliis
 „omnibus, quæ ad onerosam Aposto-
 „lici muneris nostri curam pertinent,
 „exequi possimus, jugibus Fraternali-
 „tatum vestrarum apud Patrem lumi-
 „num precationibus infirmitatem no-
 „stram juvari vehementer optamus,
 „vobisque Apostolicam Benedictionem
 „peramanter impertimur.”

§. XXXVII.

*Ulteriores Jansenistarum motus con-
 tra Sfondrati librum.*

Caus. Quæst. Cum autem Romani Censores judi-
pag. 225. cium suum ferre cunctarentur, Jan-
 senii Discipuli hanc moram pertæsi pro
 arbitrio suo adversus Sfondrati librum
 calamos suos exercuerunt, ac præpri-
 mis Hennebelus edito scripto quadra-
 ginta

ginta propositiones exinde decerptas Sæc. XVII.
 Romæ censuris, notisque perstringi A. C. 1697.
 petiit, Du Vaucellius quoque, qui
 Janseniana nomenclatura Wallonius vo-
 cabatur, ex eodem libro excerpta edi-
 dit, demonstrare conatus, potissimos
 textus ex sanctis literis, SS. Patribus,
 & præcipue D. Augustino a Sfondrato
 minus integra fide fuisse allegatos: in-
 citavit insuper Quesnellum aliunde ad
 famosos libellos sat promptum, ut re-
 flexiones in præfatam Præfulum Gal-
 lorum epistolam ederet, & contra
 Nodum Cardinalis Sfondrati stylum
 suum acueret: Enimvero Quesnellus ma-
 gnæ cum ceteris partem habuit in
 libro, quem Jansenistæ Clero Gallicano
 offerre decreverant sub hoc titulo:
Doctrina Augustiniana Romanæ Ecclesiæ,
extricata a nodo Cardinalis Sfondrati per
varios discipulos S. Augustini illustrissimis
& Reverendissimis Ecclesiæ Principibus,
Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque to-
tius cætus Ecclesiastici Ordinibus Cleri Gal-
licani in comitiis generalibus in Palatio Re-
gio ad oppidum S. Germani proxime con-
gregandis nuncupata. Adjunxit Ques-
 nellus epistolam ad secundi Ordinis Sa-
 cerdotem deputatum, qua Jansenis-
 mum Romæ pro phantasmate haberi,
 juris & facti quæstionem esse separan-
 dam, pacem per Pontificias Constitu-
 tiones

Sæc. XVII. tiones fuisse everfam, & de integro
 A. C. 1697. caussam Jansenii esse resumendam, e-
vincere nitebatur: Verum has, plu-
 resque alias ejusmodi propositiones &
 scripta postmodum Clerus Gallicanus
 hoc anno ac demum anno Christi mil-
 lefimo septingentesimo damnavit, ut
 suo loco referemus: Quamvis igitur
 Jansenistæ editis quamplurimis libellis
 & convitiis Sfondrati librum damnari
 urgerent, id tamen nec Romæ a S. Of-
 ficio, nec Parisiis a Clero Gallicano
 vel Parisiensi Conventu impetrare po-
 terant, prævalentibus ubique Molinistis.

§. XXXVIII.

*Archiepiscopi Rothomagensis Decre-
 tum circa libros a Parochis legen-
 dos, necnon contentio
 inde exorta.*

*Mem. chron.
 & Dogmat.
 Argentre
 Coll. Jud.
 t. 4. p. 401.
 Binner ap-
 par. erud.
 part. 8.
 pag. 735.*

Eodem hoc anno Colbertus Archiepi-
 scopus Rothomagensis, vel ut alii
 credunt, Generalis ejusdem Vicarius
 Pastoralem edidit ordinationem, in qua
 suæ Diæceseos Parochis quosdam com-
 mendabat libros, quorum doctrinas
 tam in dirigendis fidelium conscientiis,
 quam in suis collationibus amplecte-
 rentur: Inter hos præcipui erant *Ri-
 tuale Alectense, moralis Gratianopolitana,
 Resolutiones San-Bevvii, & Theologia*
dogma-

dogmatica Patris Natalis Alexandre Do- Sæc. XVII.
minicani. Omnes hi libri Molinistis, A. C. 1697.

eorumque doctrinis erant infesti: quocirca hi Archiepiscopum quantocius precibus ac monitis fatigabant, ut hanc ordinationem revocaret, cum autem hunc selectus sui haud pœniteret, Pater Buffierius tecto nomine librum, cui titulus: *difficultates propositæ Archiepiscopo Rothomagensi circa libros, quorum lectionem Parochis suis commendavit*, publici juris fecit, atque ejusmodi libros non esse securos viæ duces, probare conatus, acrius Patrem Natalem insectatus est: suspicabatur Archiepiscopus, in Collegii officina hæc adversum se arma fuisse fabricata: quapropter damnato libello, Societatis Superiores adesse jussit, ab eisque petiit, ut P. Buffierius, quem *rebellem* appellabat, decem propositiones erroribus a se propugnatis contrarias suo firmaret chirographo ac demum injuriam huic Præfuli irrogatam deprecaretur, interim vero ipsi hunc Patrem in Professorum Domo inclusum tenerent. Inde vero inter ipsos Socios oriebatur schisma; Superiores enim tam præclari Præfulis auctoritatem veriti, se ejus postulatis satisfacturos pollicebantur; ceteri vero Societatis honorem hac submissione lædi existimantes, sese
 Archi-

Sæc. XVII. Archiepiscopo opponebant; quinimo
 A. C. 1697. eorum Studiosi hunc Patrem e Colle-
 gio vi abstrahere moliebantur.

§. XXXIX.

*Propositiones a P. Buffierio sub-
 scribendæ.*

Has autem propositiones Archiepi-
 scopus præscripsit, sequenti for-
 ma signandas;

„Imposito mihi a Reverendo Patre
 „Guilielmo Ayrault vice-Provinciali
 „Soc. J. in Provincia Franciæ præce-
 „pto, ut Illustrissimo DD. Archiepi-
 „scopo Rothomagensi faciam satis ra-
 „tione libelli, cui titulus est, *difficul-*
 „tates propositæ, utque subscribam Pro-
 „positionibus ejus nomine mihi desig-
 „nandis; cum submissæ erga tantum
 „Archipræsulem Reverentiæ, & Obe-
 „dientiæ, & grati animi erga poten-
 „tissimum Societatis nostræ Protecto-
 „rem publica nimis testimonia edere
 „non possim; agnosco, & declaro Au-
 „thorem libelli, qualiscunque sit, a
 „reverentia eidem Archipræsuli de-
 „bita cum scandalo defecisse, opus e-
 „dendo, quo pax diæcesis perturbari
 „potest, avertendo Clerum ab obser-
 „vantia mandatorum ejusdem D. Archi-
 „episcopi, & quod sententiis quam
 „plu-

„pluribus refertum est, Rectitudini, *Sæc. XVII.*
 „ac puritati Moralis Christianæ con- *A. C. 1697.*
 „trariis. Ut autem omnibus inno-
 „tescat, quantum improbem hujus
 „opiniones Authoris, quæ nec meæ
 „sunt, nec Societatis nostræ, sequen-
 „tibus Propositionibus subscripsi.,,

I. „Circa Doctrinam probabilitatis,
 „damnare me profiteor, quidquid In-
 „nocentii XI. Pontificis maximi Decreto
 „die secunda Martii 1679. damnatum
 „est.,,

II. „Quod spectat peccatum Philo-
 „sophicum, damno, quod ab Alexan-
 „dro VIII. summo Pontifice damnatum
 „est Decreto edito die 24. Augusti 1690.
 „privatimque agnosco, & profiteor,
 „quod & Societatis nostræ Patres in
 „suis circa peccatum Philosophicum de-
 „clarationibus agnoverunt, & professi
 „sunt, falsum esse, quod necessaria sit
 „actualis attentio ad malitiam actionis,
 „ut in peccatum imputetur.,,

III. „Peccatum excæcati, & obdu-
 „rati, qui homicidia, adulteria, & alia
 „crimina sine Conscientiæ stimulo com-
 „mittunt, non animadvertentes, quod
 „illa perpetrando Deum offendant, &
 „quod illa contraria sint legi naturali,
 „pœnarum inferni nihilominus rei sunt;
 „cum excusari propterea non possint a
Hist. Eccles. Tom. LXVI. D d pec-

Sæc. XVII. „peccato mortali, quod actu ad actio-
A. C. 1697. „nis malitiam non attendant. „

IV. „Obligatio amandi Deum, pri-
 „mum & præcipuum est hominis offi-
 „cium, & nulla vitæ pars eo amore,
 „saltem habituali, vacare debet. „

V. „Omne opus, ut vere Christia-
 „num, ac meritorium sit, ex amore
 „Dei saltem habituali, seu principio
 „oriri, ad eumque, seu ad finem ul-
 „timum referri debet. „

VI. „Quicumque asserit, amorem Dei
 „inchoatum necessarium esse, ad ex-
 „cludendum affectum peccati, a Do-
 „ctrina Lutheri alienissimus est. „

VII. „Agnosco, & profiteor, nul-
 „lam esse veram conversionem sine ali-
 „quo Dei amore: nec peccatorem suf-
 „ficienter dispositum esse posse ad ju-
 „stificationem in sacramento Pœniten-
 „tiæ consequendam, nisi Deum, ut
 „omnis justitiæ fontem, diligere in-
 „cipiat. „

VIII. „Ambitionis reus est, gene-
 „ratim loquendo, quicumque pro seipso
 „Episcopatum, curam Parochialem,
 „aut quodvis aliud beneficium curam
 „animarum annexam habens postulat,
 „indignumque reddit vel ipsa postu-
 „latio. „

IX. „Apostoli verbis abutitur, qui-
 „cunque dixerit: nisi liceret Episcopa-
 „tum

tum postulare, nos seduxisset Aposto- Sæc. XVII
 lus scribendo: qui Episcopatum desi- A. C. 1697
 derat, bonum opus desiderat.,,

X. „Qui Majorum, & Nobiliorum
 „Ecclesiarum suggesta, seu pulpita am-
 „biunt, & postulant, ut nominis Cla-
 „ricatem consequantur, sicque viam
 „sibi parent ad Episcopatum, Prædi-
 „catione abutuntur, & Ministerium
 „Evangelii profanant.,,

Quoniam vero P. Buffierus hanc
 formulam signare recusaret, Regio e-
 dicto in exilium amandatus est, Ar-
 chiepiscopus vero contra Buffieri er-
 rores epistolam Pastoralem publici ju-
 ris fecit, in qua ostendit, ex certio-
 ribus moralis Doctrinæ præceptis in-
 ferri, quod opinio probabilior, ac tu-
 tior minus probabili, minusque tutæ
 sit præferenda, omnisque homo Deum
 habitualiter amare teneretur, nec Pec-
 cator sine amore initiali possit justifi-
 cari, nec cogitatio de malo contra le-
 gem naturæ requiratur, ut quis peccet.

§. XL.

*Altera Jesuitarum contentio cum Rhe-
 mensi Archiepiscopo.*

Non minus grave negotium Jesuitis Mem. Chron.
 & Dogm.
 Binner l. 6.
 facessiverat Caroli Mauritiï Tellieri
 Rhemensis Archiepiscopi censura in eo-
 rum

D d 2

rum

Sæc. XVII. rum doctrinas pronuntiata; Occasionem
A.C. 1697. præbuit disputatio Rhemis in Socie-
 tatis Collegio ad diem decimam quin-
 tam & decimam septimam Men-
 sis Decembris anno priori decreta, in
 qua pro defensione doctrinæ a Ludo-
 vico Molina excogitatæ, inter alias
 theses propugnabant. I. *Scientiam me-
 diam vehementer accusatam, sed puram &
 absolutam ex judicio fuisse egressam, tam-
 que parum eam esse Pelagianam, quam Cal-
 vinisticam, II. juxta doctrinam S. Augu-
 stini prædestinationem prorsus esse gratui-
 tam.* Ea erat tum temporis vicissitudo,
 ut Molinistici systematis laus nimis in-
 tempestiva, & non paucis admodum
 invisa esset; quapropter plurium que-
 relæ desuper ad Carolum Mauritium
 Tellierum Rhemensem Archiepiscopum
 deferbantur. Hic ergo, ut graviores
 motus præverteret, utramque thesin
 confixit, edito decreto admodum pro-
 lixo in publicis Sorbonæ comitiis di-
 vulgato, ac Romam, in Belgium, nec-
 non ad omnes Regni Episcopos ac ur-
 bes transmissio: in eo Archiepiscopus
 Thomistarum doctrinam amplissimis e-
 logiis celebrans, illam a Jansenii opi-
 nionibus toto cælo distare comproba-
 bat, Jesuitarum vero doctrinam velut
 novam, periculosam, suspectam atque
 erroneam esse ostendens, in expositis
 dua-

duabus thesibus carpebat, quod Mo- Sæc. XVII.
linæ doctrina de gratia extolleretur su- A. C. 1697.
pra S. Augustinum, & dogma de præ-
destinatione ad simplicem scholæ opi-
nionem reduceretur, nec additum fuisset, sententiam de prædestinatione gratuita esse dogma fidei. Hac Præsulis censura Rhemenses Jesuitæ pupillam oculi læsam arbitrati, Patri Gabrieli Daniel negotium dedere, ut Archiepiscopi edictum refelleret: quamprimum P. Daniel scriptum suum, quod ad ipsum Archiepiscopum direxit, in vulgus sparserat, mox alii inde audaciores facti, hunc Præsulem, quem in Aula minus valere noverant, dictariis, libellis famosis, cantilenis, satyrisque malignis indignum in modum passim appetebant, alii hujus Præsulis vitam sub titulo: *Vita sancti Mauricii Rhemensis Episcopi* mordaci calamo ediderunt, & Parisiis venum exposuere, ludicrasque epistolas, quas *Maurolicas* appellabant, in vulgus sparsere; ac sexcentis otiosæ loquacitatis & infrunitæ pennæ nugamentis tanti Præsulis famam læserunt. Hic vero Jesuitæ apologiam refellere statuerat; cum autem calamum suum adversariis exosum nosset, ac pejora prioribus pertimesceret, quibusdam Sorbonæ Doctoribus negotium dedit, ut Jesuiticam confutarent apologiam. At-

Dd 3 tamen

Sæc. XVII. tamen hi adeo lente laborem hunc suscepere, ut Archiepiscopus potentius
A. C. 1697. remedium quærere cogeretur: Igitur ipsum Franciæ Regem accessit, exponens, quod Jesuitæ publico suo scripto insultare ausi, palam contra procedendi ordinem deliquissent; prius enim Canonicas vias inire, & si se immerito gravatos crederent, ad Archiepiscopum querelam deferre, & iustitiam repetere debuissent, priusquam adversus Præsulem suum per apologiam ubique disseminatam, ad publicum provocarent, ac veluti æris campani sonitu Clerum & populum contra Archiepiscopum ad arma cierent: Rex itaque hanc causam primum quatuor Præsulibus, dein Parlamento discutiendam commisit: Verum Jesuitæ duriora veriti, Archiepiscopum placare decrevere, ac propterea ultro sese offerebant, quod eum humiliter accedere, commissique erroris veniam petere velint, contestantes, quod divulgata hac apologia Præsuli molestiam inferendi animum non habuissent. Hanc conditionem Archiepiscopus gratanter acceptavit, ab eis postulans, ut ejus edictum, thesimumque damnationem debita reverentia reciperent, apologiam revocarent, illiusque Auctores pro merito culpæ punirent. Unde Rex per Harlæum Regis

gis Advocatum Jesuitis præcepit, ut Sæc. XVII.
A. C. 1697.
Collegii Superiores Præsulem adirent, magna animi demissione supplicantes, quatenus sua eos benevolentia denuo honoraret, simul vero incurſæ indignationis dolorem professi, testarentur, ingratum sibi esse, quod inconsulto fervore scriptum suum sine Archiepiscopi venia atque Authoris nomine publici juris fecissent, ac propterea ejus gratia excidissent, se vero curaturos, ne deinceps suis deessent officiis: Huic Regis mandato paruerunt Jesuitæ, hacque submissione animi utrinque reconciliati credebantur, paulopost tamen novi suscitabantur motus, dum a Jesuitis, ut creditum est, vulgabatur liber sub hoc titulo: *Historia causſæ ab Archiepiscopo Rhemensi contra Jesuitas evictæ.*

§. XLI.

Pax Ryswicensis inter Franciæ Regem, & Imperii fœderatos.

Eodem tempore, quo Franciæ Rex *Art. de la
paix de
Ryswick
t. 2. p. 122.
Limiers t. 2.
pag. 652.*
conciliandæ pacis studium præse-
ferre videbatur, die decima Augusti
Barcinonam Cataloniæ caput, & die
tertia Maij Cartagenam in Americano
littore, necnon Atham in Belgio die
sexta Junii post longas cruentasque

D d 4

obſi-

Sæc. XVII. obsidiones cepit. Nihilominus Rys-
A. C. 1697. wici in Hollandia, quæ Urbs ad tra-
 ctandam pacem selecta erat, pacifica-
 tioni præludebatur: Jamjam Westpha-
 licus, & superioris inferiorisque Rheni
 Circulus Suevico & Franconico foederi
 accesserant: Franciæ etiam Rex, cum
 Hispaniæ Monarchiam, Carolo Hispa-
 niæ Rege ob infirmam valetudinem
 morti proximo, sibi vindicare medita-
 retur, ceteros Principes sibi devincire
 certabat, hancque in rem clam cum
 Sabaudis transegit, Batavis, quæcun-
 que petebant, tribuit, & Guilielmo
 Arausico Principi, quem heri tanquam
 intrusum atque usurpatorem armis in-
 sectatus est, Regis legitimi titulum
 concessit, non alio ex fine, nisi ut fœ-
 deratos Principes a Cæsare, quem so-
 lum suæ ambitioni resistere posse ac
 velle noverat, divideret: Sola ergo
 Hispaniæ Monarchia, quam Ludovicus
 Rex spe sua jam devoraverat, futuræ
 pacis incitamentum erat: Præprimis igi-
 tur Franciæ Rex opera Molonis Griso-
 nis usus Guilielmo Auriaco vehemens
 pacis desiderium ingessit, postea per
 Callierium, mercatoris habitu tectum
 cum Heinio, Batavorum Reipublicæ
 Administro clam pacis negotium per-
 tractavit, simulque Hagæ Comitum
 Carolum XI. Sueciæ Regem induxit,
 ut

Sæc. XVII. A. C. 1697. tius bellum extrahere, quam mauci-
 piorum more Gallorum imperio tam
 propudiose ancillari maluerunt: petiit
 etiam Leopoldus Imperator, ut pacifi-
 catio duntaxat secundum pacem West-
 phalicam, prout Norimbergensi execu-
 tioni congruit, institueretur: Protestan-
 tium etiam Principum Oratores postu-
 labant, ut profugis ex Francia Calvi-
 nistis sectæ suæ libertas redderetur, ac
 ipsi instrumento hujus pacis include-
 rentur: Acerrimæ desuper habebantur
 altercationes; interim vero die vigesi-
 ma Septembris Hispani, Angli & Ba-
 tavi Oratores noctu habito clam con-
 ventu pacem cum Gallis firmarunt:
 reclamant Cæsarei, vehementer questi,
 quod rursus Imperatore ac Imperio ex-
 clusis, clandestina pacificatio cum Gal-
 lis sanciretur: nihilominus limatis pa-
 cis articulis primi subscripsere Sabaudi;
 mox Batavi & Angli, mercaturæ suæ
 reparandæ intentissimi, postremo Hi-
 spani, quibus etiam accessere Brande-
 burgici: Cæsareis vero, utpote huic
 transactioni adhuc obluſtantibus ar-
 morum cessatio usque ad primam No-
 vembris diem indulta est, quo expi-
 rante termino Galli se Imperium &
 Austriam hostiliter invasuros minita-
 bantur: cum ergo Cæsar, foederato-
 rum potissimos pleno cursu in pacem ire
 cerne-

cerneret, ipse etiam invitus licet, cum ^{Sæc. XVII.} ~~viginti Imperii Ordinibus die trigesimo~~ ^{A. C. 1697.} ~~Octobris~~ propositis sibi articulis sub-
scripsit.

§. XLII.

*Hujus Pacis articuli inter Cæsarem
& Gallos.*

Erigebatur singulare pacis instrumen- ^{Wagner}
tum inter Hispanos & Gallos, & ^{Hist. Leo-}
aliud inter Gallos & Anglos, ac ter- ^{pold. I.}
tium inter Gallos & Batavos: cum ^{Hode Hist.}
autem in his præcipue jure belli adem- ^{de Louis}
ptorum restitutio, commercii libertas, ^{XIV. l. 57.}
ac Anglici sceptri usurpatio firmare- ^{pag. 238.}
tur: majoris ad rem nostram momenti
videtur esse pax Gallorum cum Cæsare
ac Imperii Ordinibus. Horum igitur
nomine Caunizius, Stratmannus &
Seilerus Cæsaris Legati, necnon Har-
læus, Crequius & Callierius Gallorum
Oratores in mutuas hæc pacis & con-
cordiæ leges consensere. I. Pax sit
perpetua & stabilis. II. Concedatur
amnestia Universalis & præteritorum
oblivio. III. Fundamentum hujus pa-
cis sit Pax Westphalica, & Neoma-
giensis, nisi nunc aliter conventum
fuerit. IV. Imperio restituantur om-
nia, extra Alsatiæ sita loca, vel jure
belli, aut reunionum nomine erepta,
omnia

Sæc. XVII. omniaque in pristinum statum re-
 A.C. 1697. nantur, *religione tamen Romano - Catho-*
lica in locis sic restitutis, in statu, quo
nunc est, remanente. V. Trevirensi Urbs
 cum ceteris per renunionem occupa-
 tis, Sueciæ Regi & Comiti Palatino
 Ducatus Bipontinus, Lotharingio ejus
 Ducatus, Ordini Teutonico suæ com-
 mendæ, Electori Coloniensi Dinantium
 cum ceteris bello ereptis, Wirtenber-
 genfi Comitatus Monpelgardensis una-
 cum feudis Clervalli, Passevanti, &
 dynastiarum restituantur. VI. Princi-
 pes vero Nassovienses, Hanoverani &
 Lainingenses, & Durlacensis compre-
 hendantur in quarto articulo. VII. Cæ-
 sari Friburgum, aliaque munimenta
 per Brisgoiam aut Herciniam sylvam
 erepta necnon Brisacum, Imperio au-
 tem & Cæsari munimentum Kehl &
 Philippoburgum Franciæ Rex reddat.
 VIII. Vicissim Imperium Gallo cedat
 Alsatiam Imperialem proin Argentinam.
 IX. Palatino Electori restituantur om-
 nes ditiones occupatæ unacum Præ-
 fectura Germersheimensi: decisio au-
 tem litis cum Aurelianensi Ducissa re-
 linquatur Cæsari ac Regi, tanquam
 arbitris, qui si non convenerint, Pon-
 tifici deferatur arbitrium. X. Cardi-
 nali Fürstenbergio Episcopatus Argen-
 tinensis necnon Abbatia Staucloana
 una-

unacum fundis cis Rhenum restituatur, Sæc. XVII.
A. C. 1697.
pariter etiam Canonici eidem adhæ-
rentes cum plena amnestia restituantur.

XI. Landgravii Hassiæ Rheinfeldenfes
in arcem Rheinfels & inferiorem co-
mitatum Catimabolicensem reponan-
tur. XII. In hac pace comprehendan-
tur Sueciæ Rex, Episcopus & Episco-
patus Basileensis, tredecim Helvetiæ
Cantones, eorumque fœderati, Mar-
chio Badensis, & Brandenburgus cum
omnibus ditionibus etiam sibi ex tra-
ctatu Sangermanensi competentibus.

XIII. Beneficia Ecclesiastica in Lotha-
ringia & alibi remaneant penes moder-
nos possessores.

§. XLIII.

*Protestantium querelæ contra quar-
tum hujus pacis articulum circa
religionem.*

Inter frequentes plurium Principum
contestationes, & oppositiones nulla
acrior erat, quam illa Protestantium
contra quarti articuli clausulam,
qua religionem Catholicam in locis re-
stitutis servandam esse sancitum erat:
cum enim jam antea Protestantes omni
contentione peterent, ut non modo in
Argentinenfi urbe, sed & in omnibus,
quæ Gallis accessura essent, locis libe-
rum

*Act. & mem.
de la Paix
tom. 4.
p. 3. & 8.*

Sæc. XVII. rum sectæ suæ exercitium, ut ante
 A. C. 1697. bellum potiebantur, servaretur, & pro-
 fugi ex Gallia Calvinistæ instrumento
 pacis includi, in patriam redire, ac con-
 scientiæ libertate frui permetterentur,
 hæc ipsa Hugonotarum ac præcipue
 Silesiorum importunitas ac vehementia
 admonuit Gallos, ne ipsi pro sua re-
 ligione segnius, quam Protestantes pro
 sua secta agerent: eapropter die trige-
 sima prima Octobris seu pridie ejus
 diei, qua pax subscribenda esset, con-
 scriptas jam tabulas inter se collaturi
 hanc clausulam ad articulum quartum
 apposuerunt. Ea res, quantos clamores,
 turbines, ac tempestates inter Prote-
 stantes concitarit, nec lingua, nec ca-
 lamo exprimi potest. Præprimis igitur
 Protestantes contra pacis Concilia-
 tores impotentibus furiis tumultuari,
 effervesce, minari, exprobrare, tan-
 taque animorum contentione vociferari
 auditi sunt, ut si pari studio pro foci
 Imperii, ac pro aris suis profanis de-
 pugnassent, facile ex Gallorum mani-
 bus Alsatiam Imperialem extorsissent.
 Adoriuntur Cæsaris Legatos, eisdem
 summa vehementia exprobrantes, quod
 absdubio aut Romani Pontificis vel
 Palatini Electoris, aut Jesuitarum im-
 pulsu Gallis cessissent, verum Caunit-
 zius, ejusque Collegæ modeste illis
 respon-

respondabant, se hujus clausulæ nul- Sæc. XVII.
A. C. 1697.
 lam partem habere, nec unquam cum
 Gallis, nisi præfente Conciliatore, lo-
 cutos, proin potius in Gallos hujus no-
 vitatis Authores iras suas evomerent.
 Adeunt ergo Gallos, atque invisam
 hanc conditionem eradi postulant, si
 vero id aut non possent, aut non vel-
 lent, saltem Religionis Catholicæ usum
 duntaxat ad Ecclesias proprio ære a
 Rege structas restringerent, vel rem
 Cæsaris arbitrio committerent, vel re-
 ligionem eo, quo nunc est loco relin-
 querent, quin tamen id diserte in pa-
 cis tabulas referretur: His illico sup-
 petias tulere Anglo-Batavi, & Sueci,
 qui de pace Westphalica actum esse
 conclamantes, suarum partium esse
 ajebant, ne ejusdem Religionis con-
 sortes hac clausula opprimi paterentur.
 Verum ad hæc aptissime respondit Har-
 læus Galliæ Legatus: *si vos vestræ Re-*
ligionis tanta cura incessit, num putatis,
Regem meum pro sua minus sollicitum esse.
 Nihilominus Protestantes ad Imperii
 comitia scriptum quoddam transmise-
 re, in quo contra Cæsareos Legatos
 questi, se in Religionis suæ negotio
 nequidem auditos fuisse, ac Gallos in-
 de audaciores factos præfatam clausu-
 lam paci Religiosæ adeo contrariam ob-
 trusisse, ajebant, se vero adversus ejus-
 modi

sæc. XVII. modi attentata reclamare, ac petere,
A.C. 1697. ut Catholici de pace Religiosa facta
testa servanda idonee caverent, simul-
 que promitterent, se hac clausula con-
 tra Protestantes & contra pacem West-
 phalicam non usuros, sed eam nonnisi
 ad Ecclesias a Gallo Rege dotatas ex-
 tensuros: Verum hac sua oppositione
 haud amplius obtinere poterant, nisi
 ut eis beneficii loco concederetur, ut Pro-
 testantes Principes, si subscribere sibi re-
 ligioni ducerent, eodem tamen numero
 cum subscribentibus haberentur, dum-
 modo hanc quoque clausulam ratam
 haberent, id si detrectarent, armis
 remesse dirimendam scirent. Postquam
 vero ex Protestantibus Wirtembergi-
 cus, Francofordiensis, & Weteraviæ
 Comitum Legati subscripserant, etiam
 ceteri pacem universam unacum hac
 clausula tandem acceptarunt, ratam-
 que habuerunt, & quamvis decre-
 tum fuerit, ut per sex utriusque Re-
 ligionis delegatos hæc causa decidere-
 tur, ac Protestantes adhucdum in
 omnibus ferme comitiis, capitulationi-
 bus & pacificationibus ab illo tem-
 pore initis contra hanc clausulam re-
 clamarint, nihil tamen usque nunc
 efficere potuere, eoquod obstet pactum
 publicum ab Imperio ratificatum, quod
 unius tantum partis voluntate mutare
 non

non licet: nisi etiam ob continuam Pontificis, & Catholicorum oppositionem pax quoque Westphalica immutaretur. Inde tamen haud levis rei Catholicae facta est accessio; quippe praeter sexdecim Calvinistarum Tempia postmodum suppressa, Galli multis in Palatinatu, aliisque ad Rhenum & Mosellam locis Catholicam religionem restituerunt, & ubi jam introducta erat, eam in statu suo relinqui curarunt.

§. XLIV.

Ludovici Galliarum Regis edita contra Hugonotas.

Postquam vi hujus Pacis Guilielmus III. Auriacus Princeps, heri in Regem Angliæ agnitus, Principatum Arausicanum denuo receperat, eo Calvinistarum quamplurimi exules commigrare parabant, quo comperto Ludovicus XIV. Galliarum Rex die duodecima Decembris sub pœna capitali prohibuit, ne ad hunc Principatum contenderent, atque illi, qui jamjam aufugissent, intra semestre in Franciam redirent, illis vero Prædicantibus, qui Lugduni capti detinebantur, Rex Arausium revertendi facultatem dedit. In hoc edito Religio, & ratio status æquas partes habuisse videtur; concessa enim

Sæc. XVII.
A. C. 1697.

Hode l. c.
pag 246.
Abrege
Chron. t. 3s

Hist. Eccles. Tom. LXVI. Ee emi-

Sæc. XVII. emigrandi facultate hic Principatus
A. C. 1697. brevi ob confluentium Calvinistarum
 multitudinem ac potentiam in alterum
 Rupellense propugnaculum Gallis for-
 midandum evasisset. Die autem tri-
 gesima prima ejusdem Mensis anno se-
 quenti idem Rex præcepit, ut edictum,
 quo Nannetense revocaverat, execu-
 tioni daretur, hacque ratione Hugo-
 notæ omni conscientiæ libertate fruendi
 spe, quam ex bello Gallico concepere,
 exciderant: disertis enim verbis Rex
 in suo edicto agebat, quod non sine
 gravi doloris sensu percepisset, belli
 tempore quosdam Prædicantes, alios-
 que de suis subditis, Calvini erroribus
 obduratos, aut clam in Regnum pene-
 trasse, aut conversos iterum pervertere,
 vanisque spebus eos lactare, conatos
 fuisse: quapropter denuo omne præ-
 tensæ Religionis reformatæ exercitium,
 omne cum Prædicantibus commercium,
 omnemque sub quocunque obtentu cœ-
 tum eis interdicere compelleretur: In-
 super Rex Episcopis injunxit sedulam
 converforum institutionem, atque eos
 hortatus est, ut curarent, quatenus nec
 conversi rebus divinis diligenter inter-
 sint, mandata Ecclesiæ observent, Sa-
 cerdotes debito honore colant, in con-
 trahendis matrimoniis solemnitates a
 Canonibus, & ultimo concilio præscri-
 ptas

ptas observent, infantes suos in Tem-
plo Parochiali intra viginti quatuor ho-
ras ritu Catholico baptizari curent, nisi
expressam ab Episcopo licentiam obti-
nerint differendi Baptismum. Deni-
que Rex in suo edicto plures saluberri-
mos articulos de instructione & Chri-
stiana juventutis educatione addidit.

§. XLV.

*Turcae a Cæsareis ad internecionem
deleti.*

Postquam Fridericus Augustus Saxo-
niæ Elector in Poloniæ Regem in-
auguratus fuerat, in ejus locum Eu-
genius Sabaudix Princeps crebris jam
victoriis clarus in Hungarici exercitus
Præfectum a Cæsare nominatus est. Hic
ergo ineunte Mense Julio Varesmartonii
collectis suorum ferme quinquaginta
millibus Valdimontium Principem cum
decem armatorum millibus Tokainum
emisit, ut Hussaros, qui ductore Fran-
cisco Tokayo seditionem concitaverant,
reprimeret, hancque urbem, ceteras-
que sub Tökeli auspiciis captas recupe-
raret: Postea rebellibus ubique cæsis,
aut captis, extremoque supplicio mulcta-
tis, Eugenius die vigesima quinta Julii
Petrovaradinum movit; Barbarorum e-
nim consilia ad intercipiendam hanc

*Hist. du
Princ. Eug.
t. I. l. 3.
pag. 198.*

Sæc. XVII. urbem tendere arbitrabatur; unde ut
A. C. 1697. Titulensem urbem, quæ Turcis obstabat,
 validius muniret, Nehmum jubet, ipse
 vero cum reliquo exercitu Zentam us-
 que ad occidentalem Tibisci oram pro-
 gressus, nuntium accepit, Turcas ma-
 ximo numero Titulum versus movere,
 & Niemum resistendo imparem extremo
 in discrimine luctari. Illico Eugenius
 accurrit: Ast Rasciani timore perculsi
 jamjam urbem deseruerant, & Niemus
 non sine suorum clade repulsus, Eu-
 genio obviam processerat. Cessisset e-
 tiam Barbaris Petrovaradinum, nisi
 Eugenius Sultanum cum toto exerci-
 tus robore eo properantem prævenisset,
 ac insolita festinatione Segedinum con-
 tendere compulisset. Postea comper-
 tum, Sultanum prope Zentam castra
 metari, ac circum vicinam regionem
 late incendiis collucere: expediuntur
 nulla mora velites, qui numerosos spe-
 culatores Turcicos adorti, cæsis non
 paucis, universos in fugam egere, ca-
 pto etiam nobili Bassa, qui Sultanum
 in Hungariam superiorem, ac Transyl-
 vaniam iter dirigere, eoque fine equi-
 tatum jamjam Tibiscum trajecisse, pedi-
 tatum vero cis Zentæ littus castra vallo,
 fossisque munita tenere, significabat:
 Ergo Eugenius hostem, priusquam
 integer exercitus flumen superasset,
 aggre-

aggredi statuit, dum vero aciem ordi-
 nat, acceptis a Cæsare literis prælium
 conferere prohibetur. Verum Euge-
 nius rem ad eam jamjam necessitatem
 venisse considerans, ut sine internecinæ
 cladis periculo, sui que honoris jactura
 exercitum reducere haud posset, co-
 pias suas dubio, honorifico tamen certa-
 mine ab interitu liberare, quam pro-
 pudiosa fuga certæ ignominie exponere,
 consultius censuit: quapropter suppres-
 so Cæsaris mandato hostium castra ado-
 riri statuit, atque ad primum vallum
 intra tormenti jactum progressus, quas-
 dam Turcarum phalanges jamjam Ti-
 bisci pontem transire observat. Igitur
 haud tardandum ratus, die undecima
 Septembris dato mox signo in bis mille
 Equites Turcicos, qui ex castris erupe-
 rant, impetum urget, eosque in præ-
 cipitem fugam agit: detonant hostes
 ex omni machinarum genere in Cæsa-
 reos infinitam pene globorum vim;
 nec tamen inde territus Princeps, Ra-
 butino Comiti negotium dat, ut ad-
 ductis aliquot tormentis agmen suum
 nulla mora in dimidium circulum ex-
 tenderet, omnique ex parte hostium
 castra verberaret: sexta erat post me-
 ridiem hora, qua certamine ad lævum
 cornu inchoato, partibus mox omnibus
 utrinque pugnantium studia incalesce-

Sæc. XVII.
 A. C. 1697.

Ee 3 bant,

Sæc. XVII.
A.C. 1697.

bant, & quidem barbari valla sua egre-
gie tuentes, multiplici clade transcen-
dere nitentium fortitudinem plectebant,
unde Cæsarei, qui in lævo cornu erant,
Turcarum tormentis vehementius im-
petiti ac passim cæsi, laxabant ordines,
& vix non in fugam averti cæpe-
rant. Eugenius ad omnes casus pro-
vide intentus, territos hortari, præ-
lium, quod jam elanguerat, solus ac-
cendere, confirmatisque tandem animis
suas legiones rursus in hostem ire ju-
bet, interim Starenbergius pontem
acriter verberat, selectisque cohortibus
densos inter telorum glandiumque im-
bres in terga barbarorum evadit, ad-
motisque grandioribus machinis, viam
sibi intima in castra aperit: Tum vero
Cæsarei mira vincendi aviditate im-
pulsī tam ferociter in hostem incurrunt,
ut dextrum barbarorum cornu sese ad
sinistrum reciperet, aciemque univer-
sam turbaret: quo animadverso nostri
eo ardentius, quasi in hostem ubique
jam profligatum, irruunt, certant in-
ter se, quis prior superati valli decus
ac gloriam referret, equites religatis
inter se equis peditum munia, etiam
injussi obeunt, ocreisque, armis, &
lorica graves desiliunt in fossas, per a-
perta aggerum spatia cædendo pene-
trant, vallumque altissimum juxta &
muni-

munitissimum, sociorum brachiis tergis- Sæc. XVII.
 que innixi, & cadaverum cumulis, aliis- A. C. 1697.
 que adminiculis adjuti transcendunt.

Ingens hæc alacritas, vincendi fiducia,
 ac generosa animorum concitatio ex-
 tremos etiam barbarorum conatus e-
 lusit: Præ ceteris Eugenius omnis pe-
 riculi, & maxime multitudinis con-
 temptor mira sedulitate cunctos ordi-
 nes obeundo, stimulandoque, pugnan-
 tium animos accendit, nutantes con-
 firmat, eosque ad prælium reducit,
 ac ipsemet resistentium adversa ora gla-
 dio transfigit, & fugientium terga im-
 petit. Tandem certamine ad integram
 horam protracto, vallum utrumque &
 sepimentum currule uno impetu supe-
 ratur: jamque non pugna sed cædes
 erat, ipse Vezirius inter primos una-
 cum Bassarum præcipuis occubuit, ce-
 teræ vero legiones arctius compressæ,
 obstructoque pontis exitu confertim
 undique circumfusæ mutuo corporum
 impulsu sibimetipsis pugnandi faculta-
 tem ademerunt; unde eques pedesque
 confusi, ac nec progredi nec regredi
 valentes, certique excidii terrore pe-
 ne exanimis continenti cæde, ac hor-
 ribili laniena consumpti sunt. Quis
 ducum, agminumque stragem multi-
 plicem, devictorum fugam, sauciorum
 gemitus atque ululatus aut animo asse-

Sæc. XVII. qui queat aut oratione complecti? Pro-
A. C. 1697. pemodum Ottomanicas unius sæculi
 calamitates in unum illum diem no-
 vercans fortuna cumulasse videbatur:
 præterquam enim, quod eodem anno
 Turcarum classis a Venetis in fugam
 acta fuisset, & Rabutinus arcem Vipa-
 lankam evertisset, etiam in Zentæ castris
 hodie natabat barbaro sanguine miles
 Germanus, ipsaque cædendi lassitudine
 ferocior, nec pretio mortem redimere
 paratis pepercit: Paucis beneficii loco
 erat captivitas, & nonnisi illi, quibus vel
 cadaverum cumulus, aut pontis tabulata
 receptaculum indulserant, victoris gla-
 dios evasere: Haud paulo plures
 Tibisci undis, quam militis ferro pe-
 riere, ac medius prope alveus cadave-
 rum cumulis constratus, calcantibus
 pene pervius erat, primumque decima
 noctis hora cædendi finem imposuit:
 Igitur miles Eugenii Principis jussu ex
 hostico vallo evocatus, penes fluminis
 ripam quieti indulsit, alii vero pontem
 transire jussi, quamplurima cadavera,
 hominem vero vivum reperere nullum:
 ipse etiam Sultanus trium non amplius
 millium, sui que Equitatus comitatu
 Temesia Belgradum fuga citatissima e-
 volavit, quem tamen Kökelspergius
 cum suis Hussaris insecutus, palantes,
 sparsosque multos neci dedit. Cæsa
 sunt

sunt in acie Turcarum viginti millia, Sæc. XVII.
A. C. 1697.
 capti ter mille, præter centum belli
 tormenta, ærarium bellicum, tentoria

pene innumera, quindecim boum,
 sex camelorum, & septem equorum
 millia, & novies mille currus annona,
 belli apparatu, ferreisque catenis,
 quibus devictos Christianos in captivi-
 tatem abstrahere meditabantur, onu-
 sti: Ast ex parte Cæsareorum nonnisi
 mille quingenti septuaginta octo faucii
 fuere; quadringenti omnino septua-
 ginta tres ex peditibus desiderati sunt,
 equitum centum & quadraginta inter-
 secti. Tantulo impendio tam ingens
 ac gloriosa stetit victoria, quæ tamen
 Eugenii fortitudinem vincendique ani-
 mum nondum fatiabat, quapropter die
 sexta Octobris in Bosniæ Regnum ir-
 rupit, expugnatisque Doboia, Magloyo,
 & Schebzia arcibus Kiajam Bassam,
 qui resistere ausus est, fudit, fugavit-
 que, ac demum trajecto Bosna fluvio
 Serajam urbem, eoquod cives Tribu-
 num eo ablegatum globo petiissent,
 militum deprædationi reliquit, demum
 victor in Hungariam, ac inde Vien-
 nam reversus est, ubi tamen a Caprara,
 Comite Kinschio, aliisque suæ gloriæ
 æmulis apud Cæsarem temeritatis, ac
 inobedientiæ infimulatus, velut læsæ
 Majestatis reus gladium suum tradere

Ee 5

jube-

Sæc. XVII. jubebatur, Vienna sine Cæsaris venia
A. C. 1697. excedere prohibitus: Eugenius vero
 inde haud commotus Schlickio Comiti,
 qui hæc Cæsaris mandata exequi ius-
 sus erat, intrepide respondit: *En tibi
 cedo gladium barbaro sanguine adhuc fu-
 mantem, non illum repetam, nisi quando
 contra Cæsaris hostes eum stringere licebit:*
 cum autem ea res ad populi seditio-
 nem spectare videretur, & Cæsar ve-
 riora edoctus esset, Eugenium tenero
 affectu amplexatus, eidem, quicquid
 in bello bene visum fuerit, deinceps
 tentandi plenam concessit facultatem.

§. XLVI.

*Jacobus Franſonus Cardinalis fatiſ
 fundus.*

*Eggs Purp.
 doct. suppl.
 l. 4. p. 593.
 Mercur. hist.
 Palat. fast.
 Card.*

Exente hoc anno ex Purpuratis de-
 cessit Jacobus Franſonus Genuensis
 Patritius, qui jactis optimarum litera-
 rum & virtutum fundamentis, anno
 ætatis suæ decimo sexto sese vitæ Ec-
 clesiasticæ, invitis licet parentibus,
 devovit, ac propterea jurisprudentiæ,
 & Theologiæ sedulam operam per ali-
 quot annos Bononiæ navavit: inde
 vero Genuam reversus, ac ibidem utrius-
 que facultatis laurea decoratus, Ro-
 mam se contulit, ubi suffragrantibus
 propriis meritis ab Urbano VIII. utrius-
 que,

que, ut vocant, Signaturæ Referen- Sæc. XVII.
A. C. 1697.
darius, Præses Cameræ Apostolicæ,
ejusdemque Cameræ Clericus renun-
tiabatur: crescente autem fidei suæ,
doctrinæ, sinceritatis, prudentiæ ac in-
dustriæ fama ab Innocentio X. in diffi-
cillimis Ecclesiæ urbisque negotiis ad-
hibitus, demum ob singularem rerum
gerendarum dexteritatem Thesaurarius
Generalis, ac Ecclesiasticæ militiæ Præ-
fectus creatus est. Destinaverat eidem
in virtutis præmium Pontifex Roma-
nam Purpuram, Ferrariensem Episco-
patum, & pinguissimos redditus, quæ
tamen omnia Frانسous majori studio
ac constantia deprecatus est, quam alii
concupiscere soleant. Mortuo autem
Innocentio Papa ab Alexandro VII. sæ-
pissime in rebus summe arduis in con-
siliū vocatus, tandem Purpuratorum
Senatui adscriptus est, Ferrariensi le-
gatione honoratus, qua non sine im-
mensa laude defunctus, inde Romam re-
versus, Camertem Ecclesiam Episcopus
regendam suscepit, & non modo sacras
ædes sed præcipue morum & Ecclesiæ
disciplinam sermone, opere & exemplo
restauravit, ac pluribus sacris cætibus
annumeratus, tandem Purpuram Ro-
manam, quam annis prope quadraginta
virtutibus meritisque exornaverat, una-
cum vita die decima nona Decembris
Romæ

Sæc. XVII. Romæ exuit, annos natus octoginta
A. C. 1697. quinque.

§. XLVII.

*Quinque Præsules ab Innocentio XII.
 Papa Purpuratorum Collegio
 adscripti.*

Pluribus Cardinalibus intra biennium
 vita functis Innocentius XII. Pon-
 tifex Maximus hoc anno die vigesima
 secunda Julii quinque Præsules scientia,
 ac dignitate claros ad diversorum Prin-
 cipum preces Romana decoravit Pur-
 pura: Hos inter primus erat Ludovi-
 cus de Susa patria Lusitanus, ibidem-
 que Archiepiscopus. II. Georgius Cor-
 narius Venetus Rhodiensis Archipræ-
 ful, Apostolicus apud Lusitaniæ Regem
 Nuntius, ac postea Patavinus Episco-
 pus Presbyter Cardinalis tit. SS. Duo-
 decim Apostolorum. III. Petrus de
 Cambout de Coislin, Aurelianensis
 Episcopus natione Gallus, Presbyter
 Cardinalis tit. S. Trinitatis in Monte
 Pincio. IV. Fabritius Paulutius, Fo-
 rojulienfis, quem tamen adhuc in pe-
 ctore servatum, Innocentius primum
 sequenti anno promulgaverat. V. Vin-
 centius Grimani, Venetus, Lucedien-
 sis Abbas Cardinalis Diaconus tit. S.
 Eustachii. His alii adjiciunt Alphon-
 sum

sum de Aquillar de Cordua Pro - Re- Sæc. XVII.
gem Sardinæ, qui ab Innocentio XII. A. C. 1697.
in supremum Hispaniæ Inquisitorem
electus, biennio post nonnisi quadra-
ginta sex annos natus decessit, quin
adhuc consuetum electionis suæ diplo-
ma a summo Pontifice accepisset.

§. XLVIII.

*Quædam Sacrarum Congregationum
decisiones.*

Hoc item anno plura decreta, quæ in Decis. S.
Sacris Romanis Congregationibus Congr. Rit.
edita fuere, occurrunt, & quidem pri- Episc. Rotæ
mo die vigesima Januarii Sacra Episco- &c.
porum Congregatio censuit, Claves
Sacrarum Reliquiarum, quæ in Ec-
clesiis Regularium asservantur, non re-
linquendas esse apud sæculares, licet
sint Domini Capellarum, in quibus hæ
custodiuntur: ejusdem vero Mensis die
vigesima sexta Sacra Concilii Congre-
gatio decedit, quod si accedente Epi-
scopo ad Exemptorum Ecclesias pro
celebranda Missa Pontificali, nollent
exempti cum obsequiis solitis juxta
præscriptum decretorum Sacræ Con-
gregationis Rituum, & Apostolicorum,
recipere, & servire, ac juxta solitum
de cera & supellestilibus providere, vel
ei Baldachinum erigere, tunc ratione
con-

Sæc. XVII. contemptus dignitatis Episcopalis ad
A. C. 1697. propulsandam publicam injuriam, &
 per modum defensionis extra judicia-
 liter, possit illico, absque alia moni-
 tione, Interdictum Ecclesiæ indicere,
 & denunciare.

Declaratum quoque die decima sexta
 Martii, ab Episcopis esse curandum,
 ut Clerici & præsertim sacerdotes ab-
 stineant ab inserviando laicis in officiis
 vilibus domus, nec foeminis ancillen-
 tur, aut obsequia præstent viliora:
 confirmavit quoque S. Rotæ Congre-
 gatio die vigesima secunda præfati Men-
 sis decretum, quo decisum, quod Crux
 unice in supplicationibus, sit signum
 demonstrativum unionis Collegiorum
 & Capitulorum. Pariter die vigesima
 septima Aprilis decisum legitur, quod
 Evangelium pro solemni Palmarum Be-
 nedictione canendum sit in cornu Epi-
 stolæ ab illo, qui celebrat absque Dia-
 cono & Subdiacono: in vigilia tamen
 Epiphaniæ dici non possint Missæ pri-
 vatæ Defunctorum: officium autem
 semel in Hebdomada concessum reci-
 tari valeat die Sabbati, si tota Hebdo-
 mada sit impedita, & tunc omittendum
 sit officium B. V. in Sabbato. Sacra
 item Rituum Congregatio die trigesima
 prima Augusti declaravit, quod in
 oratione: *Non intres in judicium cum*
seruo

servo tuo, etsi defunctus sit mulier, loco servo, non ponatur, famula. Sæc. XVII.
A. C. 1697.

Denique S. Concilii Congregatio plura circa Missarum reductionem edidit decreta, quæ Innocentius XII. die vigesima tertia Decembris confirmavit, & quidem I. declaravit, hanc reductionem ab Episcopis sine facultate Sedis Apostolicæ fieri non posse. II. Tot celebrandas esse Missas, quot a dante eleemosynam præscribuntur, licet stipendium sit incongruum, sublati omnibus privilegiis contrariis. III. Non licere retenta stipendii parte curare Missas celebrari pro minore stipendio, & ne quidem pro usu Ecclesiæ, si aliunde se sustentare valent. IV. Si pecuniæ aut bona mobilia pro Missis perpetuis accipiantur, ea illico esse investienda in bonis immobilibus fructiferis cum mentione annexi oneris. V. Nova Missarum onera perpetua a sæcularibus sine licentia Episcopi, nec a Regularibus absque licentia Generalis vel Provincialis non esse recipienda, nec esse acceptanda stipendia pro Missis, nisi brevi celebrari possint. Insuper eadem S. Congregatio circa Regularium Conventus statuit, ut in illis non sint plures Religiosi, quam ferant redditus, hinc eorum numerus unacum redditibus sit consignandus S. Congregationi, nec postea

Sæc. XVII. postea auctis etiam redditibus, plures
A. C. 1697. Religiosi sint assumendi: nec recipien-
 di dein Conventus, in quibus non
 duodecim saltem Religiosi congrue su-
 stentari queant: Idem etiam Pontifex
 die decima nona Augusti decreto pu-
 blico Romæ Theatrum publicum ad
Nonæ, ut vocant, *Turrim* spectaculo-
 rum usu interdixit, atque Orchestram
 & Odea destrui jussit, aliquot tamen
 scutorum millium pretio compensavit
 damna, quæ emergebant ei, cujus
 expensis Theatrum erigebatur.

§. XLIX.

Principum atque Illustrum decessus.

Voltaire. hist.
Carl. XII.
l. I. p. 13.

Inter Principes hoc anno defunctos
 prior morti in prædam cessit (Caro-
 lus XI. Sueciæ Rex, qui Majorum
 exemplo alienis se bellis implicare af-
 fuetus, pacis mediatorem Riswici agere
 a Principibus rogatus, vix cæpto con-
 ciliandæ Europæ negotio die decima
 quinta Aprilis Holmiæ decessit anno
 ætatis quadragesimo secundo, Regi-
 minis vero trigesimo septimo. Succel-
 sorem habuit Filium suum Carolum XII.
 Principem variantis fortunæ ludi-
 brium. Obiit etiam Joannes Eucha-
 rius Schenck Comes Castellensis Epi-
 scopus Eichstadianus. Die autem nona
 Decem-

Decembris Maria Eleonora Austriaca Sæc. XVII.
olim Poloniæ Regis, postea Caroli V. A. C. 1697.
Lotharingæ Ducis Conjux, annos nata
quadraginta quinque Viennæ Austriæ
biduo ante, quam Cæsar paci Riswi-
censi subscripserat, vivis erepta est,
proin ad Ducatum suum, a quo per
viginti septem annos a Gallis exclusa
fuit, reverti haud poterat. Obiere e-
tiam die tertia Junii Joannes Adolphus
Saxo - Weisenfeldensis Princeps, &
die undecima Novembris Ludovica
Christina de Stollberg Landgravia Haf-
so - Darmstadiana.

§. L.

*Quorundam Catholicorum Scripto-
rum lucubrationes & fata.*

Inter Scriptores Catholicos, quorum
memoria ob eorum lucubrationes
literatis adhucdum grata existit, cele-
briores sunt. I. Josephus Antelmus
Foro - Juliensis Canonicus, qui disser-
tationem edidit Historico - Chronologi-
cam, Criticam, prophanam & Sacram
de prima fundatione Ecclesiæ Foro-
Juliensis, composuit etiam Historiam
valde eruditam ejusdem Ecclesiæ una-
cum epistola ad P. Pagium de vita &
morte S. Martini Turonensis, & Bricii
Successoris sui: Obiit Apamiis nonnisi
Hæst. Eccles. Tom. LXVI. F f qua-

Sæc. XVII. quadraginta annos natus. II. Franciscus Petronius, scripsit arborem decoram SS. Joachim & Annæ, & nonnulla alia. III. Ludovicus Bertha Ord. FF. Præd. elucubravît librum, cui titulus: *Origo plagarum Christianum Orbem devastantium*, edidit etiam suum Medicum Christianum detegentem & sanantem has plagas, brevem viam salutis per opera charitatis, & misericordem sponsum in hoc corrupto sæculo punire coactum, præter vitam S. Ludovici. IV. Modestus a S. Joanne Evangelista Carmelita Discalceatus, scripsit sacras Panegyres, tractatum centuplum agri cælestis, Elucidationem literalem, & anagogicum in Threnos Jeremiæ Tom. IV. & vitam S. Joannis a Cruce præter Epistolas S. Theresiæ.

§. LI.

Quidam Scriptores ex A catholicis hoc anno defuncti, eorum opera.

Paucos ex Protestantibus, qui hoc anno obiere, subjungere lubet, & quidem primo decessit Joannes Adam Osiander, qui posteris reliquit disputationes de Mysterio Trinitatis, Deum in lumine naturæ repræsentatum, & in lumine gloriæ delineatum, chronotaxin Historicam Patriarcharum, Regum, Pon-

Pontificum, Conciliorum, Patrum, hæreticorum &c. Commentaria in quosdam S. Scripturæ libros, tractatum de Jubilæo hebræorum, gentium & Christianorum, specimen Jansenismi, typum legis naturalis, & moralis, Dispositiones in Catechismum Lutheri & Wirtenbergensem, præter alia quamplurima. II. Joannes Ludovicus Fabricius scripsit tractatum de viis Dei, de symbolica Dei visione, de ludis scænicis, de fide infantulorum, de Baptismo infantibus heterodoxorum conferendo, de fastis, de Enthusiasmo, & de Theologia. III. Joannes Georgius Klette edidit dissertationem de Eucharistia, & Missa Pontificia, & de conjugio Christi cum fidelibus.

Sæc. XVII.
A. C. 1698.

§. LII.

Problema in Archiepiscopi Parisiensis contumeliam divulgatum.

Anno hujus sæculi nonagesimo octavo non levis molestia inferebatur Noalio Parisiensi Archiepiscopo; celebrabatur equidem a Jansenii fautoribus velut validus eorum fautor, præcipue postquam anno Christi millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto, cum adhuc esset Catalaunensis Episcopus, reflexiones morales supra novum Testamentum sibi

*Mem. Chron.
& Dogm.*

Ff 2

a Ques-

Sæc. XVII. a Quesnello nuncupatas approbasset,
A. C. 1698. edito desuper, ut vocant, *documento*,
 in quo Ecclesiasticos ad earum lectio-
 nem incitaturus, testabatur, „Autho-
 „rem, quicquid in Sanctis Patribus so-
 „lidum, ac pium reperiretur, collegis-
 „se, ac inde succum unctione, & il-
 „lustratione uberrimum extraxisse, diffi-
 „cultates exactissime enodasse, ac sub-
 „limissimas Religionis veritates mira so-
 „liditate, ac sancti Spiritus dulcedine
 „emolliendis etiam faxeis cordibus
 „aptissima pertractasse, cunctisque
 „ad instructionem simul & ad ædifica-
 „tionem quamplurima propinasse: proin-
 „Ecclesiasticos pro instituendo grege
 „sibi commisso doctrinam, necnon Verbi
 „Divini panem, quo populos nutrent,
 „jam fractum, & ad dispensandum
 „idoneum in hoc libro reperturos esse,
 „atque in uno libro integram consecu-
 „turos Bibliothecam, ex qua eminen-
 „tem Jesu Christi doctrinam ipsimet
 „haurire, aliisque communicare pos-
 „sent. „ Tam grandia laudum enco-
 mia de Quesnelli reflexionibus libera-
 lius effusa adeo mirifice demulcebant
 Jansenistarum aures, ut hunc Episco-
 pum suæ sectæ asseclam, vel saltem
 patronum crederent: Quamprimum vero
 Noallius in Parisiensem Archiepisco-
 pum renunciatus, suam Pastoralem in-
 structio-

structionem ediderat, simulque Cardinalis Sfondrati librum Romæ denuntiaverat, & anno sequenti *expositionem fidei circa gratiam* tanquam hæreticam anathemate percusserat, Molinistarum simul & Jansenistarum calamos & odium in se concitavit. Prodiit hoc anno ex horum officina quidam libellus sub hoc titulo: *Problema Ecclesiasticum propositum Abbati Boileau de Archiepiscopo Parisiensi, cui credendum sit, an Ludovico Antonio Noallio Catalaunensi Episcopo Anno 1695. an vero Ludovico Antonio Noallio Parisiensi Archiepiscopo Anno 1696.* In hoc libello Author præprimis supposebat eandem doctrinam contineri in Quesnelli reflexionibus a Noallio approbatis, ac quæ habetur in *expositione fidei* ab eodem damnata, nullumque discrimen reperiri, nisi quod gratiæ dogmata in expositione ad normam Catechismi per interrogata & responsa, in reflexionibus vero ad modum sacrarum considerationum proponantur: id demonstraturus Auctor parallelam inter præfatos duos libros, eorumque doctrinam duxit, asserens, Episcopum cum Archiepiscopo combinari haud posse, quatenus eandem utriusque libri doctrinam simul approbavit condemnavitque: cum autem hoc problema in grave tanti Præfulis ob pietatem atque eruditionem celebratissimi probrum cederet,

Ff 3

ipfus

Sæc. XVII. ipſus tamen in propria caſſa iudex eſſe
A. C. 1698. renueret, Parlamentum Archiepiſcopi
patrocinium in ſe ſuſcepit, ac præpri-
mis d'Augueſſautus tum generalis Ad-
vocatus in publico Senatu perorans,
hoc problema tanquam libellum famo-
ſum in ſuo ipſo titulo injurias præſeſe-
rentem depinxit, ac non ſine magna
verborum energia, orisque eloquentia
expoſuit, quod Author non modo fi-
dem & religionem, ſed ipſam quoque
rationem & Præſulis ſapientiam in du-
bium vocarit, eum nunc hæreſis, nunc
variationis inſimulans, tanquam jura-
tum Janſeniſtarum fautorem, ac in-
certæ, & dubiæ doctrinæ Præſulem,
ſibi metipſi repugnantem, hæreticum
dum approbat, temerarium dum con-
demnat, & æque in ſemita veritatis,
quam erroris ceſpitantem: His advo-
catus ſubjunxit: „Reverentia tanto
„Præſuli adeo indigne habito debita
„juſtam quidem excitat indignationem,
„acrius tamen ſtimulat offenſio po-
„puli, per me poſtulantis, ut adeo ef-
„frænis reprimeretur licentia, qua paſ-
„ſim ſcripta Episcopali dignitati inju-
„ria, ſeditioſi libelli ad diſpergendum
„Paſtorem & gregem tendentes, illius
„ſamam lacerantes, hujus animos ad
„rebellionem, & diſrumpenda ſubmiſ-
„ſionis, obedientiæ & fiduciæ vincula,
„quæ

„quæ tamen solidissima sunt potestatis Sæc. XVII.
 „Ecclesiasticæ fulcra, sollicitantes in A.C. 1698.
 „vulgus sparguntur, & in occlusis fa-

„sciculis venenata pocula distribuuntur:

„Ignorantur quidem Authores hujus

„iniquitatis, sufficit autem dixisse, quod

„talis tantusque Præsul tam atrocis ca-

„lumnix victima non ab aliis, quam

„Ecclesiæ hostibus impeti potuerit &c.,

Hæc Advocati oratio tantum valuit in Journal de

Senatorum animis, ut die decima Ja- Abbé

nuarii anni sequentis communi Parla- d'Orsan.

menti suffragio sententia pronuntiare- t. I. p. 2.

tur, vi cujus infamis hic libellus ante

Parisiensis Ecclesiæ fores dilaceratus,

manu carnificis igni addiceretur: Hæc

porro sententia Parisiis quinto post die

executioni data est, & summus Pon-

tifex die secunda Junii anno Christi

millesimo septingentesimo Romæ hunc

libellum proscripsit. Postea accuratius

inquisitum in problematis Authorem,

ac præprimis Jansenii fautores, ut Je-

suitas Archiepiscopo adhuc magis exo-

fos redderent, hos in suspicionem tra-

hebant, & nominatim Patrem Gabrie-

lem Daniel velut Authorem insimula-

bant: cum autem hic datis ad Noal-

lium literis, jurejurando affirmasset, se

neque *reflexiones*, nec *expositionem* un-

quam legisse, fides ei est habita: pau-

lopost tamen Pater Petrus Sovatre Je-

Sæc. XVII. fuita in Belgio, eoquod hoc problema
A. C. 1698 Bruxellis prælo subjici curasset, odiosæ
 hujus prolis parens creditus est: propte-
 rea a suis custodiæ dabatur, minitans,
 nisi quantocius liberaretur, se palam
 facturum, quod P. Doucinus hoc pro-
 blema fabricarit: Utut sit, haud negari
 potest, quod Pater Gerberonius hunc
 libellum mirifice commendans, illum
 novis Augustini Discipulis attribuerit.

§. LIII.

Catholici in Anglia dire vexati.

Gottfrid
 Hist. Chron.
 cont. l. I.
 pag. 556.

Postquam Puritani in Ryswicensis pa-
 cis transactione Jacobi Regis cauf-
 sam ab ipsis Gallis neglectam, Guiliel-
 mum vero Auriacum pro legitimo Rege
 agnitum fuisse compererant, omni metu
 soluti totam suam rabiem in Jacobi fau-
 tores, ceterosque Catholicos effude-
 runt, ac præprimis publico procla-
 mate eorum manifestarunt nomina,
 quos ob confictum læsæ Majestatis cri-
 men captos detinere, vel de fide Ca-
 tholica suspectos e Regno ejicere de-
 crevissent: insuper alio decreto præ-
 ceptum, ut omnes vel Catholici, vel
 de hac religione suspecti, necnon alii,
 quibus hæreditas quædam ante deci-
 mum octavum ætatis annum obtigit,
 juramenta in fidei odium excogitata
 præ-

præstarent, secus e Regno eliminandi, **Sæc. XVII.**
 ac hæreditate sua privandi: omnes **A. C. 1698.**
 vero Sacerdotes Catholici mox Regno
 expelli jubebantur, quapropter vi hu-
 jus decreti hoc anno plusquam septin-
 genti, atque inter eos Clancartus &
 Alesburgus Comites, necnon Mont-
 gomerius Eques & biennio post cen-
 tum Jesuitæ, centum quinquaginta
 Franciscani, alique Religiosi ac Laici
 religione Catholici e Regno Angliæ
 ejecti fuerunt, in Scotia vero omnes
 Catholici dignitatibus, bonisque exuti,
 nisi Protestantium sectæ nomen darent.
 Præterea ei, qui ejusmodi Sacer-
 dotem detegeret, centum sterlingica-
 rum librarum pretium constituebatur,
 Sacerdotibus autem deprehensis per-
 petui carceris pœna indicebatur, ac
 denique proclamabantur perduellionis
 rei, qui sine venia ex Galliis in An-
 gliam trajicerent. Hujus edicti præci-
 pius Author erat Burnetus, Præco
 Catholicis infensissimus, qui, quamvis
 tolerantiam plenis buccis creparet, pa-
 lam tamen propugnare audebat, quod
 Princeps illos, qui religionem cum
 quiete & tranquillitate publica haud
 compatibilem profitentur, e Regno suo
 ejicere possit, imo & teneatur, certum
 autem esset, quod *quilibet Papisla semper
 sit noxius subditus Principis Protestantici.*

Ff 5

Ve-

Sæc. XVII.
A. C. 1698.

Verum Burnetus minime attendisse videtur, quod falso suo dogmate Principibus Catholicis Protestantes ejiciendi jus tribuerit, cum hi pari imo fortiore jure dicere possent, quod *Protestantium quilibet semper sit noxius Principis Catholici subditus*: non religio Catholica, sed sectæ recens inventæ, atque inde exortus eas tuendi, obsistentibus contradicendi, illosque sub fanatico novæ Religionis Zelo inique vexandi, armisque oppugnandi pruritus tot tumultus, bella, & seditiones concitant; nec enim fidei nostræ dogmata sunt cum quiete publica incompatibilia, sed ferme semper atroces calumniæ & commenta pro veritatibus divendita Protestantibus Catholicos vexandi obtentum præbuere: Nec hac tamen severitate in privatos contenti erant Puritani, sed insuper die octava Julii Principum Catholicorum Oratoribus inhibuere, ne deinceps Anglos, Scotos vel Hibernos subditos, aut Sacerdotes Catholicos ad privata Religionis Sacra in eorum Sacellis admitterent. Postquam vero Ludovicus XIV. Franciæ Rex Catholicos in Anglia tam inique oppressos compererat, vicissim Angli Regis Oratoribus, qui pro Hugonotis e Francia expulsis deprecabantur, ruditer respondit, hos Calvinistas esse Gallici Regis sub-

subditos, proin fine ullius exteri Prin-
cipis injuria de iis decernendi jus sibi
competere, & Angliæ Regem idem
jus in suo Regno sæpius & non ita pri-
dem exercuisse, dum omnes Catholi-
cos Londino excedere jussisset, quin
pro iis Francia intercessisset, quod ta-
men fortiore jure facere potuisset, eo-
quod Angli erga suos subditos Catho-
licos majore moderatione uti teneren-
tur, quam Principes Catholici erga
suos subditos Protestantes, cum Angli
Catholici nunquam veterem Regni re-
ligionem ejurare voluerint, e contrario
autem Protestantes novam sectam in
Catholicorum Regna invexerint: mi-
nor aut esset inobedientia eorum, qui
unacum suo Principe religionem mu-
tare recusarent, quam qui eo invito
novam amplecterentur.

§. LIV.

Legatio Moscovitica ad Papam.

Hoc item anno Petrus Magnus Mo-
scoviæ Dux raro hujus gentis
exemplo exteras Europæ Provincias
lustrare constituit, ac primo in Angliam,
inde in Saxoniam, ac postea Viennam
profectus, ubique summis honorum te-
stificationibus excipiebatur; cum au-
tem ex Hungaria Venetias, ac inde
Ro-

Sæc. XVII.

A. C. 1698.

Chron. l. 12.Theatr. Eu-rop. t. 15.Briet An-nal. cont.pag. 997.pag. 525.Chron. l. 12.pag. 525.Theatr. Eu-rop. t. 15.Briet An-nal. cont.pag. 997.Chron. l. 12.pag. 525.Theatr. Eu-rop. t. 15.Briet An-nal. cont.pag. 997.Chron. l. 12.pag. 525.Theatr. Eu-rop. t. 15.Briet An-nal. cont.pag. 997.Chron. l. 12.pag. 525.Theatr. Eu-rop. t. 15.Briet An-nal. cont.pag. 997.Chron. l. 12.pag. 525.Theatr. Eu-rop. t. 15.Briet An-nal. cont.pag. 997.

Sæc. XVII. Romam contendere parabat, accepto
A. C. 1698. nuntio, quod Sophia ejus Sorora Clero
 schismatico incitata populos objecto
 Religionis immutandæ periculo ad se-
 ditionem commovisset, mox converso
 in Poloniam itinere ad Regiam suam
 die quarta Septembris reversus est:
 Equidem ex plurium populorum mori-
 bus, scientiis & artibus copiosum ap-
 paratum ad erudiendam suam Natio-
 nem secum in patriam retulit, prius
 tamen publicam tranquillitatem revo-
 caturus, usitata inter hæc gentes
 crudelitate intra paucas hebdomadas
 ex rebellibus Regni Proceribus, aliis-
 que complicibus plusquam quater mille
 vel laqueo, vel carnificis ferro, acrota,
 aut palo per ilia trajecto interfici iussit.
 Quamvis autem ob intestinos hosce mo-
 tus ipsemet Romam venire præpedire-
 tur, præmiserat tamen cum numero
 comitatu Borisium Petrowizium Cze-
 remetem, qui literis Leopoldi Cæsaris,
 Ducisque sui munitus, habita alloqui
 copia die septima Aprilis Innocentii XII.
 summi Pontificis pedes deosculatus est,
 simulque exposuit; quod ipsemet Dux
 proxime adventurus, totaque ejus Na-
 tio sese denuo cum Ecclesia Romana
 uniendi desiderium ingens præsefer-
 ret: omni quidem honore, pompa ac
 decore Pontifex hunc Legatum excipi,
 splen-

splendidisque ac opulentis muneribus Sæc. XVII.
A. C. 1698.
augeri voluit, promissam tamen unionem, forte quod nimis comperta esset Græca fides, haud magni facere visus est, nequidem in suo responso Ducem Czari titulo honorans, eoquod hoc nomen idem ac *Cæsarem* significet, latina autem Ecclesia præter Romanum, haud alium agnoscat Cæsarem.

§. LV.

*Innocentii XII. Pontificis contentio
cum Leopoldo Cæsare ob feudum
Farneſianum.*

Jam anno priori die undecima Junii Theatr. Eu-
rop. t. 15.
pag. 503.
Leopoldi Cæsaris Legatus Romæ edictum publice affigi jussit, vi cujus omnes Imperii Vasalli in Italia degentes ad investituram vocabantur; vicissim vero die decima septima ejusdem Mensis Pontifex indicta læsæ Majestatis poena, cunctis Pontificias ditiones incolentibus inhibuit, ne quicquam in jurisdictionis Apostolicæ præjudicium tentarent & insuper querelis apud Cæsarem effusis diversorum Principum opem implorabat, ac Principatum Albanensem tum venalem, quem Sabelius Princeps feudi Imperialis nomine possederat, quater millium scutorum pretio emit, habitoque Patrum Senatu Eccle-

Sæc. XVII. Ecclesiæ Romanæ ditionibus perpetuo
A. C. 1698. jure aggregabat: Vehementer reclama-
 bat Cæsar's Legatus, aliorum ta-
 men Principum opera effectum, ut
 hæc contentio facile componeretur, &
 Cæsar's Orator, qui Leopoldi Impe-
 ratoris literas nuperæ Zentensis victo-
 riæ testes attulerat, a summo Ponti-
 fice perbenigne exciperetur: recrudit
 tamen eadem lis, dum idem Legatus
 Augustinum Chisium Principem per
 Cæsareum, ut vocant, *monitorium*, ob
 Principatum Farnesianum clientelare
 obsequium præstare jussit: eo enim
 Pontificis interdictum opponente, In-
 nocentius septendecim Cardinalium
 Congregationem erexit, in qua hunc
 Principatum Imperio haud obnoxium,
 proin Chisium Cæsareo mandato parere
 obstrictum non esse decidebatur: Hanc
 sententiam Papæ Nuntius Viennæ a-
 gens, Leopoldo significabat, cui tamen
 responsum, Cæsarem non minus in
 tuendis Imperii quam Pontificem in
 conservandis Ecclesiæ juribus sollicitum
 fore. Hoc responso Romam delato,
 Cæsar's Legatus Pontifici declarabat,
 præterfluxo bimestris termino Princi-
 pem suo feudo excidisse, illudque a
 Cæsare alteri concessum iri, Principes
 autem Burgesium, Livium Odescal-
 cum, Colonnam, & Prænestinum ob
 fidu-

fiduciaria sua prædia ad præstandum Sæc. XVII.
obsequium teneri. Tandem post cre- A. C. 1698.
bras utrinque altercationes, utriusque
partis juribus nec plene satisfactum,
nec valde derogatum est. Ceterum
nullo ævo magis pacifica, felix, ac
dives erat Ecclesia, quam dum ejus
Antistites non gladium, sed nonnisi
claves ad Christi Regnum tenebant,
nec tanta hostium erat potentia, ut
dum Ecclesia ab inferni portis tuta est,
sui Capitis auctoritatem incolumitatem-
que sartam servandi necessitas Regnum
de hoc mundo deposceret.

§. LVI.

*Protestantium querelæ contra Electro-
rem Palatinum.*

Quamprimum Joannes Guilielmus Pa-
latinus Rheni Comes atque Ele-
ctor imperii sui clavum moderari cæpe-
rat, jamjam Protestantes eundem sub
consueto oppressæ sectæ obtentu vexare
aggrediebantur: præprimis vero ex iis
petulantiores, ac quietis impatientes,
quos *Mennonitas* vocant, jam anno hu-
jus sæculi nonagesimo primo seditiosos
motus concitarunt, eoquod ab Electore
Palatino, cum Anabaptistarum errores
in Imperio haud toleratos profiteren-
tur, merito vel sectam ejurare, vel
patria

Hist. cont.
Chron. l. 12.
et 13.
Schyn. Hist.
Menn.
pag. 161.
Jehring.
Theol. Menn.

Sæc. XVII. patria excedere iussi essent: cum au-
A. C. 1698. tem in Imperii legibus nullum sectæ
 suæ patrociniū invenire possent, ad
 fraudes & fallacias conversi, sua dog-
 mata a seditiosis Anabaptistis longe di-
 versa esse jactarunt, ac sub hoc mali-
 tiæ velamento adversus Electorem Pa-
 latinum non modo foederati Belgii Or-
 dinum, sed & Guilielmi III. Angliæ
 Regis opem tertio post anno implora-
 runt: Horum etiam votis secundatu-
 rus Rex die undecima Augusti ex ca-
 stris Montis S. Andreæ ad Electorem
 has dedit literas: „Charitas, qua om-
 „nes Christianos complector, relatio-
 „nesque, quæ mihi factæ sunt de in-
 „juriis, quas quidam *Protestantes*, qui
 „*Mennonitæ* vocantur, in regione vestra
 „Juliacensi patiuntur, me cogit, ut pro
 „ipsis apud Celsitudinem vestram El.
 „intercedam: Placeat ergo Celsitudini
 „Vestrae El. accuratam, exactamque
 „notitiam comparare de violentiis con-
 „tra illos peractis, certusque sum,
 „Celsitudinem Vestram El. iis maxime
 „commotum iri, considerata eorum in-
 „nocentia; jussuramque, ut a poenis
 „ipsis intentatis liberentur, & resti-
 „tuantur in plenam facultatem, bono-
 „rumque possessionem. Eo facilius ad
 „hanc intercessionem adduci me passus
 „sum, propter asseverationes, quæ
 „mihi

„mihi semper factæ sunt de obediēti, Sæc. XVII.
 „pacificoque spiritu horum, qui omni- A. C. 1698.
 „modam subjectionem, & obediētiā
 „Magistratui exhibent, & laboriosā,
 „pacificāque vitam degunt, absque
 „renitentia ad onera Reipublicæ, in
 „qua habitant, contribuentes, eidem-
 „que se utiles præbentes & industria,
 „& labore. Harum ergo rerum in-
 „tuitu hanc commendationem perso-
 „narum, & rerum eorum non potui
 „recusare; pro certo habens, Celsitu-
 „dinem Vestram Electoralem eos sua
 „protectione dignos judicaturam, illos-
 „que argumentis inviolatæ fidei vobis
 „debitæ demonstrationes vestræ beni-
 „gnitatis & Clementiæ demerituros esse.
 „Id quod quacunque alia occasione
 „agnoscā, qua potero testari, quan-
 „tum sim.,

Guilielmus REX.

Has Regis preces insuper fœdera-
 tarum Belgii Provinciarum Ordines
 tam potenter suffulciebant, ut Elector
 pejora veritus, armatisque precibus ex-
 pugnatus hunc in modum Guilielmo
 Auriaco die vigesima quarta Aprilis
 anno hujus sæculi nonagesimo septimo
 rescriberet: „Quemadmodum Celsitudo
 „sua Electoralis maxima observantia
 „colit Majestatem suam Britannicam.

Hist. Eccles. Tom. LXVI. Gg Do-

Sæc. XVII. „Dominosque Ordines Generales, ita
A. C. 1698. „Celsitudo sua Electoralis rogatu illo-

„rum concedere voluit *Protestantibus*
„*Mennonitis*, eorum subditis, utpote
„qui (sicut Celsitudo sua Electoralis
„certior facta est) non sequuntur, eosdem
„fidei articulos confessionesque veteris illius
„*Monasteriensium Anabaptistarum sectæ*,
„ut domicilia, resque immobiles in
„agro Juliaco, & Eisseldio venditæ ipsis
„restituantur ab Emptoribus in eo statu,
„quo ea invenerunt, & ut liceat ipsis
„illa, quam optime possunt, vendere:
„recipiente sua Celsitudine Electorali
„emptoribus compensare pecuniam,
„quam pro illis dederunt.„

„Celsitudo sua Electoralis insuper
„concedit restitutionem, & redditio-
„nem Calendariorum, documentorum,
„librorumque tam scriptorum, quam
„excusorum, prætereaque jubet ipsis
„restituere *Chirographum, vel Syngrapham*,
„quam coacti fuerunt subsignare, cum li-
„bertate sine impedimento libere ne-
„gotiandi in terris suis, sicut alii sub-
„diti vicinorum, &c.„

Adeo gratanter has literas Guiliel-
mus omnium sectarum, excepta reli-
gione Catholica, fautor egregius su-
sceperat, ut mox ex Castris Cochle-
bergensibus die decima quarta Julii Ele-
ctori grates rependeret, datis hisce
lite-

literis: „Celsitudinis Vestrae Electora- Sæc. XVII.
 „lis declarationem, rogatu nostro, Do- A. C. 1698.
 „mino Baroni de Kynskii in solatium
 „Protestantium Mennonitarum, die
 „vigesima quarta Aprilis ultima elapsi
 „factam, nobis gratam fuisse, acce-
 „ptamque, non possumus hisce non
 „testari; flagitamus insuper Celsitudi-
 „nem Vestram Electoralem, uti pro
 „Autoritate sua velit, ut declaratio
 „super memorata effectum suum in om-
 „nibus & singulis articulis sortiatur;
 „quo nempe facta sit restitutio omnium,
 „quæ amiserint, rerum, fortunarum,
 „& fundorum, utque eorundem Men-
 „nonitarum Creditoribus satisfiat: Quod
 „cum nobis accidit gratissimum, tum
 „Celsitudini Vestrae Electorali, qua pa-
 „ria vicissim officia referre possumus,
 „nullam prætermitemus occasionem
 „&c. De cætero Celsitudinem Vestram
 „Electoralement Dei Opt. Maximi tutelæ,
 „sincero animi affectu commendamus.”

Ex hac conniventia Lutherani ac
 Calvinistæ Palatini audaciores facti, ut
 in Palatinatu suas pariter sectas exte-
 rorum potentia firmarent, literas ad
 Electorem Brandenburgicum anno hujus
 sæculi nonagesimo tertio dederunt,
 questi, quod Clerici Gallorum domi-
 natu freti in Palatinatu & Spanhei-
 mensi Comitatu varias Ecclesias, ejectis

Gg 2

Præ-

Sæc. XVII. Prædicantibus, ac proventibus ærario
A. C. 1698. addictis, eripuissent: Enimvero Brandeburgicus die vigesima secunda Februarii datis literis Electorem Palatinum, & Ludovicum Badensem Principem per suos Oratores rogavit, ut damna Protestantibus illata repararent: verum Elector missis vicissim literis, hæc querelas nonnisi falsis turbidorum quorundam subditorum relationibus initi, Brandenburgico demonstrabat: Nec tamen propterea cessarunt Protestantium motus; quamvis enim Elector hoc anno die vigesima nona Octobris edicto Weinheimii promulgato Catholicis, Lutheranis & Calvinistis ubique liberum, communemque usum Ecclesiarum, Scholarum, campanarum &c. indulgisset, nihilominus hi *Corpus*, ut vocant, *Evangelicum* Ratisbonæ incitarunt, ut illud nova Religionis gravamina die decima octava Novembris contra Electorem Palatinum exponeret: Has querelas rursus per Bözellarium Brandenburgici Electoris Oratorem die vigesima nona Januarii anno Christi millesimo septingentesimo recoxerunt, pacem Westphalicam a Palatino infringi criminantes: Verum his responsum, Palatinum, si religionem Catholicam tueri studuisset, nonnisi Protestantium exempla, necnon eorum principium: *Cujus*
est

est Regio, ejus & sit religio, secutum esse, Sæc. XVII.
 nec unquam permiffurum, ut ex sub- A. C. 1698.
 ditis suis quidam Dei, honoris, con-
 scientiæ ac officii sui immemores jura
 Majestatica, hisque in Ecclesiæ & Po-
 liticæ rebus annexa restringere, suoque
 Principi leges præscribere valerent,
 de cetero autem falsa esse omnia, quæ de
 Clero Catholico exposuissent, & merito
 Palatinum ob imputatam conscientie
 carnificinam sibi satisfieri, postulare,
 nec eum, Deo atque universo Orbe te-
 stibus, quicquam paci Westphalicæ ad-
 versum in Palatinatu circa Religionis
 negotium attentasse, e contrario autem
 Protestantes pacem Religiosam non mi-
 nus quam Westphalicam sinistris, de-
 tortisque interpretationibus depravare
 &c. Accepto hoc responso Bözelsius
 nil promptum, quod opponeret, habe-
 bat, ac propterea Aula Palatina exce-
 dens, Sectariorum jura *protestando* sibi
 reservavit: Brandenburgicus vero Ele-
 ctor, ut vicem rependeret, in Halber-
 stadiensî Principatu, cunctisque suis
 ditionibus Catholicorum bona ac pro-
 ventus conscribi jussit: Palatinus au-
 tem tandem Lutheranorum importuni-
 tate ac petulantia expugnatus, eis die
 quarta Novembris *Consistorium*, in quo
 suæ sectæ negotia pertractarent, eri-
 gere indulfit.

Sæc. XVII.
A. C. 1698.

§. LVII.

*Epistolæ gratulatoriæ Innocent. XII.
Pontificis ad Franciæ & Polo-
niæ Reges.*

Quamvis Innocentius XII. summus Pontifex non sine magno animi sui mærore intellexisset, in Siamensi Regno uberrimæ messis spem, penitus emarcuisse, Virosque Apostolicos inde expulsos, Bondicherium profugere compulsos esse, dolorem tamen non nihil temperabant Augusti Poloniæ Regis literæ, quas Lobzovii anno priori exaratas Barberinus Cardinalis summo Pontifici tradiderat; in iis enim Rex significabat, „quod jam a pluribus an-
„nis sectam ejurare decreverit, tandem
„vero in manibus Christiani Augusti
„Jaurinensis Episcopi publice Wratisla-
„viæ fidem Catholicam professus sit,
„haud dubius, quin sicut Angeli super
„peccatore pœnitentiam agente lætan-
„tur, ita & Sanctitas sua non sine animi
„lætitiâ perceptura sit, quod verita-
„tem & fidem Catholicam coram ho-
„minibus confessam, etiam coram Deo
„Patre, & Filio, ejusque Vicario con-
„fiteatur; placeat igitur Sanctitati suæ,
„testimonium hujus veritatis reddere,
„ac quæ hucusque clam de ejus con-
„ver-

„versione inaudit, prædicare super Sæc. XVII.
 „tecta:., postea Rex Pontifici expone- A. C. 1698.
 bat, quod quidem Polonicæ Reipublicæ
 Proceres hujus Regni coronam ejus
 imposuissent capiti, illam vero acce-
 ptare differat, donec a sua Sanctitate
 benedictionem recepisset, palamque
 fecisset, se obsequiosissimum Sacræ Sedis
 Filium esse. Ad has literas Pontifex
 die decima octava Januarii rescribens,
 Regem amplis elogiis honorabat, ac
 Baronem de Ge Poloni Regis Orato-
 rem summis honoribus excepit, etiamsi
 Franciæ Orator contra Daviam Apo-
 stolicum in Polonia Nuntium acerbè
 questus esset, quod contra Contium
 Franciæ Principem novi Regis electio-
 nem immodico Zelo promovisset: Ve-
 rum flocci habebantur hæ querelæ;
 certo enim Pontifici compertum erat,
 quod hic Nuntius duntaxat sectæ eju-
 rationem a Rege factam, atque a Jau-
 rinenſi Episcopo subscriptam suo quoque
 testimonio firmasset: Augebatur insu-
 per summi Pontificis lætitia ob Religio-
 nis causſam a Galliarum Rege in Rys-
 wicensi pace promotam; quocirca ei-
 dem gratulatorias rescripsit literas, ei-
 demque fidei Catholicæ propagatio-
 nem ulterius impense commendavit:
 ut vero grati sui animi testimonium
 redderet, ad Bisuntinum Episcopatum

Gg 4

no-

Sæc. XVII. nominandi jus, antea Capitulo indul-
A. C. 1698. tum, Regi concessit, necnon Cardina-
 lem Bullonium Romæ multis cumu-
 lavit Beneficiis. Cum autem Pontifici
 haud incompertum esset, quod Cardi-
 nalis Radziewiskius Regni Primas, ac
 nonnulli Procerum alienos a Friderici
 Augusti Poloniæ Regis obsequio ani-
 mos retinerent, Paulutium suum antea
 Colonix Nuntium ad hoc Regnum de-
 crevit, haud poenitendo selectu; hujus
 enim Viri opera & dexteritate effectum,
 ut post varias tractationes Lovitii ha-
 bitas utrinque in has reconciliationis
 leges conveniretur. I. Regina, prius-
 quam in Poloniam veniret, fidem Ca-
 tholicam amplecteretur. II. Prædi-
 cantes Lutherani e Regiis castris ex-
 pellerentur. III. Rex electionum jura
 & suffragiorum libertatem servaturum
 se, idonee caveret. IV. Expen-
 sas in sui electionem factas non repe-
 teret, & nationis copiis residuum æs
 militare numeraret. V. Kaminieckum
 & Podoliam suis copiis Regno recupe-
 rare satageret. VI. Officia & beneficia
 duntaxat Catholicis Polonis concederet,
 non exclusis Nobilibus antea sibi ad-
 versis. Acceptatis hisce, aliisque con-
 ditionibus Papæ Nuntius Primatem ac
 primæ notæ Nobiles fœderationis so-
 cios ac Principes Varsaviam die vige-
 sima

simā secunda Maij ad Regem deduxit, Sæc. XVII.
 a quo perbenigne excepti, fidei homa- A. C. 1698.
 gium exsolverunt, ac Regno exopta-
 tam pacem reddidere.

Sub idem ferme tempus sedente
 Ursino Cardinale Beneventano Archi-
 episcopo eruebatur urna, in qua Cor-
 pus sancti Bartholomæi Apostoli re-
 conditum a nonnullis credebatur, unde
 idem Archiepiscopus desuper decretum
 assentientibus Episcopis sibi subjectis
 promulgavit, cuius tamen haud ma-
 gna habebatur ratio, partim quod ejus-
 dem sancti Corpus Romæ in Templo
 P. Franciscanorum ad Insulam repositum,
 passim crederetur, partim quod
 fidelium devotio in Deum in Sanctis
 suis mirabilem, non in ossa in Altari-
 bus exposita tenderet. Denique sum-
 mo Pontifici per Reipublicæ Oratorem
 nuntiatum est, quod Veneta classis ini-
 to prælio cum Turcis in Ægeo mari
 insignem victoriam die vigesima Octo-
 bris reportarit, pluraque barbarorum
 navigia aut discerpserit, aut fugarit.

§. LVIII.

*Alberti Pauluccii Altieri Cardinalis
 obitus.*

Luxerat hoc anno Sacrum Purpurato- *Lexicon*
 rum Collegium mortem Alberti *Univ.*

Gg 5

Pau- *Lit. A.*

Sæc. XVII. Pauluccii. Hic ab Æmilio Altierio
A. C. 1698 adoptatus, præter hujus familiæ bona
etiam nomen retinuit: Impuber adhuc

*Eggs Purp. Clericalem vestem indutus, ac Cameræ
doct. lib. 6. Auditor nominatus, plura alia non
pag. 480. minus honorifica, quam onerosa obi-*

bat munia: cum autem ingenii excel-
lencia, prudentia, eruditione, industria,
ac copiosorum Ecclesiasticarum usu
optime meritis esset, aliunde etiam
fortunam cunctis suis cæptis propitiam
haberet, præter opimas divitias, ac
beneficia insuper Romanam Purpuram
& Cameræ Apostolicæ Præfecturam ab
Alexandro VII. ad dies vitæ obtinuit;
ac paulopost Legatione Avenionensi,
Triburtina Præfectura, ac delegata in
omnes ditiones Pontificias potestate
auctus, Ravenatensis Archiepiscopus
nominatus est, pluribusque Sacris Con-
gregationibus præfuit. Inter tot ta-
men blandientis fortunæ illecebras non
desuere adversitatum spicula; cum e-
nim promulgato edicto Principum Ora-
toribus de mercibus Romam advectis,
eorumque usui non destinatis vectigal
solvendi legem imposuisset, hi apud
Clementem X. Papam vehementer in-
stabant, ut Cardinalis suo amoveretur
officio: hanc tamen procellam sola Al-
berti dexteritas dissipare poterat; ipse
enim ore & calamo suam agendi ratio-
nem

nem tam strenue vendicabat, ut exteri Sæc. XVII.
 Principes, quos offendisse timebat, suæ A. C. 1698.
 prudentiæ Encomiastes haberet: Tan-
 dem vero Sacri Collegii Sub-Decanus
 die vigesima nona Junii Romæ meritis
 plenus, ac Pontificiæ thiaræ dignissi-
 mus anno ætatis suæ septuagesimo
 quinto decessit, hæredem multarum
 opum relinquens Fratrem suum Ange-
 lum Marchionem.

§. LIX.

Joannis Nicolai Conti decessus.

Hunc fatali mortis necessitate seque- Palat. Fast.
 batur Joannes Nicolaus Conti, qui Card. t. 4.
 Poliani Ducis Filius sese adolescens
 sacræ militiæ dicabat, Romamque de-
 latus cunctos honorum dignitatumque
 gradus emensus est, usque dum Ave-
 nionensis Pro-Legatus, Marchiæ An-
 conitanæ Prætor ac demum Romanæ
 Urbis Gubernator nominaretur: quo
 in muere cum se maxime commenda-
 tum redderet, ab Alexandro VII. Car-
 dinalium Collegio adscriptus est, ac
 paulopost plurimum sollicitante Chri-
 stina Suecorum Regina, Anconitanam
 Ecclesiam Episcopus regendam impe-
 travit: Defuncto Clemente X. Papa,
 plurimorum suffragia in Contium col-
 limabant, absdubio in Pontificem eli-
 gendum,

Sæc. XVII. gendum, nisi Cardinales Gallicis parti-
A. C. 1698. bus addicti eum nimis Cæsari faven-
 tem credidissent, atque alii nimiam
 Cognatorum copiam objecissent: ni-
 hilominus tamen remunerator Deus
 hoc anno huic Cardinali meritorum
 gloria illustrissimo immortalitatis coro-
 nam beato fine imposuit.

§. LX.

*Opinio de Humanitate Christi Remis
 revocata.*

*Argentre
 Coll. Jud.
 tom. 3. p. 2.
 fol. 401.*

Eodem hoc anno die prima Augusti
 Pater Petrus Flavel Jesuita Rhemis
 in suo Collegio in publica disputatione,
 cui ipse præerat, hanc propugnabat
 doctrinam: *Humanitas Christi non existit
 formaliter per existentiam Verbi. Ast a
 Verbo hypostatice sustentari probabilissimum
 est.* Hæc Thesis Lectores plurimum
 offendit, quamvis Præses nihil aliud
 intelligeret, nisi verosimilius esse, hu-
 manam naturam Christi a verbo hy-
 postatice sustentari per quemdam phy-
 sicum influxum, ita, ut probabilior
 opinio in hunc modum physici influxus
 caderet: Nihilominus indies ex hujus
 Thesis doctrina inter Theologos con-
 tentio atque offensio augebatur, quo-
 circa Rhemenis Archiepiscopus Præ-
 fidi injunxit, ut eam publice retractaret:
 mox

mox ergo die vigesima prima Augusti Sæc. XVII.
A. C. 1698.
Rhemenfis Collegii Rector unacum Patre Flavelo Archiepiscopum adiit, eisdemque retractationis monumentum obtulit, quod etiam ad tollendam omnem offensionem Rhemis eodem tempore typis editum est.

§. LXI.

Duo Cardinales ab Innocentio XII. creati.

Purpuratis hoc anno defunctis summus Pontifex duos alios die nona Decembris subrogavit, & quidem primo Jacobum Antonium Mirigiam patriam Mediolanensem, tum Archiepiscopum Florentinum, quem jam ante triennium Purpuræ destinaverat, eum vero in *pectore*, ut vocant, servatum nonnisi hoc anno palam fecerat. Alter erat Fabritius Paluzzius, quem pariter anno priori in Cardinalem nominare decreverat, primum autem hujus anni die præfata, ex Polonia, quo eum tanquam Legatum miserat, reducem promulgavit.

§. LXII.

Innocentii XII. Pontificis Constitutiones.

Præter

Sæc. XVII. Præter plurima decreta hoc anno e-
A. C. 1698. manata Innocentius XII. Pontifex

Bull. magn. edicti sui nuper contra spectacula pro-
Innoc. XII. mulgati executionem acriter urgebat,
Const. Hist. insuper Romæ Congregationem Cardi-
Chron. cont. naliū super disciplina Regulari erexit,
l. 13. p. 529. confirmavitque, illam vero super Re-
gularium statu quoad parvos Conventus
ab Innocentio X. erectam abolevit; falso
igitur ac temere ex Protestantibus Hi-
storici quidam retulit, quod Pontifex
a Regularium reformatione destite-
rit, eoquod hi prius altioris gradus
Ecclesiasticos ad sanctiorem vitam esse
revocandos opposuerint: num forte
Congregatio *super disciplina Regulari* re-
cens erecta nudum nomen ferebat, post-
quam ne aucto Congregationum nu-
mero rectus ordo interturbetur, prior
Congregatio abolita est? an forte pro-
pter confictam hanc Regularium excu-
sationem cessavit vigilantia illius Con-
gregationis, quæ tollendis abusibus
contra Regularem disciplinam invale-
scentibus semper insudat: nempe qui
aliis obloqui assueti sunt, aut crimi-
num umbras exaggerant, aut crimina
fingunt. Præterea Pontifex die deci-
ma Augusti Auditoris, Thesaurarii, Ca-
merarii, pluraque alia officia vendi,
emique prohibuit, sed nonnisi merito-
rum præmia esse voluit: ab eodem Pon-
tifice

tifice indictum fuisse silentium tam Je- Sæc. XVII.
fuitis quam Carmelitis de origine sui A. C. 1698.
Ordinis disceptantibus, jam supra re-
tulimus: Denique prohibuit Pontifex
Capuccinis, ne absque expressa sui Ge-
neralis facultate ad alium Ordinem v.
g. Congregationem de la Trappe trans-
eant.

§. LXIII.

*Variae Sacrarum Congregationum
decisiones.*

Inter plures Sacrarum Congregatio-
num Romanarum decisiones hoc an-
no Sacra Rituum Congregatio die quinta
Julii Capitulo & Canonicis Cathedralis
Collensis respondit, quod Recitatio
Officii B. V. de monte Carmelo non pos-
sit transferri in Dominicam immediate
sequentem post decimam sextam Julii,
nec consuetudo triginta annorum ha-
beat vim ad hoc, ut continuari possit
recitatio Officii de Sancto in Ecclesia,
in quo asservatur ejus Corpus, nisi de
ejus identitate constet, & in Martyro-
logio descriptus sit, nec (excepto tem-
pore Paschali & diebus infra Octavam
Corporis Christi) in expositione vel de-
positione SS. Sacramenti versiculo: *Pa-
nem de cælo &c.* addatur: *Alleluja.* Sa-
cra vero Concilii Congregatio die tertia
Au-

*Const. Congr.
Rit. Episc.
Inam. &c.*

Sæc. XVII. Augusti decidit, quod Episcopus non
A. C. 1698. possit prohibere Parochis, ne extra eorum Parochias suorum Parochianorum confessiones, aut suorum non Parochianorum in eorum Parochiis excipiant, Abbas vero non habeat facultatem benedicendi Concionatores destinatos pro Ecclesia Monasterii, & aliis Parochialibus intra districtum Abbatiae. Declaratum etiam a S. Congregatione Immunitatis die trigesima ejusdem Mensis, quod Ordinarii locorum non possint dare absolutionem cum reincidentia, quoties agitur de censuris promulgatis ex causa jurisdictionis, Immunitatis &c. uti reservatis summo Pontifici: Die autem sexta Septembris Sacra Rituum Congregatio decidit, quod Episcopus debeat providere, ne nova sedilia in Ecclesia sine ejus licentia apponantur præcipue, si inde rumor excitetur: Emerserat etiam Messianæ casus, quod quidam Religiosus apud suos Confratres graviter decumbens Altare erigi, ac Sacrum Viaticum ab alterius Ordinis Religiosis sibi ministrari peteret, dubitatum, an id in vim communicationis privilegii alteri religioni concessi sine Ordinarii licentia fieri possit? & die vigesima ejusdem Mensis S. Congregatio Concilii respondit negando. Pariter ad varia dubia a PP. Capuc

puccinis proposita S. Rituum Congre- Sæc. XVII.
 gatio respondit I. quod si Officia quæ- A. C. 1698.
 dam unius anni eodem anno non pos-
 sint celebrari, anno sequenti celebrari
 valeant, II. in concurrentia, vel trans-
 latione duorum festorum ejusdem ri-
 tus, si unum sit universale, alterum
 Ordinis proprium, prius fiat de uni-
 versali, postea de particulari. Die au-
 tem decima quinta Novembris S. Con-
 cilio Congregatio statuit, Eleemosynam
 manualis Missæ, si nondum statuta est,
 determinandam esse per Episcopum
 suo arbitrio. Denique die vigesima se-
 cunda ejusdem Mensis S. Rituum Con-
 gregatio declaravit, quod Festum SS.
 Fabiani & Sebastiani una simul cele-
 bretur, licet titulus Ecclesiæ sit dun-
 taxat de S. Sebastiano, proin transfe-
 rendum non sit festum S. Fabiani.

§. LXIV.

*Diœcesanæ Synodi Namurcensis
decreta.*

Jam anno Christi supra millesimum
 quingentesimum quinquagesimo no- Concil. Germ.
t. 10. p. 216.
 no Paulus IV. Pontifex Maximus pe-
 tente Philippo II. Hispaniarum Rege
 in Namurcensi urbe Episcopatum erexe-
 rat, cujus Antistites doctrina & pietate
 inclyti Clerum & plebem suam saluta-
 ribus

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

Hh

ribus

Sæc. XVII. A. C. 1698. ribus institutis ad exactam Divinæ legis observantiam incitabant: ex his numero undecimus erat Ferdinandus Comes de Berlo de Brus, qui hanc in rem plures Diæcesanas Synodos habuit, & quidem hoc anno in suo Palatio Feria quarta Majoris Hebdomadæ Congregatis exposuit, quod Carolus II. Hispaniarum Rex iterato jussisset, ut Innocentii XII. Constitutio ad Belgii Episcopos die vigesima quarta Novembris ante biennium transmissa ad exigendum juramentum & subscriptionem super formula Alexandri VII. plene observaretur: id igitur ab omnibus fieri præcepit Episcopus, qui etiam prohibuit, ne quis præsumat confessiones præsertim mulierum in Sacrariis sine necessitate excipere: omnino etiam auferri voluit abusum, quo recens conjugati a petulantibus quibusdam valde vexati fuerunt, nisi pecunia, vel potius ejusmodi vexationes redimerent: Monuit etiam Patresfamilias, & Ludimagistros, ut sibi subditos mendicantes doceant in lingua vernacula Symbolum Apostolorum & *Pater noster* & *Ave Maria* &c. recitare, ut tollatur abusus, quo pauperes has orationes non nisi lingua latina callentes, quid credant, vel orent, ignorabant: Parochis quoque injunxit, ut sedulo advertant, ne

ne vagabundi, vulgo *Sabaudi*, dicti, Sæc. XVII.
 libros prohibitos, lascivos, orationes A. C. 1698.
 vanas, imagines turpes, cantilenas im-
 puras &c. divendant, aut futura vati-
 cinari præsumant. Innovavit etiam
 D. Wactendonci Prædecessoris sui de-
 cretum, quo inhibuit, ne Nobiles
 sibi a Parocho vel celebrante aspergil-
 lum porrigi, & aquam benedictam pro-
 priis sibi manibus applicare præsu-
 mant.

§. LXV.

Principum atque illustrium obitus.

Hunc annum præprimis vitæ suæ post. *Pastor.*
 remum habuit Joannes Godefridus *Franc. red.*
 de Guttenberg Herbipolensis Episcopus,
 ac Franciæ Orientalis Dux. Erat is
 jam ab unguiculis animum suum non
 modo eruditionis ubertate, sed præci-
 pue omnium virtutum genere excolere
 assuetus, quibus etiam in exercitatio-
 nibus sacris usque ad ultimum vitæ
 halitum consenuit: unde haud mirum,
 quod Præsul factus, Dei cultum, Re-
 ligionis fervorem, morumque Sancti-
 tatem in Clero, populoque suo promo-
 vere unice intentus fuisset: Præcipue
 unacum Philippo Guilielmo Palatino
 Electore indefessam junxit operam, ut
 fides Catholica in Palatinatus Rhenani

Hh 2

op-

Sæc. XVII. oppidis sacræ suæ jurisdictioni subiectis
A. C. 1698. restauraretur, eoque ex fine præter
 Clericorum Seminarium, etiam novam
 Parthenonem pro instituendis puellis
 Kizingæ, & Templum magnificum
 Fuhrbruckii erexit, ordinemque præ-
 cum, psalmodiæ & Missarum per om-
 nes diei noctisque horas ita distribuit,
 ut alternatim in Ecclesiis Divina Maje-
 stas jugiter laudaretur: Plura alia di-
 gnissimus hic Præsul præclare gessit,
 quibus apud suos æternum nomen, a-
 pud Deum immortalem gloriam die
 quarta Decembris consecutus est. Suc-
 cessorem anno sequenti habuit die nona
 Februarii Joannem Philippum de Greif-
 fenclau. Die autem duodecima Ja-
 nuarii decessit Herrnhusii Ernestus Au-
 gustus primus Brunsvico - Hannove-
 ranus Elector annos natus sexaginta
 novem, Ejusdem vero Mensis die vi-
 gesima secunda Fridericus Casimirus
 Curlandiæ Dux, & vigesima septima
 Aprilis Christina Schleswicensis Ducis
 conjux, necnon Joannes Georgius Isaac-
 census Dux anno ætatis suæ trigesimo
 tertio die decimo Novembris obiere.
 His sese mortis comitem adjunxit Fla-
 vius Orsinus Bracciani Dux, qui im-
 prolis & pauper mortuus, Branciani
 Ducatum Livio Odeschalchio Principi
 ante biennium vendere compulsus erat.

§. LXVI.

§. LXVI.

Sæc. XVII.
A. C. 1698.*Scriptorum religione Catholicorum
decessus & opera.*

Inter Scriptores Catholicos, qui sui desiderium, & præclara ingenii pignora Orbi literario hoc anno reliquere, præcipuum locum sibi vendicat Sebastianus Tillemontius, qui virtutem, religionem ac sanctimoniam materno cum lacte fuxerat, & Sacerdos factus in literarum studiis & pietatis exercitiis indefessus semper vitam non minus innocentem, quam poenitentem duxerat: Scripsit quinque Tomos de Historia Imperatorum & Principum per sex prima Ecclesiæ sæcula & Documenta ad Historiam Ecclesiasticam horum sæculorum sexdecim voluminibus contenta, scripsit epistolam ad Patrem Lamy Oratorii Sacerdotem de ultimo Paschate Christi & duplici captivitate S. Joannis Baptistæ, aliam epistolam ad Ranceum Abbatem de la Trappe, Reflexiones in diversa capita doctrinæ moralis unacum epistolis asceticis, præter alia nonnulla. Obiit doctissimus hic Vir sexagenario major Parisiis die decima Januarii. II. Le Blanc edidit dissertationem de monetis Caroli Magni suorumque Successorum Romæ cufis,

*Dupin nouv.
Bibl. des
Auth. Siècl.
XVII. Ni-
ceron. fol. 17.
pag. 332.*

Hh 3

in

sæc. XVII. in qua demonstrare nititur, quod olim
A. C. 1698. Franciæ Regibus dominium in Roma-
 nam urbem competierit, elucubravit
 etiam Historiam Generalem numisma-
 tum Gallorum. III. Petrus Thomas
 de Fossé, qui commentaria in Biblia
 a Sacyo inchoata prosecutus, publici
 juris fecit vitas Tertulliani atque Ori-
 genis, necnon S. Thomæ Cantuarien-
 sis, præter vitas Sanctorum Mensis Ja-
 nuarii & Februarii. Decessit Parisiis
 die decima quarta Novembris anno æ-
 tatis sexagesimo tertio. IV. Joannes
 Ciampinus patria Romanus, qui tra-
 ctatus edidit de sacris ædificiis Con-
 stantini M. de Vice-Cancellariatu Ro-
 manæ Ecclesiæ, de lino incombustibili,
 de perpetuo usu azymorum in Ecclesia
 Latina, de abbreviatoribus Romanis,
 de S. Romanæ Ecclesiæ Vice-Cancel-
 lario, & de Cruce stationali; insuper
 posteris reliquit duos tomos veterum
 Monumentorum operis Musivi, exa-
 men libri Pontificalis Anastasii, disser-
 tationem, an Romanus Pontifex ba-
 culo Pastoralis utatur? explicationem
 duorum sarcophagorum baptismatis ri-
 tum indicantium, discursus super co-
 metam Anni 1682. præter plurima alia:
 Vivere desiit Romæ die duodecima
 Julii annos natus sexaginta quinque.
 V. Petrus Talbotus Jesuita Archiepi-
 scopus

scopus Dublinensis, qui elucubravit ca- Sæc. XVII.
 techismum de religione & regimine, A. C. 1698.
 tractatum de natura fidei & hæresis,
 catechismum Politicorum, tractatus
 de efficaci remedio contra Atheismum
 & hæresin, & Primatu Dublinensis Ar-
 chiepiscopatus, Historiam Iconocalasta-
 rum, Manichæismi & Pelagianismi,
 necnon Pugnam fidei & rationis cum
 renascente Pelagianismo & Manichæis-
 mo. VI. Carolus Bouquin Ord. FF.
 Præd. scripsit sermones Apologeticos
 Catholicæ Ecclesiæ contra Novatores,
 tractatum de origine, & utilitate Sta-
 tus Religiosi in Ecclesia, Institutiones
 Christianas, & Annum Apostolicum.

§. LXVII.

*Scriptores A catholici hoc anno de-
 functi, eorumque lucubrationes.*

Ex Scriptoribus A catholicis paucos
 recensemus, ex quibus præcipuus Hoffman.
 est Joannes Henricus Heideggerus ex Lex. Univ.
 venenato calamo notus Calvinista, scri- Niceron.
 psit Historiam Papatus mendaciis & fol. 7. p. 205.
 calumniis scatentem, exercitationes
 Biblicas, Corpus doctrinæ Christianæ,
 diatribam de Paschate emortuali Christi,
 apologiam de Augustanæ Confessionis
 cum fide Reformatorum consensu, ana-
 tomen Concilii Tridentini, enchiridion

Hh 4

Bibli-

Sæc. XVII. Biblicum, Historiam Patriarcharum,
A. C. 1698. pluraque alia ad quisquilias rejicienda.

II. Joannes Casparus Schade Lutheranus ac Pietistarum Parens, scripsit in ea verba: *quid oportet me facere, ut salvus fiam*, manuductionem ad Christianismum, instructionem de modo legendi Biblia, præter alia quamplurima: obiit die vigesima quinta Julii tanto apud suos odio, ut eadem die, qua sepultus, ipsius sepulcrum tam furiose conculcicaretur, ut ne vestigium quidem illius superesset. III. Daniel Colberg scripsit sciographiam Philosophiæ moralis, discursus de consuetudine irrationali, de errore populari circa mores, de tolerantia diversarum religionum in Politia, specimen Historicum de origine & progressu hæresum in Ecclesia, & Platonico - Hermeticum Christianismum. IV. Claudius Brousson Calvinista, qui ob seditiosos suos sermones in Galliis rotæ supplicio die quarta Novembris promeritas dedit pœnas: scripsit Statum reformatorum in Francia, animadversiones in Ameloti versionem Novi Testamenti præter epistolas & varia opuscula. V. Antonius Bynæus posteris reliquit libros duos de calceis Hebræorum, somnium de laudibus critices, libros duos de Natali & circumcissione Domini, dilu-

cida-

cidationem Psalmi CX. & vaticinii Jacobi, necnon librum de morte Christi. Sæc. XVII.
A. C. 1699.

§. LXVIII.

Francisci Fenelon Cameracensis Archiepiscopi liber de vita interiore.

Agitabatur hoc anno in Galliis gravissimi momenti causa, cujus eventus universi pene Orbis expectationem suspensam tenuit. Actores erant duo in Francia pietate ac eruditione illo ævo longe spectatissimi Præsules, Franciscus Fenelon de Salignac de la Motte Cameracensis Archiepiscopus, & Benignus Bossuetus Episcopus Meldensis. Ille maximo erga Deum & Religionem studio incensus, non modo Hugonotarum conversioni, sed etiam nominatus Neo-Catholicorum Superior verbi Divini prædicationi indefesso studio insudavit, cunctasque diei horas aut propriæ, aut aliorum saluti promovendæ impendit: Scripserat præter tractatum de ministerio Pastorum, etiam libellum de educatione Filiarum tantopere a cunctis deprædicatum, ut ipsemet Ludovicus Rex hujus Viri eruditionem, pietatemque admiratus, eundem Nepotibus suis, Burgundo, Andegavensi, & Bituricensi Ducibus Instructorem daret, ac postea ad Cameracensem Archiepiscopum

*Journal des
scav. Anno
1726. An-
nal. de la
Cour t. I.
Argentre
Coll. Jud.*

Hh 5

scopa-

Sæc. XVII. scopatum nominaret: cum autem nulis fortuna infestius irascatur, quam quos indulgentissima fovit, ita & Fenelonus vix tam sublimem dignitatis gradum ascenderat, cum gravissima eum tempestas eo potissimum tempore exciperet, quo se certius sacræ quietis portum attigisse crediderat: Habebat animum suum in rerum cælestium contemplatione semper defixum, ac propterea mirifice delectabatur confortio illorum, qui pariter animum divinis ejusmodi exercitationibus pascere assueti erant: quapropter ab anno hujus sæculi nonagesimo secundo frequens eadem erat de Divinis sermo cum Guynonia, quæ, ut supra memoravimus, ob contemplationem vitamque exstaticam tum multorum æstimationem, admirationemque in se rapuerat, multis vero suspecta videbatur: Postquam ergo ejus causa rigido Bossueti, aliorumque Præsulum examini commissa fuerat, etiam Fenelonus huic Conventui interesse rogabatur, hic vero triginta quatuor illis articulis, quos Bossuetus ex Guynoniæ scriptis tanquam erroneos extraxerat, sicut & pastoralibus literis, quibus idem Præsul Guynoniæ contemplationem rejecerat, subscribere renuit, triticum unacum Zizaniis eradici ratus: Hos igitur articulos, quibus

bus adhuc quatuor alios adjecerat, di- Sæc. XVII.
lucidare aggressus, anno priori librum A. C. 1699.
edidit, cui titulus: *Placita, seu Regulæ*
Sanctorum de vita interiore: Bossuetus
vero postea eodem anno suum tracta-
tum de Statibus orationis unacum lite-
ris die decima septima Martii datis ad
Innocentium XII. transmisit, cui etiam
Pontifex die sexta Maij peramanter
rescripsit.

§. LXIX.

*Fenelonus tanquam Quietismi reus a-
pud Franciæ Regem denun-
tius.*

Vix Feneloni Archiepiscopi liber pu-
blicam lucem aspexerat, cum il-
lico centum ora, centum calami ad-
versus eum acrius quam contra Alco-
ronum decertarent: Fenelonum abso-
nis Guinoniæ delirantis phantasmatis
patrocinari, ejus apologiam concinnare,
damnatumque Molinosii Quietismum
ex orco resuscitare, clamabatur ubique:
quapropter Fenelonus, ut periculosi
motus mala præverteret, prolixam op-
pido instructionem Pastoralem edidit,
in qua libri sui doctrinam explicare,
animosque in diversa raptos conciliare
nitebatur: attamen oleum affudit igni,
atque ex proprio suo armamentario
nova

Sæc. XVII. nova hostibus tela suppeditavit. Præ-
 A. C. 1699. primis Bossuetus hanc Archiepiscopi
 instructionem confutavit & varia scripta
 circa hanc causam edita colligens, suo
 adversario quatuor hæc dubia ex ejus
 libro dissolvenda proposuit. I. An li-
 citum sit desperare, suæque æternæ
 salutis sacrificium facere. II. Utrum
 generaliter sit permissum, imo & possi-
 bile, habere amorem a spe salutis &
 desiderio propriæ beatitudinis abstra-
 ctum eumque pro solo, qui perfectus
 & purus est, habere. III. An possit
 stabiliri certus status, in quo quis fer-
 me semper agat ex instinctu, exclusis
 omnibus actibus propria industria &
 conatu exercendis. IV. An admitten-
 dus sit status contemplationis, a qua
 Divina attributa tam absoluta quam re-
 lativa, necnon Personæ Divinæ, imo
 ipsemet Christus Dominus per fidem
 præsens excludi possint. Pluribus ad-
 huc aliis rationibus Bossuetus Fene-
 loni doctrinam & scripta impugnabat,
 ac Parisiensem Archiepiscopum, nec-
 non Episcopum Carnotensem eo ade-
 git, ut palam die sexta Augusti anno
 priori in sua *declaratione* detestarentur
 doctrinam, quam Fenelonus eis in suo
 monito ad librum *de Regulis* imputare
 videbatur. Insuper Bossuetus eun-
 dem vulgavit librum sub titulo *summa*
doctri-

doctrinæ Archiepiscopi Cameracensis &c. Sæc. XVII.

in quo ejusdem interpretationes refel- A. C. 1699.

lebat, Fenelonus tamen vicissim quatuor epistolis tam Episcoporum declarationem quam Bossueti summam confutavit; cum vero Bossuetus mutuis hisce velitationibus & contrario partium studio animos exasperari, nullum tamen malo remedium afferri cerneret, Franciæ Regem accessit, eidem exponens, a Fenelono Quietismi errores, & Guynoniæ deliria innovari: Ad hæc infremuit Rex, summopere dolens, quod Principes Nepotes suos, necnon Cameracensem Ecclesiam novo alterique Molinosio confidisset; mox igitur Archiepiscopi librum maturo examini subjici jussit: Eruuntur inde plures propositiones doctrinis, de quibus eo tempore tam Doctores in cathedris, quam fœminæ in gynæcæis, suas quisque censuras proferebant, oppido consonas. Enimvero Fenelonus librum suum ab omni erroris labe vindicare nitebatur, e contrario autem Bossuetus damna inde emergentia pro viribus exaggerabat: decernitur tandem ad conciliandos animos mutuum utriusque partis colloquium, Fenelonus autem rem longius protrahi, nec tamen componi prospiciens, Regem adiit, supplex, ut causam suam ad summum Pontificem ded-

de-

Sæc. XVII. devolvere, ac Romam proficisci, sibi
A. C. 1699. liceret: Annuit quidem Rex, ut to-
 tum negotium Pontificis decisioni re-
 linqueretur, inhibuit tamen, ne Ar-
 chiepiscopus pedem e Francia moveret:
 paulopost per Bovillierum Ducem Fe-
 nelono addictissimum eidem significari
 præcepit, ut ex Aula ad suam Diæce-
 sin reverteretur, donec Parisios redire
 iussus esset: Comperta hac Regis vo-
 luntate Meldensis Episcopus quanto-
 cius Abbatem Bossuetum Nepotem
 suum unacum Theologo quodam Ro-
 mam decrevit, Fenelonus vero suæ
 causæ minime diffusus, per literas sese
 purgare nitebatur, in quibus exposuit,
 quod in suo libro, amoris actum in
 seipso continuo permanentem ac nun-
 quam iterandum, nunquam stabilire
 intenderit nec alias virtutes exer-
 cendi necessitatem exclusit, imo e-
 tiam rejecerit perpetuam contempla-
 tionem nulli interruptioni vel distra-
 ctioni etiam involuntariæ obnoxiam,
 aut omnis voluntatis ad exercendos
 actus salutes conantis exclusivam,
 nec aliam admiserit quietem præter
 illam pacem, qua ex Spiritus sancti
 unctione anima simplicem & perfectam
 unionem cum Deo habere existimat
 minus vero a perfectissimo etiam con-
 templationis gradu exulare fecerit spem
 salu-

salutis æternæ &c. Paucis post die-
bus Fenelonus librum suum latine red-
ditum unacum hac explicatione at-
que Ascetarum sententiis ad Pontifi-
cem transmisit, cunctaque ejus judi-
cio subjecit.

Sæc. XVII.
A. C. 1699.

§. LXX.

*Cameracensis Archiepiscopi liber exam-
minatus, damnatusque.*

Non deerant, qui Bossuetum, præ-
valente animi aversione, in sua
censura limites moderationis, exacti-
que judicii excessisse, eumque ob im-
modicum Fenelonianam charitatis pu-
ritatem deprimendi æstum in opposi-
tum defectum impegisse, ac nimium
spem erexisse arguerent: hoc vitium
Carnotensis Episcopus Bossueto palam
exprobravit, rogavitque, ut cautius
mitiusque ageret: quapropter Bossue-
tus pro sua, qua excellebat, animi
docilitate multum postea de sua remi-
sit sententia, quo prius amorem Dei
super omnia sine respectu ad proprium
commodum vel metum esse possibilem,
negare videbatur: igitur ex Feneloni
libro præcipue duodecim illas dunta-
taxat extraxit propositiones, in quibus
Authorem stabilire putabat habitua-
lem, ac continuo permanentem amoris puri
statum,

Argentre
Coll. Jud.
t. 3. p. 402.
Collect. Con-
cil. Hard.

Sæc. XVII. statum, qui spem ceterasque virtutes
A. C. 1699. excluderet: Has autem assertiones per
 plures Sorbonæ Doctores censura per-
 stringi curavit; non paucis tamen ejus-
 modi censuram extorquendi modum
 culpantibus, ipse eam suppressere ad-
 laborabat: Rex vero Cardinalem Bul-
 lionium incitari jussit, ut maturato
 Romæ judicio hæc causa ad sedandos
 motus in Galliis inde ortos brevi ter-
 minaretur: nihilominus ob rei gravi-
 tatem, tantique Præsulis auctoritatem
 hæc discussio Romæ octodecim tenuit
 Menses; quamvis enim Pontifex con-
 festim quosdam nominasset Consultores,
 qui in Cubiculo Magistri S. Palatii rem
 mature examinarent, eorum tamen
 sententiis in diversum abeuntibus post
 habitas duodecim consultationes nihil
 decisum erat: nec magis expeditus
 erat conatus Congregationis Cardina-
 lium, qui Pontificis jussu in Conventu
 S. Mariæ supra Minervam congregati
 viginti & unam Sessiones re indecisa
 habuere: tandem his subrogata Con-
 gregatio post quinquaginta duas con-
 sultationes non modo de propositioni-
 bus proscribendis, sed etiam de cen-
 surarum modo convenire: Horum ju-
 dicio rursus recognito, summus Ponti-
 fex die duodecima Martii hoc anno se-
 quens decretum edidit:

„Cum

„Cum alias ad Apostolatus nostri
 „notitiam pervenerit in lucem prodiiſſe
 „librum quemdam Gallico idiomate
 „editum, cui titulus: *Explicatio Regu-*
larum ex ſanctis Patribus de vita Interiore
per Franciſcum de Salignac Fenelon Came-
racenſem Archiepiſcopum &c. ingens vero
 „ſubinde de non ſana Libri huiusmodi
 „Doctrina excitatus in Galliis rumor
 „adeo percrebuerit, ut opportunam Pa-
 „ſtoralis vigilantiae noſtræ opem efflagi-
 „taverit; Nos eundem Librum nonnul-
 „lis ex Venerabilibus Fratribus noſtris
 „S. R. E. Cardinalibus, aliisque in S.
 „Theologia Magiſtris, mature, ut rei
 „gravitas poſtulare videbatur, exami-
 „nandum commiſimus. Porro hi man-
 „datis noſtris obſequentes, poſtquam
 „in quamplurimis Congregationibus
 „varias propoſitiones ex eodem Libro
 „excerptas, diuturno accuratoque exa-
 „mine diſcuſſerant, quid ſuper earum
 „ſingulis ſibi videretur, tam voce,
 „quam ſcripto nobis expoſuerunt. Au-
 „ditis igitur in pluribus itidem coram
 „nobis deſuper actis Congregationibus
 „memoratorum Cardinalium, & in
 „Sacra Theologia Magiſtrorum Senten-
 „tiis, Dominici Gregis Nobis ab æterno
 „Paſtore crediti periculis, quantum
 „Nobis ex Alto conceditur, occurrere
 „cupientes, motu proprio, ac ex certa
Hiſt. Eccleſ. Tom. LXVI. li „ſcien-

ſæc. XVII.

A. C. 1699.

Sæc. XVII „scientia, & matura deliberatione No-
A. C. 1699. „stris, deque Apostolicæ Potestatis
 „plenitudine, Librum prædictum ubi-
 „cunque, & quocunque alio idiomate,
 „seu quavis editione aut versione huc-
 „usque impressum, aut impofterum
 „imprimendum, quippe ex cuius le-
 „ctione & usu fideles sensim in errores
 „ab Ecclesia Catholica jam damnatos
 „induci possent, ac insuper tanquam
 „continentem propositiones, siue in
 „obvio earum verborum sensu, siue at-
 „tenta sententiarum connexionem, teme-
 „rarias, scandalosas, male sonantes,
 „piarum aurium offensivas, in praxi
 „perniciosas, ac etiam erroneas re-
 „spective, tenore præsentium damna-
 „mus, & reprobamus, ipsiusque Libri
 „impressionem, descriptionem, lectio-
 „nem, retentionem & usum omnibus
 „& singulis Christi fidelibus etiam spe-
 „cifica, & individua mentione, & ex-
 „pressionem dignis, sub pœna Excommu-
 „nicationis per contrafacientes ipso
 „facto absque alia declaratione incur-
 „renda, interdiciamus, & prohibemus:
 „Volentes, & Apostolica Auctoritate
 „mandantes, ut quicumque supradictum
 „Librum penes se habuerint, illum
 „statim, atque præsentem literæ eis
 „innotuerint, locorum ordinariis, vel
 „hæreticæ pravitatis Inquisitoribus tra-
 „dere,

Sæc. XVII.
A. C. 1699.

„dere, ac consignare omnino tenean-
„tur. In contrarium facientibus non
„obstantibus quibuscunque. Cæterum
„Propositiones in dicto Libro contentæ,
„quas Apostolici censura iudicii, sicut
„præmittitur, configendas duximus,
„ex Gallico idiomate in Latinum versæ,
„sunt tenoris, qui sequitur, videlicet. „

I. „Datur habitualis status amoris
„Dei, qui est charitas pura, & sine ulla
„admixture motivi proprii interesse.
„Neque timor poenarum, neque desi-
„derium remunerationum habent am-
„plius in eo partem. Non amatur am-
„plius Deus propter meritum, neque
„propter perfectionem, neque propter
„felicitatem in eo amando inveniendam.

II. „In statu vitæ contemplativæ,
„seu unitivæ amittitur omne motivum
„interessatum timoris & spei.

III. „Id, quod est essentielle in dire-
„ctione animæ, est, non aliud facere,
„quam sequi pededentim gratiam cum
„infinita patientia, præcautione, &
„subtilitate. Oportet se intra hos li-
„mites continere, ut sinatur Deus a-
„gere; & nunquam ad purum amorem
„ducere, nisi quando Deus per unctio-
„nem interiorem incepit aperire cor
„huic verbo, quod adeo durum est
„animabus adhuc sibimet affixis, &
„adeo

Sæc. XVII. „adeo potest illas scandalizare, aut in
A. C. 1699. „perturbationem conjicere.

IV. „In statu sanctæ indifferentiæ
 „Anima non habet amplius desideria
 „voluntaria & deliberata propter suum
 „interesse, exceptis iis occasionibus,
 „in quibus toti suæ gratiæ fideliter non
 „cooperatur.

V. „In eodem statu sanctæ indiffe-
 „rentiæ nihil nobis, omnia Deo volu-
 „mus. Nihil volumus, ut simus per-
 „fecti, & beati propter interesse pro-
 „prium, sed omnem perfectionem, ac
 „beatitudinem volumus, in quantum
 „Deo placet efficere, ut velimus res
 „istas impressione suæ gratiæ.

VI. „In hoc sanctæ indifferentiæ statu
 „nolumus amplius salutem, ut salutem
 „propriam, ut liberationem æternam,
 „ut mercedem nostrorum meritorum,
 „ut nostrum interesse omnium maxi-
 „mum; sed eam volumus voluntate
 „plena, ut gloriam & beneplacitum
 „Dei, utrem, quam ipse vult, & quam
 „nos vult velle propter ipsum.

VII. „Derelictio non est, nisi abne-
 „gatio, seu sui ipsius renuntiatio, quam
 „Jesus Christus a nobis in Evangelio
 „requirit, postquam extrema omnia
 „reliquerimus. Ista nostri ipsorum ab-
 „negatio non est, nisi quoad interesse
 „proprium . . . Extremæ probationes,
 „in

in quibus hæc abnegatio, seu sui
 ipsius derelictio exerceri debet, sunt
 tentationes, quibus Deus æmulator
 vult purgare amorem, nullum ei
 ostendendo perfugium, neque ullam
 spem quoad suum interesse proprium,
 etiam æternum.

Sæc. XVII.
 A. C. 1699.

VIII. „Omnia Sacrificia, quæ fieri
 solent ab Animabus quam maxime
 desinteressatis circa earum æternam
 beatitudinem, sunt Conditionalia
 Sed hoc Sacrificium potest esse abso-
 lutum in statu ordinario. In uno ex-
 tremarum probationum casu hoc Sa-
 crificium fit aliquo modo absolutum.

IX. „In extremis probationibus pot-
 est animæ invincibiliter persuasum esse
 persuasione reflexa, & quæ non est
 intimus Conscientiæ fundus, se juste
 reprobam esse a Deo.

X. „Tunc anima divisa a seipsa ex-
 pirat cum Christo in Cruce dicens:
Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti
me? In hac involuntaria impressione
 desperationis conficit sacrificium ab-
 solutum sui interesse proprii quoad æ-
 ternitatem.

XI. „In hoc statu anima amittit om-
 nem spem sui proprii interesse, sed
 nunquam amittit in parte superiori, id
 est in suis actibus directis & intimis

Sæc. XVII „spem perfectam, quæ est desiderium
A. C. 1699 „desinteressatum promissionum.

XII. „Director tunc potest huic ani-
„mæ permittere, ut simpliciter ac-
„quiescat jacturæ sui proprii interesse,
„& justæ condemnationi, quam sibi a
„Deo indictam credit. „

XIII. „Inferior Christi pars in Cruce
„non communicavit superiori suas in-
„voluntarias perturbationes. „

XIV. „In extremis probationibus pro
„purificatione amoris fit quædam sepa-
„ratio partis superioris animæ ab infe-
„riori . . . In ista separatione actus
„partis inferioris manant ex omnino
„cæca & involuntaria perturbatione;
„nam totum, quod est voluntarium,
„& intellectuale, est partis Superioris.

XV. „Meditatio constat discursivis
„actibus, qui a se invicem facile di-
„stinguuntur Ista compositio
„actuum discursivorum, & reflexorum
„est propria exercitio amoris interessati.

XVI. „Datur Status contemplationis
„adeo sublimis, adeoque perfectæ, ut
„fiat habitualis, ita, ut quoties anima
„actu orat, sua Oratio sit contempla-
„tiva, non discursiva. Tunc non am-
„plius indiget redire ad meditationem,
„ejusque actus methodicos. „

XVII. „Animæ contemplativæ pri-
„vantur intuitu distincto, sensibili, &
„re-

„reflexo Jesu Christi duobus tempori- Sæc. XVII.
bus diversis . . . Primo in fervore na- A. C. 1699.

„sciente earum contemplationis . . .
„Secundo, anima amittit intuitum Jesu
„Christi in extremis probationibus.

XVIII. „In statu passivo exercentur
„omnes virtutes distinctæ, non cogi-
„tando, quod sint virtutes, In quoli-
„bet momento aliud non cogitatur,
„quam facere id, quod Deus vult, &
„amor Zelotypus simul efficit, ne quis
„amplius sibi virtutem velit, nec un-
„quam sit adeo virtute præditus, quam
„cum virtuti amplius affixus non est.

XIX. „Potest dici in hoc sensu, quod
„anima passiva, & desinteressata, nec
„ipsum amorem vult amplius, quate-
„nus est sua perfectio, & sua felicitas,
„sed solum, quatenus est id, quod Deus
„a nobis vult.,

XX. „In confitendo debent animæ
„transformatæ sua peccata detestari,
„& condemnare se, & desiderare re-
„missionem suorum peccatorum, non
„ut propriam purificationem & libera-
„tionem, sed ut rem, quam Deus vult,
„& vult nos velle propter suam gloriam.

XXI. „Sancti Martyres excluderunt
„a statu animarum transformatarum
„exercitationes virtutum.

XXII. „Quamvis hæc Doctrina (de
„puro amore) esset pura & simplex per-
fectio

Sæc. XVII. „fectio Evangelica in universa tradi-
 A.C. 1699. „tione designata, antiqui Pastores non
 „proponerant passim multitudini iusto-
 „rum, nisi exercitia amoris interessati
 „eorum gratiæ proportionata.

XXIII. „Purus amor ipse solus con-
 „stituit totam vitam interiorem, &
 „tunc evadit unicum principium, &
 „unicum motivum omnium actuum,
 „qui deliberati, & meritorii sunt.

„Non intendimus tamen per ex-
 „pressam propositionum huiusmodi re-
 „probationem alia in eodem Libro con-
 „tenta ullatenus approbare. Ut autem
 „eædem præsentis literæ omnibus fa-
 „cilis innotescant, nec quisquam il-
 „larum ignorantiam valeat allegare,
 „volumus pariter, & Authoritate præ-
 „fata decernimus, ut illæ ad valvas
 „Basilicæ Principis Apostolorum, ac
 „Cancellariæ Apostolicæ, necnon Cu-
 „rariæ Generalis in Monte Citorio, & in
 „acie campi floræ de urbe, per aliquem
 „ex Cursoribus nostris, ut moris est,
 „publicantem, illarumque exempla ibi-
 „dem affixa relinquantur, ita, ut sic
 „publicatæ, omnes & singulos, quos
 „concernunt, perinde afficiant, ac si
 „unicuique illorum personaliter notifi-
 „catæ, & intimatæ fuissent; utque ipsa-
 „rum præsentium literarum transum-
 „ptis, seu exemplis etiam impressis,
 „manu

„manu alicujus Notarii publici subscri-
 „ptis, & Sigillo personæ in Ecclesia-
 „stica dignitate constitutæ munitis,
 „eadem prorsus fides, tam in judicio,
 „quam extra illud, ubique locorum
 „habeatur, quæ ipsis præsentibus ha-
 „beretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sæc. XVII.
 A. C. 1699.

Quamprimum Fenelonus has pro-
 positiones Romæ damnatas comper-
 erat, mox literis ad Papam datis hoc
 unicum efflagitabat, quatenus Papa
 dignaretur præcise determinare errores
 & sensum, quem in dogmatibus dam-
 natis censura notasset, ut ejus subscri-
 ptio sit absoluta, seu absque omni re-
 strictione: Insuper ut a suo Clero offen-
 sionem tolleret, in Congregatione Pro-
 vincia Cameracensis declarabat, *quod*
fateri nequeat, contra conscientia suæ te-
stimonium, credidisse unquam aliquem ex
erroribus sibi imputatis, id solum se pu-
tasse, quod liber cum correctorio a se ap-
posito errorem nec significare posset, nec
fovere, se tamen suo renunciare Judicio,
ut Sanctissimi Domini Papæ Judicio se
conformaret.

§. LXXI.

Hoc Innocentii Papæ diploma jussu
Regis in Galliis ubique receptum.

Sæc. XVII
A. C. 1699.

Quamvis, quo consilio incognitum, in hoc Pontificis decreto cuncta fuerint omissa, cunctaque expressa, ob quæ aliàs ejusmodi Pontificia diplomata in Galliis recipi aut rejici debuissent, nihilominus tamen præsens Innocentii decretum prætermisiss ejusmodi formalitatibus communi applausu in Aula Regia acceptatum est. Ferebat aliàs mos vix non in legem transiens, ut in Pontificum decretis in Franciam mittendis diserte Pontifex testaretur, quod Episcopi ejusmodi causam ad Papæ Tribunal in prima instantia ultro devolvissent, hæcque causa a Papa nonnisi post iteratas Regis Christianissimi sollicitationes fuisset assumpta, ejus Pontificis vero Constitutio non in forma *Brevis* expediretur, atque ad ipsos quoque Franciæ Præfules dirigeretur, sed hæc omnia in præsentis Pontificis Constitutione non fuerunt observata. Declarabat insuper Pontifex, quod hunc librum *motu proprio* (*) damnarit, & cuicunque, etiam *specifica & individua mentione & expressione dignis*, illius lectionem interdixerit &c. Hæc omnia, aut expressa aut omissa ceteroquin Pontificii decreti rejectionem

(*) Hæc clausula libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ contraria creditur.

nem in Galliis operabantur: nulla ta- Sæc. XVII.
men harum solemnitatum, exilitatum- A. C. 1699.
que ratione habita Rex ejusque Sena-
tus Innocentianum hoc *Breve* illico
die quarta Augusti acceptarunt, om-
nesque Metropolitani jussu Regis pro
acceptando hoc decreto Suffraganeos
suos ad Synodum (*) congregarunt,
ex quorum sententia Rex die quarta
Mensis Augusti Pontificiam Constitu-
tionem recipi præcepit, edito decreto,
in quo referebatur, quod Pontifex tam
a se, quam a suis deputatis diu & ma-
ture discussum Feneloni librum dam-
narit, & Constitutionis suæ exemplar
Delphino, suo in Francia Nuntio trans-
miserit, ut eam Regi porrigeret, ejus-
que protectionem pro illius executione
imploraret: Rex igitur eam reveren-
tia Sacræ Sedi, ejusque capiti sum-
mo Pontifici debita acceptarit, cun-
ctisque Regni sui Metropolitanis in-
junxerit, ut habitis suffraganeorum
Synodis hanc Constitutionem accepta-
rent, ac utriusque potestatis concursu
novitates puritatem fidei labefactan-
tes, atque ad Christianæ doctrinæ de-
pravationem tendentes eo potentius,
elimi-

(*) In hac Synodo ex parte Regis nullus
Commissarius fuit præfens, etsi aliquem da-
putari Parlamentum instanter petiisset.

Sæc. XVII. „eliminari possent: postquam igitur om-
A. C. 1699. „nes Regni Episcopi ipseque Camera-
 „censis Archipræsul doctrinam in Pon-
 „tificia Constitutione tanquam Aposto-
 „licam debita Ecclesiæ capiti submis-
 „sione ac veneratione agnoverant, ad
 „eorum preces Rex utpote Christianis-
 „simus, semperque conservandæ fidei
 „puritati intentissimus, ac tam diu
 „gratiarum ac prosperitatum continen-
 „tem seriem Divinæ bonitati in acce-
 „ptis referre obstrictus, hanc Papæ
 „Constitutionem ab Archiepiscopis, Re-
 „gnique Episcopis acceptatam recipiat
 „promulget, eamque in toto Regno
 „observari & executioni dari præcipiat,
 „simulque præfatis Præsulibus injun-
 „gat, ut nulla mora eam in suis Ec-
 „clesiis promulgari, ad acta referri,
 „illiusque executionem urgeri curent.,
 Insuper non modo Feneloni librum, sed
 cuncta in ejus defensionem scripta Rex
 vendi, retineri, vel typis vulgari, ac
 deinceps in favorem damnatarum pro-
 positionum quædam scribi aut imprimi
 prohibuit, denique Parisiensi Parla-
 mento præcepit, ut hoc Regis edi-
 ctum unacum Pontificis Constitutione,
 si in ea nihil Sacris Decretis, Cano-
 nibus, Regni juribus, aut Ecclesiæ
 Gallicanæ libertatibus contrarium of-
 fenderit, ad acta referat.

Vix

Vix a sæculo auditum erat, Pontificis cujusdam decretum a Parlamento cum majore animi promptitudine omniumque consensu atque applausu fuisse acceptatum, quin imo Parlamenti Advocatus in sua oratione his utebatur verbis: „Nunquam utraque suprema potestas ad regendos homines a Deo ordinata tanto Zelo ac felicitate concurrisse visa est, nunquam veritas de errore tam integram re- portavit victoriam quapropter huic Doctrinæ purissimæ, quam Ecclesiæ Caput, Divi Petri Successor, Christi Vicarius, & communis Pater per suam decisionem confirmavit, unanimi suffragio adhæremus. „

Sæc. XVII.
A. C. 1699.

§. LXXII.

*Gloriosa Feneloni Archiepiscopi
submissio.*

Hoc Regis mandatum jamjam præ- venerat Fenelonus Archiepiscopus; quamprimum enim sui libri doctrinam Romæ proscriptam compererat, prior ipse in sua Synodo hanc in rem convocata decrevit, Regi esse supplicandum, ipseque supplicavit, ut cuncta in præfati libri defensionem scripta supprimi, Regio edicto præciperet: nec his contentus cunctos suæ Diæcesis Epi-

Abregé
chron. de
l'Hist. Eccl.
t. 3. p. 498.

Sæc. XVII. Episcopos, ut Constitutioni Pontificiæ
 A. C. 1699. sine omni tergiversatione adhærent,
hortatus est, data ad eos epistola se-
 quenti.

„Franciscus Miseratione divina, &
 „S. Sedis Apostolicæ gratia Archiepi-
 „scopus, Dux Cameracensis, S. Ro-
 „mani Imperii Princeps, Comes Ca-
 „meracesii &c. Clero sæculari, & Re-
 „gulari nostræ diæcesis salutem & Be-
 „nedictionem in Domino.

„Vobis Fratres charissimi nos to-
 „tos debemus, quippe non jam nostri,
 „sed gregi credito devoti sumus. *Nos*
 „*Servos autem vestros per Jesum.* Sic af-
 „fecti, quæ nos attinent super libello,
 „cui titulus: *Placita Sanctorum explicita*,
 „apertis præcordiis hic exponendum
 „esse arbitramur. „

„Tandem opusculum cum viginti
 „tribus Propositionibus excerptis dam-
 „natum est Brevi Pontificio Martii duo-
 „decima dato, quod jam vulgatum
 „legistis.

„Cui quidem Brevi Apostolico,
 „tam de libelli contextu, quam de vi-
 „ginti tribus Propositionibus simplici-
 „ter, absolute, & absque ulla, vel re-
 „strictionis umbra adhærentes, libel-
 „lum cum viginti tribus Propositioni-
 „bus eadem præcise forma, iisdemque
 „qualificationibus simpliciter, absolute,
 „&

„& absque ulla restrictione condemna-
 „mus. Insuper & eadem poena pro-
 „hibemus, nequis hujus diæcesis li-
 „bellum aut legat, aut domi servet.

„Cæterum, Fratres charissimi, quam-
 „quam humiliatur Minister, haud de-
 „erit Solatium; modo verbi Ministe-
 „rium, quod accepit a Domino ad san-
 „ctificationem vestram, non fordescat
 „in illius ore, neque eo minus grex
 „apud Deum gratia crescat.

„Porro vos omnes ex animo ex-
 „hortamur ad sinceram submissionem,
 „& intimam docilitatem, ne sensim
 „marcescat illa erga sedem Apostolicam
 „obedientiæ Simplicitas, in qua præ-
 „standa, Deo misericorditer adjuvante,
 „ad extremum usque Spiritum vobis
 „exemplo erimus.

„Absit, ut unquam nostri mentio
 „fiat, nisi forte, ut meminerint ali-
 „quando fideles, Pastorem infima Gre-
 „gis ove se dociliorem præbendum du-
 „xisse, nullumque obedientiæ limitem
 „fuisse positum.,

„Oro Fratres charissimi, ut *Gratia*
Domini nostri Jesu Christi, Charitas Dei,
& Communicatio Spiritus sancti maneat
cum omnibus vobis. Amen.

„Cum autem Atrebatensis Episco-
 pus Fenelonum ob reverentiam redar-
 guere neglexisset, hic ad eundem has
 lite-

Sæc. XVII.
 A. C. 1699.

Sæc. XVII. literas cedro dignas dedit: „Sine pau-
A. C. 1699. „lulum, Illustrissime, ut tibi rudius
 „timiditatem, tuumque silentium ex-
 „probrem: quis me redarguet, nisi tu,
 „cum totius Provinciæ nostræ sis se-
 „nior: audacter & sine omni respectus
 „timore omnia cordate edicere potes:
 „quæ nuperrime contra me acta sunt,
 „sentio quidem, ingenue tamen fateor,
 „me nunc majore frui tranquillitate,
 „quam ante quindecim dies. Tota
 „mea caussa est decisa, & Judex meus
 „sua decisione meam exoneravit con-
 „scientiam: nil mihi reliquum est, nisi
 „ut me submittam, taceam crucem-
 „que meam in silentio portem: imo
 „ausim dicere, in eo versor statu, qui
 „tanquam individuum comitem secum
 „consolationem affert recti Cordis Viro,
 „qui nil nisi Deum respicit, & nihil a
 „mundo sperat: Mandatum meum jam-
 „jam composui, in quo verba, quan-
 „tum potui, magis præcisa, minusque
 „affectata selegi, illudque jamjam pu-
 „blici juris fecissem, nisi desuper Regis
 „facultatem, quam per Barbezieusium
 „petii, præstolarer, ne circa Bullarum,
 „aliorumque actuum Juridicorum Ro-
 „mæ expeditorum receptionem Regni
 „consuetudines violasse videar. Hæc
 „ergo fuit caussa, ob quam mandatum
 „meum promulgare distulerim: magnæ
 „molis

„molis opus est, haud diffiteor, semet-
 „ipsum deprimere, centies autem gra-
 „vior moles meæ incumberet conscien-
 „tiæ, si vel ad momentum Sacrae fedi-
 „resisterem, & plane capere non pos-
 „sum, cur in tali occasione hæsitare
 „deberem: patior quidem, sed nequi-
 „dem momentum deliberationi indul-
 „geo &c.,”

Sæc. XVII.
 A. C. 1699.

§. LXXIII.

*Ejusdem Epistola ad Innocen-
 tium XII.*

Ut vero idem Archiepiscopus sinceram
 suam submissionem ipsi etiam Inno-
 centio XII. Pontifici testatam redderet,
 has ad eundem dedit literas.

Sanctissime Pater!

„Audita Beatitudinis Vestrae de meo
 „libello sententia, verba mea dolore
 „plena sunt, sed animi submissio, &
 „docilitas dolorem superant. Non jam
 „commemoro innocentiam, probra, tot
 „explicationes ad purgandam doctri-
 „nam scriptas, præterita omnia omitto
 „loqui. Jam apparavi Mandatum per
 „totam hanc diæcesin propalandum,
 „quo Censuræ Apostolicæ humillime
 „adhærens, libellum cum viginti tri-
 „bus Propositionibus excerptis simpli-
 „cissime, absolute, & absque ulla vel
 „restrictionis umbra condemnabo. Ea-
 „dem

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

Kk

dem

Sæc. XVII. „dem pœna prohibens, ne quis hujus
 A. C. 1699. „Diæcesis libellum, aut legat, aut do-
 „mi fervet, quod Mandatum, San-
 „ctissime Pater, in lucem edere decre-
 „tum est, simul atque id mihi per Re-
 „gem licere rescivero. Tunc in me
 „nihil moræ erit, quo minus ad inti-
 „mæ, & plenissimæ submissionis speci-
 „men, per omnes Ecclesias, necnon
 „& per gentes hæreticas disseminetur.
 „Nunquam me pudebit, a Petri Suc-
 „cessore corrigi, cui Fratres confir-
 „mandi partes commissæ sunt, ad ser-
 „vandam sacrorum verborum formam.
 „Igitur libellus perpetuum reprobetur.
 „Intra paucissimos dies id ratum fa-
 „ciam. Nulla erit distinctionis umbra
 „levissima, qua decretum eludi possit,
 „aut tantula excusatio adhibeatur. Ve-
 „reor equidem, uti par est, ne Beati-
 „tudinis Vestræ sollicitudini omnium
 „Ecclesiarum occupatæ molestior sim:
 „verum ubi Mandatum ad illius pedes
 „brevis mittendum, ut submissionis ab-
 „solutæ signum acceperit, meum erit
 „ærumnas omnes silentio perferre, sum-
 „ma cum observantia, & devoto animi
 „cultu ero in perpetuum. „

Sanctissime Pater, Beatitudinis Vestræ,

*Humillimus, obedientissimus, & de-
 votissimus Servus & Filius.*

Fr. Archiepiscopus, Dux Camerac.

Paulo-

Paulopost mandatum suum, quo ^{Sæc. XVII.}
 cunctis suis Suffraganeis Pontificiæ Con- ^{A. C. 1699.}
 stitutionis observantiam injunxit, ad
 eundem Papam transmisit, adjunctis
 hisce literis.

Sanctissime Pater!

„Mandatum, quod jam per hanc
 „Diæcesin propalatur, ad Beatitudinis
 „Vestræ pedes humillime sisto, ut cer-
 „tior fiat, me Apostolico Brevis, quo
 „libellus de *Sanctorum placitis &c.* dam-
 „natus est, plenissime, simplicissime,
 „& absque ulla restrictione adhærere.
 „Ex scriptis Apologeticis per biennium
 „excusis, ni fallor, innotuit, me in
 „edendo libello illusioni patrocinari nul-
 „latenus voluisse, imo fuisse infensissi-
 „mum insuper, ut iisdem scriptis de-
 „claravi. Nihil certe piguisset ad pa-
 „cem componendam ab eo tuendo de-
 „sistere. Verum Sanctissime Pater,
 „Religio vetuit, ne alienæ sententiæ
 „reluctante conscientia obsequerer, ad
 „repudiandum uniformem, ut mihi
 „tum videbatur, tot Sanctorum cujus-
 „que ætatis sermonem, nisi Sedis Apo-
 „stolicæ Authoritas accederet. Etenim
 „testis est cordium Scrutator, & Ju-
 „dex Deus, id potissimum mihi cordi
 „fuisse, ut Sanctorum experimenta &
 „dicta in libello simpliciter relata tem-

Kk 2

„peræ-

Sæc. XVII. „perarentur, unde arbitrabar, me ab-
 A. C. 1699. „unde consuluisse, ne textus unquam
 „trahi posset in sensum alienum ab eo,
 „quem in Apologeticis scriptis, can-
 „dide & constanter asserui. Verum
 „tamen, Sanctissime Pater, meum est
 „credere, mentem meam in eo libello
 „male esse explicatam, meque in cau-
 „tionibus adversus errorem adhibendis
 „proposito arduo excidisse. Ad hoc
 „fatendum facile me movet tanta Au-
 „thoritas, quam suspiciens, tantulas
 „ingenii vires nihili facio. Igitur ni-
 „hil queror, nihil postulo. Sanctissime
 „Pater; hoc unum mihi solatio erit,
 „scilicet, tribulationem, humili & obe-
 „dienti animo quoad vixero perferre,
 „Eadem prorsus erit semper Deo dante
 „erga sedem Apostolicam reverentia &
 „devotio, idem constans erga Eccle-
 „siam Matrem ac Magistram amor fi-
 „lialis, easdem preces singulis diebus
 „fundam, ut piissimus Pontifex gregem
 „Dominicum fructuose, pacifice, ac
 „diutissime pascat. Æternum ero in-
 „fima cum observantia & Religioso a-
 „nimi cultu.,

Sanctissime Pater, Beatitudinis Vestræ,
*Humillimus. obedientissimus. & de-
 votissimus Servus & Filius.*
Franc. Arch. Dux Cameraci.

Ita

Ita nempe Fenelonus, dum de casto Sæc. XVII.
 puroque Divini Sponsi amore ob nimie A. C. 1699.
 devotionis excessus perperam differuisse
 visus est, postea vaticano obsequens
 oraculo, simul Sponso & Sponsæ Ec-
 clesiæ plurimum placuit, ac insigne
 prorsus exemplum, quomodo Sedis
 Apostolicæ decisioni obediendum, cun-
 ctis reliquit, simulque Jansenii fauto-
 res confudit, qui, quamvis pertinaci
 apertaque rebellione cum hæreticis Ec-
 clesiam impugnare renuant, detortis
 tamen interpretationibus debitam obe-
 dientiam eludere, & simulata subje-
 ctione Apostolici gladii aciem hebetare
 moliantur: E contrario autem Fene-
 lonus Pontificis, Clerique Gallicani
 iudicio simpliciter, absolute, & sine
 omni restrictione cum summa reveren-
 tia suum iudicium subiecit, cunctisque
 suarum propositionum correctionibus,
 temperamentis, & moderationibus an-
 tea propositis nuntium misit, nec dein-
 ceptus unquam pro doctrinæ suæ defen-
 sione calamum arripuit, quamvis haud
 temere, uti & non paucis visum, op-
 ponere potuisset, durius secum actum,
 ejusque librum ob argumenti sublimi-
 tatem valde obscurum, & potissimorum,
 qui illum pervolvissent, intellectu su-
 periozem, vitæque interioris semitam
 iis duntaxat esse cognitam, qui illam

K k 3

diu-

Sæc. XVII. diuturnæ, propriæque experientiæ magisterio ac ductore, calcassent, proinde doctrinam in hoc libro contentam in sensu per Auctorem intento rudium imo & doctorum aciem potius perstringere, quam voluntatem depravare potuisse, utrique autem periculo obviatum fuisse propria Authoris explanatione &c. Ast Fenelonus a cunctis ejusmodi effugiis longe alienus, audito Apostolicæ tubæ sono mox acie excessit, longe magis gloriosam reportans victoriam, quam illi, qui hac in causa contra victum se triumphasse gloriabantur: Haud injucundum erit addere elogium Steyaertii Vicarii Apostolici, Decani, ac Lovaniensis Doctoris, qui Cameracensis Archiepiscopi mandatum Lovanii publicis typis imprimi curans, his verbis usus est: „Aberrare scribendo ab amissi veritatis, in rebus præsertim tam sublimibus, sane humanum est; sed errorem ostensum corrigere ea generositate, ut hic Illustrissimus Antistes (quo, ut de quodam Lovaniensi nostro aliquando dictum fuit, *nihil doctius, nihil humilior*) hoc vero supra hominem esse videri potest, & hucusque exemplum res ea desideraverat. Cæterum ut utamur sententia, quæ apud C. Tacitum est: *Pro quo exemplum quærimus, id olim pro*

exemplum

„exemplo erit. Hunc in finem hoc Man- Sæc. XVII.
datum Archiepiscopale, sic tanquam A. C. 1699.
„mirandum, & incitandum humilitatis
„exemplum, magno cum fructu reim-
„primetur.“

Ita demum causa Cameracensis Archiepiscopi finita est, sicut autem nulla vexatio ingruit sola, & adversa fortuna uni & semel obesse, raro contenta est, ita non modo Fenelonus ab Aula, Franciæ Clero, suis agnatis, & Facultate Parisiensi tanquam perniciosissimi libri Author acerbissime habebatur, imo ipsum ejus quoque mandatum velut captiosum minusque sincerum carpebatur, sed etiam omnes ejusdem Amici, eique faventes Regis gratia exciderunt; unde nemo sese Feneloni amicum aut defensorem profiteri audebat, exemplo per sæculum & ultra haud audito in Archiepiscopo generis nobilitate, vitæ innocentia, & eruditionis ubertate longe præstantissimo.

§. LXXIV.

*Humilis revocatio Patris Germani
Bescheferi.*

Hujus celebratissimi Præfulis exemplum Parisiis imitatus videbatur P. Germanus Bescheferus Jesuita. Hic die decima quarta Decembris in di-

Kk 4

spu-

Sæc. XVII. sputatione publica, quam in sui Col-
A. C. 1699. legii Aula tenuit, hanc propugnavit

Thesin: *Unum peccatum sæpe est pœna
alterius peccati, non tamen per se, sed per
accidens, quatenus nempe obcecatione pun-
nitur, & obduratione, cum Deus prius
desertus peccatorem deserit. Tres sunt de-
sertionis gradus; Primus gratiam uberio-
rem, secundus minorem aliam, tertius vero
omnem omnino excludit, peccata gravia
primo & secundo desertionis gradu in hac
vita puniuntur: nulla autem puniri deser-
tione summa, ita ut Deus opem gratiæ om-
nem peccatori subtrahat, magis videtur
opinionem Augustini congruere, & aperta
docet Author libri de vocatione gentium.
Eorum, qui ajunt peccatores nonnullos ita
deseri a Deo, ut ab interiore illius luce
penitus secludantur, & priventur omni
motu; non una est opinio; alii enim errant,
dum asserunt peccatori plane obcecato, &
indurato peccata nihilominus imputari, alii
tolerabilius sentiunt, dum negant.*

Vix absoluta erat disputatio, cum
illico non pauci hac doctrina offensi ad
Noallium Parisiensem Archiepiscopum
graves deferrent querelas: Hic ergo
propositam thesin per suos Theologos
exacte discuti præcepit, ex quorum
judicio usque ad annum sequentem
protracto, ut publicæ offensionem ex hac
doctrina abortire satis fieret, eam Jesuita
retra-

retractare, mentemque suam declarare Sæc. XVII.
A. C. 1699.
jussus est: Igitur Collegii Parisiensis
Rectore, & Novitiatus superiore præ-
sentibus Pater Germanus die tertia
Aprilis coram Archiepiscopo palino-
diam cecinit, ac plena submissione se-
quentem obtulit declarationem.

„Delatis ad Illustrissimum ac Reve-
rendissimum Ecclesiæ Principem Ar-
chiepiscopum Parisiensem querelis su-
per quadam positione mea de obcæ-
catorum & obduratorum peccatis ex
Thesi, quam die 14. Decembris Anni
1699. propugnavi: hanc mentis meæ
explicationem eidem Illustrissimo Præ-
suli summa, qua par est, animi sub-
missione obtuli, paratus deinceps,
quoties occasio tulerit, quam maxima
potero, obsequii mei argumenta pa-
ri cum fiducia, reverentiaque ex-
hibere: ut intelligant omnes, quan-
tum tribuam iudicio, atque Autho-
ritati Sapientissimi Antistitis, quem
summo Ecclesiæ bono inter Sacræ
Doctrinæ Custodes atque Interpretes
Divina dispositio constituit.”

„Primum itaque profiteor, nunquam
in ea me sententia fuisse, ut crede-
rem eos, qui vocantur obcæcati, &
obdurati, non peccare amplius, vel
sua illis peccata minime imputari a
Deo: imo me semper tenuisse, &

Kk 5

„nunc

Sæc. XVII. „nunc etiam tenere, ex Scriptura &
 A. C. 1699. „Patribus certo constare, quod pec-
 „cent, & quod peccata illis imputen-
 „tur. Simul agnosco positionem meam
 „ita generalibus verbis conceptam
 „fuisse, ut justam hujus explicationis
 „postulandæ causam præbuerit.,

„Profiteor insuper, quantumvis mihi
 „persuasum sit, obduratos nequaquam
 „omni carere interiori gratia, quæ ad
 „implenda præcepta sufficiat, haud
 „propterea voluisse me ulla censura no-
 „tare illos, qui nec pauci sunt, nec
 „infimi Nominis, Theologos e Catho-
 „licis, quos contra in opinione æque
 „in Ecclesia permessa versari certum
 „est, neque cum in prædicta positione
 „dixi errare illos, aliud a me intel-
 „lectum esse, quam quod fallantur.,

„Cujus sententiæ meæ pariter & sin-
 „gularis adversus Illustrissimum ac Re-
 „verendissimum Ecclesiæ Principem
 „observantiæ, ac submissionis, ipso be-
 „nigne assumente perpetuum hoc ex-
 „stare monumentum volui manu mea
 „subscriptum.,

P. Germanus Beschefer.

§. LXXV.

Sæc. XVII,
A. C. 1699.

§. LXXV.

*Pax Carlovizienfis inter Cæsarem
& Turcas.*

Germania per nuperas inducias ut-
cunque pacata, Angliæ & Sueciæ
Reges Batavique, ut Cæsarem ad pa-
cem cum Sultano ineundam induce-
rent, nullum non moverunt lapidem;
eapropter a Turcis, qui iteratis cladi-
bus quidem fracti, præ pudore tamen
pacem exorare horrebant, sollicitati
jam anno priori Legatos suos Constan-
tinopoli Viennam decrevere, ut ibidem
pro Turcis agerent: In medio victoria-
rum cursu Leopoldo intempestiva vide-
batur pacis tractatio; cum tamen ex
adversa Hispani Regis valetudine vici-
nam mortem, ac inde oriturum abs-
dubio gravissimum bellum prospiceret,
dubium armorum successum certæ paci
posthabuit. Conveniunt ergo apud
Carlovitzium ignobile in Sirmiis pa-
gum Mediatores, & quidem Cæsaris
nomine Wolfgangus Comes Oettinga-
nus, & Leopoldus Comes Schlikius,
decernebantur a Polono Malachovius
Palatinus Posnaniensis, a Moscho Bog-
danovizius, a Venetis Carolus Ruz-
zinus Eques, ab Anglis Guilielmus
Pagettus & denique a Batavis Jacobus
Colye-

Wagner
Hist. Leop.
lib. 10.
Theatr. Eu-
rop. t. 15.
Hist. du
Princ, Eug.
tom. I.

Sæc. XVII. Golyerius. Legatus a Sultano erat
A. C. 1699. Reis Mehemet Effendi Imperii Otto-
 manici Cancellarius, qui a secretis ha-
 bebat Alexandrum Scarlatum Mauro-
 Cordatum. Prosperi successus omen,
 auguriumque erat Turcarum prompti-
 tudo, qua nondum intellecto Oratorum
 adventu jamjam inducias promulga-
 bant: patefacta hunc in modum pacis
 janua de utriusque partis conditioni-
 bus ac postulatis agi cæptum, ac præ-
 primis Turcæ insperata impudentia
 Transylvaniam repetierunt; rejecta au-
 tem horum petitione acrior erat conten-
 tio de præscribendis Temesiani finibus,
 ubi tamen post diuturnas altercationes
 tandem conventum, ut Cæsari Tran-
 sylvania asseratur & læva ripa Turci-
 cum, dextera Cæsareum dominatum
 circumscribat: postea Cisdanubianus
 Sirmii limes ad Savii & Danubii ostia,
 necnon Croaticus ad Unnam descriptus
 est, & Caminecium cum Podolia &
 Uckrania Polonis assertum: Minus au-
 tem faciles sese Turcæ exhibebant Mo-
 scho Kerezam repetenti, quocirca hic
 insciis ceteris biennii inducias iniit,
 interim Constantinopoli de hac contro-
 versia transacturus: hunc quoque cu-
 neum solvendo inextricabili nodo circa
 Peloponesium limitem adhibuere Ve-
 neti, ita tamen, ut pax a ceteris rata
 non

non haberetur, donec ipsi vel pace vel Sæc. XVII.
induciis transegissent, postmodum ta- A. C. 1699.
men data est eis Morea, Leocadia, Ægina, San-Maura, cunctaque loca
per Dalmatiam usque ad Castellum no-
vum occupata, Turcis reddito Lepanto.
His ita conventis communi assensu vi-
gesima secunda Januarii dies tanquam
hujus negotiationis meta designabatur,
ac demum composita de Dalmaticis
finibus contentione Pax præprimis Cæ-
sarea ad viginti quinque annos, dein
Polonica, ac postremo Veneta a Con-
ciliatoribus præfata die subscripta est.
Ceterum in Religionis Catholicæ bo-
num nonnulla pariter sancita fuere, &
quidem in articulo decimo tertio pacis
cum Cæsare pactæ conclusum, ut hæc
Religio ubicunque antea fuerit culta,
etiamnum libere exerceretur, & quic-
quid a Sultanis unquam in gratiam
Catholicorum vel ex pacto vel edicto
indultum fuisset, denuo concessum in-
telligeretur, proin collapsas Ecclesias
sarcire, divinumque cultum sine omni
vexatione vel tributo etiam Palæstinæ
exercere liceret. Eadem libertas pa-
riter Catholicis asserta est in instru-
mento pacis inter Polonos, Venetos &
Turcas stabilitæ. Hæc denique pax
Viennæ promulgabatur, non sine in-
genti omnium lætitia, cujus veluti
præ-

Sæc. XVII. præfaga erat Wilhelmina Amalia Joannis Hanoverani Ducis Catholici Filia, A. C. 1699 ac Regia Josephi I. Romanorum Regis Sponsa, quæ die vigesima quarta Februarii Viennam solemni pompa ingressa erat.

§. LXXVI.

Calvinistarum tumultus in Galliis.

Gottfrid.
Hist. cont.
Chron.

p. 541. l. 13.
Briet. annual. cont.

Adhucdum Ludovicus XIV. Franciæ Rex Hugonotas ab erroris semita ad veritatis viam reducere conatus est, huncque in finem die septima Januarii edictum promulgari jussit, vi ejus omnes, qui e Galliis profugerant, amplissimis pollicitationibus ad reditum sollicitabantur, illis vero, qui adhucdum sectæ suæ immortui in Francia hærebant, indicta triremium poena die undecima Februarii inhibuit, ne Regno excederent: Non pauci tamen reperiebantur, qui aut poenarum metu, aut melioris fortunæ spe fidem Catholicam se amplexos simulabant, clam tamen atque in secretis conventiculis Calvinianæ sectæ exercitiis vacabant: nullibi tamen majore impudentia Deo, Ecclesiæ, ac Principi suo insultarunt, quam Vectiæ inferioris Occidaniæ oppido; ad hanc enim urbem nundinarum occasione magno numero confluentes,

tes, in variis ædibus insuperhabito Sæc. XVII.
 Magistratus interdicto conventicula a- A. C. 1699.
 gebant, rituque Calviniano sacris in-
 tererant, detecti autem a militibus ex
 improvise adventantibus una omnes in
 fugam acti sunt, deprehenso nonnisi
 unico Prædicante, qui in carcerem
 raptatus est: Quamprimum vero Hu-
 gonotæ metu soluti e fuga redierant,
 mox insequenti nocte conjurationem
 inter se conflantes, armisque muniti
 carceres effringunt, ac Prædicantem
 suum inde liberant, tamque ingentem
 in urbe tumultum concitant, ut ægre
 Rectorum Ministrorum auctoritas, mi-
 litumque terror fanaticos hosce pacis
 publicæ perturbatores compescere va-
 leret: cumque ejusmodi conventus,
 seditiones ac tumultus Hugonotæ in
 omnibus ferme Provinciis excitarent,
 & tam pœnarum severitatem, quam
 benevolentiae gratiam libere ac præ-
 fracte eluderent, ipsimet jus necessi-
 tatemque Regi imposuere, ut e Regno
 suo eliminaret religionem, cujus affectu
 omni tempore quietem publicam in-
 terturbare, calamitatesque, quibus
 hoc Regnum ob hujus sectæ intempe-
 riam toties involvebatur, rursus indu-
 cere intenti essent.

§. LXXVII.

Sæc. XVII.
A.C. 1699.

§. LXXVII.

*Josephus Saenz de Aguirre Cardina-
lis obitus.*

Dupin Bibl. nouv. Siecl. XVII. Niceron. t. 4. pag. 23. Mem. des Homm. Illust. t. 3. pag. 225.

Eodem hoc anno Purpuratorum Collegium luxerat insigni decus, Josephum Saenz de Aguirre Cardinalem. Hic Lucronii in Hispania ex nobili familia ortus a teneris totum sese pietati literisque dicabat, ac vitæ solitariæ desiderio incensus, Ordinem S. Benedicti in patria sua profitebatur. Eminent inter suos integritatis ac sapientiæ præstantia: unde cuncta Ordinis sui munia gradatim emensus, atque ad Salmanticensem Cathedram promotus & laurea decoratus, Theologiam, sacrasque literas incredibili Auditorum applausu & frequentia per annos amplius viginti interpretatus est. Demum vero Salmanticæ Censor S. Inquisitionis necnon Abbas S. Vincentii Patrum suffragiis electus, ob præstantissimum librum suum de Cathedra Petri ab Innocentio XI. Presbyteris Cardinalibus accensebatur: nec tamen otiose Purpuram gessit, nec tunc eruditum suum calamum abiecit; quippe Siciliæ Regni Protector, in variis Patrum cætibus apostolica semper libertate suam sententiam exposuit, ac præclara eruditionis,

tionis, justitiæ, ac prudentiæ speci- Sæc. XVII.
mina edidit, necnon Pontifici stimu- A. C. 1699.
lum addidit, ut Michaellem Molinos,
ejusque errores proscriberet. Denique
legationibus, aliisque pluribus in Ec-
clesiæ utilitatem præstitis obsequiis
insignis, die decima nona Augusti Ro-
mæ prope septuagenarius ex apoplexia
decessit, sepultus ibidem in Ecclesia
S. Jacobi Nationis Hispanicæ.

Edidit notitiam Conciliorum Hispa-
niæ & novi Orbis, Collectionem ma-
ximam Conciliorum omnium Hispaniæ,
epistolarumque decretalium, necnon
plurium monumentorum ad illa spe-
ctantium cum notis & distinctionibus,
defensionem Cathedræ S. Petri adver-
sus declarationem Cleri Gallicani,
Theologiam Anselmi Archiepiscopi Can-
tuariensis commentariis illustratam,
disputationes de virtutibus & vitiis,
Philosophiam moralem & scholasticam,
ludos Salmanticenses seu Theologiam
florulentam, Defensorium Gersonis,
tractatus de oratione & meditationibus
S. Anselmi & de Victore Christiano
in patriam pergente, commentaria in
Aristotelem ad Nicomachum, præter
plurima alia opuscula. Adscribitur e-
tiam eidem tractatus de libertatibus Ec-
clesiæ Gallicanæ &c. Authore N. C. S.
Theologiæ D. hoc tamn opus ex cala-
Hist. Eccles. Tom. LXVI, L1 mo

Sæc. XVII. mo Nicolai Charas profluxisse, postea
A. C. 1690. constitit.

§. LXXVIII.

Alphonſi Aquillar de Corduba Cardinalis extrema.

*Aut. Bibl.
Hiſt.
Vid. ſupra
pag. 446.*

Hunc a ſummo Pontifice Innocentio XII. Romana Purpura fuiſſe decoratum, hoc autem anno nondum obtento ſuæ electionis diplomate Madriti anno ætatis ſuæ quadrageſimo ſexto deceſſiſſe, jam ſupra memoravimus.

§. LXXIX.

Joannis Delfini Cardinalis fata.

*Palat. ſaſt,
Card. t. 4.
Merc. Hiſt.
de l'Ann.
1699.
Vid. ſupra
lib. 210.
§. 66. t. 65.
pag. 600.*

Hujus quidem Cardinalis deceſſum ad Annum 1688. rejecimus, meliora autem edocti, errorem noſtrum corrigimus: conſtat enim illum hoc anno Utini deceſſiſſe. Erat is ad Venetæ Reipublicæ nominationem Romana Purpura decoratus, atque ob ſuam prudentiam, rerum experientiam, eruditionem, pietatemque apud omnes ferme Principes & præcipue Galliarum Regem tanti habitus, ut poſt Alexandri VIII. obitum abſdubio Pontificia Thiara honorandus crederetur; obſtabant tamen vehementer Hiſpani, atque inter eos præprimis Negronius Car-

Cardinalis, qui scripto per Conclave Sæc. XVII.
A. C. 1699.
divulgato Purpuratorum animos tam
potenter a Delphino alienos reddidit,
ut hi Ecclesiæ disciplinam labefactari,
& numerosos ejusdem Affines Regimi-
nis summam sibi solis vindicatu-
ros veriti, una omnes eadem nocte sua suf-
fragia in alium transferrent: Delphi-
nus tamen nihil inde commotus, re-
lictâ Urbe Romana Utinum secessit,
ubi etiam annos natus octoginta duos
obiit, relictis pluribus ingenii sui mo-
numentis, inter quæ celebrantur ejus-
dem Dialogi de rebus naturalibus, &
dissertationes in Tacitum de vita Agri-
colæ, in Salustii conjurationem Cati-
linæ &c.

§. LXXX.

*Septem Cardinales ab Innocentio XII.
creati.*

Præter hos adhuc alii duo Cardinales
hoc anno obiere; horum ergo se-
des impleturus Pontifex, septem Præ-
latos Sacro Purpuratorum Collegio die
decima quarta Novembris adscripsit,
quorum primus erat Nicolaus Radolo-
wicus patria Neapolitanus, Chiari-
ensis Archiepiscopus, quem Pontifex jam
dudum in *pectore*, ut ajunt, asserva-
bat, nominabatur Presbyter Cardinalis

Sæc. XVII. ad titulum S. Bartholomæi in Insula.
 A. C. 1699. II. Josephus Arginto Mediolanensis,
 ibidemque Archiepiscopus, ac tum
 Apostolicus in Hispaniis Nuntius. III.
 Andreas Sancta-Crucius Romanus An-
 conitanus Archipræsul, & in Aula Cæ-
 saris Nuntius Pontificius Presbyter Car-
 dinalis tit. S. Mariæ de Populo. IV.
 Daniel Marcus Delfinus patria Vene-
 tus, Brixienfis Episcopus, necnon in
 Galliis Papæ Nuntius, Presbyter.
 Cardinalis tit. S. Susannæ, V. Mar-
 cellus d'Asti Romanus, Urbinatis Pro-
 Legatus Presbyter Cardinalis tit. S.
 Martini in Montibus. VI. Joannes
 Maria Gabrieli de Citte, Castelli na-
 tus; Congregationis Cisterciensium Præ-
 positus Generalis, Presbyter Cardina-
 lis tit. S. Pudentianæ. VII. Sperellus
 Sperelli patria Assisiensis, S. Officii As-
 fessor, cujus electionem Papa primum
 die vigesima quarta Novembris promul-
 gaverat: optabat Presbyter Cardinalis
 titulum S. Joannis ante Portam La-
 tinam.

§. LXXXI.

*Lutheranorum tumultus contra Ca-
 tholicos Wormatiæ concitatus.*

Theatr. Eu-rop. t. 15. Jam anno priori Catholici pro more
 in Ecclesia ad S. Joannem Worma-
 tiæ die vigesima nona Decembris so-
 lemne

lemne celebrabant festum, ac publicam Sæc. XVII.
 omnium Ordinum instructo agmine per A. C. 1699.
 præcipuas Urbis plateas incedentium
 Deo gratulationem habebant: quanto-
 cius Magistratus Lutheri secta imbutus
 id Catholicis inhibere præsumpsit, cum
 autem hi in suo Religionis exercitio
 turbari ægre ferentes, supplicationem
 minime interromperent: mox Luthe-
 rani in Sanctissimum Sacramentum,
 quod circumferebatur, necnon in Ca-
 tholicos illud comitantes saxa & lapi-
 des projecerunt, multosque vulnera-
 runt; hanc violentiam repellere haud
 poterant Catholici, utpote inermes,
 & nonnisi precatoriis suis coronis mu-
 niti, ubi vero rustici, qui Sacerdotis
 Sacram Hostiam deferentis latus utrin-
 que stipabant, sclopos suos nullo globo
 oneratos, ut terrorem incuterent, in
 circumfusam petulantiorum turmam
 exonerarunt, tunc densissimus lapidum
 grando horrendis blasphemiis & con-
 vitiis intermixtus Catholicos misere di-
 spersos, qua saluti locus erat, aufu-
 gere compulit. Aberat tum Franciscus
 Ludovicus Wormatiensis ac simul Wra-
 tislaviensis Episcopus, cui suprema in
 Urbem jurisdictio competit, ac Magi-
 stratus eidem quotannis in Cathedrali
 Ecclesia juramentum fidelitatis præ-
 stare tenetur, ad hunc igitur Canonici,

Sæc. XVII. & Catholicorum Primores questum ac-
A. C. 1699. cedunt, qui totam illatæ injuriæ ac
 violentiæ seriem integra fide Principum
 Catholicorum Oratoribus Ratisbonæ
 congregatis exposuit: insuper Electoris
 Palatini Judices ac Prætores, qui Al-
 zeixæ suam Curiam habebant, tantam
 Lutheranorum proterviam indignati,
 Senatoribus Urbis significarunt, ut de
 violata publicæ plateæ ac commeatus
 libertate rationem reddituri, die de-
 cima septima Martii Pledersheimii com-
 parerent: Tum vero Lutherani, nescio
 quæ privilegia, pacta, libertates, ac
 conventiones opponere, novitatem rei
 objicere, factumque excusare, & quod
 semper eis magis familiare, culpam in
 Catholicos rejicere certabant, perinde
 ac si publicam violentiam, quam a ne-
 mine laceßiti innoxiiis intulerunt, ulla
 lex aut pactum honestare posset: ni-
 hilominus Protestantes in Ratisbonen-
 sibus comitiis horum patrociniū in
 se susceperunt, missisque Wratislaviam
 literis Episcopum rogarunt, ut Magi-
 stratus & Civium jura facta servare ve-
 lit, pacemque ab inquietis quibusdam
 turbari haud permittat: His vero Epi-
 scopus pro ea, quam Catholicos Præ-
 sules decet, moderatione die vigesima
 septima Aprilis respondit, quod habita
 deprecantium reverentia, ac reddendæ
 pacis

pacis studio omnes injurias, convitia, Sæc. XVII.
 violentias & damna Clero & Catholicis A. C. 1609.
 ob nuperam supplicationem illata con-
 donare & vindictam, promeritasque
 poenas remittere paratus sit, dummodo
 Magistratus, ac civium Primores, prout
 antea petatum, criminis sui culpam
 demisse deprecarentur: quo facto pri-
 stina tranquillitas vix reddi cæperat,
 cum Lutherani stimulante fanatico sectæ
 Zelo, Catholicosque opprimendi ar-
 dore novos tumultus biennio post
 concitarent.

§. LXXXII.

*Wormatiensis Capituli dissidium cum
summo Pontifice.*

Levior quædam contentio hoc item
 anno exorta erat inter summum
 Pontificem & Wormatiense Capitulum
 Cathedrale: occasio autem inde nata
 est: Nominabatur ab Innocentio Papa
 ad præfatæ Ecclesiæ Canonicatum Ja-
 cobus de Boville, prosapia quidem
 Nobilis, natione tamen Gallus: hujus
 autem nominationi obstiterat Capitu-
 lum Cathedrale, eoquod hujus Ecclesiæ
 statutis cautum esset, nullum, nisi na-
 tione Germanum, ac vetusta ejusdem
 Nationis nobilitate conspicuum assumi
 posse: Lis ad Bennincasam Papæ Vi-

Sæc. XVII. carium defertur, sententia autem in
 A C. 1699, favorem præfati Jacobi pronuntiatur,
 ejusque executio Canonicis sub anathe-
 matis Pontificii comminatione injungi-
 tur: his autem juri suo firmiter insi-
 stentibus, Remalcus Fabri Ord. S. Be-
 nedicti Malhædiensis Abbatiae Prior,
 nequidem exspectato Pontificis man-
 dato die octava Junii præfatum Capi-
 tulum Cathedrale in Ecclesia sua sacro
 fulmine percussit: Huic sententiæ ul-
 terius obistere sibi religioni ducebant
 Canonici, qui etiam datis literis Mo-
 guntinum & Trevirenses Archiepisco-
 pos, ceterosque Catholicos Imperii
 Principes interpellabant, quatenus Ec-
 clesiæ reconciliari, a summo Pontifice
 impetrarent: quo obtento hac in re nil
 ultra actum est.

§. LXXXIII.

Sacrarum Congregationum decisiones.

Cum hoc anno Innocentius XII. Papa
 crebris affligeretur morbis, præ-
 ter Bullam contra Fenelonium vix alia
 reperitur; ejus tamen jussu atque au-
 thoritate Sacrae Congregationes plura
 promulgarunt decreta, & quidem die
 vigesima prima Februarii Sacra Rituum
 Congregatio declaravit, quod si Epi-
 scopus Rocchetto indutus ad adorandum
 San-

Sanctissimum Altaris Sacramentum Re- Sæc. XVII.
 gularium Ecclesias accedit, hi genu- A. C. 1699.
 flexorium cum strato & pulvinari ei-
 dem præparare tenerentur, & si id de-
 negarent, censuris adstringi possent:
 nulla autem Canonorum assistentia
 Episcopo debeatur, si ad Ecclesiam
 Rocheto indutus accedit vel Concio-
 nem audit, secus vero quando cum
 Paramentis Sacris incedit. Accusa-
 bantur Pistoriensis & Pratenfis Ecclesiæ
 Parochi, quod ob diversitatem opinio-
 num Sacrum pro populo in diebus fe-
 stivis applicare negligant, igitur pro-
 posita fuerat Sacræ Concilii Congre-
 gationi hæc quæstio: *An Parochus Mis-*
sam celebrare, & applicare teneatur pro
Parochianis, in diebus Dominicis & festis
sive habeat congruam sive non, die autem
 vigesima quarta Aprilis responsum est,
 confirmante Pontifice, eum teneri:
 Promulgavit etiam Pontifex pro futuro
 anno Jubilæum universale, consuetas
 tamen cæremonias pro aperienda Porta
 Sancta ipse ob gravem corporis infir-
 mitatem obire haud poterat, quocirca
 Cardinale Cibo Collegii Decano pari-
 ter decumbente, Cardinalis Bullionius
 Pro-Decanus hoc munere die vigesi-
 ma Decembris functus est, plusquam
 quinquaginta Peregrinorum millibus
 iam tum præsentibus. Die autem vi-
 gesima

Sæc. XVII. gesima prima Martii a S. Rituum Con-
A. C. 1699. gregatione decisum legimus, quod Re-
 gulares obtenta ab Ordinariis licentia
 instituendi supplicationes per oppida,
 si statuam aut alicujus sancti reliquias
 circumferunt, uti possint Pluviali, li-
 cet id in licentia non fuerit expressum.
 Eodem ferme tempore summo Pontifici
 nuntiatum, Jesuitas e Siamensi Regno
 ejectos, ac Pondicherium profugos,
 ibidem Malabaricas Parochias Capuc-
 cinis eripuisse, in Sinis vero acrius
 quam unquam circa ritus sinenses de-
 certari: utrumque ergo hoc negotium
 Pontifex in speciali Congregatione se-
 rio discuti jussit. Die autem undeci-
 ma Aprilis S. Concilii Congregatio de-
 cidit, quod Theologo & Pœnitentiario
 Canonicis non competat præcedentia
 super alios Canonicos, non obstante
 consuetudine contraria: Eadem quo-
 que Congregatio die decima sexta Maij
 declaravit, quod Episcopi non possint
 pœnam excommunicationis latæ sen-
 tentiæ infligere contra Clericos nego-
 tiatores, possint tamen servata Concilii
 forma in Regulares animadvertere,
 qui in privatis Domicellarum Orato-
 riis Missas diebus exceptis, vel post-
 quam eadem die ibi jam celebrata est
 Missa indulta, celebrant: Præterea die
 undecima Julij a S. Congregatione Ri-
 tuum

tuum decisum est, quod Canonici in Sæc. XVII.
 celebratione Missæ non possint uti can- A. C. 1699.
 delabro minori, servanda tamen sit
 consuetudo, qua Regulares vel Con-
 fraternitates, non obstante distantia
 unius milliaris ad Processiones conve-
 nire consueverunt: dignitates autem
 nunquam debeant Canonicis celebran-
 tibus inservire. Pariter in favorem Ca-
 pituli Collegiatæ Civitatis Foggianæ
 Sacra Concilii Congregatio die decima
 quarta Novembris respondit, ob aeris
 intemperiem tolerari posse, quod Ma-
 tutinum non ab ortu solis, sed hora
 integra post solis ortum incipiatur. De-
 nique die octava Decembris Sacra In-
 ququisitionis Congregatio censuit, quod
 illi, qui anathematis schedas lacerant,
 aut deturpant, graviter peccent, ut-
 pote censurarum contemptores, proin-
 tanquam de hæresi suspecti a S. Officio
 puniri valeant.

§. LXXXIV.

Principum atque Illustrium obitus.

Inter plures Principes hoc anno de-
 functos summi doloris argumentum,
 ac turbandæ rursus Europæ prodromus
 existit funesta mors Josephi Ferdinandi,
 qui Bavarix Electoris Filius primoge-
 nitus, atque ab Hispaniæ Rege ditio-
 num

*Mem. Hist.
 Et Chronol.
 La Clerc
 t. 3. p. 431.
 Theatr. Eu-
 rop. t. 15.*

Sæc. XVII. num suarum Regnorumque Hæres de-
 A. C. 1699. signatus, ex levi aliquot dierum morbo
 non sine propinati veneni suspitione
 Bruxellis die septima Februarii, deces-
 sit. Non minori luctu parentabatur
 Ulyssipone Mariæ Sophiæ Elisabethæ
 Petri Lusitani Regis Conjugi, quæ sin-
 gulari in Deum pietate, & amantissi-
 mæ indolis prærogativa insignis, in
 ipso ferventis ætatis flore triginta trium
 annorum die secunda Augusti obiit.
 Sequentis Mensis die secunda ibidem
 ultimam diem Hafniæ clausit Christia-
 nus V. Danorum Rex anno ætatis suæ
 quinquagesimo tertio. Princeps erat
 otii pacisque impatiens, unde dolosa
 Holsato - Gottorpiensis Ducis deten-
 tione bellum in proprias terras suas
 induxit, ex quo parum gloriæ, mul-
 tum damni, & præter bellandi fatieta-
 tem nil emolumenti retulit. Successo-
 rem habuit Fridericum IV. Filium suum.
 Die autem octava Septembris Mutinæ
 mortalitatem exiit Lucretia Barbarina
 Palæstrinæ Ducis Filia, & Francisci
 Estensis tertia Conjux, necnon Rai-
 naldi Mutinensis Ducis Mater: Præter
 hos insuper fatis cessere Georgius Er-
 nestus Princeps Saxo - Meiminganus,
 Carolina Joanna Saelfeldensis Ducis
 conjux, Christina Wirtenbergensis Du-
 cissa, ac ipsemet Dux Georgius, nec-
 non

non Albertus III. Saxo - Coburgen-
sis Dux. Sæc. XVII.
A. C. 1699.

§. LXXXV.

Synodi Metensis Diæcesanæ decreta.

Hoc item anno Henricus Carolus du *Concil. Germ.*
Chambout de Coislin Metensis *tom. 10.*

Episcopus die prima Julii Synodum
Diæcesanam congregavit, in qua sta-
tuta & Canones a Prædecessoribus suis
editos atque in unum volumen compila-
tos rursus innovavit, promulgavitque
& habita præsentis temporis ratione
addidit quædam, ex quibus præcipue
sequentes Canones notari merentur:
statutum igitur; ut dierum, qui ex fe-
stis Profesti facti sunt, officia peragan-
tur, nihilque pro eorum celebratione
exigant Parochi. 2. Parochianis in-
iunctum, ut Missæ Parochiali saltem
ex tribus Dominicis uni adsint. 3. Pro-
hibitum, ne supplicationes extra Pa-
rochiæ fines fiant. 4. Ne unctiones
fiant intincto pollice, sed bacillis ex
stanno vel argento in eum usum com-
paratis, 5. declaratum, ut si quis no-
luerit proprio Parocho confiteri in Pa-
schate, petat ab eo facultatem sine
ulla difficultate concedendam, confi-
tendi alteri Sacerdoti approbato, a quo
testimonium confessionis, suo Parocho
con-

con-

Sæc. XVII. consignet. 6. Præceptum Parochis, A. C. 1699. ne pueros septennio majores sine confessione mori finant. 7. Ut imagines risum potius quam devotionem excitantes in Ecclesiis non permittant, & vestibus indecoris indutas exuant, cum nimiam simplicitatem & rusticitatem redoleant. 8. Decernebantur honoraria pro Parochis, ubi statutum, quod pro S. Viatico, extrema unctione, sacramento poenitentiae & sepulcro effodiendo in cæmeterio, nihil exigant. 9. Sine necessitate vel licentia carnibus vescentes in diebus jejunii Sacramento Eucharistiae in Paschate priventur.

§. LXXXVI.

Scriptorum religione Catholicorum decessus & opera.

Dupin Bibl. des Auth. *Journal des Sçavans* *l'An. 1686.* *Niceron t. I.* *pag. 449.* *Et tom. 10.* *pag. 364.* *Vid. t. 64.* *pag. 420.* *Et 699.* **C**urrente anno pluribus doctrina, ac scientiarum conspicuis Scriptoribus invida mors calamum excussit, quos inter æterna memoria dignus est Antonius Pagi Ord. FF. Minorum S. Francisci, qui quatuor tomis criticum Historico - Chronologicum in Annales Card. Baronii edidit unacum dissertatione Hypatica de Consulibus Cæsareis, quæ a suo Nepote P. Francisco Pagi itidem Minorita suæ Historiæ adjecta fuit,

fuit, scripsit etiam Dissertationem de Sæc. XVII. Consulatu Imperatorum Romanorum, A. C. 1699. præter sermones de sanctis & diversis, necnon vindicias Regularum Coss. Cæsareorum. Obiit die quinta Junii annos natus septuaginta quinque. II. Joannes Gerbais Sorbonæ Doctor, ac Regius Professor, de cujus fatis jam sæpius mentionem inspersimus: Edidit instante Clero Gallicano suam dissertationem de causis majoribus ad Caput Concordatorum de causis, cum appendice quatuor monumentorum, quibus Ecclesiæ Gallicanæ libertas circa Episcopatum judiciorum formam vindicatur, quod tamen opus ab Innocentio XI. Anno 1680. die decima Octava Decembris proscriptum fuit: Insuper typis vulgavit ordinationes universi Cleri Gallicani circa Regulares, tractatum pacificum potestatis Ecclesiæ & Principum circa impedimenta matrimonii, epistolam ad insignem Virum circa commedias contra P. Caffaro Theatinum, epistolas tres ad Benedictinum circa peculium Religiosorum ad Parochias vel Episcopatus evectorum, tractatus Panormitani circa Concilium Basileense, & epistolam ad Nobilem Matronam circa vestium ornamenta. Decessit Gerbais die decima quarta Aprilis annos natus septuaginta. III. Ludovicus Fer-
rand

Sæc. XVII. rand Parisiensis Senatus Advocatus e.
A. C. 1699 lucubravit Conspectum sive synopsis
 libri Hebraici, qui inscribitur: *Anna-*
les Regum Franciæ & Regum Domus
Othomanicæ, reflexiones in religionem
 Christianam circa Prophetias Jacobi &
 Davidis de Adventu Messiae, Commen-
 tarium in Psalmos, responsionem ad
 Apologiam pro reformatione, refor-
 matoribus & reformatis, tractatum de
 cognitione Dei, de matrimonio, de
 Trinitate & de creatione mundi, præ-
 ter duas epistolas, in quibus ostendit
 Sanctum Augustinum fuisse Monachum.
 Vivere desiit sexagenario major die un-
 decima Martii IV. Claudius Etiennot
 Benedictinus Congr. S. Mauri scripsit
 Fragmenta Historica circa Provinciam
 Aquitanicæ, Antiquitates Benedictinas
 in Diæcesi Bituricensi, seu foundationes
 Ascetiorum, Abbatum &c. Abbatif-
 farum catalogos, & chronicon Caza-
 lense. V. Franciscus Feu Theologiæ
 Doctor Parisiensis Facultatis elucubra-
 vit duos Tomos cursus Theologici, o-
 puscula de Missa Parochiali, de Eu-
 charistia pro Neo-conversis, & Horas
 Divinas. VI. Vincentius Placcius scri-
 psit de scriptis & Scriptoribus Anony-
 mis, & Pseudonymis, de Pseudo-ma-
 gnanimitate Aristotelica, de existima-
 tione, censuraque mentium alienarum,
 Philo-

Philosophiam moralem, de necessitate Sæc. XVII.
 revelationis Divinæ, de actionibus, de A. C. 1699.
 immortalitate animæ naturaliter de-
 monstrata, de arte excerptendi, de in-
 clinatione hominis ad pacem, non ad
 bellum, de jure naturali usurarum, plu-
 raque alia.

§. LXXXVII.

*Quidam Scriptores A catholici hoc
 anno denati, eorum lucu-
 brationes.*

Ex Scriptoribus A catholicis obiit, *Lud. Schol.*

I. Franciscus Mercurius de Hel-
 mont, qui scripsit cogitationes super
 quatuor prima capita Geneseos, alpha-
 betum naturæ & nonnulla alia. II.
 Joannes Henricus Knoblach posteris re-
 liquit tractatum de Apide Ægyptiorum
 idolo, de effigie Jesuitarum a Thuano
 expressa, de excidio Antichristi 2. Theff.
 2. v. 8. prænuntiato, & vindicias Bi-
 bliæ Lutheri. III. Georgius Henri-
 cus Hæberlinus vulgavit specimen Theo-
 logiæ practicæ, tractatus varios de be-
 nevolentia Dei generali & speciali, de
 principio fidei seu Scriptura Sacra, de
 unione Sacramentali, de justificatione
 hominis, de unione fidelium cum Christo,
 de Sacramento Initiationis, de Chi-
 liasmo hodierno, de satisfactione Christi,
Hist. Eccles. Tom. LXVI. Mm de

Sæc. XVII. de tolerantia Christianorum fratrum, A. C. 1700. de Papismo irreconciliabili, Conspectum locorum Theologicorum: Theologiam Corinthiacam, Calicem Eucharisticum, jus Dei in creaturas, fœdus operum, Philantropiam Dei, pluraque alia. IV. Joannes Lansdaciusscripsit Jonam, Joelem, & Obadiam illustratum, Biblia Hebraica, Philologum Hebræum, Synopsin Hebraicam, & Chaldaicam, compendium Biblicum, Novum Testamentum Græcum, clavam Græcam novi Testamenti, & alia quædam opuscula.

§. LXXXVIII.

Sorbonæ censura contra Religionem Sinensem.

Gonzalez
relat. de la
Persec. de la
Chine p. 12.
Lettr. Hist.
Argentré
Coll. Jud.
t. 3. p. 156.
Briet. An-
nal. cont.
p. 1003.

I neunte anno Domini millesimo septingentesimo Romæ in Generali Congregatione Romanæ Inquisitionis majori, quam unquam ardore agitata est controversia de veneratione Confucii Philosophi Sinenfium Legislatoris, defunctorumque parentum: Habebantur crebræ consultationes circa dubia extracta, necnon circa varios hujus gentis usus, ac ritus, quos aliqui tanquam supersticiosos omnino damnandos, alii vero ut cultus mere politicos Neophytis per-

permittendos esse censebant: Inde vero Sæc. XVII.
 tam Romæ, quam alibi excitabatur A. C. 1700.
 scribillandi prurigo, & quamplurimi,
 velut muscæ turbido tempore acrius
 mordentes, calamo mordaci, ac dente
 maledico aut horum rituum assertores,
 aut illorum adversarios pro suo quisque
 affectu vehementius carpebant, pari-
 ter Cardinalium studia acuebat Sinen-
 sis Imperatoris epistola, a plurimis Si-
 nensibus subscripta ac juramento fir-
 mata, & a Jesuitis Romam missa; hi
 enim hoc anno Imperatori libellum sup-
 plicem porrigebant, in eoque contro-
 versos ritus tanquam licitos depinge-
 bant, atque ab eo responsum eorum
 desideriis propitium obtinebant, sum-
 mo Pontifici exhibendum. Augeba-
 tur autem præprimis contentionis ar-
 dor, dum quidam Jesuita ex Sinarum
 Imperio reversus, *Historiam de edicto*
Imperatoris Sinensis ante biennium Pa-
 risiis eo fine edidit, ut Societatis suæ
 Missionarios de iis, quæ ad gentis hu-
 jus genium & veteranos cultus spectant,
 instrueret: Jam vero ibidem alius li-
 ber, cui titulus: *relatio de Statu præ-*
senti Sinensis Ecclesiæ anno Domini mil-
 lesimo sexcentesimo nonagesimo septi-
 mo, & demum hoc anno Leodii quæ-
 dam epistolæ de ritibus Sinensibus in
 Societatis favorem prodire: cum au-
 tem

Sæc. XVII. tem in illis propositiones gravi censura
A. C. 1700. perstringendas reperiri, non pauci cre-
 derent, ac præcipue Auctor Historiæ
 incautius Sinensibus talis probitatis
 cultum attribueret, ut per bis mille
 annos veram in Deum naturali lumi-
 ne cognitum fidem conservasse crede-
 rentur, proin hujus gentis saluti San-
 guis Christi, ejusque merita velut in-
 utilia fuisse viderentur, hinc contra
 hunc errorem, pluresque alios in præ-
 fatis libris contentos præ ceteris acrius
 Clerici Congregationis Missionum ex-
 terarum insurrexere, ac Mense Aprili
 ad summum Pontificem epistolam ab
 omnibus hujus Congregationis Sacer-
 dotibus subscriptam transmiserunt, in
 qua acerbissimis verbis in Societatem
 invehentes, apud Sacram Sedem quas-
 dam propositiones ex præfatis libris
 extractas denuntiarunt, hancque epi-
 stolam suam Sorbonæ Doctoribus in
 pleno confessu exhibuerunt: quapropter
 die prima Julii Salomon Prioux Facul-
 tatis Theologicæ Doctor in Sorbonæ
 comitiis prædictos tres libros detulit,
 exposuitque, quasdam propositiones
 censoria animadversione dignas in iis
 reperiri: mox igitur petente Guilielmo
 Le Bas præfatæ Facultatis Syndico,
 octo Sorbonæ Magistri nominantur,
 qui hosce libros attente pervolverent,
 sedulo

sedulo examinarent, ac desuper pro-
 xime referrent. Hi demum privatis, pluribusque consultationibus per integrum mensem inter se habitis multa in his libris reprehensione digna reperiri censuere, quapropter Abbas de Boileau ex hisce Deputatis antiquior quasdam propositiones ex præfatis libris excerptas unacum censurarum notis, quibus essent perstringendæ, exhibuit, easque communi iudicio, ac concordi consensu damnandas esse retulit, hæc subiungens: *Res Facultati est cum secta hominum literatorum, quibuscum collidi, Sorbona semper horrore habuit, hi etiam Regem sua malitia. & Principes suis mendaciis hucusque lætarunt &c.* Nimis acerba erat hæc oratio, quapropter Dumas Sorbonæ Doctor, dum Syndicus circa Deputatorum relationem suffragia colligi petebat, vehementer sese opposuit, caussatus, hæc propositiones jamjam ad summi Pontificis Tribunal delatas fuisse: nihilominus plurimorum calculo decisum, in examine inchoato ulterius esse procedendum. Habentur ergo triginta omnino congregationes, quin Jesuitæ causam suam defendere solliciti essent: tandem vero quasdam harum propositionum explicationes in Sorbonæ comitiis exhibuerunt: ast sero nimis; quippe die decima octava Mensis

Sæc. XVII.
 A. C. 1700.

Mm 3

Octo-

Sæc. XVII. Octobris centum sexaginta Doctores
A. C. 1700. suas pronuntiarunt sententias, ac quin-
 que propositiones ex præfatis libris ex-
 cerptas, omnino damnandas censue-
 runt, subjectisque censuris perstrin-
 xerunt.

Erant autem propositiones sequentes.

I. „Sinensis populus veri Dei cogni-
 „tionem ferme per bis mille annos con-
 „servavit, tantoque fervore coluit, ut
 „Christiani non modo, quod imitarentur,
 „sed & quo instruerentur, haberent.

Censura. Hæc propositio est falsa,
 temeraria, scandalosa, erronea, sanctæ
 religioni Christianæ injuriosa.

II. „Si Judæi gloriari poterant, quod
 „Deo Templum longe ditissimum ac
 „magnificum præsentia & Redempto-
 „ris precibus sanctificatum consecrarint,
 „non minus gloriosum est Sinensibus,
 „quod Templum totius Orbis antiquis-
 „simum Creatori consecrarint.

Censura. Hæc propositio est falsa
 & temeraria.

III. „Non minus pura erat Sinensium
 „doctrina Moralis, quam eorum Re-
 „ligio: Sinenses purissimas morum le-
 „ges conservarunt, dum interea Eu-
 „ropa, & totus ferme mundus in er-
 „rore & corruptione contabuit: Veri
 „Dei cognitio, quæ per plura sæcula
 „post Kam-Vam Imperatoris regimen,
 „&

„& valde probabiliter diu post Confu- Sæc. XVII.
cium perduravit, non in primæva sua. A. C. 1700.
„puritate conservabatur; tandem enim
„Idololatria animos corripit, indeque
„tanta erat morum pravitas, ut fides,
„cum deinceps nonnisi majoris mali
„ocasio esset, justo Dei Judicio a Si-
„nensibus auferretur.,

„Præter internum cultum etiam
„minimos ritus exteriores summa re-
„ligione exercebant.

„Tchouen - Hio quintus Sinarum
„Imperator Presbyteros seu Mandari-
„nos Ecclesiasticos in variis Provinciis
„nominabat, ut sacrificiis præessent.

Confucius ad Filium suum dixit:
Sancti primum rebus facilioribus af-
fuevere.

„Quondam hujus Regionis Philo-
„sophus Confucio dixit: Tu es cujus-
„dam sancti Nepos.

„Confucius suum Avum, qui tum
„in odore Sanctitatis vixerat, in omni-
„bus imitari studuit: mortuus ab uni-
„verso Imperio lugebatur, & ab illo
„tempore tanquam Sanctus est ho-
„noratus.

„Ob ejus humilitatem & modestiam
„non tam Philosophus per rationem
„efformatus quam Homo a Deo ad re-
„formandum novum hunc mundum
„inspiratus credebatur.

Mm 4

Re-

Sæc. XVII.

A. C. 1700.

„Refertur, quod Conjux Tiko Si-
 „narum Regis, cum infæcunda esset,
 „durante Sacrificio a Deo prolem tanto
 „ardore petierit, ut paucis post diebus
 „conciperet, & postea filium eniteretur,
 „ex cujus familia quadraginta Sinarum
 „Imperatores numerati sunt.

„Hæc Principis pietas cælum com-
 „movit, & aer nubibus gravis tempore
 „opportuno mox pluviam tam copiosam
 „dedit, ut abundantissima mellis esset.

„Vou - Vam tertiæ stirpis Fundator
 „juxta veterem morem ipse Sacrificia
 „obtulit, & ejus Frater coram Divina
 „Majestate prostratus pro ejus sanatione
 „oravit, vitamque suam in Sacrificium
 „Deo obtulit, dummodo ejus frater
 „sanitati restitueretur; exauditus a Deo
 „post has preces mortuus est.

„Hoc exemplum manifeste probat,
 „quod Religionis spiritus apud Sinen-
 „fuerit conservatus, & quod ibidem
 „adhuc observarentur principia puris-
 „simæ charitatis, quæ perfectio & cha-
 „racter Religionis est. Sinenfes vete-
 „res erant pleni cognitione, ausim di-
 „cere, Spiritu Dei.

Censura. Doctrina his propositioni-
 bus contenta, quatenus moralis Di-
 sciplinæ puritatem, morum sanctitatem,
 fidem, cultum Dei veri internum, & ex-
 ternum, Sacerdotes, sacrificia, Sanctos,

ac

ac homines inspiratos a Deo, mira- Sæc. XVII.
 cula, spiritum Religionis, purissimam A. C. 1700.
 charitatem, quæ Religionis est perfectio
 & character, & si ausim dicere, *inquit*
Auctor, Spiritum Dei apud Sinas olim
 per duo annorum millia vel amplius
 permansisse dicit, falsa est, temeraria,
 scandalosa, impia, Verbo Dei contra-
 ria, hæretica, Christianæ fidei & Re-
 ligionis everfiva, virtutem Passionis
 Christi & Crucis ejus evacuans.

IV. „Sinenses de prudenti gratiarum
 „dispensatione inter universi Nationes
 „facta non habent, quod querantur;
 „non enim alia est natio, quæ amplio-
 „res gratias recepit.

Censura. Hæc propositio est falsa,
 temeraria, erronea, & Verbo Dei
 contraria.

V. „Sinensis Imperator religionem
 „Christianam non respiciat tanquam
 „alienigenam, quia quoad sua principia
 „& articulos fundamentales est eadem
 „cum veteri religione, quam literati
 „& primi Imperatores Sinenses professi
 „sunt, adorantes eundem Deum, quem
 „Christiani adorant, & cum ipsis agno-
 „scentes Deum tanquam cæli terræ-
 „que Dominum.

Censura. Hæc propositio est falsa,
 temeraria, scandalosa & erronea. Pro-
 nuntiata hac censura Facultas decla-
 M m 5 rabat,

Sæc. XVII. rabat, suæ mentis non esse, probare ce-
 A. C. 1700. tera, quæ in præfatis libris continentur.

§. LXXXIX.

Cleri Gallicani comitia.

Vid. supra
 §. 37. pag.
 415.
Argentre
 l. c.

Habebat hoc anno Clerus Gallicanus
 solemnem Conventum Parisiis in
 Palatio Regio S. Germani, in cujus
 auspiciis sequentem epistolam encycli-
 cam ad Cardinales, Archiepiscopos,
 universumque Clerum directam die pri-
 ma Octobris promulgarunt: „Exstitit
 „is pridem decor Christianæ Discipli-
 „næ, quam Beatus Paulus cap. 4. Epi-
 „stolæ ad Philippenfes commendaret
 „his verbis: *de cætero fratres, quæcum-*
 „*que sancta, quæcunque bonæ famæ, si quia*
 „*virtus, si qua laus disciplinæ hæc cogi-*
 „*tate.* Hæc enim est illa pulchritudo
 „justitiæ; hoc veri studium; is spendor
 „Sanctitatis; hæc amabilitas morum;
 „hæc Christiani nominis fama, quæ
 „ad Christum omnia facile pertraheret;
 „neque aliud fuit, quo scandalum Cru-
 „cis, quo prædicationis stultitia magis
 „noblitari potest. Quare, cum ad ex-
 „trema ventum est tempora, in quibus
 „decor pristinus, imminuta fide, re-
 „frigescente charitate, labente disci-
 „plina, morum corruptelis, ac denique,
 „ut fit, fallacium opinionum illuvie
 „de-

Sæc. XVII.

A. C. 1700.

„deleri videbatur; id egerunt omnes
 „pii, atque ipsa præsertim Ecclesia
 „Gallicana, ut moralis Theologiæ di-
 „gnitatem vindicarent. Huic igitur
 „operi, ut jam vel maxime salutare
 „admoveatis manus, & nostra judi-
 „cia vestra consensione firmetis, com-
 „munis officii ratio, & Charitatis vin-
 „culum, & Collegii nostri unitas, &
 „auctoritas suo quodam jure postulant.
 „Et quidem doctissimæ ac celeberrimæ
 „Theologicæ facultates, maxime vero
 „Parisiensis cum Lovaniensi conjuncta,
 „etiam interrogantibus Episcopis, pro
 „officio suo gliscentem novandi libidi-
 „nem represserunt. Compresbyteri quo-
 „que nostri Parochialium Ecclesiarum
 „Rectores, cæterique Doctores in am-
 „plissimis civitatibus constituti, ad no-
 „stra usque tempora non cessarunt ex-
 „altare vocem suam in plateis Sion, at-
 „que Episcopos in altiore specula col-
 „locatos assidue efflagitationibus inci-
 „tarunt; qui quidem eorum vocibus,
 „& ipsa rei necessitate commoti pro loci
 „sui auctoritate, valentiore manu gla-
 „dium spiritus assumpserunt, quod est
 „verbum Dei, ad dirumpenda *Cervicalia*,
 „& *pulvillos* inani arte consutos *sub omni*
 „ *cubito manus*; ne infelices animæ in
 „morte obdormiscerent, ac per falsæ
 „pacis somnium ad æterna supplicia
 „ra-

Sæc. XVII. „raperentur. Neque tantum fratres
 A.C. 1700. „nostri, Apostoli Ecclesiarum, gloria
 „Christi, in suis quisque diæcesibus
 „ascenderunt ex adverso, sed & pleni-
 „tudo exercitus Israel, ipsi nempe con-
 „ventus Cleri Gallicani, in Christi no-
 „mine rite adunati, de fide & moribus
 „ediderunt præclara constituta, gra-
 „vesque Censuras, quarum haud exi-
 „guam partem commemorandam, re-
 „petendamque censuimus. Nec tacere
 „possumus, religiosissimi Patres, me-
 „morabilem sententiam, qua maximus
 „& doctissimus cætus Anno 1655. &
 „sequentibus, Parisiis congregatus,
 „gravissimo iudicio suo condemnavit
 „perversam, ac falsi nominis scientiam,
 „qua instructi homines *non jam accom-*
 „*modarent mores suos ad Evangelicæ Doctri-*
 „*næ normam, sed & ipsam potius regulam,*
 „*ac sancta mandata, ad cupiditates suas in-*
 „*flecterent, & detorquerent, novaque inani*
 „*Philosophia Christianam disciplinam in Aca-*
 „*demicas quæstiones ac dubias, fluctuantes-*
 „*que sententias verterent.* Hæc illi: qua
 „sententia versatilem illam, ac noxiam
 „opinionum flexibilitatem, hoc est,
 „ipsum mali caput conterebant. Illud
 „vero iudicium, sancti Caroli Borromæi
 „commonitionibus ad Ministros Pœni-
 „tentiae datis præfixum, ad collegas
 „suos Ecclesiarum Gallicarum Episcopos
 „trans-

„transmiserunt, ac deplorata sæculi Sæc. XVII.
 „cæcitate id quoque indoluerunt, quod A. C. 1700.
 „in ipso comitiorum exitu oppressi ne-
 „gotiis, congrua medicina grassantes
 „morbos propellere non potuerint. Qui-
 „bus sane verbis ea remedia non omi-
 „sisse prorsus, sed in opportuniore tem-
 „pore distulisse, eamque provinciam
 „securis conventibus demandasse visi
 „sunt. Hanc paternam velut hæredi-
 „tatem Cleri Gallicani coetus An. 1682.
 „Parisiis congregatus exceperat, sed
 „Conventu interrupto, ne salutaris Con-
 „silio memoria intercideret, Sapientif-
 „simi Patres pravarum Propositionum
 „Indiculum texuerunt, antequam di-
 „scederent, ac per Ecclesias mitti vo-
 „luerunt, ut futuris conventibus velut
 „digito indicarent, quid tum Gallicana
 „pararet Ecclesia, aut quid a posteris
 „expectari par esset, Ex his profecto
 „liquet, Episcopis Gallicanis ad Dei
 „gloriam semper intentis, non animum
 „unquam, sed opportunitatem desuisse,
 „quam nacti occulta quadam divini Nu-
 „minis providentia opus in manus re-
 „sumpsimus, hoc vel maxime tempore,
 „quo fratres nostri a fide Catholica de-
 „vii, Maximo Rege præeunte, revo-
 „care nitimur ad Ecclesiam, cum nihil
 „sit, quo magis optimi ac Religiosissimi
 „Principis studia adjuvare possimus,
 „quam

Sæc. XVII.
A.C. 1700.

„quam si demus operam, ut Christia-
 „næ de moribus Regulæ Castitas &
 „honestas, magis magisque in dies,
 „nec tantum decretis atque sententiis,
 „verum etiam factis, & executione eni-
 „tescat; quippe qua vel maxime ad
 „Christum omnia trahi, atque etiam
 „infideles ab extremo orbe ad fidem
 „converti solere diximus. Nec defutu-
 „ram speramus Ecclesiæ laboranti eam,
 „quæ semper adfuit, Regiam auctori-
 „tatem. Extant nostris temporibus
 „(seu Anno 1644.) Rege ipso præsentem,
 „Regii Consilii suprema judicia de
 „coercendis erroribus, qui ad Ecclesiæ
 „ac Reipublicæ exitium publice doce-
 „rentur, castigatis quoque, ac repres-
 „sis eorum Auctoribus. Neque quid-
 „quam est boni utilisque consilii, quod
 „Ludovici Magni temporibus non ex-
 „spectari possit; aut est quidquam hu-
 „jus Regni gloriæ ac splendori con-
 „gruentius, quam, ut Religionis &
 „Disciplinæ puritas Sanctitasque flo-
 „reat. Hujus ergo rei gratia nos in
 „Spiritu sancto, & in Christi nomine
 „adunati, ejusque ope freti; non tam
 „novum opus aggredimur, quam sancta
 „decreta, quoad fieri potuit, colligi-
 „mus, ordinamus, adhibitis notis,
 „certisque principiis indicatis, quibus
 „instructi cooperatores nostri Sacra-
 „men-

„mentorū administri, errores subinde Sæc. XVII.
 „in Ecclesia renascentes non modo per- A. C. 1700.
 „spicere, sed etiam facile confutare
 „possint. Hoc opus non tam nostrum,
 „quam vestrum, vestris quippe auspiciis,
 „vestro spiritu gestum, Sanctissimi, &
 „Religiosissimi Con - Sacerdotes, ve-
 „stræ pietati, Vestræ fidei commenda-
 „mus, hoc in tutela, præsidioque ve-
 „stro ponimus, hoc fidele depositum
 „cum cæteris egregiis Monumentis ve-
 „strorum cætuum componendum, &
 „in communes Ecclesiarum usus adhi-
 „bendum relinquimus, ut in Christo
 „Jesu, quo uno confidimus, Ecclesiæ
 „Gallicanæ, imo etiam Catholicæ glo-
 „ria inclarescat. Valete in Domino.,

§. XC.

Hujus Conventus decreta.

Horum Præfulum sollicitudinem præ-
 cipue occupabat laxioris doctrinæ
 eliminandæ studium, quapropter præ-
 ter quamplurimas propositiones jam a
 summis Pontificibus Innocentio X. &
 Alexandro VII. proscriptas, insuper a-
 lias post horum Pontificum decessum
 a Jansenistis & laxioribus Casistis in
 Francia disseminatas censuris confixere:
 Eoquod, inquiebant Præsules, *incredi-
 bile dictu sit ex pessimis principiis, tota
 licet*

Sæc. XVII. A. C. 1700. licet reluctante Ecclesia, quanta malorum incrementa provenerint; subtilioribus ingeniis in id unum intentis, ut eo quisque se vel maxime Theologum videri velit, quo plura ejusmodi inventa in probabilitatis auctoritatem adduxerit. Verum, hæc constabilire, aut per eam speciem mentes infirmorum in falsam & noxiam securitatem inducere, nihil est aliud, quam animas perdere, ac doctrinas, & mandata hominum, vanasque traditiones, exemplo Phariseorum, divini mandati loco obtrudere. Quare tot errorum experientia victi, necesse habuimus, ipsam malorum radicem excindere, eam scilicet opinandi rationem, quæ ignota sanctis Patribus, tanta de rebus maximis dissidia peperit, &c.

Præmissa hac exhortatione Præsules Gallicani in centum viginti septem ejusmodi propositiones censuram vibrarunt; ac præprimis inter has damnarunt sequentes, quarum prima erat: *Axioma illud: facienti, quod est in se, Deus non denegat gratiam, non modo verissimum, & sanctis literis, Conciliis & Patribus maxime consentaneum est sed etiam per illud significatur obligatio, quam habet Deus dandi gratiam facienti &c.* II. Quia opera solius naturæ viribus elicitæ, sterilia & meriti intrinsece & Theologice supernaturalis incapacia sunt, ideo Deus obligatur conferre gratiam facienti &c. nec id oritur

ex

ex bonitate talium operum, sed ex pacto &c. Utramque hanc propositionem

Sæc. XVII.

A. C. 1700.

Clerus hac censura notavit: Hæ duæ propositiones, quæ parte causam discernendi inter justos & non justos in operâ mere naturalia referunt, Semipelagianismum instaurant, mutatis tantum vocibus. Pactum autem, quod inter Deum & Christum asseritur, commentum est temerarium, erroneum, nec solum tacente, sed etiam adversante Scriptura Sacra, & SS. Patrum traditione prolatum.

Postea Clerus damnavit propositionem P. Honorati de evidentia Religionis tanquam impiam, blasphemam, erroneam, & inimicis Religionis Christianæ faventem: uti jam supra meminimus. Præterea sequentes proscripsit Propositiones. I. „Attritio ex metu gehennæ sufficit, sine ulla dilectione Dei sive sine ullo ad Deum offensum respectu. *Censura.* Hæc propositio, quo a dispositionibus necessariis ad absolutionem excluditur quilibet ad Deum offensum respectus, temeraria est, scandalosa, perniciofa & in hæresin inducens. II. „Tridentinum definivit, attritionem, quæ non vivificat animam, quæque supponitur sine amore Dei esse, sufficere ad absolutionem. *Censura.* Hæc propositio falsa est, temeraria, Concilio Tridentino contraria, & in hæresin

Vid. p. 418

Hist. Eccles. Tom. LXVI. Nn indu-

Sæc. XVII. inducit. III. „Si peccatores consum-
A. C. 1700. matæ malitiæ, cum blasphemant, &

„flagitiis se immergunt, non habent
 „conscientiæ stimulos, nec mali, quod
 „agunt, notitiam, non peccant. *Censura.*

Hæc propositio est falsa, temeraria,
 perniciofa, bonos mores corrumpit,
 blasphemias & alia peccata excusat.

IV. „Omnia hodie melius sunt exami-
 „nata, & ideo in morali materia liben-
 „tius sequor juniores, quam seniores.

Censura. Hæc propositio temeraria est
 & erronea, Patribus & antiquis Docto-
 ribus contumeliosa &c. Damnatis hisce

pluribusque aliis propositionibus Clerus
 sententiam suam circa dilectionem Dei
 in Sacramento poenitentiae, & usum

probabilium opinionum declarans, ita
 asseruit: *De dilectione Dei, sicut ad Sa-*

cramentum Baptismi in adultis, ita ad Sa-
cramentum Pœnitentiæ, quæ est laboriosus

Baptismus, requisita, ne necessariam Do-
ctrinam omittamus, hæc duo imprimis ex

Sacrosancta Synodo Tridentina monenda,
& docenda esse duximus: Primum, ne quis

putet, in utroque Sacramento requiri, ut
præviā, contritionem eam, quæ fit Cha-

ritate perfectā, & quæ cum voto Sacra-
menti, antequam actu suscipiatur, ho-
minem Deo reconciliat, ut ait Synodus

Tridentina Sess. XIV. Cap. IV. Alterum
ne quis putet, in utroque Sacramento secu-
rum

rum se esse, si præter fidei & spei actus, Sæc. XVII.
 non incipit, diligere Deum tanquam A. C. 1700.
 omnis iustitiæ fontem, sicut statuit eadem
 Synodus Tridentina Sessione VI. Cap. VI.
 Neque vero satis adimpleri potest utrique
 Sacramento vitæ novæ inchoandæ, ac ser-
 vandi mandata divina propositum, si pœ-
 nitens primi & maximi mandati, quo Deus
 toto corde diligitur, nullam curam gerat,
 nec sit saltem animo ita præparato, ut ad
 illud exequendum, divina opitulante gratia
 sese excitat, ac provocat. Placet etiam
 caveri a Sacramentorum ministris, ne in
 Pœnitentiæ Sacramento, aliisque Sacra-
 mentis conferendis, sequantur opinionem
 probabilem de valore Sacramenti, relicta
 tutiore: Neve pœnitentes ipsorum fidei ani-
 mam suam committentes, admonere cessent,
 ut in pœnitendo inchoatæ saltem dilectionis
 Dei ineant viam, quæ sola secura sit, gra-
 viter peccaturi in hoc Salutis discrimine,
 vel eo solo, quod certis incerta pro-
 ponant, sicut docet S. Augustinus Lib. I.
 contra donatistas Cap. 3. & 5. Hæc quan-
 tum ad primum Caput, quod est de dile-
 ctione Dei in Sacramento Pœnitentiæ re-
 quisita, postquam declaravit Conventus
 „Cleri Gallicani, alterum deinde Ca-
 „put, quod est de Probabilium opinionum
 usu, explanat his verbis: Absit vero,
 ut probemus eorum errorem, qui negant,
 licere sequi opinionem inter probabiles pro-
 babi-

Sæc. XVII. A. C. 1700. habilissimam; sed ad rectum usum opinionum probabilium, has regulas a jure præscriptas agnoscimus. Primum, ut in dubiis de Salutis negotio, ubi æqualia utrinque animo sese offerunt rationum momenta, sequamur, quod tutius, sive quod est eo in casu unice tutum; neque id Consilii, sed præcepti loco habemus, dicente Scriptura: qui amat periculum, in illo peribit, hæc prima Regula. Altera ut circa probabiles de Christiana doctrina sententias sequamur id, quod Viennense æcumenicum Concilium circa infusas tam parvulis, quam adultis in Baptismo virtutes decrevit his verbis: Nos hanc opinionem tanquam probabiliorem, & dictis Sanctorum, ac Doctorum modernorum Theologiæ magis consonam & concordem duximus eligendam. Quod Concilii judicium eo magis ad regendos mores pertinere constat, quo magis ex ipso fidelium Sanctitas ac Salus pendet. Ex hac igitur Regula fit consequens: Primum, ut in rebus Theologicis ad fidei, & morum dogmata spectantibus, Theologos quidem etiam modernos audiamus, si tamen consonas sanctis Patribus sententias tradant. Deinde, ut, si ab eis recedant, harum opinionum inhibeatursus, nedum earum aliqua ratio habeatur, aut ulla eis tribuatur auctoritas: denique, ut nemini liceat eligere eam sententiam, quam non veritati magis consentaneam duxerit. Quod

Quod ergo in praxi eam nobis liceat sequi Sæc. XVII.
A. C. 1700.
sententiam, quam nec ipsi probabiliorem
eligendam judicemus, hoc novum, hoc in-
auditum, hoc certis, ac notis Auctoribus
postremo demum sæculo proditum, & ab
iisdem pro regula morum positum, repugnat
huic effato a Patribus celebrato: Quod
ubique, quod semper, quod ab omni-
bus; nec habere potest Christianæ Regulæ
securitatem. Hoc initium malorum esse,
atque omnium ante dictarum corruptelarum
Caput, & doctrinæ consecutio, & series
temporum ostendit. Hoc ab Antecessoribus
nostris, viris fortibus ac religiosis, censorie
notatum, hoc sæpe reprehensum, hodieque
reprehendi, nullo incusante, imo, bonis
probantibus, diffiteri nemo potest. Nos
quoque iis de causis, has novas sententias,
in salutis negotio periculosas, re diligenter
inspecta, summa ope caveri, ac prohiberi
oportere censuimus ac censemus. Placet
autem illa prudentia, ut ante omnia
custodiamus, & in tuto collocemus id, quod
unum est necessarium, Luc. X. fiatque
illud Dominicum Cap. X. Matthæi: Estote
prudentes sicut serpentes, qui protecto,
quod præcipuum est, capite, sibi consulunt:
Neque quisquam in dubio Salutis ad actum
profiliat, nisi ipso dubio, non ad nutum
voluntatis, aut ex cupiditatis instinctu, sed
ex recta ratione deposito, dicente Scriptura:
Rationabile obsequium vestrum, Epist.

sæc. XVII. *ad Rom. cap. 12. & iterum: Sapiens timet, & declinat a malo, stultus transiit, & confidit, Proverb. cap. 19. Postremo audiatur, Apostolicum illud: omnia probate, quod bonum est, tenete, Epist. 1. ad Thessalonienses cap. 5. & iterum: omne, quod non est ex fide, id est, ex conscientia, sive ex persuasione, peccatum est, Epist. ad Rom. cap. 14. denique, ut ait idem Apostolus Paulus: testimonium reddente illis Conscientia ipsorum, non aliorum, sed ipsorum, & sua.*

Postea Clerus Gallicanus Innocentii XII. Constitutionem contra librum Fenelonii Cameracensis Archiepiscopi editam communi omnium suffragio comprobavit: ac de prompta hujus Archipræsulis subjectione ita disseruit: *Hostes Ecclesiæ tam subita mutatio perculit, sed Ecclesia, quæ gratiam obedientie conjunctam esse novit, in Archiepiscopi illius submissione Christianæ humilitatis, atque Ecclesiasticæ subordinationis effectum agnovit: Unus est primus Episcopus, a Petrus ab ipso Christo Jesu Prælatas, ut totum ovile pascat, Una est Ecclesia Mater, constituta ad docendas alias, & Ecclesia Christi in hac veritate fundata, tanquam super Petram immobilem atque inconcussam: cum autem jamjam die quinta Augusti ex quadam supplicatione*

tionem Carnutensis Capituli contra suum Sæc. XVII.
Episcopum duæ propositiones fuissent A. C. 1700.
extractæ, atque ad Cleri Gallicani co-
mitia delatæ, hinc Generalis hujus
Conventus jussu eæ maturo Theologo-
rum examini subjicebantur: Erant au-
tem sequentes:

I. *Nulla differentia inter Episcopos & Presbyteros exstitit primis Ecclesiæ temporibus.*

II. *Nonnisi post Apostolos ea disciplina in Ecclesia instituta est, ut inter Presbyteros quidam Presbyter ceteris præficeretur, & Episcopi cognomen præcipue haberet.*

Quamvis Carnutensis Ecclesiæ Capitulum hæc propositiones improba-
ret, ac contestaretur, eas nequaquam
jussu Capituli, sed duntaxat per im-
prudenciam cujusdam privati Auctoris
fuisse insertas, nihilominus Clerus Gal-
licanus de hisce propositionibus hanc
pronuntiavit censuram. *Hæ duæ pro-
positiones, quæ Presbyteros Episcopis
æquiparant, ac fere solis nominibus ipsos
distinguunt, falsæ sunt, temerariæ, scan-
dalosæ, erroneæ & schismaticæ Aerii hæ-
resin instaurant, Hierarchiam Ecclesiasti-
cam Divina ordinatione institutam confun-
dunt, traditioni Apostolicæ, & sacrosancti
Concilii Tridentini decretis adversantur.*

Eodem Religionis Zelo Clerus Gal-
licanus damnavit propositiones tum de

Sæc. XVII. gratia, de virtutibus Theologicis, aliis-
A. C. 1700. que rebus ad moralem disciplinam per-
 tinentibus, tum etiam de observandis
 Innocentii X. & Alexandri VII. Consti-
 tutionibus circa quinque Propositiones
 damnatas; deferebantur enim ad hæc
 comitia varii Jansenistarum libri, quo-
 rum unum hunc præferebat titulum:
Augustiniana Ecclesiæ Romanæ doctrina,
 alius contra Sfondrati nodum editus
 sub titulo: *Disputatio*, necnon tertius
 qui inscribatur: *Panegyris Janseniana*,
 ex hisce igitur libris Præsules quatuor
 hæc propositiones extraxerunt.

I. „Jam tandem Ecclesiæ & Regno-
 rum Principes ex hoc clarissimo ar-
 gumento agnoscunt, *Phantasma Jan-*
senii quæsitum undique, sed nusquam
 repertum, præterquam in laborante
 quorundam Phantasia.”

II. „Constitutione Innocentii X. ni-
 hil aliud actum, quam ut renovaren-
 tur & exacerbarentur disputationes...
 In eandem viam pertractus est Ale-
 xander VII. ut homo ab hominibus
 facile impellendus in eas res, quæ
 parum ejus officio convenirent...
 Innocentius quoque XII. cum ex offi-
 cio teneretur, claram proferre sen-
 tentiam, generalibus æquivocisque
 verbis adhibitis, dat locum existi-
 mandi, se non ausum esse clarius lo-
 qui,

„qui, tanquam errare metuentem . . . , Sæc. XVII.
 „atque illud *in sensu obvio* ejusdem Pon- A. C. 1700.
 „tificis, magis adhuc generale est &
 „vagum, quam verba Alexandri VII.
 „*in sensu a Jansenio intento* Epi-
 „scopi denique Gallicani libertates Ec-
 „clesiæ Gallicanæ sub earum asseren-
 „darum specie labefactarunt super su-
 „scipienda Constitutione Innocentii X.
 „contra Jansenium. „

III. „Aliquam huic malo medicinam
 „attulisse videbatur Innocentius XII.
 „in Breui suo 6. Februarii Anno 1694.
 „Verum mitigatione illam præsumptam
 „non parum extenuavit Breui dato die
 „24. Novembris anni 1696. ubi Ponti-
 „fex diserte negat, Constitutionem aut
 „Formularium Alexandri VII. Breui
 „suo alterata aut reformata . . . in
 „aliqua minima ejus parte . . . Nec
 „placet eorum opinio, quæ ex ipso
 „primo Breui aliquid mitigationis circa
 „factum tentavit exsculpere . . . Sed
 „& nihilo majorem in quæstione juris
 „progressum factum esse jam quoque
 „convenit ostendere. „

IV. „Circa condemnationem Augu-
 „stini Jansenii opus esset collatione re-
 „gulari habita, vel coram Judicibus
 „a Romano Pontifice, vel a Rege da-
 „tis nondum omnes interierunt,
 „qui sciunt deliberationes (de Janse-

Sæc. XVII., niano negotio) quas nunc Episcopi
A. C. 1700., ut Regulas suarum hodiernarum de-
 „liberationum (circa novum Quietis-
 „mum) sumunt, Cleri Gallicani æter-
 „num fore præjudicium.,

Has autem propositiones Clerus
 Gallicanus sequenti confixit censura:
 „Hæ quatuor propositiones, quibus in-
 „quieti homines Innocentii X. & Ale-
 „xandri VII. Constitutiones Innocentii
 „quoque XII. Brevia æquissima, & ab
 „omnibus approbata, aperte contem-
 „nunt, Episcopos Gallicanos, rebus
 „judicatis adhærentes, incessunt ma-
 „ledictis, & causam hanc de integro
 „retractari postulant, tanquam tot Con-
 „stitutionibus Apostolicis, etiam ac-
 „cedente Ecclesiarum consensione, caus-
 „sa nondum finita foret, falsæ sunt,
 „temerariæ, scandalosæ, contumeliosæ
 „in Clerum Gallicanum, summos Pon-
 „tifices, & in Universam Ecclesiam,
 „schismaticæ, & erroribus condemna-
 „tis faventes.,

Denique hanc propositionem: *Im-
 pletur præceptum Christi, sicut Baptismo
 ita & Communionem sacrilega* damnavit
 tanquam doctrinam temerariam, scan-
 dalosam, erroneam, impietati & sa-
 crilegio faventem, & Ecclesiæ præce-
 ptis illusoriam.

§. XCI.

§ XCI.

Sæc. XVII.
A. C. 1700.*Hujus Conventus Gallicani exitus.*

Hanc demum suam declarationem hi
Præsules sequenti adhortatione ab-
solverunt: „Monemus Compresbyte-
ros nostros, five Sæculares, five Re-
gulares, quicumque Episcoporum au-
thoritate, vel verbum Dei prædicant
vel Sacramenta administrant: *Ne ullo*
unquam tempore viam Salutis, quam su-
prema veritas Deus, cujus verba in æter-
num permanent, arctam esse definivit; in
animarum perniciem dilatari, seu verius
perverti sinant, plebemque Christianam ab
ejusmodi spatiosa, lataque, per quam itur
ad perditionem, via, in rectam semitam
evocent. Quæ Christi verba ab Ale-
xandro VII. (in Præfatione sui Decreti
dati die 24. Septembr. An. 1665.) in-
culcata, altis animis insidere opta-
mus, & oramus, speramusque in
Domino, fore, ut quicumque hacte-
nus laxiores illas sententias, nulla
certe ratione, sed alii alios secuti do-
cuerunt, docere ipsas jam desinant,
quippe quas & Episcopi, ipsique Ro-
mani Pontifices reprehendunt: Hæ-
retici vero, immerito illi quidem,
sed tamen pro more suo Ecclesiæ im-
putent, atque invidiæ vertant, filii
„quo-

Sæc. XVII „quoque sæculi ut vanas rideant. Quare
A. C. 1700. „inanem, Deoque, & hominibus exo-
 „sam Sophisticen aliquando averfati,
 „auctore sancto Hieronymo in cap. 3.
 „Michææ Prophetæ, ad recta se confe-
 „rant: ut, qui prius populum blandimen-
 „tis decipiebant, postea vero annuntiando
 deterreant, & ad rectam revocent viam;
 & qui caussa erroris fuerant, incipiant
 mederi vulneribus, quæ intulerunt, & esse
 occasio sanitatis.

§. XCII.

Adversa Bullionii Cardinalis fata.

Hode Hist. de
Louis XIV.
lib. 53.
Vitæ Card.
pag. 203.
Mem. Hist.
& Chron.

Experiebatur hoc anno acerba nover-
 cantis fati incommoda Emanuel
 Theodosius Cardinalis Bullionius. Hic
 dudum Ludovici XIV. Franciæ Regis
 gratia potitus, ac pinquissimis Abbatis.
 aliisque amplissimis favoribus auctus
 erat, fortuna autem sensim vultum
 contrahente Regis gratia & benevo-
 lentia excidit; cum enim ejus Nepos
 Ludovicus Princeps Turrenius inscio
 Rege in Hungaria contra Turcas mili-
 taret, ac propterea in Franciam re-
 verti prohiberetur, hac severitate nec-
 non Sedanensis Principatus jactura
 exacerbat Cardinalis, incautius Regi
 obloqui cæperat, quo comperto Rex
 gravem offensionem, indignationemque
 ad-

adversus eum concepit, ac præprimis, Sæc. XVII.
A. C. 1700.
 eidem, dum Leodiensem Episcopatum, cujus Ecclesiæ erat Præpositus, pren-
 sabat, significari jussit, ut omnem hu-
 jus Episcopatus spem missam faceret,
 caveretque, ne Fürstenbergii Cardina-
 lis electioni ullatenus obfisteret: Insi-
 mulabatur insuper a suis æmulis, quod
 cum Hispano Rege clandestina cude-
 ret consilia; quapropter Rex eidem
 carceris terrores, & pericula denun-
 tiari jussit, quibus tamen deprecante
 Jacobo II. Angliæ Rege exemptus erat.
 Adspirabat Bullionio benignior fortunæ
 aura, dum ipso præcipue impellente
 Cardinalis Ottobonus Gallis apprime
 addictus Romana Tiara honoratus
 erat; tum enim in Franciam reversus,
 tam ipse quam ejus propinqui in pristi-
 nam Regis benevolentiam recipiebantur,
 ac Bullionius Romam redux tanquam
 Franciæ Legatus hujus Regni negotia
 procurabat: nec diu tamen nova hæc
 fortuna firmo stetit vestigio; rursus enim
 stimulante æmulorum invidia apud Re-
 gem accusabatur, quod mandati Regii
 limites prætergressus, Nepotem suum
 Alvernensem Abbatem ad Argentinensem
 Episcopatum promovere intentus,
Eligibilitatis ut vocant, *Breve* pro Ro-
 manensi Abbate impetrare, remissius
 adlaborasset: Hæc accusatio refricuit
 recens

Sæc. XVII. recens obductam Regiæ indignationis
 A. C. 1700. cicatricem, tantumque apud Regem
 valuit, ut per Ludovicum Grimaldum
 Monaciensem Principem Bullionio in
 mandatis daret, quatenus nulla mora
 ad Cluniacensem suam Abbatiam Ro-
 ma excederet, quominus vero Bullio-
 nius Regio pareret mandato, obten-
 debat, Cardinalem Cibo sacri Collegii
 Decanum morti proximum esse, in
 urbe igitur sibi persistendum, ut mox
 eo defuncto hujus dignitatis possessionem
 accipere posset: Verum hac ex-
 cusatione in debitæ obedientiæ trans-
 gressionem versa, omnibus suis pro-
 ventibus, dignitatibus & honorum ti-
 tulis die undecima Septembris regio
 edicto exutus est. Nil tamen inde ter-
 ritus respondit, malle se tanquam pau-
 perem Cardinalem Romæ vivere, quam
 sese irati Regis arbitrio committere;
 nihilominus ab ipso summo Pontifice
 Regis mandato obtemperare, atque
 ad exilii sui locum emigrare jussus, ad
 Cluniacensem Abbatiam contendit, ubi
 aliquamdiu hærens ad varias Regni
 urbes proficiscendi veniam obtinuit,
 dummodo triginta leucis ab Aula &
 Parisiensi urbe abesset: Ast honorificæ
 captivitatis pertæsus, ex Francia pro-
 fugere constituit, ac die vigesima se-
 cunda Maij Atrebato in Belgium, ac
 inde

Sæc. XVII.

A. C. 1700.

inde per Germaniam atque Italiam Romanam venit: Hujus fugæ fama Parisios delata, mox Parlamentum Regis jussu Cardinalem in jus vocavit, eumque læsæ Majestatis reum ac propterea in perpetuum Regno proscriptum, omnibusque suis bonis exutum declaravit, eoquod Regi inobediens e Regno ad Regis hostes transiisset, seque Principem liberum, nec Regi subjectum esse in suis literis ad eundem Atrebato datis professus esset: Insuper alio Parlamenti decreto magnificum illud Mausoleum, quod pro familiæ suæ Principibus in Cluniacensi Abbatia errexerat, destructum, soloque æquatum est. Hæc Regis severitas adeo summo Pontifici & Sacro Purpuratorum Collegio displicuit, ut Pontifex in publico Patrum Senatu Parlamenti edictum tanquam nullum irritumque declararet, datisque ad Regem literis, ac interminata anathematis poena illud a Parlamento revocari peteret. Reclamabat insuper Parisiis Nuntius Apostolicus contra Parlamenti sententiam, ejus factum approbante ipso Pontifice: tota tamen res in hisce minis stetit, ac Bullionius Romæ Pontificis patrocinio tutus, adversantis fortunæ ludibria usque ad obitus sui diem rara animi magnitudine elusit: Interposuit suas partes apud

Sæc. XVII. apud Franciæ Regem Clemens XI. Pontifex, ejusque postulatis Ludovicus A. C. 1700. annuit, ac propterea Papa die septima Maij anno sequentis eidem datis literis grates rependit. Levior, minusque diuturna erat Regis indignatio contra Cardinalem Delphinum, Apostolicum Papæ Nuntium; cum enim hic Romam reversurus, Regiis Principibus honorifica salutatione valediceret, Rex, ut idem obsequii genus spuriis ejusdem prolibus præstaret, petebat, secus Regis alloquio privandus, Nuntius vero id præstare recusans, potius insalutato Rege ex Galliis Romam redire jussus est: Verum Ludovicus, qui neo-electi Pontificis mentem suis consiliis haud absonam fore sperabat, facile placatus, a suo petito desistit, ac Nuntium ad alloquium admisit.

§. XCIII.

Alderani Cibo Cardinalis obitus.

Eggs suppl.
Purp. Doct.
pag. 573.

Hunc annum vitæ suæ postremum habuit Alderanus Cibo Cardinalis ex pervetusta Massæ & Carrariæ Principum progenie ortus. Hic adolescens Clericali militiæ adscriptus & inculpatæ vitæ fama clarus ab Innocentio X. Papa Apostolici Palatii Præfectus, ac Ravennæ & postea Ferrariæ, atque Urbini

Urbini Legatus renuntiabatur, ubi Sæc. XVII.
A.C. 1700.
proscriptos, ac perditæ vitæ homines
promerita severitate ac pœnis com-
pescuit, atque incolis optatam tran-
quillitatem reddidit. Annum agebat
ætatis suæ trigesimum secundum, cum
ab eodem Pontifice Cardinalibus Pres-
byteris accenseretur, decimo autem
post anno ab Alexandro VII. ad Æsi-
num Episcopatum nominatus, ibidem
Diæcesanam Synodum habuit, ejus-
que decreta oppido salutaria typis edi-
dit. Mortuo hoc Pontifice ab ejus Suc-
cessore Innocentio XI. inter primarios
secretioris consilii Administros electus,
rara suæ in rebus gerendis dexteritatis
specimina edidit, pluribusque Patrum
cætibus aggregatus, prudentiam, eru-
ditionem, suamque integritatem multis
argumentis comprobata reddidit, tan-
dem sacri Collegii Decanus, atque
Ostiensis Episcopus die vigesima secunda
Julii annos natus octoginta septem
Romæ fatis cessit.

§. XCIV.

Francisci Bonvisii Cardinalis decessus.

Sequenti Mense Augusto eandem æter-
nitatis viam ingrediebatur Franci-
scus Bonvisius Cardinalis, patria Lu-
censis. Hic juvenis adhuc Chigio
Merc. Hist.
Palat. fast.
Card. t. 4.

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

Oo Car-

Sæc. XVII.
A.C. 1700.

Cardinali a secretis, sollicitante ejus patruo Hieronymo Bonvisio ab Alexandro VII. Papa Domesticis aggregatus, paulopost ob ingenii præstantiam a Clemente X. primo Coloniam, ac postea in Poloniam Sedis Apostolicæ Nuntius decernebatur, ubi post Michaelis Regis obitum nuptiis inter ejusdem viduam & Lotharingæ Ducem conciliatis, in proxima Regis electione Austriacæ Domus commoda egregie promovebat: inde ad Cæsaris Aulam vocatus, & Pontificia ibidem legatione functus, per integros duodecim annos Leopoldo Cæsari tam in Viennensi obsidione, quam toto Turcarum bello luculenta præstitit obsequia, mira enim in pertractandis publicis negotiis dexteritate, rerum experientia, Historiæ, aliorumque Politicarum scientiarum cognitione eminebat: unde meritorum copia incitatus Innocentius XI. Bonvisium Romana Purpura decoravit, eumque Lucensi Archiepiscopatui præfecit, quam Ecclesiam Bonvisius insigni vigilantia per plurimos annos ad Cleri gregisque sui salutem rexerat, donec ibidem die vigesima quinta Augusti laboris sui præmium beato fine a Deo reciperet. Ceterum huic Cardinali a nonnullis crimini datur, quod nimis sollicite existimationi hominum sese vendi-

venditarit, aliosque aspernatus sit, at- Sæc. XVII.
 que in juventute sua morum licentiæ A. C. 1700.
 plus æquo indulserit: utut autem sit, ne-
 gari haud potest, quod postea hosce næ-
 vos, si unquam in eo reperti fuerint, assi-
 duo virtutum studio, vitæque ad pro-
 bitatis normam composita eluerit.

§. XCV.

*Francisci Maildachini Cardinalis
extrema.*

Eodem hoc anno vivis valedixit Fran- Cornar. Re-
 ciscus Maildachini Cardinalis, qui lat. de la
 a Donna Olympia ejus Amita multis, Cour de
 falsis tamen encomiis deprædicatus ab Rom. Mer-
 Innocentio X. Papa anno ætatis suæ cur. Hist.
 vigesimo sexto Cardinalis Diaconus no- Justa Stat.
 minabatur, quamvis literarum ignarus, Purp. n. 15.
 facie deformis, ingenio hebes, ac ipsius
 quoque Romani idiomatis expers esset:
 unde ob crebros imbecillitatis suæ næ-
 vos universo Cardinalium Collegio exo-
 sus, ab ipso suo Fratre despectui habe-
 batur: Adultior tamen factus, atque
 in Galliis aliquamdiu moratus, ani-
 mum nonnihil excolere cæpit, nihilo-
 minus existimatione jamjam amissa,
 apud summos Pontifices, ceterosque
 Cardinales adeo nullius ferme momenti
 erat, ut etiam Innocentius XI. & Ale-
 xander VIII. præciperent, ne Mail-
 dachi-

Sæc. XVII. A. C. 1700. dachinus unquam ad classem Cardina-
 lium Episcoporum admittēretur, proin-
 nunquam Decanus cum sacri Collegii
 dedecore fieri posset: quinimo Alexan-
 der VII. Papa eum ob turpe quoddam
 facinus Roma excedere iussit, quamvis
 illum postea ibidem tolerare a Galliarum
 Rege compulsus esset, eoquod in con-
 clavi Gallicæ factioni favisset. Inter
 tot nævos celebratur tamen tanquam
 Vir arcani tenax, obsequiosus, ac fer-
 me ad prodigalitatem liberalis, tandem
 vero Neptunii die decima tertia Junii
 anno ætatis suæ septuagesimo nono
 vivere desiit.

§. XCVI.

*Tres Cardinales ab Innocentio XII.
 Papa creati.*

*Foresti
 Mapp.
 mund. t. 2.*

Inter creberrimas, quibus Innocentius
 Papa durante suo Pontificatu iacta-
 batur molestias ac tædia, subinde sa-
 cra quadam consolatione ejus animus
 recreabatur, hocque anno ingens gau-
 dium præseferbat, dum ei nuntiatum,
 quod Maria Elisabetha Ducissa Bipo-
 ntina atque Adolphi Joannis Ducis Filia
 Parisiis hæresin ejuravit: insuper pio
 Seni lacrimæ præ gaudio manarunt, ob
 ingentem multitudinem hominum ac
 Principum, qui ad celebranda Jubilæi
 Uni-

Universalis sacra Romam confluxerant. Sæc. XVII.
A. C. 1700.
 Aderant inter alios Jacobus, Alexander & Constantinus defuncti Polonorum Regis Filii, necnon Cosmus III. Magnus Etruriæ Dux, cui summus Pontifex *Regiæ Celsitudinis* titulum & Monticellensis Ducatus reditus, ac insuper sedem S. Stephani Papæ & Martyris sanguine conspersam dono dedit: Eodem ferme tempore, ut Cæsari, Galliarum & Hispaniæ regibus gratificaretur, Romana Purpura decorabat Joannem Philippum Comitem de Lamberg Passaviensem Episcopum, postea Presbyterum Cardinalem tit. S. Sylvestri, cujus Frater Comes de Lamberg, revocato Martinizio Comite, Cæsaris Legatus hoc anno die decima tertia Januarii Romam venerat, ab omnibus perbenigne ac honorifice exceptus. Alter erat Ludovicus Antonius de Noailles Parisiensis Archiepiscopus Cardinalis Presbyter tit. S. Mariæ ad Minervam, ac tertius denique Franciscus Borgia natione Hispanus, ac Toletanus Canonicus, & Calaguritanus Episcopus.

§. XCVII.

*Innocentii XII. summi Pontificis
obitus.*

O o 3

Jam-

Sæc. XVII. Jamjam per integrum ferme annum In-
 A. C. 1700. noc. XII. Pontifex Maximus diuturna
 ægritudine fatigatus erat, incredibili ta-
 men animi vigore tam decrepitæ ætatis
 miseras, quam morborum violentias
 superabat, ac ineunte hoc anno Medi-
 corum solertia & ope tam firmam re-
 convalescendi spem concipiebat, ut
 sanæ mentis usu fretus per jocum non-
 nullis Cardinalibus in familiari collo-
 quio diceret, eos nimis præfestine Ro-
 mam ad sacra comitia convolasse, eo-
 rumque quosdam Pontificatus aucu-
 pandi spe turgidos, ipso adhuc vita
 superstite, mundo valedixisse: Post-
 quam autem die trigesima prima Julii
 ad propellendos immodicos solis æstus
 glaciatis fructibus vescebatur, inde in
 febrin incidit, cujus continuis accessio-
 nibus adeo consumebatur, ut quamvis
 integri sensus, cunctisque negotiis ad
 extremum usque diem par esset, die
 tamen vigesima septima Septembris non
 sine magno Urbis, omnium proborum
 ac præcipue pauperum luctu, naturæ
 debitum solvere cogeretur, postquam
 Sacris Ecclesiæ Sacramentis rite mu-
 nitus, Cardinales tum præsentés ad
 Apostolicarum Constitutionum obser-
 vantiam, dignique Successoris electio-
 nem gravibus verbis hortatus erat.
 Annum agebat ætatis suæ octogesimum
 sextum

*Theatr. Eu-
 rop. t. 15.
 pag 857.
 Briet. An-
 nal. cont.*

sextum nondum plene expletum, Pontificatus sui nonum præter duos Menses, & quindecim dies. Corpus ejus in Basilica D. Petri reconditum fuit in simplici monumento, quod sub hac inscriptione: *Innocentius XII. P. M. electus 12. Julii MDCXCI. mortuus est An. Christi* etiamnum vegetus, vivusque exstrui jussit, illud tamen plures post annos Vincentius Petra Cardinalis marmoreis statuis, aliisque ornamentis magnifice condecorari curavit.

Sæc. XVII.
A. C. 1700.

§. XCVIII.

Hujus Pontificis gesta in Pontificatu.

Tantus virtutum cumulus, tantaque erant gloriosissimi hujus Pontificis merita, ut in ejus laudum præconiis excedere æquitas, deficere injuria foret: Primordia sui Pontificatus jamjam æternæ gloriæ memoria digna reddebat sua lege contra Nepotismum, a quo tantopere abhorrebat, ut nemo in universa Italia Nepotem, affinem aut propinquum, etsi bene meriti non deessent, ad minimum etiam beneficium ab Innocentio exaltatum, aut dono auctum numerare posset. Adeo erat æquitatis studiosus, ut Aulæ Romanæ officia pecuniis mercari severe inhiheret, & nonnisi Viros solo meritorum suffragio

*Hist. du
Tems t. 4.
num. 20.
Quesnel
Præfat. ad
mem. I.
pag. 12.
Misson.
Itiner.*

Sæc. XVII. ad Purpuram natos Patrum Senatui
 A. C. 1700. adscriberet: Eminuit in eo Religionis
 Catholicæ latius propagandæ studium,
 unde nullis sumptibus, nullique labori
 pepercit, ut missiones ad Æthiopes,
 & Sinenses promoveret, necnon diffi-
 dia in Sinis ob ritus exorta, utpote fi-
 dei dilatandæ obstacula, e medio tol-
 leret; censuras suas etiam contra Jan-
 senismum tam prudenter moderabatur,
 ut errorem profligaret, simul tamen
 effrænem aliorum libidinem ex quovis
 non Molinista Jansenistam fabricandi
 damnaret, novasque interpretationes
 super Jansenii propositiones severissime
 inhiheret: unde merito ab ipsomet
 Quesnello alias Pontificibus parum af-
 fecto celebratur: *Vir vere pacificus, in-*
structus Ministris a partium studio alienis,
qui visus est integra fide agere intuitu veri-
tatis, utilitatisque Ecclesiæ. Eodem inci-
 tatus Religionis studio Innocentius pro
 extirpando Mahometismo tricies cen-
 tena aureorum millia in arce S. Angeli
 reposuit, ac Christianis Principibus fæ-
 dere adversus Turcas junctis largas pe-
 cuniarum suppetias, necnon Venetis
 multas triremes subsidio misit, quin
 pauperum, quos suos Nepotes voca-
 bat, oblitus esset, pro his enim duo
 Xenodochia multis impensis erexit,
 utque Romanis civibus, aliisque pau-
 peribus

peribus prægravia mitigaret vectigalia, Sæc. XVII.
A. C. 1700.
 duo levioris census telonia non sine ma-
 ximo civium commodo, & ingenti re-
 rum omnium ubertate instituit, multa-
 que alia tam ad morum & Ecclesiasticæ
 disciplinæ regulas, quam ad majorem
 Urbis Romanæ amplitudinem & deco-
 rem promovendum utilissime perfecit.
 Præ ceteris insigne æquitatis & justitiæ
 specimen edidit sua Constitutione, quam,
 ut meminimus, die sexta Februarii an-
 no 1693. ad Mechliniensem Archiepi-
 scopum dederat; cum enim Molinistæ
 Carolum Hispaniæ Regem eo induxis-
 sent, ut Bavarix Duci tum Belgii Gu-
 bernatori in mandatis daret, quatenus
 omnes, quos ipsi pro Jansenistis vendi-
 tabant, a cunctis Officiis amoveret,
 ac vi hujus mandati plures falso accu-
 sati graves violentias paterentur, Inno-
 centius comperta hujus vexationis ini-
 quitate præfato Archiepiscopo severe
 inhibuit, ut nullum *nisi servato juris or-
 dine* de hæresi Janseniana convictum
 insectaretur: Ceterum cuncta præclare
 gesta ad hujus Historiæ angustias re-
 ducere, haud possibile foret, dixisse
 sufficiat, nequidem oculatissimos Pro-
 testantes in Innocentio, quod repre-
 henderent, invenisse.

Sæc. XVII.

A. C. 1700.

§. XCIX.

*Cardinales pro eligendo novo Pontifice Conclave ingressi.**Vita Clement. XI.
in Bull.
magn.*

Peractis de more funebribus, duodecima post Innocentii Papæ obitum die seu nona Octobris inchoata sunt pro more in Vaticano ad successorem deligendum comitia: Intererant initio nonnisi triginta octo Cardinales, quibus altera die Cardinalis Bullionius S. Collegii Decanus, pluresque alii accessere, quos inter tamen tot Viri meritum præstantia longe clarissimi reperiabantur, ut quis alteri præferendus esset, aliquamdiu Cardinales dubii hærerent, unde contigit, ut jamjam quadragesima tertia dies ab inchoatis comitiis præterfluxisset, quin adhuc Cardinales suis suffragiis in unum conspirarent: Postquam vero nocte, quæ diem vigesimam tertiam Novembris præcefferat, nuntium de obitu Caroli Hispani Regis receperant, in hac rerum vicissitudine nil magis, quam supremum Nauclerum prudentia, & animi magnitudine inclytum, Ecclesiæ navi necessarium duxerunt, quapropter talis Viri electionem maturantes in Joannem Franciscum Cardinalem Albanum oculos animumque coniecere:

An-

Annuebant suis quoque suffragiis cuncti Sæc. XVII.
 Cardinales, quos Zelantes vocant, his A. C. 1700.
 pariter accedere alii Ottobono Cardi-
 nali adhærentes: altero igitur die jam-
 jam in proxima scrutatione præfatus
 Cardinalis Albanus quadraginta suffra-
 gia solus tulerat: Huic ergo ceteri
 quoque Purpurati summa ac plane in-
 sueta animorum studiorumque consen-
 sione supremam Ecclesiæ dignitatem
 offerunt, ac ceteris æmulis, etsi
 ætate multum superiores essent, præ-
 termisissis eundem in Papam procla-
 mant, quamvis quinquagesimum pri-
 mum ætatis suæ annum vix excessisset,
 præteritisque temporibus senectus præ-
 validum suffragium in Pontificum ele-
 ctionibus esse consuevisset.

§. C.

*Joannes Franciscus Cardinalis Al-
 banus in Papam electus, & Cle-
 mens XI. nominatus.*

Communi Purpuratorum consensu Misson. Itin.
 peracta electione, solus Cardinalis append.
 Albanus se tanto honore indignissimum, pag. 379.
 tantoque oneri imparem reputabat: Act. Lipps.
 quocirca fuscis largiter lacrimis copio- Epist. fam.
 sisque precibus Tiaram Pontificiam Zalusky
 in digniorem se transferri non modo ro- tom. 2.
 gabat, sed & præcipiebat, utque Pur-
 pura-

Sæc. XVII. puratos ad sua vota eo validius incli-
A. C. 1700. naret, eo etiam utebatur argumento,
 afferens, se tenero nimis affectu am-
 plecti familiam suam, proin vereri, ne
 superatus ab hoc amore Bullam contra
 Nepotismum nuper editam, suoque o-
 lim chirographo ac juramento firma-
 tam non sine perjurio, omniumque
 offensione violaret: Integrum triduum
 non sine raro modestiæ exemplo tenuit
 Albani cunctatio, deprecatio, ac con-
 stans repugnantia: nec ullo pacto ejus
 animus expugnari potuisset, nisi ex
 Theologis celeberrimi eidem demon-
 strassent, quod spectata Electorum in
 proposito firmitate, ex qua Dei volun-
 tas sat luculenter pateret, diutius factæ
 electioni sine gravi noxa obsistere haud
 posset: Tandem ergo horum consiliis
 cessit, ac inter suspiria & lacrimas ma-
 nus ad Ecclesiæ clavum admovit, at-
 que in honorem S. Clementis Papæ &
 Martyris, cujus memoria eo die re-
 colebatur, Clementis XI. nomen assump-
 sit. Nondum erat Episcopali digni-
 tate insignitus, quocirca a Cardinali
 Bullionio Episcopus consecratus, die
 octava Decembris Pontificia tiara so-
 lemni ritu inter festivas Urbis & Orbis
 acclamationes coronatus est. Vix Pon-
 tificatum auspicatus erat, cum illico
 suis Consanguineis denuntiaret, se de
 Con-

Constitutione Prædecessoris sui contra Sæc. XVII.
 Nepotismum ne latum unquem disces- A. C. 1700.
 surum. Haud silentio prætereundum
 videtur, a probatæ fidei Scriptoribus
 referri, quod statim post Innocenti XII.
 obitum Andreas Chrysostomus Zaluscki
 Warmiensis Episcopus omnium Cardi-
 naliū nomina separatis schedulis in-
 scripserit, easque in urnam conjici &
 per Nepotem suum, quinquennem pue-
 rum unam extrahi jussit, solum au-
 tem Francisci Albani nomen tribus vi-
 cibus ex urna a præfato puero extra-
 ctum fuerit.

§. CI.

*Hujus Pontificis gesta ante Pontifi-
catum.*

Natus erat Joannes Franciscus Urbini
 die vigesima tertia Julii anno Christi
 millesimo sexcentesimo quadragesimo
 nono ex illustri ac prædivite Albano-
 rum familia: Nondum attigerat ter-
 tium ætatis annum, cum jamjam He-
 lena Mosca Matre sua orbatus esset: a
 suo tamen Patre Carolo, cui sedula
 Filii sui educatio maxime cordi erat,
 undecim annos natus Romam per-
 ductus, ibidem liberalibus disciplinis,
 eloquentiæ præfertim, moxque gravio-
 ribus Philosophiæ & Theologiæ, ac
 utrius-

Sæc. XVII. utriusque Jurisprudentiæ studiis ope-
A. C. 1700. ram dedit, paulopost Doctorali laurea
 decoratus: Græcum etiam idioma tam
 feliciter didicit, ut non minus græce,
 quam latine doctissimus haberetur,
 adolescens quoque tam sacras in Tem-
 plis, quam morales in publicis Acade-
 miis, necnon in Collegio Urbano ora-
 tiones & dissertationes de rebus ad
 Historiam Ecclesiasticam spectantibus
 non sine maximo Auditorum applausu,
 & admiratione habebat, ac ipsimet
 Protestantes Græcam ejus latinamque
 eruditionem adeo venerati sunt, ut
 eam Norimbergenses aureis, argen-
 teisque numismatibus nomini ejus in-
 scriptis celebrarint. Vigesimali æta-
 tis annum emensus, inter Canonicos
 S. Laurentii in Damaso cooptatus erat,
 ubi indefesso studio Concilia, Patres,
 & Historiam Ecclesiasticam pervolvit,
 ac vasta hæc eruditione conjuncta cum
 summa eloquii facilitate apud omnes,
 præcipue apud Christinam Sueciæ Re-
 ginam & Cardinalem Franciscum Bar-
 berinum sibi ingentem conciliavit lau-
 dem, singularemque existimationem,
 quam spectata ejus virtus nulla vitio-
 rum fæce contaminata, atque eximia
 morum innocentia, vitæque integritas
 mirifice auxit. Ne ergo tam raræ do-
 tes suo usu ac præmio carerent, ab
 Inno-

Innocentio XI. utriusque Signaturæ Re-
 ferendarius, Sacræ Congregationis re-
 bus Consistorialibus præpositæ Consul-
 tor, necnon Reatinæ Urbis, dein Sa-
 binensis Provinciæ, ac postremo Urbis
 veteris Gubernator renuntiabatur: Ad-
 ministratis maxima cum laude hisce
 Præfecturis, Romam urgente Cardi-
 nale Barbarino revocatus, & Vatica-
 næ Basilicæ Vicarius, & Judex nomi-
 natus, ad causas cognoscendas ani-
 mum adjecit, eo plane successu, ut
 qui antea celeberrimi Oratoris nomen,
 ita nunc integerrimi jureconsulti fa-
 mam sibi compararet: Postea Vatica-
 næ Basilicæ Canonicatu auctus, at-
 que Apostolicorum Diplomatum Secre-
 tarius ab Innocentio XI. constitutus,
 gravissimum hoc munus usque ad sui
 exaltationem tanta prudentia, atque
 indefessa laboris assiduitate obibat, ut
 gravissimorum Ecclesiæ negotiorum,
 atque in administranda Republica ra-
 tionum aut particeps, aut arbiter exi-
 steret: Quantum porro Alexander VIII.
 ejus meritis & virtuti tribueret, lucu-
 lenter ex eo colligitur, quod Pontifi-
 catus sui initio illum Romana Purpura
 honoraret, quam tamen Albanus non
 otiose portabat, nil antiquius, nil e-
 nixius in votis habens, quam Religio-
 nis Catholicæ incrementum, & Sedis
 Apo-

Sæc. XVII.
 A. C. 1700.

Sæc. XVII. Apostolicæ honorem. Amicis præ-
A. C. 1700. terea, ac præcipue literatis vacuas a
 negotiis horas dicabat, hosque pro-
 movebat, illos protegebat, istos juva-
 bat, eisque non raro præmia & bene-
 ficia, etiam irrequisitus a summis Pon-
 tificibus procurabat: neminem necessi-
 tate pressum a se dimisit, quin ei vel
 opem præstitisset, vel saltem ejus mo-
 lestiam solatio imminuisset: unde illius
 Palatium non minus, quam ipsum Va-
 ticanum frequentabatur, nec minor
 numerus Aulam ejus, quam ipsius
 Pontificis ornabat, omnibusque, &
 maxime afflictis Albani Domus asyli
 vicem præstitit: pluribus etiam om-
 nium Ordinum familiis clam subsidia
 præbuit, alios æris alieni pondere
 pressos sua liberalitate sublevavit, do-
 tibus assignatis securam reddidit Virgi-
 num pudicitiam: Nobilem quemdam
 Virum, quem ad expungenda debita
 bis mille Imperialibus indigere uove-
 rat, ipse adiit, eique pecuniam ultro
 numeravit, & afflictissimo cuidam duo-
 decim aureorum millia sine beneficii
 fœnore obtulit. His pluribusque aliis
 præclare gestis tantam omnium existi-
 mationem amoremque sibi conciliavit,
 ut supremo Ecclesiæ Imperio dignus,
 imo & proximus a cunctis haberetur,
 quorum vota supremum quoque Numen
 ad

ad maximam Ecclesiæ gloriam, po-
puliq; salutem tandem exaudiit.

Sæc. XVII.
A. C. 1700.

§. CII.

Principum molimina in dividenda Hispaniæ Monarchia.

Cum Caroli II. Hispaniarum Regis infirmitas magis indies ingravesceret, proin omnis suscipiendæ prolis spes abesset, Franciæ & Angliæ Reges, necnon Batavi de futuro Successore anxiiis agitabantur curis, ac primo inclinabant in Josephum Ferdinandum Bavaricæ Ducem, eoquod hic ex Anna Antonia, cujus Mater Margaretha Theresia Philippi IV. Hispaniarum Regis Filia, & Carolus Rex eundem ante biennium totius Monarchiæ Hispanicæ testamenti tabulis hæredem scripsisset, natus esset: Huic etiam favebant Ferdinandus Portocarrerus Cardinalis ac Toletanus Archiepiscopus, Proceres, Regiusque Senatus: Jamjam omnia ad trajiciendum in Hispaniam Principem Bavarum parabantur, cum septennis anno priori, ut memoravimus, Bruxellis tristi morte extingueretur: Com-
Hode Hist. de Louis 1. b. 53. Wagner vit. Leopold. lib. 16. Theatr. Europ.

Hist. Eccles. Tom. LXVI. P p lium

Sæc. XVII. lium ex Maria Theresia pariter Hispani
 A. C. 1700. Regis Sorore progenitum Hispaniæ hæ-
 redem scriberet, cum post Bavari obitu-
 tum ejus jus nulla ex parte controver-
 sum esset: At Carolus Rex se desuper
 deliberaturum respondit, nec antea
 deliberandi, quam vivendi finem fecit:
 Insuper Austriacis parum favebant Pro-
 ceres, totis viribus obstabant Galli,
 Angliæ Rex autem & Batavi obtende-
 bant timorem belli, quod Galli, ut jus
 suum contra Austriam prosequerentur,
 absdubio moturi essent; Ludovicus e-
 nim Franciæ Rex totus in eo erat, ut
 everso Archiducis jure, Borbonio Prin-
 cipi Filio suo ex Maria Theresia itidem
 Hispaniæ Regis Sorore nato Monar-
 chiam Hispanicam assereret, quamvis
 præfata Maria Theresia, dum Franciæ
 Regi nupserat, juri suo in Hispaniæ
 successionem solemnī pacto renuntiasset,
 ejusque cessio per publicas pacis Pyr-
 renæ tabulas, ac Philippi IV. Testa-
 mentum confirmata fuisset. Jam du-
 dum Galli, Angli & Batavi Oratores
 sub specioso belli prævertendi obtentu
 Hispanam Monarchiam diviserant, &
 quidem primo in arce Loensi Delphino
 utramque Siciliam, Sardiniam, Etru-
 sci portus, Finarium cum Cantabria,
 Archiduci Mediolanum, & Bavaro
 tunc nondum mortuo reliquam Hispani-
 am,

niam assignabant: paulopost Archiduci Sæc. XVII.
 Hispaniæ Regnum cum America, & A. C. 1700.
 Delphino Navarram, Mediolanum, &
 Belgium adjecere, ac denique hoc an-
 no die tertia Maij insuper Delphino
 Herculeum, Orbitellum, Plumbinum,
 Portumlongum, Telamonium, Fonta-
 rabiam, & SS. Sebastiani & Stephani
 oppida, Lotharingiæ Duci Mediolanum,
 cetera vero Archiduci attribuebant.
 Has partitiones Franciæ Rex ratas ha-
 bere simulabat, reipsa tamen, Cæsare
 semel ab hæreditate excluso integram
 Hispaniæ Monarchiam spe suisque con-
 silis devoraverat: Minus etiam Inno-
 centio XII. Pontifici probabantur hæc
 divisionis pacta, sibi per Monaciensem
 Principem Oratorem Gallicum expo-
 sita, ac ipsemet Carolus Hispaniæ Rex
 vehementissime querebatur, quod ex-
 teri Principes sibi adhucdum vivo ve-
 stes exuere, de suis bonis testandi fa-
 cultatem eripere attentent, *etiamsi forte,*
inquiabat Rex, Deus subditorum meo-
rum pro Regni hærede supplicantium preces
& vota exaudire detrectet, mihi tamen li-
berum sit, ejusmodi hæredem nominare,
qui sese contra hosce usurpatores tuendo
par erit.

Sæc. XVII.

A.C. 1700.

§. CIII.

Caroli II. Hispani Regis obitus.

*Theatr. Europ. t. 15.
Hist. de la
Cour de
Madrid.*

Post acerrimas concertationes inter ipsos præcipuos partitionis Authores prævaluit Gallica factio, quam etiam Portocarrerus Cardinalis, quamvis ampla verborum jactantia se totum Cæsari addictum fingeret, egregie firmabat, ipse etiam Rex nupera populi seditione territus, ac aliunde in omnem, quo eum Ministrorum turba impulerat, partem versatilis, hunc Cardinalem pro parente colebat, atque ab ejus ore pendeat: Hujus igitur dexteritate factum, ut ipso Rege præsentem in frequentissimo Senatu omnium suffragiis decerneretur, ad evitandam Monarchiæ divisionem nil magis conducere, quam si Franciæ Rex rogaretur, quatenus alterutrum ex Delphini Filiis Regis Caroli Nepotibus in Hispaniam mitteret, qui tamen Regnum ante Regis obitum non contrectaretur. Tacitus affedit Rex, dum Galli & Hispani Proceres de Regno suo ita disponerent: obsistit acriter Regina, & Harrachius Cæsaris Orator, qui apud eandem instabat, ut Regem Maritum suum permoveret, quatenus Generis sui memor Archiducem scriberet Hæredem:

redem: ad hæc Rex velut e somno **Sæc. XVII.**
 expergefactus datis ad Cæsarem literis **A.C. 1700.**

fidem fecit, se alienissimum esse a suorum consiliis, adeo ab omni æquitate, conscientia, & decoro alienis: Postrema Septembris die ad morbi vehementiam tanta facta est accessio, ut de Regis vita Medicorum judicio conclamatum esset: Tum vero tanto incitatus Gallorum fautores ad pertenda cæpta festinarunt: obseptum tenetur Regium conclave, nulli præter Reginam, Patrem de la Torres Confessarium, Medicos & Portocarrerum aditus patet, Proceres ante januam alternas agunt vices, seni excubitores præter morem ad interioris januæ fores appositi Harrachio Regem alloquendi copiam denegant: Soli Portocarrero ad Regis animum voluntatemque pervius erat accessus, hic ergo Borbonicæ Domus jura Regi animis sensibusque omnibus pene destituta tanta verborum copia ac sermonis importunitate obtrudebat, ut Rex molestiam redempturus tertia Octobris die Testamentum confici consentiret: mox igitur sexta ejusdem diei hora meridiana advocatur Ubilla, qui solus cum Rege agens, supremæ voluntatis tabulas conscripsit, sua nomina apponentibus Portocarrero, & Borgia Cardina-

Pp 3

libus,

Sæc. XVII. libus, Castiliæ & Arragoniæ Præfe-
A. C. 1700. ctis, necnon Medinnacælio, Beneven-
 tio, & Infantadi ac Sestæ Ducibus.
 Vigesima ejusdem Mensis die Codicil-
 lus Testamento adjiciebatur, quo Phi-
 lippus Andegavenfis Dux, secundo ge-
 nitus Delphini Filius, eoque fors im-
 prole Dux Bituricensis, ac illo etiam
 sine liberis decedente Carolus Austriæ
 Archidux universæ Monarchiæ Hæres
 instituebatur: ita tamen ut nullo un-
 quam tempore Hispania cum Gallia
 conjungeretur: Confecto hoc testamento
 a Gallis subornato, Rex citatis passi-
 bus ad æternitatem properabat, ac tan-
 dem die prima Novembris decessit an-
 no ætatis trigesimo nono, Regni tri-
 gesimo quinto. Erat Princeps Reli-
 gionis studio præclarus, moribus inte-
 gerrimus, ac fidei conjugalis cultor
 eximius, adversæ tamen fortunæ in-
 juriis tam domi quam foris jactatus,
 bellisque implicitus, aut Belliducum
 ignavia, aut nervi bellici inopia pluri-
 mas urbes & Provincias amisit, ac suo
 demum testamento atrocissimi belli
 flammæ accendit.

Ceterum in Hispania, usque dum
 Andegavenfis adventaret, Procerum
 Senatus erigebatur, qui regimini præ-
 esset, hos inter ipsa etiam erat Regina
 Vidua, quæ tamen utpote Cæsareæ
 parti

parti addicta Madrito intra sex dierum Sæc. XVII.
 angustias excedere iussa est, unacum A. C. 1700.
 Patre De las Torres defuncti Regis
 Confessario, quia palam testabatur, Re-
 gem morti proximum vehementer esse
 questum, quod vi ac fraude ad sub-
 signandum Testamentum sibi supposi-
 tum adactus fuerit: nihilominus ta-
 men Proceribus auro Gallico corruptis
 Philippus Andegavensis Dux die quarta
 decima Novembris apud Hispanos in
 Regem proclamatus est.

§. CIV.

*Aliorum Principum atque Illustrum
decessus.*

Præter Hispaniæ Regem pari fato sub-
 latus est Georgius Dux Wirtem-
 bergico - Monte - Belligardenfis anno
 ætatis suæ septuagesimo tertio, quem
 eadem mortis necessitate sequebantur
 Wilhelmus Glocestriæ Dux, Ducissa
 Condæa, Guilielmus Annæ Stuartæ,
 postea Angliæ Reginæ Filius, Clara
 Augusta Wirtenbergensis Ducissa, Eber-
 hardina Sophia Frisiæ Princeps, &
 Joachimus Ernestus Holsatiæ Dux, ac
 demum die tertia Julii Sylvester Va-
 lerius Venetæ Reipublicæ Dux, cui
 Aloysius Mocenigus subrogatus est.

Sæc. XVII.

A. C. 1700.

§. CV.

*Synodi Diœcesanæ Eichstettenfis
decreta.*

Hoc item anno Joannes Martinus ab Eyb Eichstadianus Episcopus die decima Novembris Diœcesanam celebravit Synodum, in qua pro animarum Pastoribus ad munus suum ritu exequendum tradidit præcepta, simulque Parochis injunxit, ut sæpius pauperculos moneant, quatenus cordate petant Sacramenta, cum ea eis, gratis sint administranda: vetuit quoque, ne sponsalia mutuo etiam consensu sine scitu Episcopi dissolvantur, nec etiam aqua Baptismatis pro medicina, vel alia quacunque de causa aliis præbeatur: minus vero Parochi se ultra duos dies & unam noctem sine Decani præscitu a sua Parochia absentent, aut frequenter tabaccum Sacerdotes e fistula hauriant. Denique Sodalitatem S. Rosarii institui præcepit, ut populus ad frequentiore Confessionis & Communionis usum incitaretur.

§. CVI.

*Quædam Clementis XI. Pontificis
Maximi Constitutiones.*

Inter

Inter plures Constitutiones, literasque Apostolicas Clemens XI. Pontifex hoc anno Bullam Prædecessoris sui de abolendo Nepotismo innovavit, simulque Jubilæum universale ad implorandum Dei auxilium pro felici Ecclesiæ regimine indixit, ac die trigesima Novembris literas dedit ad Leopoldum Cæsarem, in quibus se gravissimum summi Pontificatus onus ægerrimo animo suscepisse testatus, Cæsari gratias egit, quod sui electionem per Lambergum, Medicæum & Grimannum Cardinales, necnon ejus Legatum Comitem de Lamberg promovere voluerit: Eadem die ejusdem ferme tenoris literas dedit ad Josephum I. Romanorum Regem, Ludovicum Regem Galliæ, Mariam Annam Hispaniæ Reginam, Petrum Lusitaniæ, & Fridericum Augustum Poloniæ Reges, necnon ad Cosmum Magnum Etruriæ & Sabaudia Duces, atque ad Venetorum Rempublicam, aliosque Principes Catholicos. Die autem vigesima octava Decembris Leopoldum Cæsarem impense hortabatur, ne ob ereptum Successionis jus in Hispaniæ Regnum novos armorum motus concitaret simulque Papa Josephum Hungariæ, & Petrum Lusitaniæ Reges, ceterosque Principes & Colonitium Cardinalem, ut & ipsi

Sæc. XVII.

A. C. 1700.

Bull. Magn.

Clem. XI.

Epist. &

Brev.

Clem. XI.

p. I. & seq.

Sæc. XVII. Cæsarem ad pacis consilia inclinarent,
A. C. 1700. datis literis rogabat: se vero hoc offi-
 cium apud Imperatorem impendisse,
 Gallorum Regi significabat, subjungens,
 quod si Cæsar armis jus suum prosequi
 moliretur, ipse ea initurus sit consilia,
 quæ ad reddendam ab exterorum mi-
 litum incurfu immunem Italiam expe-
 dire videbuntur.

§. CVII.

*Diversæ SS. Congregationum
decisiones.*

*Decis. SS.
 Congr. Rit.
 Episc. &c.*

Pariter Sacræ Romanæ Congregatio-
 nes hoc anno plures ediderunt Con-
 stitutiones, & quidem die decima sexta
 Januarii Sacra Concilii Congregatio de-
 cidit, quod quando Episcopus, quin
 loca sibi subiecta visitet, violenter im-
 peditur, non modo occlusas fores ef-
 fringere, sed etiam vi vim & ex-
 communicatione absque alia judiciali
 monitione repellere valeat: Canonici
 autem dignitates præsentē Archiepi-
 scopo celebrantes non valeant uti pul-
 vinari ad genuflectendum, nisi obstat
 consuetudo: ita die vigesima tertia
 ejusdem Mensis decidit S. Rituum Con-
 gregatio: sequenti autem die Inno-
 centius XII. Papa declaravit, quod sub
 generali Indulgentiarum suspensione in
 Anno

Anno sancto non comprehendantur **Sæc. XVII.**
 Altaria Privilegiata, nec aliæ indul- **A. C. 1700.**
 gentiæ pro solis defunctis concessæ:
 Saluberrime etiam S. Concilii Congre-
 gatio die sexta Februarii statuit, quod
 cogentes Virgines vel Viduas ad fuscipiendum habitum Religionis, aut ad profitendum, sicut & auxilium & favorem ad id præstantes, excommunicentur, dummodo de vi illata constet, et si talis foemina vel Vir tacite aut expresse professionem jam ratam habuisset. Eadem quoque Congregatio die decima quinta Maij declaravit, quod Iudex delegatus nequeat censuras Ecclesiasticas in appellationem prolatas relaxare, aut nullas declarare, non auditis partibus nec cognita causa. Insuper die quinta Junii decedit, quod Regulares ministrantes Laicis infirmis hospitantibus in eorum conventibus Sacramenta Eucharistiæ per modum Viatici & extremæ unctionis absque Episcopi vel Parochi licentia, possint excommunicari. Insuper Sacra Indicis Congregatio die vigesima secunda Decembris coram Papa Clemente XI. hos damnavit libros, quorum primus: *de obligatione Conscientiæ Prælectiones decem: editio secunda II. P. Richardi Arsdellin Theologia tripartita universa &c.* Denique S. Cardinalium Congregatio Inquisi-

Sæc. XVII. quæstionis Romanæ die secunda Junii
A. C. 1700. ex Innocentii XII. Papæ mandato dam-
 navit hos Libros I. Vindicias Juris-
 dictionis sæcularis & Imperii adversus
 usurpativam exceptionis & Immunita-
 tis Ecclesiasticæ extensionem II. Epi-
 stolam Abbatis ad R. R. PP. Be-
 nedictinos Congregationis S. Mauri cir-
 ca postremum tomum editionis S. Au-
 gustini III. Epistolam Benedictini Non-
 Reformati ad eosdem IV. Epistolam
 Abbatis Commendatarii ad eosdem
 V. Monitum Doctoris Theologiæ ad
 Præsules Franciæ circa responsum cu-
 jusdam Benedictini ad epistolam Ab-
 batis Germani VI. Problema Eccle-
 siasticum.

§. CVIII.

*Quidam Scriptores Catholici hoc anno
 defuncti, eorum opera.*

*Dupin. Bibl. nouv. t. 18.
 pag. 210.
 Vid. supra lib. 204.
 §. 102 p. 711.
 tom. 62.* **R**ecensere lubet quosdam ex Scripto-
 ribus Ecclesiasticis celebriores, qui
 suis lucubrationibus clari hoc anno
 obiere: hos inter primus occurrit Ar-
 mandus Joannes Bouthilier de Rancé
 Abbas & Reformator Monasterii de
 la Trappe, de cujus instituto jam alibi
 meminimus: Scripsit celeberrimus hic
 Vir colloquia inter Abbatem Joannem
 & Eusebium Presbyterum, quæ ipso
 invito

invito clam quidam Parochus edidit: Sæc. XVII.
A. C. 1700.
scripsit etiam tractatum de Sanctitate
& officiis Status Monastici unacum di-
lucidatione ejusdem tractatus, contra
quem tamen quidam maledici famosum
libellum ediderunt sub hoc titulo: *vera
motiva conversionis Abbatis de la Trappe
unacum quibusdam reflexionibus in ejus vi-
tam & scripta.* Apologiam pro se e con-
trario scriptam vulgari, ipsemet hic
Abbas præpedivit: Præcipue vero Ma-
billonii Abbatis calamum contra se ir-
ritavit; cum enim in præfato tractatu
collapsæ disciplinæ Regularis causam
potissimum in literarum studia retulif-
set, Mabillonius ab hac injuria studia
Monastica vindicare aggressus, apolo-
giam contra Bouthilierem edidit, quam
tamen hic refellere conatus est, mox
vero a Mabillonio aliisque confutatus.
Scripsit idem versionem operum Doro-
thei unacum vita hujus Patris, com-
mentaria in Regulam S. Benedicti una-
cum nova versione ejusdem Regulæ,
statuta & binas exhortationes ad Mo-
niales, relationem circa Mortem Do-
mini Mucæi, instructiones circa præ-
cipua Christianæ doctrinæ moralis ca-
pita, ubi Casuistarum & Molinistarum
laxitates acriter infectatus est: edidit
quoque Christianum agendi modum,
synopsin obligationum Christiani, re-
flexio-

Sæc. XVII. flexiones in quatuor Evangelia, confe-
A. C. 1700. rentias in epistolas & Evangelia in Do-
 minicis & præcipuis anni festis, prin-
 cipia Christiana & moralia, Constitu-
 tiones Trappenses, & varias epistolas
 Divino Spiritu plenas. II. Claudius
 Joly typis edidit tractatum de recita-
 tione Horarum Canoniarum, ubi ta-
 men carpitur, quod nimia facilitate
 illos ab hoc onere exemerit Ecclesia-
 sticos, qui alias habent occupationes
 indispensables: edidit insuper tracta-
 tum de restitutione damnorum, quæ
 Principes inferunt, epistolam apologe-
 ticam & traditionem veterum Ecclesia-
 rum Franciæ circa Assumptionem B. V.
 tractatum de Matrimonio, itinerarium
 Monasteriense, monita Christiana circa
 quædam capita doctrinæ moralis Chri-
 stianæ, tractatum de Scholis Episcopa-
 libus & Ecclesiasticis præter vitam E-
 rasmi, aliorumque Sæculi XVI. lite-
 ratorum. Obiit Parisiis die decima
 quinta Januarii annos natus nonaginta
 tres. III. Raphael Fabretti scripsit
 Apologema Jesithei ad Gronovium, in
 ejusque Titivilitia, explicationem in-
 scriptionum antiquarum, syntagma de
 columna Trajana, & dissertationes tres
 de aquis, & aquæ ductibus veteris Ro-
 mæ, IV. Joannes Tarpon Ord. FF.
 Præd. vulgavit examen potestatis Re-
 ligio-

ligioforum excipiendi confessiones sæcularium.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CIX.

*Celebris casus conscientiae a Jansenii
Discipulis excogitatus.*

Primis sæculi decimi octavi auspiciis non modo Principes sagati inter se gladiis, sed etiam Viri togati ac literati calamis acriter depugnabant, & quidem Jansenii fautores, supremo suæ factionis Ductore Quesnello, post Innocentii XII. diploma triumphum canentes, omni ferme die manus ad prælium, & digitos ad bellum paratos habebant, novosque libellos veluti totidem publicas ad bellum provocationes in vulgus spargebant eo fine, ut Innocentium XII. silentio obsequioso contentum formulam aliter ac Alexander VII. interpretatum fuisse, persuaderent: nil ad id aptius censebant, quam fabricare casum, quo eum assolvi posse decideretur, qui Jansenium perperam fuisse damnatum, & obsequiosum silentium sufficere propugnat: Ejusmodi casum excogitandi provincia demandata est Rulando, cum autem hic Thomisticae gratiæ sufficientis necessitatem adstrueret, Doctorum non pauci subscribere renuebant: hinc alium ceteris magis acce-

acce-

Sæc. XVII. acceptum fabricarunt junior Petit pied,
 A. C. 1701. & Anquatillus, quibus suppetias tulit
 Parierus Canonicus Claremontanus
 Claudii Pascalis Nepos, qui libellum
 edidit, sub hoc titulo: *Casus conscientie a quodam Provinciæ Confessario propositus circa quemdam Ecclesiasticum, ejus directioni commissum, atque a pluribus Parisina Facultatis Theologicæ Doctoribus dissolutus.*
 Hunc enim casum præfatæ Facultati decidendum obtulerunt, adjecta hac epistola . . . Domini Canonici B. ad Dominum T. D. A. Transmitto casum, quem plures Sorbonæ Doctores, tam meritis quam dignitate inclyti nuperime responso tibi absdubio gratissimo dissolverunt. Sæpius ex ore tuo percepi, apud vos reperiri ejusmodi homines, qui sese sanæ doctrinæ opposcentes, Presbyteros doctrina & pietate conspicuos calumniantur, eosque pro Jansenistis habent, eoquod in hoc casu expositam doctrinam doceant, atque in usum deducant. Quod tibi hoc scriptum ab æquis rerum æstimatoribus tantopere deprædicatum communicem, te ratum gratumque habiturum, confido, eoque opportune usurum, ut eorum ora obstruas, qui tanquam suspectas novitates convitiantur ea, quæ tot Viri doctissimi approbant, suoque calculo confirmant &c.

Casus

Casus autem erat iste, Confessarius Sæc. XVII.
A. C. 1701.
 quidam jam per plures annos cujusdam
 Ecclesiastici confessiones excepit, eum-
 que sine scrupulo absolvit, tandem vero
 eum ex aliorum relatione de novis opi-
 nionibus suspectum habuit, quapropter
 cum eodem conferens, varias suæ do-
 ctrinæ novitates expiscatus est, de his
 autem, an ab Ecclesia sint damnatæ,
 certo judicare minime ausus, eas Sor-
 bonæ Doctoribus, eorumque judicio
 submitit, declarari petens, an earum
 abjurationem a suo pœnitente exigere
 posset, id si renueret, an ei absolutio-
 nem denegare deberet? Quæsit ergo
 hic Confessarius a suo pœnitente. I.
 Quid credat circa quinque propositio-
 nes ab Innocentio X. & Alexandro VII.
 damnatas. Respondit pœnitens, se
 eas condemnare, ac semper condem-
 nasse pure & sine restrictione in omni
 sensu, quo eas Ecclesia damnavit, &
 etiam in sensu Jansenii, prout Innocen-
 tius XII. explicavit in suis literis ad
 Belgii Episcopos: ast quantum ad fa-
 ctum, se cum Perefixo Archiepiscopo
 credere, quod sufficiat obsequiosum
 silentium, & quamdiu juridice convinci
 non possit, se negare in animo factum,
 nec propterea turbari, aut de fide su-
 spectum haberi posse. II. Quid credat
 de Prædestinatione & gratia? Respon-
 dit

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

Qq

dit

Sæc. XVII. dit Pœnitens, sibi persuasum esse illam
 A. C. 1701. esse gratuitam, & ante prævisa merita,
 hanc vero esse per seipsam efficacem,
 & ad omne opus bonum necessariam,
 juxta S. Augustinum, dari tamen gra-
 tias internas, quæ darent veram poten-
 tiam ad adimplenda Dei præcepta, eas
 vero non omnem suum habere effectum
 propter voluntatis resistentiam. III. Quid
 sentiat de amore Dei? Respondit, se
 credere, quod actiones, quæ ad Deum
 non referuntur, nec procedunt ab amore,
 sint peccata ob defectum finis boni &
 recti, etsi possint esse bonæ ratione ob-
 jecti particularis aut finis. IV. Quid
 credat de sufficientia attritionis? Re-
 spondit, nihil ab Ecclesia esse decusum,
 credere tamen, attritionem ex metu
 esse bonam, ut tamen sit ad recipien-
 dam absolutionem Sacramentalem suf-
 ficiens, requiri, ut sit animata chari-
 tate saltem initiali. V. Quid sentiat
 de auditione Missæ? Respondit Pœni-
 tens, eum, qui assistit cum affectu ad
 peccatum mortale sine motu pœniten-
 tiæ, committere novum peccatum.
 VI. Quid sentiat de cultu Sanctorum?
 Respondit, se credere, quod cuilibet
 Christiano utilissima sit devotio erga
 B. V. & Sanctos, eam autem non con-
 sistere in vanis desideriis, & minus se-
 riis exercitiis, sed in vero amore, ve-
 nera-

neratione, & imitationis studio: se autem reprobare nimiam fiduciam, in Sanctos, & forte majorem quam in Deum, non autem esse prædicandum, quod B. V. animas damnatas liberaverit, insuper se non credere immaculatam Conceptionem B. V. eoquod Alexander VII. declararit, se hanc quæstionem non definire, de cetero autem nihil a se dici contra opinionem contrariam. VII. An libros Jansenistarum legat? Reposuit Pœnitens, se pervolvere librum Arnaldi de frequenti communione, Sancyrnai epistolas, versionem etiam Montensem novi Testamenti, Moralia Gratianopolitana, colloquia Luconiensia, & Rituale Alecctense, eoquod omnes hi libri cum permissu & approbatione plurimorum Præfatum & Doctorum editi, nec intra Diæcesin prohibiti sint, & præcipue Rituale Alecctense, eoquod Pontifex ab aliis deceptus illud damnavit, & ab hoc Episcopo non modo nullam revocationem exegerit, sed etiam die decima nona Januarii eidem reconciliationis literas transmisit. His ita propositis hujus casus Author fingit, ex una parte hunc Ecclesiasticum a Viris morum probitate, & Religionis Zelo inclytis fuisse delatum, ex altera vero eundem hominem esse pietati deditum,

Qq 2

proin

Sæc. XVII. proin illorum accusationem contem-
A. C. 1701. nere, temerarium, hunc absolvere, pe-
 riculosum sibi videri, in hac ergo per-
 plexitate ferogare, ut Sorbonæ Docto-
 res decidere vellent, an ipse hunc Pœ-
 nitentem possit absolvere? Ad hanc
 quæstionem quadraginta Doctores re-
 sponderunt, se perceptis hujus Eccle-
 siastici responsis censere, ejus opinio-
 nes nec novas, nec singulares, nec ab
 Ecclesia damnatas, neque tales esse,
 ut Confessarius ab eo petere teneretur,
 quatenus Pœnitens pro obtinenda
 absolutione eas abjuraret.

Aliquamdiu hæc Doctorum decisio
 omnino secreta habebatur, donec im-
 pellente ipse Quesnello illa anno se-
 quenti primo Leodii mox Parisiis ac
 demum alibi per typum pluribus edi-
 tionibus vulgaretur: sperabant enim
 Jansenii fautores, Apostolica Decreta
 & Pontificum diplomata hoc casu e-
 ludi, ac sub facti & obsequiosi silentii
 velamine ipsa Jansenii dogmata a quo-
 vis tuta conscientia ob tot Theologiæ
 Doctorum decisionem animo foveri posse.
 Non minor erat Doctorum contentio
 & strepitus, quam populi offensio: præ-
 ceteris huic decisioni nomen dedit ce-
 lebris P. Natalis Alexandre, quem ta-
 men Hennebelus, eoquod receptui si-
 gnum dedisset, in sua epistola *Virum*,
 qui

Sæc. XVII.
A.C. 1701.

Cardinalibus & celeberrimis Theologis
discuti jussit, ac ipsemet totum hoc
scriptum sedulo ac sæpius examinavit;
cum ergo suorum Prædecessorum Con-
stitutiones aperte contemni, & Jansenii
dogmata artificioso hoc commento sta-
biliri cerneret, hunc casum censura
perstrictum damnavit, & die duode-
cima Februarii anno hujus sæculi ter-
tio sequens edidit diploma:

„Cum nuper in lucem prodierint
„quædam folia Gallico idiomate edita
„sub titulo: *Epistola Domini Canonici*
„*B. ad Dominum T. D. A. &c. Casus con-*
„*scientiæ &c.* Quam plures autem ex
„Venerabilibus fratribus nostris S. R. E.
„Cardinalibus, quos ad examen dicto-
„rum foliorum specialiter delegimus
„audita, ac diligenter perpensa folio-
„rum hujusmodi censura, quæ coram
„nobis lata fuit, folia ipsa damnanda
„& prohibenda esse censuerint. Hinc
„est, quod nos pro commissa nobis ab
„æterno Pastore gregis sui cura, domi-
„nicas oves, quantum nobis ex alto
„conceditur, a noxiis præservare cu-
„pientes, de memoratorum Cardina-
„lium Consilio, folia prædicta autho-
„ritate Apostolica, tenore præsentium,
„damnamus & reprobamus, ac legi &
„retineri prohibemus, illorumque im-
„pressionem, descriptionem, lectionem,
„re-

„retentionem, & usum omnibus & sin- Sæc. XVII.
 „gulis Christi fidelibus, etiam specifica A. C. 1701.
 „& individua mentione & expressione
 „dignis sub poena excommunicationis
 „per contra facientes ipso facto absque
 „alia declaratione incurrenda omnino
 „interdicimus, volentes & autoritate
 „præfata mandantes, ut quicumque
 „eadem folia penes se habuerint, illa
 „statim atque præsentis literæ eis in-
 „notuerint, locorum Ordinariis, vel
 „hæreticæ pravitatis Inquisitoribus tra-
 „dere, atque consignare teneantur,
 „in contrarium facientibus non obstan-
 „tibus quibuscunque, ut autem eædem
 „præsentis literæ ad omnium notitiam
 „facilius perveniant, nec quisquam il-
 „larum ignorantiam allegare possit; vo-
 „lumus & eadem autoritate decerni-
 „mus, ut illæ ad valvas Basilicæ prin-
 „cipis Apostolorum ac cancellariæ Apo-
 „stolicæ, necnon curiæ generalis in
 „monte citatorio, & in acie campi
 „floræ de urbe per aliquem ex cursori-
 „bus nostris, ut moris est, publicentur.

§. CXI.

*Epistola ejusdem Summi Pontificis ad
 Ludovicum Franciæ Regem.*

Quoniam vero venenata hæc hydra
 in Galliis fuisset progerminata, *Argentre*
 nil magis necessarium censuit Pontifex, *Coll. Jud.*
 t. 3. p. 418.
 Qq 4. quam

Sæc. XVII. quam ut ibidem internecino ictu pro-
A.C. 1701. tinus conterreretur: eapropter altera
 die hanc suam Constitutionem ad Lu-
 dovicum XIV. Franciæ Regem trans-
 misit, eamque in toto Regno in usum
 deduci rogavit, datis ad eundem hisce
 literis: „Audivimus nuper audaci pla-
 „ne, ac subdola, non nullorum homi-
 „num opera, qui in id nati esse viden-
 „tur ut Ecclesiæ ac reipublicæ pacem
 „turbari non cessent, libellum quem-
 „dam prodiisse, cui titulus: *Casus con-*
scientiæ a quodam Provinciæ Confessario circa
quemdam Ecclesiasticum ejus directioni com-
missum propositus, & a pluribus Parisinæ Fa-
cultatis Doctoribus decisus. „Quo sane plura
 „perniciosæ doctrinæ capita, erroresque
 „damnati revocantur in lucem, & ipsa e-
 „tiam hæretica Jansenii dogmata non ob-
 „scure foveantur, dum editæ olim pro iis
 „omnibus abolendis Apostolicæ constitu-
 „tiones captiosis subtilitatibus eludun-
 „tur, id porro in quantum Christi fidelium
 „scandalum, atque utriusque regiminis
 „perturbationem vergat, Majestas tua,
 „cujus mentem tanta in gubernandis
 „populis sapientia illustravit Altissimus,
 „ex se satis ipsa deprehendit. Quoniam
 „vero contra istiusmodi homines con-
 „tinua novitatum prurigine laborantes
 „non amplius legibus, ac sanctionibus,
 „quæ satis multæ hætenus publicatæ
 „fue-

„fuerunt; sed gravium potius adhibi-
 „tione poenarum agendum videtur, ne
 „malum toties compressum, & quoti-
 „die reviviscens ulterius serpat, op-
 „portunum existimavimus, damnato
 „prius juxta Sedis Apostolicæ morem
 „libello, dilecti filii nostri Ludovici An-
 „tonii S. R. E. Cardinalis de Noailles
 „Ecclesiæ Parisiensis Præfulis Zelum,
 „ac pietatem per Apostolica scripta
 „excitare, ut in ejusdem libri authores
 „evulgatoresque præcipuos summo stu-
 „dio conquisitos severius animadver-
 „tat, doctoresque non paucos, qui
 „Romanorum Pontificum prædecesso-
 „rum nostrorum constitutiones, & Re-
 „giæ etiam Majestatis decreta contem-
 „nentes, eidem libello palam subscri-
 „bere non sunt veriti, debitis poenis
 „afficiat. Ea autem in re, qua non Ec-
 „clesiæ solum quæ Majestati tuæ ma-
 „ximæ curæ est, sed & ipsius regni uti-
 „litas quæritur, summopere decet re-
 „galis brachii tui in præfati Cardinalis
 „auxilium exerceri potestatem, atque
 „ita paucorum hominum temeritatem
 „compesci, ut palam fiat omnibus,
 „eam hodie inter sacerdotium & Impe-
 „rium miserante domino vigere concor-
 „diam, ut impune non liceat turbulen-
 „tis ingeniis & nunquam cavillandi fi-
 „nem facientibus, Ecclesiasticas simulac

Sæc. XVII.

A. C. 1701.

Qq 5 regias

Sæc. XVD , regias leges infringere, novit profecto
A. C. 1701 , Charissime fili noster, novit & gratu-
 „latur Ecclesia omnis, quanto pietatis
 „studio, quanta regii nominis laude
 „eliminandis fidei Catholicæ ac Di-
 „sciplinæ adversis erroribus & novita-
 „tibus, præcipue vero radicitus extir-
 „pandis Jansenii dogmatibus adlabora-
 „veris, tuæ nunc prudentiæ, tuæ Re-
 „ligionis ac pietatis est cæpto operi su-
 „premam manum adjicere, traditam-
 „que tibi ab Altissimo potestatem in
 „ipsum atque Ecclesiæ suæ obsequium
 „exercere. Ne patiaris igitur, Cha-
 „rissime fili, ut tot labores ac studia,
 „quæ exterminandæ ex florentissimo
 „Regno tuo pessimæ hæresis contagio-
 „ne adhibuisti, paucorum hominum
 „vesania fructu evacuentur, sileant in-
 „quieti homines, coerceantur protervi,
 „paveant contumaces, & quos Ecclesiæ
 „mansuetudo non flectit, potestas re-
 „galis compescat & conterat, ut ita,
 „quam Ecclesiæ Dei dederis, Deus ipse
 „donet regnis tuis ac perpetuo servet
 „tranquillitatem; eam interim Maje-
 „statem tuæ, unacum cæteris bonis om-
 „nibus ex animo precantes apostoli-
 „cam simul benedictionem tibi aman-
 „tissime impertimur.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CXII.

*Clementis XI. Papæ epistola ad Noal-
lium Cardinalem Parisiensem
Archiepiscopum.*

Eadem die pariter Cardinalem Noal-
lium Parisiensem Archiepiscopum,
ut Pontificiæ Constitutionis executio-
nem urgeret, impense hortabatur, da-
tis ad eum hisce literis: „Non sine ma-
„gna paterni cordis nostri, amaritudi-
„ne nuper accepimus editum Parisiis ac
„pervulgatum fuisse libellum quemdam,
„cui titulus: *Casus conscientie* &c. mole
„quidem perexiguum, sed multiplici
„novæ doctrinæ veneno abunde refer-
„tum, quo scilicet plures damnati er-
„rores perniciosæque novitates ad-
„struuntur, ac ipsius etiam felicitis re-
„cordationis Alexandri VII. prædeces-
„soris nostri ad Jansenianam hæresin
„non modo iterum damnandam, sed
„& præclaris omnibus callidorum ho-
„minum effugiis, ac tergiversationibus
„radicitus evellendam tanta maturitate
„editæ Constitutiones, quibus & nos
„firmissime inhæremus, indirecte qui-
„dem ac veluti per cuniculos impetun-
„tur. Quid enim aliud esse dixerimus
„libelli hujuscemodi authores tam
„splendido verborum apparatu erga
„Pon-

Epist. 63
Brev.
Clem. XI.
pag. 140.

Sæc. XVII. „Pontificias Constitutiones internam
A. C. 1701. „semper observantiam polliceri, quam
 „interim exterius violant, & ut silen-
 „tium polliceantur, quotidie silentium
 „rumpere, quid inanibus quæstionibus,
 „quæ ad nihilum proficiunt, præter-
 „quam ad subversionem audientium
 „Ecclesiasticarum sanctionum perspi-
 „cuitati tenebras velle offundere; nisi
 „malum quod corde sovent, per quam-
 „dam dissimulationem operire; ita ut
 „illud sane usurpari possit: *sermo eorum*
 „*ut cancer serpit*, & aliud, *acuerunt lin-*
 „*guas suas sicut serpentis venenum aspidum*
 „*sub labiis eorum*, ingemimus plane vi-
 „dentes homines, qui se Catholicos
 „profitentur, eo temeritatis ac pervi-
 „caciæ devenire, ut præfatis Apostolicis
 „constitutionibus, ceterisque hujus S.
 „Sedis decretis adhuc obviam ire,
 „eorumque vim emendicatis undique
 „captiosis subtilitatibus eludere se posse
 „confidant. Verum cum subdolis eo-
 „rum artibus non modo, ut par esset,
 „minime obsistere, sed potius patrocini-
 „ari, ac veluti manum porrigere con-
 „spexerimus non paucos Parisiensis
 „Scholæ Doctores, qui libellum ipsum
 „palam ausi sunt suo calculo compro-
 „bare, obstupuimus plane & magna
 „simul perturbatione pro domo Deo
 „exarsimus, statimque, ne commisso
 „nobis

„nobis cælitus muneri deesse videre- Sæc. XVII.
 „mur, de valido adhibendo remedio A. C. 1701.
 „cogitavimus: quapropter libellum
 „ipsum prævio, ut moris est, Theolo-
 „gorum examine, apostolica authori-
 „tate damnavimus, ac prohibuimus,
 „ne ejus lectione fidelium mentes infi-
 „cerentur. At vero, quoniam ut san-
 „ctus Prosper præclare admonet, hujus-
 „modi hominum pravitati non tam di-
 „sputationum studio, quam authorita-
 „tis privilegio est resistendum, circum-
 „spectiorem tuam serio admonemus,
 „ut Zelum, quo maxime ferves, pro
 „sana doctrina, Ecclesiæque pace te-
 „nenda excites, exeras atque inten-
 „das investigandis omni studio diligen-
 „tiaque libelli hujus authoribus, præ-
 „cipuisque promotoribus atque evul-
 „gatoribus; neque enim clam fieri po-
 „tuit, quod nonnisi a multis potuit
 „perpetrari, ac postmodum in eos gra-
 „vibus, ut tantæ debetur audaciæ,
 „poenis animadvertas. Porro docto-
 „res illos, quos sane decebat magis
 „expugnandis Ecclesiæ teterrimis hosti-
 „bus, quam convellendis Apostolicæ
 „Sedis Constitutionibus nomen inscri-
 „bere, omnino volumus severam adeo
 „te puniente districtiorem subire, ut
 „cæteri in posterum a similibus ab-
 „sterreantur.,

„Cha-

Sæc. XVII.

A. C. 1701.

„Charissimum in Christo Filium no-
strum Regem Christianissimum, & da-
tis literis & per venerabilem fratrem
Philippum Antonium Archiepiscopum
Immolensem Nuntium nostrum, qui
plura tecum hac de re differet, enixe
rogamus, ut circumspectioni tuæ in
exequendis hisce mandatis nostris
pravorumque hominum nequitia coer-
cenda regalis quoque velit auxilii
brachium impertiri, quod quidem
Majestatem suam pro summo, quem
in compescendis hæresum ac novita-
tum authoribus hætenus ostendit,
Zelo confidimus, egregie præstituram,
& tibi interim dilecte filii noster Apo-
stolicam benedictionem peramanter
impertimur. „

§. CXIII.

*Alia Clementis XI. epistola ad Fran-
ciæ Regem.*

Hæc Pontificis monita apud Ludo-
vicum Regem aliunde Catholicæ
Religionis puritatem conservandi stu-
dio accensum valere tantum, ut Regii
Senatus decreto horum Doctorum re-
sponsa ad præfatum casum damnaret,
atque ad omnes Regni Episcopos sum-
mi Pontificis Constitutionem unacum
Senatus sententia, per Pont-Chartrai-
num

num intimum Regni Secretarium, die vigesima quarta Martii transmitti jubet, simulque indicta exilii poena in hujus Casus approbatores ni subito pallinodiam canerent, animadverteret. Cum ergo Dupinus aliquamdiu suam approbationem, revocare cunctaretur, Regis jussu exilio multatus est: hoc comperto Clemens Papa gratulatorias literas die decima Aprilis ad Regem dedit hujus tenoris: „Ex iis, quæ venerabilis frater Philippus Antonius Archiepiscopus Immolensis Nuntius noster ad nos detulit, non sine maximo animi gaudio percepimus, regium Majestatis tuæ Zelum nostris nuper paternis vocibus excitatum coepisse in præcipuos teterrimi libelli approbatores condignis poenis animadvertere, Ludovicum Dupinum *nequioris Doctrinæ, hominem temeracæque pluries Apostolicæ Sedis dignitatis reum*, exulare jubendo, qua de causa singulare tuum ac fervens Ecclesiæ favendi studium, religiosamque Pontificis monitis obsecundandi voluntatem, dignis commendare debemus laudibus, tibi & gratias agere, & ut cæptum egregie opus proseguire velis, vehementer adhortari, quandoquidem adversus homines agitur, qui nonnisi poenarum severitate coerceri

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

Sæc. XVII. „ceri valent, neque vero excusationem
A. C. 1701. „obtendere jure possunt, qui tot Ec-
 „clesiæ, Regnique legibus non quidem
 „ignotis, sed palam editis, atque per-
 „spicuis obviam ire ausi sunt, neque
 „admissi criminis veniam sola Episco-
 „palis judicii agnitione demereri, qui
 „publice in Ecclesiam, Ecclesiæque
 „Caput Romanum Pootificem non uno
 „nomine deliquere. Nimia videlicet
 „erit peccandi licentia, si gravia quæ-
 „vis & aperta facinora, vel una satis
 „deprecatione purgentur. Cæterum
 „quod libellum quemdam Apostolicæ
 „damnationis sententia coufixum, e-
 „dicto quoque regio proscripseris, sum-
 „mopere gaudemus, ne tamen ex qui-
 „busdam ipsius edicti verbis quisquam
 „inferre præsumat, non sustinendæ
 „modo, sed & pariter impugnandæ
 „Janсенianæ hæreseos in posterum
 „viam præclusam esse, quandoquidem
 „ab æquissima Majestatis tuæ mente
 „prorsus alienum esse, nemo est, qui
 „non sciat, utque nova omnis subdolis
 „ingeniis cavillandi ansa penitus præ-
 „cidatur, maxime expedire arbitra-
 „mur, ut Majestas tua eade re volun-
 „tatem suam expressius declarare non
 „gravetur, quemadmodum idem Nun-
 „tius noster tibi uberius explicabit,
 „quod sane & fovendæ Christianæ fidei
 „puri-

„puritati opportunum, & nobis porro Sæc. XVII.
„gratissimum fuerit. Ita enim publicæ A. C. 1701.
„consulendum tranquillitati est, ut Ca-
„tholicæ veritati, salvis semper chari-
„tatis, atque modestiæ legibus tuendæ
„locus non adimatur, ac Majestati tuæ
„Apostolicam benedictionem perpetuo
„cum felicitatis tuæ voto conjunctam
„amantissime impertimur.,,

§. CXIV.

*Hæc eadem decisio a Cardinale Noal-
lio Parisiensi Archiepiscopo
damnata.*

Quamvis ex hisce Doctoribus potissi-
mi aut veritate convicti, aut
poenarum severitate territi, palinodiam
canerent, suasque privatas opiniones
Noallii Parisiensis Archiepiscopi judicio
ac decreto subjicerent, nihilominus
hic idem Præsul die vigesima secunda
Februarii eorum decisionem damnavit,
edito desuper hoc decreto: „A die,
„qua formidandi ministerii pondus no-
„stris humeris impositum est, nil inti-
„mius cordi nostro infixum erat, quam
„pacem & ædificationem inter fideles
„nostræ curæ subjectos conservare: id
„potissimum muneris nostri esse, didi-
„cimus ab Apostolo, dicente: *Quæ
ergo pacis sunt, sectemur, & quæ ædifi-*
Hist. Eccles. Tom. LXVI. Rr catio

Sæc. XVII. *cationis in invicem custodiamus.* Toti in
A. C. 1701. „eo eramus, ut contentiones pacis ini-

„micas exulare faciamus, sicut & de-
 „creta atque instructiones nostræ pro
 „conservanda sana doctrina a nobis
 „editæ nonnisi ad inspirandam pacem
 „& charitatem collimabant. Insuper-
 „habita tamen sollicitudine, & vigi-
 „lantia nostra non sine summo animi
 „dolore charitas turbata est per deci-
 „sionem casus conscientiæ, a quadra-
 „ginta Sorbonæ Doctoribus subscriptam,
 „qua funestæ contentiones Ecclesiam
 „a tanto tempore dilacerantes renovatæ
 „sunt. „

„Quantum vero nova hæc tempe-
 „stas nobis impendens nos afflixerat,
 „tantum nunc recreat horum Docto-
 „rum submissio erga nostram decisionem;
 „luculentis enim testimoniis, libellis-
 „que supplicibus testati sunt, quod pri-
 „vatas suas opiniones nostro subjiciant
 „judicio: quinimo eorum nonnulli tam
 „clare mentem suam aperuerunt, ut
 „de eorum doctrinæ puritate ac per-
 „fecta submissione erga Ecclesiæ deci-
 „siones nullus ambigendi locus nobis
 „superfit. „

„Ut ergo hac in occasione adim-
 „pleamus, quæ tam officii nostri ra-
 „tio, quam horum Doctorum submis-
 „sio a nobis deposcit, invocato Dei No-
 „mine

„mine post maturam deliberationem
 „damnamus præfati casus decisionem
 „quoad primum articulum, in quo
 „pœnitens respondit: *se credere, quod*
post puram & non restrictam Formularii
subscriptionem circa factum sufficiat obse-
quiosum silentium, id damnamus tan-
 „quam contrarium non modo Consti-
 „tutionibus Innocentii X. & Alexan-
 „dri VII. sed & literis Innocentii XII.
 „receptis in comitiis Cleri Gallicani an-
 „no millesimo septingentesimo celebra-
 „tis, necnon nostro decreto die vigesi-
 „ma Augusti Anno 1696. rejicimus tan-
 „quam doctrinam, qua resuscitantur
 „quæstiones decisæ, æquivocationum
 „& restrictionum mentalium usui imo
 „& perjuriis faventem, derogantem
 „auctoritati Ecclesiæ, debitæ obser-
 „vantiae inimicam. Ceteros autem
 „articulos captiosis verbis expolitos,
 „quia contradictiones, plures damnan-
 „das expressiones, Sacræ Sedi injurias
 „continent, damnamus, præfatique
 „casus lectionem sub pœnis in jure sta-
 „tutis prohibemus: Tuta regula deci-
 „dendi casus conscientiae semper erit
 „firma observantia decisionum Eccle-
 „siæ, ac perfecta erga illas obedientia:
 „ad id ergo omnes Doctores ac Diæ-
 „cesis nostræ fideles hortamur, hoc
 „duce aberrare non possumus, alio au-

Sæc. XVII.
 A. C. 1701.

R r 2

„tem

Sæc. XVII. „tem quovis ductore, uti periculosum
 A.C. 1701. „est. Ad quid ergo tot cavilli contra
 „Ecclesiam, tot contentiones circa
 „submissionem ei debitam? cur semper
 „revelatio aut certa evidentia exigitur
 „tanquam testis de æquitate suarum de-
 „cisionum? cur obsequium tantopere
 „æquum, & obsequiosis proficuum tam
 „arctis constringatur limitibus? quan-
 „tacunque doctrina quis luceat, ejus
 „tamen lux semper inferior est lumine
 „totius Ecclesiæ: non alia, quam
 „scientia inflans suggerit, quod quis
 „clarius quam Ecclesia videre existi-
 „mat. Ergo æque docti ac indocti se
 „Ecclesiæ subjiciant, & nonnisi ad ejus
 „auctoritatem elevandam, ejusque le-
 „gibus obtemperandum suam impen-
 „dant doctrinam. „

„Haud ignorant, quod Ecclesia non
 „modo novissimis hisce temporibus fi-
 „deles adstrinxerit, ut Authorum,
 „eorumque scriptorum condemnationi,
 „æque ac eorum erroribus subscribe-
 „rent: Id adeo sibi persuasum habuit
 „Concilium Calcedonense, ut primi e-
 „tiam subfelli Episcopi iis, quæ circa
 „quemdam Patriarcham, cui adhære-
 „bant, decisia, eo tenore subscripserint, ut
 „ad id & non modo ad merum silentium,
 „sed ad veram obedientiam, atque in-
 „ternam sui judicii submissionem se ob-
 „strictos

„strictos esse profiterentur: Obtemperans Sæc. XVII.
sententiæ Sanctissimorum Episcoporum con- A.C. 1701.
sentiens subscripsi . . . Cognoscens discus-
sionem Sanctorum Patrum, & cum sequi
debeam eorum iudicium, subscripsi. Quibus
 „verbis consensus & approbatio indi-
 „catur. „

„Obtestamur itaque omnes nostræ
 „Diæcesis Doctores, eisque præcipi-
 „mus, ut impofterum difficiles, raras-
 „que casus, ubi agitur de pace Eccle-
 „siæ, ad nos deferant; Episcopi ex
 „officii, & dignitatis suæ ratione primi
 „sunt suarum Diæcesium Doctores, ad
 „eorum decisiones in difficilioribus do-
 „ctrinæ casibus recurrendum est, etiam
 „& multo magis, quando agitur de
 „disciplinæ casibus, circa quos cuncti
 „Canones & Ritualia tam vetera quam
 „nova præcipiunt, ut Episcoporum con-
 „siliū expetatur, eorumque decisione
 „inhæreatur: Felices estis, si habetis
 „Sacerdotes doctos, qui ad normam
 „iustitiæ & veritatis in decidendis du-
 „biis vos juvare, animasque, quarum
 „primi sunt Pastores, conducere va-
 „lent. „

„Hæc felicitas forte nobis magis
 „quam cuilibet totius Orbis Episcopo
 „propria est; habemus enim in nostra
 „Diæcesi celeberrimam Facultatem
 „Theologicam a tot sæculis in Ecclesia

Rr 3

„com-

Sæc. XVII. commendatam, habemus tot alios Sa-
 A. C. 1791.

„cerdotes tam sæculares quam Regula-
 „res scientiæ ac virtutis consummatæ
 „laude præstantissimos. Quantumcum-
 „que vero eorum scientiis applauda-
 „mus, difficilium tamen graviumque
 „quæstionum decisionem eis relinquere
 „non valemus; id enim præcipuum est
 „munus Episcopalis dignitatis, & digni
 „essemus reprehensione, quo Sanctus
 „æque ac doctus Pontifex Cælestinus
 „quosdam Franciæ Episcopos castiga-
 „vit dicens: *Quid in Ecclesia vos agitis,*
si vestri Presbyteri summam teneant præ-
dicandi.

„Ut ergo omnem impleamus justiti-
 „am, simulque charitatem & verita-
 „tem propugnemus, merito excan-
 „descimus contra libellos livore & acri-
 „monia tumidos, qui occasione hujus
 „casus in vulgus sparsi sunt: Non sunt
 „opera Sapientiæ illius, quæ juxta
 „S. Jacobum *desursum descendens, paci-*
fica est, modesta, suasibilis, bonis consen-
tiens, plena misericordia, & fructibus bo-
nis, non judicans, sine simulatione. E con-
 „trario ejusmodi libelli sunt opera sa-
 „pientiæ *terrestris atque animalis*: in illis
 „non reperitur odium illud perfectum,
 „de quo Propheta ait: *Iniquos odio ha-*
 „*bui*, odium illud, quod non excludit
 „charitatem, quod errores, non er-
 „rantes

„rantes infectatur, quod parcit perso-
 „nis, non autem perversæ eorum do-
 „ctrinæ: Eapropter pariter damnamus
 „ejusmodi libellos, tanquam injurios,
 „scandalosos, calumniis scatentes, &
 „charitatis destructivos, eorumque le-
 „ctionem prohibemus.,

„Insuper omnes nostræ Diæcesis
 „Theologos hortamur, & per viscera
 „Jesu Christi obsecramus, ut paci stu-
 „deant, omnesque contentiones, &
 „diffidia pacis inimica evitent: ad ma-
 „lorum cumulum deveniremus, si sa-
 „crum quoque bellum accederet pro-
 „fano, quo in peccatorum nostrorum
 „vindictam jamjam affligimur.,

„Laudamus, quantum possumus,
 „Zelum contra perniciosam doctrinam,
 „si vero non est secundum scientiam &
 „charitatem, cum Apostolo exclamo:
 „*Laudo vos? in hoc non laudo*, Zelus
 „enim iste, etsi in se sit laudabilis, di-
 „splicet Deo, & molestus est Ecclesiæ;
 „oportet enim juxta Apostolum veri-
 „tatem facere in charitate.

„Equidem juxta Tertullianum, ubi
 „ad defensionem veritatis debellandus
 „est spiritus mendacii, *omnis homo mi-*
 „*les est*, non tamen omnis homo est
 „Caput Ecclesiæ, Ecclesia Christi Do-
 „mini est *acies ordinata*, in qua sunt
 „Belliduces, & subalterni Tribuni:

Rr 4

„hoc

Sæc. XVII.

A.C. 1701.

Sæc. XVII., hoc ordine ac subordinatione ab ipso
 A. C. 1701. Christo stabilita evadit Ecclesia suis
 „hostibus *terribilis*, hac sublata est im-
 „becillis: Quando ergo aliqui errores
 „Ecclesiam impetunt, ad nos recur-
 „rite, nos monete, & priusquam in
 „vulgus propaletis, errorem apud nos
 „denuntiate: Nostri officii debitum,
 „& pondus agnoscimus, atque in Do-
 „mino confidimus, eum nobis non de-
 „futurum viribus necessariis ad resisten-
 „dum cuilibet errori: quibus vero nil
 „nisi veritas & Ecclesiæ decor cordi
 „erit, hanc legem omni tempore in
 „Ecclesia observatam haud ægre cu-
 „stodient, eam exacte servari rogamus,
 „eamque sub pœna inobedientiæ om-
 „nibus nostræ auctoritati subjectis in-
 „jungimus, nostramque Constitutionem
 „ad initium Regiminis nostri editam
 „plane confirmamus, ac rursus decla-
 „ramus, nos omni, qua par est, fir-
 „mitate omnibus illis restituros, qui
 „quinque propositionum doctrinam in-
 „novare, aut ore vel calamo Pontifi-
 „cum Constitutiones impetere, vel quo-
 „vis pacto labefactare præsumpserint.”
 „Prohibemus etiam, ne quis insensa
 „Jansenismi accusatione quempiam in-
 „festet, nisi legitime constiterit, eum
 „vel lingua vel calamo quamdam ex
 „damnatis propositionibus propugnasse,
 „uti

„uti jam præceptum est ab Innocentio Sæc. XVII.
 „XII. & a Clero Gallicano in suis co- A.C. 1701.
 „mitiis congregato &c. „

§. CXV.

*Casus decisio a suis Approbatoribus
revocata.*

Hoc Archiepiscopi edictum, Pontifi-
 cis sententia, ac præcipue Regis
 indignatio Sorbonicos hujus casus Ap-
 probatores ad saniora reduxit consilia,
 atque inter eos doctissimus Vir Natalis
 Alexandre, qui suæ doctrinæ auctori-
 tate multis antea ad subscribendum
 exempli facem prætulit, nunc primus
 receptui signum dedit, ceterosque fer-
 me omnes ad revocandam detestan-
 damque decisionem pertraxit: Petitpie-
 dius tamen, & Hiacynthus De Lan Ro-
 thomagensis Ecclesiæ Theologus, Dupi-
 nus & P. Gueton subscriptam a se doctri-
 nam retractare pertinaciter renuerunt,
 ac propterea a Rege exilii poena mul-
 tati, & a Sorbona exclusi fuerunt. Ex
 reliquis vero Facultatis Theologicæ Do-
 ctiores numero viginti octo Mense Mar-
 tio Cardinali Noallio Parisiensi Archiepi-
 scopo sequens suæ subjectionis Testimo-
 nium uti jussi erant obtulerunt.

„Nos infra scripti decreto Eminentis-
 „simi Cardinalis Noallii Archiepiscopi

Rr 5

„09-

Sæc. XVII., nostri nos submittimus, nostrasque
A.C. 1701. „sententias & doctrinas eidem confor-
 „mabimus, serio dolentes, quod con-
 „scientiæ casum ibidem contentum ap-
 „probaverimus: „ Insuper Sarrazinus
 Reginus linguæ hebraicæ Professor palam
 die prima Aprilis declarabat, quod
 præfato casui non subscripserit, et si
 ejus nomen in decisione typis impres-
 sa legatur, e contrario autem doctri-
 nam in Archiepiscopi Parisiensis decreto
 contentam libentissime amplectatur, ei-
 que semper suam sententiam conforma-
 turum spondeat.

§. CXVI.

*Parisiensæ Facultatis Theologicæ sen-
 tentia contra hunc casum.*

*Caus. Ques-
 nel. p. 433.*

Historiam hujus casus integram huc
 adducere lubet, ne sæpius inter-
 rupta hujus relationis series lectori tæ-
 diofa vel molesta accidat: subjungimus
 igitur Facultatis Theologicæ Parisien-
 sis censuram, quantumvis nonnisi anno
 hujus sæculi quarto pronuntiata fuisset:
 Erat autem tenoris sequentis.

„Die Lunæ prima Septembris Anni
 „1704. habita sunt in aula Collegii Sor-
 „bonæ, post solemne Sacrum de Spiritu
 „Sancto, Comitia S. Facultatis gene-
 „ralia ordinaria: in quibus M. Joannes
 „Vi-

„Vivant, Syndicus, dixit, Eminen- Sæc. XVII.
 „tissimum D. Cardinalem Archiepisco- A. C. 1701.
 „pum Parisiensem accersitis ad se, &
 „summa humanitate exceptis, vene-
 „randis quatuor e Sapientissimis Ma-
 „gistris nostris Senioribus & Syndico,
 „hæc ab ipsis referenda ad Sacram Fa-
 „cultatem gravissima Oratione decla-
 „rasse: Regem Christianissimum pro
 „eximio, quo flagrat, studio Religio-
 „nis & singulari, qua Sacrum hunc or-
 „dinem prosequitur, benevolentia,
 „optare: ut, quoniam duo ex hoc or-
 „dine Magistri, videlicet M. Nicolaus
 „Petit - Pied, Lector Sorbonicus, &
 „M Hyacinthus De Lan, Ecclesiæ Ro-
 „thomagensis Theologus, revocare con-
 „tumaciter renuunt, subscriptam a se
 „in libello inscripto, *Casus Conscientiæ*,
 „doctrinam, quæ comperta sit favere
 „damnatis Janſenii erroribus, com-
 „pressa scandala renovare, Pontificiis
 „Constitutionibus, Sanctionibus Cleri
 „Gallicani, ac Edictis Regiis, ut &
 „Sacrae Facultatis Decretis omnino ad-
 „versari, Sacra Facultas, suspenso quo-
 „cunque alio negotio, decernat, quod
 „fidei integritati, honori sacri Ordinis,
 „& illorum Magistrorum saluti magis
 „expedire censuerit.,
 „Quibus relatis, subjunxit D. Syn-
 „dicus: Perspectum esse omnibus a
 „multo

Sæc. XVII. „multo tempore præsens negotium;
A. C. 1701. „constare, sparsum per urbem, ac uni-
 „versum late Regnum, imo & extra
 „Gallias, scriptum quoddam typis non
 „semel editum, cui titulus est: *Casus*
conscientiæ propositus Parisinæ Facultati
 „&c. in ejus inscriptione dici, *proposi-*
tis quæstionibus responsum fuisse a complu-
ribus Theologis Parisiensibus, & in fine
 „subjici, *deliberatum in Sorbona*: ex quo
 „quibusdam videri possit probatum il-
 „lud fuisse a toto Ordine, aut certe a
 „majori illius parte, licet clanculum,
 „S. Facultate, imo & plerisque Magi-
 „strorum prorsus insciis, subscriptum,
 „editumque fuerit: revocatum quidem
 „fuisse a triginta sex e quadraginta Ma-
 „gistris, a quibus probatum fuerat;
 „sed, duobus fato functis, pertinaces
 „supereffe alios duos, quos cum pa-
 „tienti silentio emollire non potuerit
 „Sacra Facultas, imo nec monitis,
 „nec censura Eminentissimi Pastoris,
 „nec amicorum consiliis, nec exilii
 „molestia, nec remotione a sacris mi-
 „nisteriis ullatenus flecti videat & do-
 „leat; jam aperta erroris damnatione,
 „& inflictis, ut par est, pœnis eos ab
 „ipsa oppugnari necessum sit.,

„Præcipuum publicæ offensionis Ca-
 „put omnibus visum fuisse hanc præfati
 „scri-

„scripti propositionem, qua asseritur, Sæc. XVII.
 „Catholico homini & Clerico, qui sub- A. C. 1701.
 „scripsit formulæ Alexandri VII. suffi-
 „cere obsequium, quod vocant, silentii
 „& reverentiæ, ex quo sequitur licere
 „ipsi aliter de hoc sentire quam ab Ec-
 „clesia definitum sit, intus credere, Ec-
 „clesiam ea in re definienda, nempe
 „in damnando Jansenii libro & sensu
 „errasse, falso hæresin tribuisse Janse-
 „nio, pugnare ab annis quinquaginta
 „& amplius adversus umbram, sine
 „caussa ipsam tantopere conqueri, im-
 „merito sanctos Sacerdotes, piosque
 „veritatis defensores ab ea vexari: quæ
 „omnia factiosæ opinionis consuetaria
 „horrent aures piæ.,

„Evulgata hac exitiosa Doctrina
 „commotam subito Christianam Rem-
 „publicam: indignationem Apostolicam
 „adversus scandalosam temeritatem
 „scriptis ad Regem literis significatam
 „fuisse a sanctissimo & clementissimo
 „Pontifice: solemni statim censura pro-
 „scriptam fuisse præfatam propositionem
 „ab Eminentissimo Archiepiscopo; cu-
 „jus doctrinam, positis repente fallaci-
 „bus præjudiciis, amplecti se professi
 „sunt plerique eorum, qui infelix scri-
 „ptum incaute probaverant: In idem
 „propositum editis quoque ea de re
 „man-

Sæc. XVII. „mandatis conspirasse multos ex Illu-
A. C. 1701. „strissimis Præsulibus: Regis ipsius so-
 „litum exarsisse tuendæ Religionis stu-
 „dium adversus contumaces turbulentæ
 „novitatis defensores: Excitata ubique
 „pro fidei incolumitate omnium bene
 „sentientium studia & vota.

„Maximo autem dolore non potuiſ-
 „se non affici S. Facultatem, quæ vide-
 „ret etiam a suis in discrimen adduci
 „præcipua antiquæ doctrinæ suæ & pie-
 „tatis monimenta, Censuram nempe
 „adversus Epistolam Antonii Arnaldi
 „latam Anno 1656. & Decretum super
 „formula fidei datum Anno 1661. ut-
 „rumque haberi apud S. Facultatem
 „summo in pretio, ac veluti normam
 „bene sentiendi & loquendi; servari ut
 „firmissimum veritatis tranquillitatis-
 „que præsidium: subscriptum a singu-
 „lis Sacri Ordinis Magistris, ab omni-
 „bus adhuc candidatis quotidie sub-
 „scribi in testimonium & pignus Ca-
 „tholicæ unanimittatis.,

„Nemini dubium esse posse, necessi-
 „tatem interni & sinceri assensus Ec-
 „clesiæ damnanti sensum & Librum
 „Jansenii, seu definienti factum, ut
 „ajunt, Jansenii, luculenter assertam
 „esse solemni censura lata adversus præ-
 „fatum Antonium Arnaldum; qui, etsi
 „fateri tunc non recusaret Pontificiis
 „cir-

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

„circa illud factum judiciis non esse ob-
 „loquendum, offerretque reverentiæ
 „silentium (quod quidem nec antea
 „servaverat nec postea servavit, imo
 „quod stantibus ipsius & cum illo sen-
 „tientium præjudiciis servari nequa-
 „quam possit) cum tamen assensum
 „mentis Ecclesiæ judicio deberi in hoc
 „facto Jansenii pertinaciter negaret,
 „nec Propositionis circa hoc factum
 „damnationem, sacra deliberante Fa-
 „cultate, nec debitas huic contuma-
 „ciæ poenas effugere potuit: Eundem
 „in errorem, eandem in culpam im-
 „pegisse duos præfatos Doctores, imo
 „gravius lapsos: Antonium Arnaldum
 „contendisse quidem satis esse reveren-
 „tiæ silentium homini Catholico, sed
 „nulla speciali subscriptionis aut sacra-
 „menti religione ad assentiendum ob-
 „stricto; hos vero Magistros invere-
 „cunde docere, etiam eos qui, præ-
 „stito Sacramento, subscribere formulæ
 „fidei, qua se subjecerunt Constitutioni
 „Alexandri VII. factum illud definien-
 „tis, & professi sunt a se sincero animo
 „rejici & damnari quinque propositio-
 „nes excerptas e Libro Jansenii in sen-
 „su ab Authore intento, posse tamen
 „intus aliter sentire quam definitum
 „sit, habere ut Catholicum sensum &
 „Librum Jansenii, & circa istud nonnisi
 „ad

Sæc. XVII., ad unum reverentiæ & silentii obse-
A. C. 1701. quum teneri; omnem hanc alienam

„a Christiana sinceritate responsionem
 „vergere in ludibrium & contemptum
 „dictæ Censuræ & Decreti S. Facultatis
 „super Formula fidei, imo, ut in a-
 „perto est, Apostolicarum Constitutio-
 „num, Sanctionum Cleri Gallicani,
 „& Regionum Edictorum.

„Quibus expositis, & lectis post-
 „modum ex integro Censura S. Facul-
 „tatis adversus Epistolam Antonii Ar-
 „naldi, & Decreto super Formula fi-
 „dei, & articulo præfati scripti, dicti,
 „*Casus Conscientiæ*, qui ad prædictam
 „propositionem pertinet; eoque dili-
 „genter collato cum prædictis Censura
 „& Decreto, D. Syndicus postulavit quod
 „sequitur. Ut S. Facultas renovet &
 „confirmet Censuram latam 15. Jan. 1656.
 „in libellum, cui titulus est: *Epistola D.*
 „*Arnaldi* & decretum super Formula
 „fidei datum 2. Maij Anno 1661.

„Declaret propositionem conten-
 „tam in libello, cui titulus est: *Casus*
 „*Conscientiæ*, qua de Clerico, qui sub-
 „scripsit formulæ fidei ab Alexandro
 „VII. sancitæ, hoc statuitur: *sufficere*
 „*obsequium silentii, & reverentiæ*, adver-
 „sari prædictæ Censuræ in Epistolam
 „Antonii Arnaldi, & decreto super
 „formula fidei. Hanc eandem propo-
 „sitio

„sitionem damnatam pronuntiet in præ- Sæc. XVII.
 „dicta Censura adversus Epistolam An- A. C. 1701.
 „tonii Arnaldi, eamque afficiat iisdem
 „notis, quibus proscripta fuit Arnal-
 „dina propositio, quæ dicitur facti.
 „Quoniam in scripto dicto, *Casus Con-*
 „scientiæ, præfatæ propositionis, *suffi-*
 „cere &c. præmittitur, poenitentem (cu-
 „jus opinionem innoxiam Doctores illi
 „censuerunt) subscripsisse formulæ san-
 „citæ ab Alexandro VII. quæ adjun-
 „ctum habet juramentum, hanc ad-
 „huc notam addat prioribus, nempe
 „quod illa ipsa propositio memorata,
 „faveat mendacio & perjurio; qua ra-
 „tione ipsam proscripsit Eminentissimus
 „Archipræsul in Mandato adversus
 „prædictum scriptum, *Casus Conscien-*
 „tiæ, promulgato 22. Februarii An. 1703.
 „Declaret se nunc non attingere aut
 „expendere cætera scripti, cui titulus
 „est: *Casus Conscientiæ* capita. Perspe-
 „cta duorum præfatorum Magistrorum
 „pertinacia, decernat ipsos e sinu suo
 „repellendos, expungendosque ex albo
 „Doctorum, & ipso facto repullos, ex-
 „punctosque, nisi intra mensem consi-
 „lium mutaverint, cæterorumque, quos
 „in probando scripto socios habuere,
 „Magistrorum exemplo, inconsultam
 „deliberationem revocaverint, & insu-
 „per Censuræ adversus Epistolam An-
 „tonii

Sæc. XVII „tonii Arnaldi, Decreto super formula
A. C. 1701. „fidei, & præsentì Conclusioni subscri-
 „pserint, atque de his omnibus certio-
 „rem fecerint sacram facultatem. Quod
 „ut præstent facilius & certius, curam
 „demandet S. Facultas Syndico scri-
 „bendi Epistolam ad duos præfatos Ma-
 „gistros, qua ipsos hortetur, ne com-
 „munem Matrem ipsorum amantissi-
 „mam diuturniori molestia afficiant,
 „sed prompto ad meliorem mentem re-
 „ditu, & qua par est docilitate, solen-
 „tur. Seligat deputatos, qui Eminen-
 „tissimo D. Archipræsuli referant, quid
 „actum fuerit a S. Facultate, ipsumque
 „rogent, ut gratiarum actiones, vota,
 „obsequia, & gratulationes totius Or-
 „dinis Regi optimo & Religiosissimo
 „nomine Sacrae Facultatis offerat.
 „Quæ cum missa essent in deliberatio-
 „nem ab honorando Magistro nostro
 „Francisco Joisel, Decano, & Comi-
 „tiorum Præsìde, in generali sua Con-
 „gregatione, cui adfuere plusquam 150.
 „Magistri, communibus votis sic cen-
 „suit Sacra Facultas. Propositionem
 „contentam in libello, cui titulus est:
 „*Casus Conscientiæ propositus a Provinciæ
 Confessario circa Ecclesiasticum ejus dire-
 ctioni commissum, & a pluribus Parisina
 Facultatis Doctõribus decìsus, qua dici-*
 „tur, *sufficere &c. adversari Censuræ*
 „S. Fa-

„S. Facultatis latæ de ultima Jan. 1656. Sæc. XVII.
 „in Epistolam Antonii Arnaldi, & De- A. C. 1701.
 „creto ejusdem super formula fidei,
 „dato 2. Maij Anno 1661. Inhærendo
 „prædictæ Censuræ adversus Epistolam
 „Antonii Arnaldi, præfatam Proposi-
 „tionem: *sufficere obsequium silentii &*
 „*reverentiæ*, dammandam esse, ut &
 „ipsam damnat, iisdem notis, quibus
 „in prædicta Censura proscripta est pri-
 „ma ejusdem Antonii Arnaldi Propo-
 „sitione, quæ dicitur *quæstio facti*, nempe
 „ut temerariam, scandalosam, inju-
 „riosam summis Pontificibus & Epi-
 „scopis Galliæ, atque etiam ut præ-
 „bentem occasionem renovandæ ex in-
 „tegro post damnationem Jansenii do-
 „ctrinæ: & in quantum eadem præfata
 „Propositione dicitur illud obsequium
 „reverentiæ & silentii sufficere, etiam
 „iis qui subscribere formulæ fidei, quæ
 „adjunctum habet juramentum ex san-
 „ctione Alexandri VII. prædictis notis
 „hanc etiam esse adjiciendam, ut &
 „adjicit, nempe quod faveat mendacio
 „& perjurio. Stare debere inconcus-
 „sam, sicut & reipsa apud ipsam sem-
 „per stetit & stat, auctoritatem præ-
 „dictæ Censuræ adversus Epistolam An-
 „tonii Arnaldi, & prædicti decreti su-
 „per formula fidei: adeo ut quicumque
 „Magister, aut Candidatus, adversus

S s 2

„utrum-

Sæc. XVII. „utrumque, aut alterutrum, ut & adver-
A. C. 1701. „sus præsentem Conclusionem, aliquid
 „scripsisse, dixisse, aut prædicasse de-
 „prehensus fuerit, eo ipso a S. Facul-
 „tate pulsus habeatur. Indulgendum
 „præfatis duobus Magistris Nicolao Pe-
 „tit- Pied, Lectori Sorbonico, & Hya-
 „cintho De Lan, Ecclesiæ Rothoma-
 „gensis Theologo, spatium unius Men-
 „sis a die notitiæ: intra quod, nisi da-
 „tam prædicto libello, cui titulus est,
 „*Casus Conscientiæ*, subscriptionem sin-
 „cere revocaverint, & præsentì con-
 „clusioni, ac prædictis, (licet jam an-
 „tea ipsis subscripserint) Censuræ ad-
 „versus Epistolam Antonii Arnaldi, fi-
 „dei que formulæ in Decreto S. Facul-
 „tatis receptæ, absque ulla restrictione,
 „aut exceptione subscribant, & de his
 „omnibus certiores fecerint D. Syn-
 „dicum, ipso facto, absque ulla alia
 „deliberatione, habebuntur exclusi a
 „Sacra Facultate, & omni spoliati jure
 „Magisterii. Scribendam a D. Syndico
 „Epistolam duobus præfatis Magistris,
 „qua ipsos adhortetur, ut deposita tan-
 „dem pertinacia, vocem S. Facultatis
 „ipforum Matris dociles audiant. Ad-
 „eundum esse Eminentissimum D. Ar-
 „chipræsulem per Venerabilem D. De-
 „canum & sex Sapientissimos Magistros
 „nostros seniores & Syndicum, qui ipsi
 „renun-

renuntient quid actum sit a Sacra Fa-
cultate, ipsumque orent, ut Regi Chri-
stianissimo testificetur, quanto grati ob-
sequii sensu delatum ad se iussu Regio
præfens negotium S. Facultas exce-
perit, quam concordī & felici delibe-
ratione confecerit, & nomine S. Fa-
cultatis religiosissimo Principi gratu-
letur dignum Ecclesiæ Primogenito
continuum defendendæ fidei Zelum
ac studium. Ultimo, ut omnibus ma-
gis ac magis innotescat S. Facultatem
in docenda sana doctrina & asserenda
Ecclesiæ Authoritate, constare sibi
semper, typis mandanda esse Latino
ac vernaculo idiomate cura D. Syn-
dici, & publici juris facienda, præ-
sentem Conclusionem, Censuram ad-
versus libellum cui titulus: *Altera Ar-
naldi epistola*, latam ultima Jan. 1656.
& Decretum super formula fidei da-
tum 2. Maij Anno 1661. Cæterum
licet S. Facultas unum tantum supra
memorati libelli, cui titulus est: *Ca-
sus Conscientiæ*, caput damnet, decla-
rat se non intendere alia probare in
eo contenta, quæ nunc non expendit.

Sæc. XVII.
A.C. 1701.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CXVII.

Facultatis Theologicæ Duacensis confutatio erroris præcipui in hoc casu propositi.

*Argentre
Coll. Jud.
part. 3.
pag. 424.*

Insigne prorsus suæ erga Pontificias Constitutiones, sanamque doctrinam observantiæ monumentum reliquit Theologica Universitas Duacensis, quæ famosum hunc casum damnassee, minime contenta, illius quoque errorem præcipuum non minus solide, quam erudite die decima Februarii anno huius sæculi quarto confutavit: declarabat igitur, se intimo doloris sensu percepisse, quod nonnulli perniciosissima juxta ac laxissima doctrina circa submissionem & obedientiam erga Ecclesiæ decisiones Universitatem hanc inficere tanto studio adlaborent, ut unicuique etiam Bibliopola circiter sexcenta exemplaria damnandi *Casus* Duaci, inque vicinis urbibus vendiderit: Inter cetera querebantur Doctores Duacenses, quod præcipue Author asserere præsumat: *sufficere obsequiosum silentium erga Ecclesiæ decisiones circa factum Janſenii*, hæcque doctrina in publico conventu nuper invita Facultate in proprio suo Collegio non sine applausu propugnata sit, ac pene innumeri libelli eodem

dem errore scatentes in vulgus sparsi a sæc. XVII.
 quamplurimis Ecclesiasticis certatim A. C. 1701.
 deprædicati, & conquisiti fuerint, falso

sibi persuadentibus, tandem faustum
 totque votis exoptatum advenisse tem-
 pus, quo libertas ac Jansenismus
 triumpharent. Enimvero Universitas
 summo animi gaudio percepit, per-
 versam hanc doctrinam a summo Pon-
 tifice, & præcipuis Franciæ Præsuli-
 bus fuisse damnatam, cum autem ho-
 rum censuræ paucissimis cognitæ, ca-
 sus autem omnium manibus passim te-
 reretur, ne Academici perversæ hujus
 novitatis illecebris inescerent, atque
 a toxico præserventur, omnesque Pa-
 stores hujusque Universitatis Doctores
 ad conservandam sanæ doctrinæ puri-
 tatem atque impugnandos falsos hosce
 Prophetas, & Pontificiarum Constitu-
 tionum hostes animentur, hinc Uni-
 versitas omnibus & singulis, se summo
 horrore habere præfatam Casus doctri-
 nam, testatum reddidit, palam professa,
 quod Ecclesia etiam in decidendis fa-
 ctis doctrinalibus sit infallibilis seu in
 connexionem sensus dogmatici cum ver-
 bis librorum & propositionum, proin-
 circa Jansenii factum fides & persuasio
 interna requiratur, oppositamque do-
 ctrinam velut Sacris literis, perpetuæ
 traditioni, & præcipue Divo Augustino

Sæc. XVII. contrariam, totiusque Religionis e-
 A. C. 1701. versivam detestetur.

His præmissis confutationem suam
 Universitas sequentibus articulis cir-
 cumscripsit & I. Ecclesiam in deciden-
 dis factis doctrinalibus esse infallibilem,
 probavit ex iisdem S. Scripturæ texti-
 bus, quibus eam in definiendo dog-
 mate falli non posse demonstratur, sci-
 licet ex Matth. c. 16. v. 18. cap. 18.
 v. 20. cap. 28. v. 20. Lucæ c. 2. v. 31.
 & 32. Joan. c. 14. v. 16. cap. 16. v. 13.
 cap. 21. v. 16. 17. Act. cap. 15. v. 28.
 1. Timoth. c. 3. v. 15. 2. Tim. cap. 2.
 v. 7. Ex his textibus intulit, quod si
 Ecclesia, in facto doctrinali decideret,
 hunc librum vere Catholicum esse hæ-
 reticum, vel econtra, fallibilis foret,
 tunc portæ inferi prævalerent, nec
 veræ essent Christi promissiones, nec
 Ecclesia esset veritatis columna &c.
 postea probavit, ad id non sufficere,
 eam esse infallibilem in dijudicandis
 propositionibus dogmaticis, quia libri
 hæreticorum sunt magis perniciosi,
 quam eorum doctrinæ, & Catholicus
 horrebit ad doctrinam, quæ v. g. ne-
 gat realem Christi præsentiam in Eu-
 charistia, vacillabit autem, si hanc
 hæresin in libro speciose probatam le-
 gat; *corrumpunt enim bonos mores collo-*
quia

quia prava, multo magis libri perversi, Sæc. XVII.
A. C. 1701.
quocirca Ephesii Act. 19. combusserunt
ejusmodi libros, & Paulus monuit, ne
quis se inanibus verbis, profanis vo-
cum novitatibus, vaniloquiis & oppo-
sitionibus falsi nominis scientiæ seduci
patiatur, ne circa fidem excidat. Ephes.
5. 1. Tim. 6. 2. Tim. 1. & 2. & quam-
vis facta doctrinalia non sint diserte re-
velata, Christus tamen suam assisten-
tiam non promisit Ecclesiæ duntaxat
circa res revelatas, sed etiam assistente
Spiritu sancto per humanam industriam
ad certam cognitionem ejusmodi facto-
rum Ecclesia pervenire possit: unde ne-
gari non potest, quod Ecclesia conferens
Jansenii Augustinum cum Hyponensi,
sanctis literis & Traditione, assistente eo-
dem Spiritu infallibiliter cognoscere
possit, in Jansenii libro quinque repe-
ri propositiones sacris literis, Tradi-
tioni & D. Augustino oppositas.

II. Eandem doctrinam esse perpe-
tuæ Traditioni contrariam, Universitas
probavit ex Conciliis & præcipue ex
Concil. Calced. Act. 4. ubi Patres Theo-
doretum suosque tamdiu pro hæretico
habebant, quamdiu aperte Nestorio, ejus-
que fautoribus anathema non dice-
rent, etsi se orthodoxos esse & ortho-
doxe prædicasse, & omnem hominem,
qui recte non sapit, averfari dixissent,

Sæc. XVII.
A. C. 1701

fidemque suam explicare voluissent: Allegavit etiam Universitas Concilium Const. II. Coll. 8. Anath. 12. ubi non modo impia Theodori dogmata, sed ejus quoque scripta, in quibus ea continentur, omnesque, qui eum defendunt, vel ea orthodoxe exposuisse dicunt, damnari præcepit: ita Concil. Later. IV. Joachimi personæ pepercit, ejus autem tractatum, doctrinamque damnavit, & Concilium Constantinense de Wiclefi, Hussi &c. erroribus suspectos interrogari præcepit, an credant, quod horum hæreticorum condemnationes de eorum personis, libris, & documentis, rite & juste a Concilio factæ sint, illosque hæreticos fuisse, & pro hæreticis nominandos, librosque esse perversos credat? ac denique Tridentinum Sess. XXII. can. 6. anathema dicit, si quis dixerit, Canonem Missæ errores continere, proin Ecclesiam in dijudicando Canone infallibilem esse credidit.

*Isid. Merc.
comm. c. 3.
Concil.
Ephes. p. 3.
cap. 20.*

Adjunxit Universitas summorum Pontificum testimonia, & quidem primo Zozimi Papæ, qui epistolæ suæ, in qua Cælestius, & Pelagius damnati sunt, subscribere detrectantes, Sacerdotalibus statutis depositos, exauctoratos, omnique Italia deturbatos declarabat, 2. S. Cælestinum Papam, qui in suo Col-
legio

legio non futuros ait, nisi secundum Ec-
clesiasticum constitutum damnata cum Au-
thoribus, sociisque damnaverint. 3. S. Leo-
nem, qui Cælestii & Pelagii affectis
injunxit, ut damnent apertis professioni-
bus sui superbi erroris Authores & quid-
quid in doctrina eorum universalis Ecclesia
exhorruit, detestentur: Omniaque decreta
Synodalia, quæ ad excisionem hujus hære-
seos Apostolicæ Sedis confirmavit autori-
tas, amplecti se & iis omnibus approbare
plenis & apertis, & propria manu sub-
scriptis protestationibus eloquantur. Ni-
hil in verbis eorum obscurum, nihil inve-
niatur ambiguum: quoniam novimus hanc
istorum esse versutiam, ut in quacumque
particula dogmatis execrandi, qua se a dam-
natorum societate discreverint, nihil sibi
sensuum suorum existiment esse non salvum.
Et infra, qui correctos se videri volunt, ab
omni suspitione se purgent & obediendo no-
bis probent se esse nostros, quorum si quis-
quam salubribus præceptis satisfacere detre-
ctat, sive ille Clericus, sive sit Laicus; ab
Ecclesiæ societate pellatur.

4. Hormisdam, qui Orientales ad
Communione recipi vetuit, nisi suæ
fidei professionem sub hac formula fa-
cerent: *Anathematizamus omnes hæreses &
præcipue Nestorium hæreticum, . . . simi-
liter anathematizamus Eutychen & diosco-
rum Alexandrinum . . . suscipimus autem*
&

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

Ap. 86. &
6. in edit.
Quesnel. ad
Ep. Apul.
Epist. 51.
ad Hisp.
Episc.

Sæc. XVII. & probamus epistolas B. Leonis Papæ
A. C. 1701. quas de religione Christiana conscripsit ...
 hanc autem professionem meam manu mea
 subscripsi.

III. Universitas probabat hanc doctrinam esse contrariam D. Augustino, qui non fuit contentus, ut generaliter omnis sensus hæreticus damnetur, & se quis Ecclesiæ Constitutionibus subjiciat, sed insuper libros, ex quibus errores sunt extracti, damnare cogatur: id evincit Universitas 1. ex ejusdem S. Doctoris hisce verbis: *Protulerunt eundem librum Pelagii esse dicentes . . . si autem hunc esse suum librum negat, aut eadem in libro loca, non contendimus, anathematiset ea . . . anathematiset ergo Pelagius scripta sua ubi contra eam (gratiam) etsi non per contumaciam, tamen per ignorantiam disputat . . . aut si ea sua esse negat, aut scriptis suis dicit immissa, quæ sua esse negat, anathematiset ea tamen & damnet paterna exhortatione & autoritate Sanctimonice tuæ . . . si enim cognoverint (Auditores & in perversum dilectores ejus) eundem librum, quem illius vel putant esse, vel norunt. Episcoporum Catholicorum autoritate, & maxime sanctitatis tuæ, quam apud eum majoris ponderis esse minime dubitamus, ab eodem ipso anathematifatam, atque damnatum, non eos ulterius existimamus ausu-*

ausuros . . . pectora fœdalia & simpliciter *Sæc. XVII.*
Christiana turbare. *A. C. 1701.*

Hinc S. Innocentius I. Papa rescripsit: librum, qui ejus esse diceretur nobis vestra charitate transmissum evolvimus, in quo multa contra Dei gratiam legimus esse conscripta, multa blasphema, nihil quod placeret & nihil plene quod non penitus displiceret, a quovis damnandum, atque calcandum, cujus similia, nisi qui ista scripserat, nemo alter in mentem reciperet, atque sentiret. Anathematiset ergo ista, quæ sentit, ut illi, qui ejus sermonibus fuerant præceptisque collapsi: quid tandem habeat fides vera cognoscant. Facilius enim revocari poterunt, cum ista a suo senserint Authore damnari.

2. Ait idem Doctor, Africæ Episcopos dixisse, non sufficere, quod Cælestius se generaliter Innocentii Episcopi literis consentire fatebatur, sed aperte eum debere anathematizare, quæ in suo libello prava posuerat . . . Tunc ergo cum ejus præsentia posceretur, ut certis, ac dilucidis responsionibus, vel astutia hominis, vel correctio dilucesceret, & nulli ambigua remaneret, se substraxit, & negavit examini.

Ex his inferebat Universitas, quod S. Augustinus unacum summis Pontificibus censuerit, Ecclesiam esse infallibilem in decidenda facti hujus questione,

Epist. 183.
l. 2. ad Bonifac. c. 3.

Sæc. XVII. ftione, etfi non revelata: an hic liber
 A. C. 1701. fit hæreticus, ergo etiam in ea, an
 quinque propositiones sint hæreticæ.

IV. Ostendit Universitas, quod op-
 posita doctrina tendat ad evertendam
 totam religionem, nec ullus Sectarius
 de hæresi convinci possit: si enim Ec-
 clesia non est infallibilis circa librum
 Jansenii, nec erit circa S. Literas, tra-
 ditionem, Symbola, Canones, Pa-
 tres, præcipue S. Augustinum, Oecu-
 menica Concilia, Caput Ecclesiæ &c.
 Ergo Religio nullum habebit funda-
 mentum, proin a quolibet hæretico
 evertetur: si enim juxta Jansenistas Ec-
 clesia non est infallibilis v. g. circa Jan-
 senii librum, quia est quæstio facti, an
 hic liber contineat hæreses, & hoc
 factum non est revelatum, nec erit in-
 fallibilis circa has facti non revelati
 quæstiones: an Dei verbum in hoc
 textu, hac versione &c. contineatur,
 an Patrum scripta contineant hoc vel
 illud dogma, an fidei articuli repe-
 riantur in Symbolo Apostolorum, Ni-
 cæno, Constant. S. Athanas. &c. an
 definita veritas sit annexa certo Cano-
 ni, an veritas doctrinæ de gratia re-
 periat in libris S. Augustini: an Con-
 cilium Trid. sit Oecumenicum, an Cle-
 mens XI. sit legitimus Ecclesiæ Caput
 &c. nam etfi articuli fidei, Verbum
 Dei,

Dei, dogmata communi Patrum con-^{Sæc. XVII.}
sensu stabilita &c. sint revelata, non ^{A.C. 1701.}
tamen est revelatum, quod Dei Ver-
bum sit annexum huic vel illi textui,
huic vel alteri versioni &c.

Præterea si Ecclesia non est infal-
libilis in ejusmodi factis, nullus de hæ-
resi convinci poterit; quippe ejusmodi
Novatores ad exemplum jansenistarum
asserent, eorum doctrinam esse conso-
nam S. Literis, SS. Augustino, Hiero-
nymo &c. & si Ecclesia nihilominus
damnabit eorum libros & propositio-
nes, illi generaliter profitebuntur, quod
cunctis Ecclesiæ decisionibus se subji-
ciant, omnia dogmata, sensus hæreti-
cos, atque errores, quos Ecclesia dam-
nat, ipsi etiam damnent, Ecclesia au-
tem eorum doctrinas, quæ S. Literis
& SS. Patribus consonæ sunt, proscri-
bere non potuerit, quia hoc est factum
non revelatum, scilicet, an dogmata
per Ecclesiam damnata contineantur
in eorum libris & propositionibus, id
quidem Ecclesia crediderit, sed in hoc
decepta fuerit, aut saltem decipi po-
tuerit, proin obstricti non sint ad inter-
nam fidem de veritate hujus facti, ni-
hilominus amore pacis & disciplinæ
semper submissionem venerationis &
obsequiosum silentium circa quæstio-
nem facti servare velint: Nunquam
ergo

Sæc. XVII. ergo Novator de hæresi convinci, nec
 A. C. 1701. unquam controversiæ in Ecclesia ex-
 ortæ decidi poterunt.

V. Respondet Universitas quibus-
 dam difficultatibus, præprimis autem
 declarat, quod quidem nullum Aca-
 demicum de perversa hac doctrina su-
 spectum ad quosvis gradus sit admis-
 sura, nulli tamen velit honestam sen-
 tiendi libertatem adimere circa quæ-
 stiones Scholasticas & morales com-
 munitè in Catholicorum Scholis re-
 ceptas, nec in S. Literis, Traditione,
 Conciliis, vel Pontificibus decisas,
 proin pro suspectis haberi nolit, qui
 v. g. gratiam ex se efficacem, vel præ-
 destinationem mere gratuitam ad glo-
 riam negare voluerint &c. Postea, ut
 quibusdam occurrat dubiis, distinguit
 1. inter facta particularia seu mere per-
 sonalia, quæ duntaxat ex solo homi-
 num testimonio probari possunt, & in-
 ter facta generalia & dogmatica, ex
 quibus petitur cognitio librorum cum
 S. Literis & Traditione collatorum,
 circa hæc inquit *Universitas*, non autem
 circa illa Ecclesia est, infallibilis, quia
 particularium cognitio non est necessa-
 ria ad generale bonum Ecclesiæ, &
 aliunde, quia homines sunt obnoxii
 mendaciis, de eorum testimoniis non
 potest ferri iudicium infallibile: doctri-
 narium

naliū autem factorum cognitio est Sæc. XVII.
 necessaria communi bono Ecclesiæ, & A. C. 1701.
 quia libri cum S. Literis &c. collati
 non possunt falli, ita circa hæc facta
 infallibilis decisio fieri potest, quid e-
 nim Ecclesiæ interest, an hic homo
 commiserit Simoniam, an in sua mente
 sensum hæreticum foveat, an sit auctor
 alicujus libri &c. plurimum autem in-
 terest scire, an Institutiones Calvinī
 sint hæreticæ, an Verbum Dei conti-
 neatur in hoc vel illo textu aut ver-
 sione &c. 2. Ad quæstionem, an facta
 dogmatica sint credenda fide Divina
 vel humana, respondet Universitas,
 eadem fide esse credenda, qua vulga-
 tam Verbum Dei, Patrum libros tale
 vel tale dogma, Symbolum articulos
 fidei continere, & Concilium Triden-
 tinum esse Oecumenicum credendum
 est; sicut enim Ecclesiæ infallibilitas
 circa hæc facta doctrinalia immediate
 in S. Literis & Traditione est revelata,
 proin objectum fidei Divinæ, ita & hoc
 factum: quinque Jansenii propositiones
 continent errores, est mediate & per
 directionem & assistentiam Spiritus
 sancti revelatum, revelatio enim im-
 mediata infallibilitatis est revelatio me-
 diata facti. 3. Jansenistæ, etsi se om-
 nia dogmata hæretica damnare, &
 duntaxat Jansenii factum negare, pro-
 H^{ist.} Eccles. Tom. LXVI. Tt testen-

Sæc. XVII. testentur, sunt tamen hæretici, & non
A.C. 1701. solum rebelles aut excommunicati, vel
 schismatici, quia circa factum eo dun-
 taxat sine disputant, ut hæretica dog-
 mata in tuto collocent, sic Gerberonus
 insuperhabita sua protestatione in suo
speculo pietatis, & *confidentia Christiana*,
 ipsos Jansenii errores propugnavit, &
 Calcedonenses Patres Theodoretum in-
 superhabita sua protestatione pro hæ-
 retico habebant, donec Nestorio ejus-
 que scriptis anathema dixerit, & juxta
 S. Thomam hæreticus est, qui fidem
 vel directè vel indirectè impugnat, qui
 autem negat Jansenii factum, negat sal-
 tem indirectè fidem quinque propositio-
 num, v.g. in Jansenii libro non repe-
 ritur hæresis, reperitur autem disertis
 verbis, quod quædam præcepta justis
 sint impossibilia, ergo ea esse impossi-
 bilia non est hæresis, proin præcepta
 justis esse possibilia non est articulus fi-
 dei. 4. Jansenistæ se interne subjiciunt
 decisionì factorum evidentium, non
 autem obscurorum & controversorum,
 uti est factum Jansenii. Verum dogma-
 tibus obscuris, ergo etiam factis ob-
 scuris ab Ecclesia decisìs internam fi-
 dem debemus, & Jansenii factum par-
 ticularibus quidem non est evidens,
 bene tamen toti Ecclesiæ & insuper Ec-
 clesiæ infallibilitas non fundatur in evi-
 dentia

dentia rei propositæ, sed in assistentia Sæc. XVII.
 Spiritus S., & si infallibilitas funda- A. C. 1701.
 retur in evidentia facti, quid pluris ha-
 beret Ecclesia præ quolibet rudi, qui
 circa evidentia decipi nequit: credere
 factum, quod est evidens, non est sub-
 jectio erga Ecclesiam, sed necessitas
 naturalis, quæ rapit intellectum ad e-
 videntiam. Cur Ecclesia cum lumine
 Spiritus sanctus evidenter non potuit
 detegere sensum Jansenii hæreticum,
 cum tamen Jansenistæ detegere potue-
 rint sensum Jansenii esse evidentur sen-
 sum D. Pauli & Augustini? Arii factum
 Eusebio Nicomediensi & Theogeni Ni-
 cæno & factum Nestorii Theodoreto
 erat obscurum, & tamen hos dam-
 nare tenebantur. Quapropter Univer-
 sitas hortabatur omnes ut a simulata
 eorum obedientia sibi caverent, cum
 studiose occultant, quod prædicant,
 & tamen prædicant, quæ occultant,
 & grato Christi nomine impiorum dogma-
 tum venena occultant, sicque verba tempe-
 rant, & ambigua quæque concinnant, ut
 Catholicam & simul hæreticam confes-
 sionem teneant, & verbotenus fidem
 profitentur, animo negant, teste au-
 tem S. Hieronymo, sola hæc hæresis est,
 quæ publice erubescit loqui, quod secreto
 docere non metuit.

Libell. Eu-
 seb. Nicom.
 t. 2. p. 59.
 Theod. epist.
 ad And. Sa-
 mos. apud
 Mar. Merc.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CXVIII.

Judicium Facultatis Theologicæ Lovaniensis super præcipuos articulos famosi Casus.

Quamprimum Humberto Mechliniensi Archiepiscopo nominati casus decisio innotuerat, mox eam ad Theologicam Lovaniensem Universitatem detulit, hæc ergo perversam illius decisionem impugnatura, die decima Martii anno hujus sæculi tertio circa præcipuos illius octo articulos sequens suum pronuntiabat judicium, & quidem:

I.

De silentio super facto Jansenii.

„Contradicit sibi exquisita illa silentii ambitio, dum sese submissione reverentiæ & silentii defungi putat, & interim in eodem Articulo audacissime loquitur, quod erga decisionem facti & Juris fidem non exerceat eandem, ait enim Auctor hujus casus, quod quantum ad factum non eandem fidem habeat, quam habet erga decisionem juris. Quis enim hunc silentii amatorem talia coegit loqui, dum medium silentium tenerent omnia? Et quomodo quadraginta subscriptores temerati silentii

„lentie, quod approbare videntur, rea- Sæc. XVII.
 „tum evadent, qui tanquam Viri Do- A. C. 1701.
 „ctissimi ignorare non potuerunt, quod
 „ejusmodi scriptiones & subscriptiones
 „per se loquantur, sopitos ignes susci-
 „tent, & ut verbis episcoporum Gal-
 „liæ Parisiis die trigesima octava Martii
 „anno millesimo sexcentesimo quinqu-
 „gesimo quarto ad Innocentium X. da-
 „tis utamur: *Hac arte restaurandis dispu-*
tationibus iisdem, sibi locum apertum re-
linquere parant, & redivivæ litis prolixam
materiam.

II.

*De restrictione, quam adhibent subscribendo
 formulæ Alexandri VII. juxta men-*
tem, ut ajunt Brevis Inno-
centii XII.

„Captiosa atque suspecta, necnon a
 „quibusdam, quantum equidem vide-
 „tur, cavillatoribus Belgis mutuata est
 „restrictio, juramenti in formularium
 „Alexandri VII. ad mentem Innocen-
 „tii XII. in Brevi suo ad Episcopos Bel-
 „gii dato expressam, dum Auctor ait:
 „quod has propositiones damnet, ac semper
 „pure & sine restrictione damnaverit quoad
 „omnes sensus, in quibus Ecclesia eas dam-
 „navit, imo etiam in sensu Jansenii, prout
 „Innocentius XII. eas explicavit in suo Brevi
 „ad Episcopos Belgii.

T t 3

„Ca-

Sæc. XVII.

A. C. 1701.

„Captio in eo fita, quod restringit
 „ad Breve Apostolicum in numero sin-
 „gulari: cur enim non nominat Brevia
 „omnino duo super eadem materia ab
 „eodem pontifice, ad eosdem Episco-
 „pos data, sed nempe abutuntur Brevi
 „die sexta Februarii 1694. dato, quod
 „sic interpretari ausi sunt, ac si Ponti-
 „fex ille aliquid de Alexandrinæ Con-
 „stitutionis vigore remittens, conten-
 „tus fuerit condemnatione propositio-
 „num in sensu obvio, sine respectu ad
 „sensum ab Authore intento, pravam
 „autem hanc ipsorum interpretationem
 „idem Pontifex circumscripsit in Brevi
 „altero, die 24. Novembris 1696. ad
 „eosdem Belgii Episcopos dato, ubi
 „dicitur: *Non sine admiratione intellexi-*
mus, non multos istis in diæcesibus reperiri,
qui verbis & calamo ausi fuerint affirmare,
supradicto nostro Brevi alteratam esse Con-
stitutionem Alexandri VII. 16. Octobr.
Anni 1656. editam, necnon formularium
ab ipsomet pronuntiatum, cum dicto Brevi
utrumque specificè confirmetur, & omnino
intenderimus, & intendamus iisdem adhæ-
rere, & nequaquam sinere, ut aliquid ad-
datur vel dematur a prædicto Formulario,
illud quovis modo alterando in aliqua ejus
minima parte, sed quod in omnibus & sin-
gulis ejusdem partibus, uti mandavimus,
mandamus etiam ad amussim observari.
 Haec

Haftenus Pontifex: prætenfus Ecclesia-
 sticus ille, si in jurando Formulario
 mentem suam ad Innocentii XII. sen-
 sum componere voluit, non unius tan-
 tum Brevis, sed etiam alterius memi-
 nisse debuit, atque ita formulare to-
 tum quantum, quoad omnes & singu-
 las ejus partes observare.

III.

*De distinctione, seu separatione facti
 a jure.*

„Totum prætensi Ecclesiastici stu-
 dium in hoc versatur, ut distinguat
 „factum a jure, & utrumque separando,
 „apertis verbis profiteatur, se fidem non
 „exhibere eamdem erga decisionem
 „unius, quam alterius. In quo contu-
 „maciter resistit determinationi Eccle-
 „siæ, quæ non egit in hoc casu de facto
 „personali, sed doctrinali, non de facto
 „transeunte, quod per testes fallibiles
 „probari debeat, sed de facto perma-
 „nente (videlicet libro) quod per seipsum
 „comparuit in judicium, adeoque a
 „jure est inseparabile, unaque & ea-
 „dem jubetur condemnatione & uno
 „ac eodem Juramento perstringi: verba
 „formularii, cujus omnes & singulæ
 „partes juxta secundum Innocentii XII.
 „Breve ad amissim observari debent,

T t 4

„sunt

Sæc. XVII. „sunt clara. *Quinque propositiones ex*
A. C. 1701. Cornelii Jansenii libro, cujus nomen Au-
gustinus, excerptas, & in sensu ab eodem
Authore intento, prout illas per dictas con-
stitutiones Sedes Apostolica damnavit, sin-
cero animo rejicio ac damno, & ita juro.
 Clara sunt pariter verba constitutionis
 „ad Sacram &c. die decima sexta Octo-
 „bris 1656. datæ & in præfato Formu-
 „lario reclamatæ: *Quinque illas propo-*
sitiones ex libro præmemorati Cornelii Jan-
senii, Episcopi Iprensis, cui titulus est:
„Augustinus, excerptas, ac in sensu ab
eodem Cornelio Jansenio intento damnatas
fuisse definimus & declaramus. Atque
 „hæc de Formulario, quod sine ulla
 „distinctione jurandum esse, prætensus
 „Ecclesiasticus ex prædicto primo Brevi
 „Apostolico Innocentii XII. discere de-
 „buit, ubi dicitur: *qui ad juramentum*
adigendi sunt, illud præstare debent sincere
absque ulla distinctione, restrictione, seu ex-
positione, damnando &c. proindeque im-
 „pactum esse in Constitutiones Pontifi-
 „cias, & Brevia Apostolica, Ordina-
 „tiones Episcoporum Synodales, &
 „præsertim nuperas Parisienses anno
 „millesimo septingentesimo, denique in
 „Decreta Regia, perspicuum est. Alio-
 „qui si attentatum subsistat, eo tandem
 „devenietur, ut sexaginta & amplius
 „annis, ab omnibus mundi potestatibus
 „ad-

„adversus unum Jansenii librum seu Sæc. XVII.
 „falsas doctrinas ejus, (quod absit) A.C. 1701.
 „nihil actum esse videatur. Cum ta-
 „men Ecclesia Catholica, quidquid
 „in hac materia fecit, exemplum do-
 „ctrinamque Pauli Apostoli secuta sit,
 „ubi Epist. 2. ad Timoth. cap. 2. primo
 „quidem docet damnare Hæreses in
 „communi, in omni sensu Hæretico,
 „quem habent, *profana autem & vani-
 loquia devita: multum enim proficiunt ad
 impietatem*, v. 16. Statim autem Au-
 „thores citat atque nominat. *Et ser-
 mo eorum ut cancer serpit e quibus est Hy-
 mencæus & Philetus*, v. 17. Postea vero
 „declarat ipsos errasse.

Qui a veritate exciderunt, vers. 18.
 Deinde exhibet ipsorum propositionem
 Hæreticam: *dicentes resurrectionem esse
 tum factam*, ibid. Denique quasi caus-
 „sam exprimit, cur non sufficiat
 „damnare doctrinam, sed veniendum
 „etiam sit ad personas: *Et subverterunt
 quorundam fidem*. Non intendimus ta-
 „men per assertionem nostram, Formu-
 „larium Alexandri VII. seu quidquam
 „ad illud pertinens quovis modo ex-
 „ponere, explicare, declarare, addere
 „vel minuere aut præceptum silentium
 „frangere, seu quidquam facere, quod
 „prædictis Brevibus & Apostolicis aut
 „Decreto vel Decretis vetitum, vel

Tt 5

„inter-

Sæc. XVII. „interdictum est; sed illorum tenori
A. C. 1701. „simpliciter inhærentes (in quo per
 „prætenſum Eccleſiaſticum, in propo-
 „ſito caſu contra prædicta peccatum
 „eſſe exiſtimamus) rogati Iudicium no-
 „ſtrum, ſalvo meliori, ferimus.

IV.

De operibus, quæ Deo non placent.

„In fine Articuli quarti videtur af-
 „ſeri vigesima quinta Bajana, a Pio V.
 „Gregorio XIII. & Urbano VIII. pro-
 „ſcripta: *Omnia opera infidelium ſunt pec-*
cata: & Philoſophorum virtutes ſunt vi-
tia: verba prætenſi Eccleſiaſtici ſunt
 „hæc. *Omnes actiones, quæ ad Deum*
ſaltem hoc modo non referuntur, & quæ
ex impulſu ſeu motione amoris Dei non
ſiunt, ſunt peccata, ex defectu boni &
recti finis, etſi hæ actiones poſſint eſſe bonæ
propter particulare objectum vel finem,
 „quasi vero nullæ peccatorum, vel etiam
 „infidelium actiones Eleemoſynæ, aut
 „alia Miſericordiæ vel alterius moraliſ
 „virtutis opera recte poſſint a peccatis
 „vindiçari. Etſi enim & nos exiſtime-
 „mus, omnia opera virtualiter ſaltem
 „in Deum veluti finem ultimum no-
 „ſtrum referenda eſſe; agnoſcimus ta-
 „men, multa opera in Deum non ſic
 „relata, non tantum ex objecto & fine
 „ſive in ſua ſpecie, verum etiam in
 „ſe-

„seipsis a parte rei, & in individuo bona
 „esse, quin imo homines per ea hoc
 „obtinere, ut (verbis Augustini utimur)
 „mitius ardeant. Non enim Deus, ad
 „quem ista opera sic referenda esse, &
 „nos sustinemus, operum istorum pro-
 „prie finis est, sed operantium. Quare
 „hanc expressionem, *sunt peccata ex de-
 „fectu boni & recti finis*, censemus, er-
 „roneam esse & ab Ecclesia sæpius
 „proscriptam.

V.

De pietate erga sanctos.

„Quæ referuntur Articulo VI. de
 „cultu sanctorum, ac præsertim B. Vir-
 „ginis, in præsentibus circumstantiis
 „non carent suspicione. Non enim tan-
 „tum dicit veram devotionem confi-
 „stere in magno erga ipsum amore,
 „humilitatis & virtutum ejus cultu,
 „atque in patrocinii ejus confidentia;
 „sed insuper generatim rejicit omnia
 „vana vota & praxes minus serias, quas
 „in quibusdam Authoribus videri posse
 „dicit: *Non credo, quod hæc devotio con-
 „sistat in vanis ejusmodi votis, & exercitiis
 „parum seriis, prout in quibusdam Aucto-
 „ribus videtur*, & interim præter veram
 „suam, quam descripsit, devotionem,
 „nec commendat, neque declarat se
 „approbare venerationem imaginum,
 „Ro-

Sæc. XVII.
 A. C. 1701.

Sæc. XVII. „Rosariorum, sodalitatum, aliarumque
A. C. 1701. „pietatum, quæ ab Authoribus Catho-
 „licis catholice juxta Ecclesiæ pra-
 „xim, decreta pontificum, & conci-
 „liorum & maxime Tridentini propo-
 „nuntur. Quousque in hac materia,
 „nimirum de cultu sanctorum, ac præ-
 „sertim B. Virginis quidam Rigoristæ
 „processerint, ex variis ipsorum factis
 „& scriptis, ac signanter libello cui
 „titulus: *Monita salutaria ad indiscretos*
 „*B. Virginis cultores*, per Innocent. XI.
 „proscripto satis compertum est. Quare
 „manet suspicio non contemnenda, ut-
 „rum prætensus Ecclesiasticus ille has
 „etiam probatas pietates inter vana
 „vota & praxes parum serias forsan
 „non reputet.

VI.

De Rituali Aletensi.

„Incurrit Ecclesiasticus ille censu-
 „ras in Constitutione Clementis IX.
 „quæ incipit, *Credito nobis*, An. 1668.
 „inflictas. Temerariæ vitilitigatorum
 „more asserit pontifici subreptum fuisse.
 „Quod ridicule conficere nititur ex Epi-
 „stola Communicatoria a Pontifice ad
 „Authorem, mensibus aliquot post con-
 „demnationem data. Quis enim ne-
 „sciat quot & quantas idem Author
 „pro-

„proscripti libri ut fieri assolet, censu-
 „ris manentibus postea receperit com-
 „municatorias etiam ab Innocentio XI.
 „Et tamen ipse Author propter hoc
 „non existimavit librum suum condem-
 „nationi severissimæ subtractum fuisse,
 „sed usque ad finem vitæ sensit & in-
 „doluit, & frustra deprecatus est mi-
 „tigari censuram, quam Clemens IX.
 „his verbis tulerat. *In quo non solum*
continentur nonnulla ab ipso Rituali Ro-
mano jussu sel. Record. Pauli Papæ V.
prædecessoris nostri edito, aliena sed etiam
doctrinæ quædam, & propositiones falsæ,
singulares, in praxi periculosæ, erroneæ,
& consuetudini in Ecclesia communiter re-
ceptæ, atque Ecclesiasticis Constitutionibus
oppositæ & repugnantes, quarum usu &
lectione Christi fideles in jam damnatos er-
rores sensim induci, ac pravis opinionibus
infici possint. Haftenus censura ponti-
 „ficia: verba autem Epistolæ deprecæ-
 „toris a Nicolao Pavillonio præfato
 „Aleſtensi Episcopo die 25. Octob. 1677.
 „ad Innocentium XI. frustra datæ, sunt:
 est & aliud *grave mihi Beatissime Pater,*
quod meæ cum Apostolica sede communioni
umbram aliquam offundere videatur, cen-
sura scilicet a Romanis Inquisitoribus,
 „(nota bene, adscribit Romanis Inqui-
 „sitoribus id, quod summi Pontificis,
 fuerat) *Ritualis libro, qui a me ad usum nostræ*
 Dice-

Sæc. XVII.
 A. C. 1701.

Sæc. XVII. *Diaecesis editus est, inusta. Libri illius a plu-*
A. C. 1701. *rimis licet fratribus Coepiscopis solemnī ap-*
probatione laudati, novum examen subire
non detrecto, imo peropto; si modo sancti-
tas vestra per se pro sua benignitate ocu-
los, & animum advertere dignata fuerit.
Quidquid in eo emendandum pro sua sapien-
tia duxerit, hoc pro reverentia mea emen-
dandum duco. Ast pristinum Inquisitorum
Judicium, acerbum nimis & injuriosum eo
magis deprecor, quo pleraque Ethicæ Chri-
stianæ dogmata tanquam sub Generali Ri-
tualis nostri censura dampnata, a Viris il-
lusoribus, qui supra populum, juxta pro-
phetam, dominantur, passim traduci doleo.
Hanc labem, hanc a sanctissimis dog-
matibus fraudem & calumniam, ut amo-
liatur Sanctitas Vestra, ultimum ob-
secro, & supplico.

VII.

De versione Montensis Novi Testamenti,

„In hoc etiam prætenſus Eccle-
 „ſiaſticus Art. 9. cæſpitat. Ad quod
 „demonſtrandum nolumus diu inhæ-
 „rere Regulæ quartæ Indicis, pro ea
 „parte, qua contra illam dictus Eccle-
 „ſiaſticus lectionem Scripturæ ſacræ
 „idiomate nativo fidelibus paſſim in-
 „dulgendam putat; attento, quod no-
 „bis integrum non ſit diſquirere, an
 „&

„& quid Gallicani Antistites, quos ve-
 „neramur, ea de re constituerint. Vim
 „autem in eo ponimus præcipuam,
 „quod commendetur hic Versio Mon-
 „tensis, quam non jam Inquisitionis
 „aut alia aliqua Congregatio, verum
 „ipse Clemens Papa IX. in Constitutio-
 „ne sua, quæ incipit, *debitum Pastora-*
 „*lis Officii*, merito sub censuris, proscri-
 „psit tanquam librum *temerarium, dam-*
 „*nosum, a vulgata editione prædicta dif-*
 „*formem, & offendicula simplicium conti-*
 „*nentem*, prout a viris doctis abunde de-
 „monstratum fuit, ut taceamus illam,
 „fere ubicumque occasio fert, Janse-
 „nianis dogmatibus, ac præsertim in
 „materia prædestinationis & gratiæ
 „favere.

VIII.

De aliis libris prohibitis.

„Tota denique prætensi Ecclesia-
 „stica Bibliotheca, quæ hic producitur
 „consistens in literis *Abbatis Sancy-*
 „*rani, Horis Montensibus, Morali Gra-*
 „*tianopolitana, & libris de frequenti com-*
 „*munionem*, aperte insinuat, quam ideam
 „de ipso formare licet: cum similes
 „libri nec tractari cum tanto Zelo, nec
 „laudari unice, & commendari aliis
 „soleant, nisi ab hominibus Rigorismi,
 „&

Sæc. XVII.
 A. C. 1701.

Sæc. XVII., & ejusmodi Novitatum generis ple-
 A. C. 1701., nis. Dabamus Lovanii non intenden-
 „tes tamen per hoc Judicium nostrum
 „de supradictis octo Articulis deprom-
 „ptum, alios in oblato casu contentos
 „approbare, die decima Martii Anno
 „Christi millesimo septingentesimo
 „tertio. „

Henricus Overbeke.

Cum interea non modo Pontifex,
 & Parisiensis Archiepiscopus, sed &
 ceteri Franciæ ac Belgii Præsules præ-
 fatum casum damnarent, Jansenii fau-
 tores plurima scripta contra Pontificis
 Bullam die 12. Februarii 1703. datam,
 & Noallii decretum in vulgus spargere,
 ut censurarum, quibus Approbato-
 res perstricti sunt, contemptum inspi-
 rarent, Regiam auctoritatem Pontifi-
 cia Constitutione violatam esse persua-
 derent, & Doctores ad recusandam
 suis Superioribus debitam obedientiam
 inducerent, nihilominus ex quadra-
 ginta illis Doctoribus, qui casus deci-
 sionem approbarunt, statim præter Sa-
 rasinum viginti septem, uti retulimus
 sese subjecere, suamque decisionem
 damnarunt: duo autem ex illis morte
 præventi sunt, sex vero paulopost suam
 quoque sententiam revocarunt: Enim-
 vero Nicolaus Petitpiedus Sorbonæ
 Pro-

Professor, Elias Dupinus Professor Regius, Hyacinthus de Lan Rothomagensis Theologus, & Pater Gueton Monachus ad S. Victorem magis obstinati suæ decisioni inhæserunt: postquam vero Franciæ Rex non modo illis exilii pœnam interminabat, sed etiam in eos tanquàm hæreticos legum severitate animadverti iusserat, solus Petitpiedus suo errori adeo immortuus inhæsit, ut die quarta Novembris 1704. Sorbona expulsus, atque a Rege ad carceres damnatus, clam exeunte eodem anno patria & Regno excedere mallet, quam Ecclesiæ, Regi, ac Pastori suo obtemperare.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CXIX.

*Jansenistarum furor contra hæc
censuras.*

Jansenistæ telas, quas velut araneæ ad eludendam sinceram formularii subscriptionem texuerant, tam dextre dissipatas, ægerrime ferebant, maxime autem eis dolebat, hunc casum conscientiæ non modo Romæ a summis Pontificibus, & in Francia ac Belgio a Prælatibus, sed etiam ab Academiis Lovaniensi & Duacensi condemnatum fuisse: Excanduit vehementer Henricus Bebelus contra hujus casus approbato-

Caus. Quest.
nel. p. 249.

Hist. Eccles. Tom. LXVI. Uu res,

Sæc. XVII. res, quod inconstantes male deserta Ec-
 A. C. 1701. clesiæ castra repetierint, ad obedientiæ

Sion reversi, arguit Parisiensem Archiepi-
 scopum quod suo decreto epistolam no-
 vendecim Episcoporum cunctaque pro
 reddenda pace die decima nona Aprilis
 Anno 1669. acta everterit: Magis adhuc
 ridicula erat, né dicam, sacrilega Vau-
 celli seu Wallonii compassio, qua Jan-
 senismum everti ingemiscens, ita ad

Epist. Wall. Quesnellum scripsit: si horum Doctorum
ad Quesnel. revocatio subsistit, actum est de existimato
3. Febr. & Jansenismo In mentem mihi hoc
10. Martii
Anno 1703. mane venerant quadraginta illi S. Marty-

res, quorum numerus per generosum facinus
Janitoris completus fuit. Sperare oportet,
Deum in locum horum imbellium, timi-
dorumque Doctorum, qui signa nostra de-
seruerunt, alios suscitaturum: Theodori-
cus de Viaixenes Casus Approbatori-
bus versum illum Davidis applicare non

Psal. 77. dubitavit: Filii Ephrem intendentes, &
mittentes arcum, conversi sunt in die
belli. Nimia autem erat Quesnello scri-
 billandi prurigo, nimia in Præsules
 suæ factioni adversos indignatio, quam
 ut calamum suum desiderare pateretur
 adversus Parisiensis Archiepiscopi de-
 cretum: ad hunc ergo epistolam ira &
 effræni Ecclesiasticæ potestatis con-
 temptu scatentem perscripsit, eumque
 projecta sua audacia ita allocutus est:

Ne

*Ne nobis blandiamur, mi care Domine, ad
ratiocinium mitra & pedum nihil faciunt.* Sæc. XVII.
A.C. 1701.

*Mitrata ratio est semper ratio humanæ de-
ceptioni obnoxia, & tanto magis, quod
mitra & pedum implicant negotiis, quæ
sæpe studiis tempus eripiunt &c. Alia ad-
huc epistola, quam inverecundus fu-
ror suggererat, hæc ad Præsulem suum
perscripsit: „Tibi displicendi timor pene
„calamum excutit, Deo tamen displi-
„cendi metus animum reddit, ut a te
„audiri petam: Sine ergo, ut ad tem-
„pus occludam oculos ad dignitatis
„tuæ splendorem, ut reverentiali liber-
„tate tecum loqui valeam; cum enim
„nil nisi nominis tui fama, salusque,
„necnon veritatis & Ecclesiæ honor
„mihi cordi sit, non possum me cohi-
„bere, quo minus saltem aliquam ve-
„ritatis, quam alii tibi proponere non
„audent, partem detegam: si hoc de-
„negas, saltem permitte, ut Ecclesiæ
„mala ante pedes tuos deplem. Ah!
„quam amare filii pacis dolent super
„lethale vulnus, quod paci Ecclesiæ
„influxit illa manus, a qua semper con-
„servari, firmarique sperabant, unde
„cum Propheta dicere possum, Patres
„nostri & Angeli pacis amare flebant.
„Non solum illi Angeli invisibiles, qui
„primi nato Salvatore pacem annun-
„tiabant, sed & visibiles Ecclesiæ An-*

Uu 2

geli,

Sæc. XVII., geli, Angelus Ecclesiæ *Aleſſenſis*, An-
A. C. 1701. „gelus Ecclesiæ *Apamiensis*, Angeli Ec-
 „clesiarum *Bellovacensis* & *Andegavensis*.
 „Præclari hi Præsules, quorum vita
 „vere erat Angelica, hi suo erga veri-
 „tatem Zelo, sua in explendis ministerii
 „sui officii fidelitate hanc pacem adeo
 „exoptatam obtinere promeriti sunt,
 „alii etiam Episcopi ad tanti operis fun-
 „damentum, & perfectionem suam cum
 „illis operam junxerunt, applaudente
 „Sacra Sede, ipsoque Rege, lætanti-
 „bus omnibus Viris probis, & gau-
 „dente Universa Ecclesia. Nunc vero
 „hoc ædificium tot lacrimarum pretio
 „erectum evertitur. Tot beatæ ani-
 „mæ, quæ in cælis Deo gratiarum lau-
 „des exsolverunt, nunc Franciæ Ec-
 „clesiam rursus in pristinum chaos de-
 „mersam non sine dolore deplorant.
 „Quomodo enim pax subsistere poterit,
 „cujus fundamentum decreto tuo sub-
 „ruisti? . . . &c. Utinam tu illo-
 „rum, qui scientia magis inclarescunt,
 „& minus partium studio arrepti sunt,
 „consiliis acquievisses: Sat noti sunt
 „illi, qui te impulerunt ad hoc decre-
 „tum, a nullo approbatum, nisi ab il-
 „lis, qui tuam diæcesin turbare, & de-
 „pio ac docto Episcopo Iprensi, qui
 „perniciosas eorum novitates detexe-
 „rat, vindictam sumere, unice intenti
 „sunt.

„sunt. Quinquaginta annorum expe- Sæc. XVII.
 „rientia sat luculenter testatur, nun- A.C. 1701.
 „quam pacem reddi posse, nisi rectæ
 „ac Deum timentes conscientiae ab in-
 „tolerabili iugo internæ fidei erga fa-
 „ctum exonerentur. Pura & simplex
 „subscriptio sit hujus fidei publicum te-
 „stimonium, sed falsum, & perjurio
 „confirmatum, dum hoc factum esse
 „verum, vel certum non est, vel fal-
 „sum esse creditur. Docti, & in hoc
 „mundo nil nisi suam conscientiam sal-
 „vare quærentes, extrema potius su-
 „stinebunt, quam animas suas sacri-
 „lega subscriptione lethaliter fauciare,
 „& actione sinceritati Christianæ & ju-
 „ramenti religioni adeo adversa Eccle-
 „siam scandalizari: si subscribere re-
 „nuerint, convitiis appetentur, omni
 „vexationum genere torquebuntur,
 „Principes contra eos excitabuntur,
 „solicitationibus Episcopi in eorum
 „exitium, hæccine est pax illa, quam
 „tuum decretum procurat. Enimvero
 „non paucos, ut se tibi subjiciant, ur-
 „gebis, ab eis revocationem exiges, so-
 „lacio tibi erit, horum Doctorum, alio-
 „rumque Ecclesiasticorum subjectio erga
 „tuam decisionem: sed quale solatium
 „ex submissione extorta, quam publi-
 „cum & scandalosum mendacium, fal-
 „sumque testimonium, metusque hu-

Sæc. XVII. „manus ab his Doctoribus repugnante
A. C. 1701. „eorum scientia & conscientia extundit;
 „certum enim est, quod quadraginta
 „illi Doctores doctrina, meritisque cla-
 „rissimi, qui re coram Deo juxta tutis-
 „simas Theologiæ regulas mature pon-
 „derata *casum conscientiae* unanimi con-
 „sensu deciderunt, certum est, in-
 „quam, quod hanc propositionem tan-
 „quam irrefragibilem veritatem susce-
 „xerint. Num propterea a sua disce-
 „dent sententia? Non, in sinu suo il-
 „lam recondent, ideo tantum ut illis,
 „qui eis nocere possent, & horridam
 „tempestatem comminantur, satisfac-
 „ciant. . . . Nonne hæc est pecca-
 „minosa simulatio, probrosa prævari-
 „catio, ignavia prorsus indigna illis,
 „qui se veritatem usque ad sanguinis
 „effusionem propugnatueros in facie Al-
 „taris polliciti sunt. Quis desuper ra-
 „tionem reddat, nisi illi, qui eos ad
 „hæc crimina impellunt, qui ad om-
 „nes rationes, omnes vindicias furdi,
 „eis præcipiunt, ut contra eorum con-
 „scientiam, contra omnium Theologo-
 „rum sententiam, contra S. Scripturæ
 „& Traditionis Regulas eis obediant.
 „ . . . A te tamen hi sua submissione
 „promeruisse videbantur duas gratias,
 „& primo quidem, ut de eorum pura
 „doctrina, & perfecta illorum submis-
 „sione

„fione erga Ecclesiæ decisiones tibi Sæc. XVII.
 „nullus ambigendi locus supersit, se- A. C. 1701.
 „cundo, ut a publica censura eximan-
 „tur: verum nonnisi tui decreti fabri-
 „catores de illis adeo benigne non sen-
 „tiebant, & primagratia nonnisi aliqui
 „digni censebantur, scilicet illi, qui
 „suam mentem tali modo explicarunt,
 „ut de puritate doctrinæ, eorumque
 „subjectione erga Ecclesiæ decisiones
 „haud ultra dubitares, ceteri vero, id
 „est potissimi, adhuc de perversa do-
 „ctrina, & simulata submissione tibi
 „suspecti sunt; Nempe certum est, quod
 „hi a sua sententia non recesserint, sed
 „externa sua submissione non veritati,
 „sed potentiori violentiæ cesserint, uni-
 „cus ergo tui decreti fructus est, quod
 „hypocritas progenueris &c., Insu-
 „per Quesnellus ementito Episcopi no-
 „mine datis ad quemdam Episcopum li-
 „teris eum circa Jansenii factum ad suam
 „opinionem pertrahere nitebatur, alius
 „hujus factionis Author libro volumi-
 „noso infectatus est decretum Aptæ Ju-
 „liensis Episcopi, tertius denique sub ti-
 „tulo: *Theologorum defensio* contra Car-
 „nutensis Episcopi Constitutionem ca-
 „lamum vehementer acuit, eoquod hi
 „Præsules casus decisionem damnassent.

Sæc. XVII
A. C. 1701.

§. CXX.

*Caillyi error circa Eucharistiæ
Sacramentum.*

Non deerant in Galliis aliorum ingenia in varias novitates prompta atque fœcunda, ex quorum cerebro varii errores etiam contra fidei puritatem progerminati fuere. Jam dudum luxuriante prorsus ingenio Gabillonns ex Congregatione S. Mauri librum sub titulo: *Philosophia Eucharistica* conscripserat, in quo ex Cartesii principiis Eucharistiæ mysterium explicare nitebatur. Eandem viam quoque inierat Caillyus ad S. Martinum Parochus Cadomensis, qui libellum typis dedit, ita inscriptum: *Durandi explicatio de modo, quo Christi Corpus in Eucharistia præsens est, seu Concordia Theologiæ cum Philosophia quoad Transubstantiationem Eucharistice.* In hoc libello Author in Theologia parum versatus juxta opinionem Cartesii monstrare nitebatur, totum hoc Mysterium in eo consistere, quod panis & vinum uniantur animæ & divinitati Christi, sicque fiat ejus Corpus & sanguis, proin nulla penetratio corporum, nullum accidens absolutum, nullumque aliud miraculum requiratur: cum autem juxta hanc
opi-

opinionum post consecrationem adhuc Sæc. XVII.
A. C. 1701.
panis & vinum contra Tridentini de-
cisionem remanerent, hinc Nesmon-
dus Bajocensis Episcopus hoc anno
hunc librum proscripsit, ejusque Au-
ctorem, ut hæresin suam revocaret,
compulit.

§. CXXI.

Jansenistarum conventicula.

Insuperhabitis Mechliniensis Archiepi-
scopi edictis, & Magistratum vigi- Causa Ques-
nel. p. 263.
lantia frequentes in variis Belgii Ur-
bibus conventus habebant præcipui
Jansenii Fautores, in quibus de fir-
manda eorum factione, juvandis sociis,
confutandis edictis & libris contra se
editis, aliisque ejusmodi negotiis com-
muni suffragio consultabant: cum au-
tem ejusmodi privata conventicula a-
liunde jure tam Ecclesiastico quam
Civili prohibita essent, hinc Camera-
censis Archiepiscopus, Tornacensis
Præsul, necnon Gubernator totius Bel-
gii sæpius ejusmodi conventus prohi-
buerunt, dissiparuntque, ac præprimis
Comes de Liberchies Aldenardensis
Gubernator Anno sæculi præteriti nona-
gesimo secundo Mense Januario quos-
dam Ecclesiasticos ibidem congregatos
dispersi, eorumque scripta auferri jus-
sit,

U u 5,

sit,

Sæc. XVII. sit, in quibus quidem nihil contra Pro-
A. C. 1701. vincię tranquillitatem, plurima tamen
 contra Religionis nostrę fidem procusa
 reperiiebantur. Convenerant etiam hoc
 anno Mechlinię die duodecima Septem-
 bris, non modo Mechlinienses sed &
 Bruxellenses & Lovanienses Jansenistę,
 ubi inter alia Quesnelli scripta hujus
 conventiculi series ab ipsomet Opstra-
 tio descripta intercepta fuit, hujus te-
 noris: Consultatum est. I. „An susci-
 „piendum sit iter Parisiense? *Resolu-*
 „*tum*, adhuc differendum ex consilio
 „amici, cui ea in re credendum est,
 „II. Quid agendum eximiis DD. Lo-
 „vino & Renardi, si veniant iterata man-
 „data a sua Excellentia de admittendo
 „ad Facultatem D. Martin? *resolutum*,
 „non esse admittendum, sed bis terve
 „rescribendum cum reverentia, donec
 „ab Amicis Bruxellensibus moneantur
 „obedire. III. *Item resolutum fuit*, ut
 „E. D. Lovinus absente Patre Harney,
 „convocet facultatem, ut fiat rescriptio
 „adversus interdicta Aulę data contra
 „eximios Hennebel, Sullivane, & Claes,
 „in quo præcipue duo elucidanda
 „sunt. 1. Difficultas circa tempus e-
 „lectionis. 2. Difficultas circa mo-
 „dum, ostendendo, quod non fuerit
 „irregularis: quę duo prolixè dedu-
 „cuntur in libello oblato suę Excel-
 „lent-

„lentiæ a Domino Claes, sed a sua
 „Excellentia non acceptato, quibus
 „addi potest tertium de incapacitate
 „Domini Martin. IV. *Item resolutum*,
 „absente Patre Harney implorandam
 „universitatem ad suscipiendam caus-
 „sam libertatis facultatis Theologicæ
 „in eligendo. V. Item fieri quanto-
 „cius debere suspicionem Archiepi-
 „scopi, ubi inter cætera allegari pos-
 „sunt Theses, quas apud Jesuitas de-
 „fendit: deinde quod Thesium illarum
 „doctrinam adhuc tenuerit jam Archi-
 „episcopus, cum pro illa varios libel-
 „los scribi permiserit, tertio quod Pa-
 „trem Desirandt fecerit suum deputa-
 „tum in Urbem; quarto, quod doctri-
 „nam D. Martin approbaverit, &c.
 „VI. *Item resolutum*, accedendum esse
 „D. . . qui nunc est Lovanii, eique
 „proponenda, quæ sequuntur. 1. Ro-
 „mam semper favisse parti, quæ Jan-
 „senistarum dicitur, donec editi sunt
 „quatuor articuli Gallicani de Autho-
 „ritate Pontificis. 2. Tunc Romam ab-
 „iis petiisse, ut se articulis illis oppo-
 „nerent; quod quia facere recusabant,
 „cæpisse eis Romam adversari, atque
 „eos a locis Facultatis aliisque exclu-
 „dere vel ut excluderentur, procurare.
 „3. Dominum Steyaert, qui & ipse
 „tunc inter exclusos erat, viam sibi ad
 „pro-

Sæc. XVII.

A. C. 1701,

Sæc. XVII. „promotionem aperuisse edendo apud
A. C. 1701. „sedem Apostolicam professionem de
 „infallibilitate Pontificis, qua edita
 „omnia mox, quæ voluit, consecutum
 „fuisse, ceteros autem mansisse in hunc
 „usque diem exclusos. 4. Ubi autem
 „recurrerunt ad Regem, ut se via ju-
 „ris defenderent, viam justitiæ ipsis
 „clausam fuisse ab Electore, agente id
 „potissimum Internuntio, tum quod
 „crederet illos non favere authoritati
 „Pontificis, tum quod pati nolle, ut
 „Ecclesiastici recurrerent ad tribunal
 „laicum, etsi ageretur de mero posses-
 „sorio. 5. Hinc ortas esse præcipuas
 „turbas in Belgio. 6. Mox turbas om-
 „nes cessaturas, si via justitiæ ape-
 „riatur. 7. Ad hanc aperiendam, ut
 „laborare dignetur, nos humillime
 „supplicare. VII. Pro ærario DD. Lo-
 „vanienses in hunc annum promiserunt
 „trecentos florenos, DD. Bruxellenses
 „ducentos, DD. Mechlinienses intra
 „paucos dies scribing, quid collaturi
 „sint. Ad DD. Antverpienses & Gan-
 „daveses ea super re scribing D. Hi-
 „larius.,,

Anno etiam sequenti Jansenistæ ad
 diem vigesimam nonam Aprilis alium
 Conventum Mechliniæ habendum in-
 dixere, quem tamen studiose non no-
 minato loco ad nonam Maij diem distu-
 lerunt,

lerunt, eoquod Mechliniensis Plebanus morbo impeditus esset, ceterique Amici conventiculum differri peterent.

Ex his autem judicare licet, hosce Jansenistas in unam coaluisse societatem & factionem eo animo, ut jugi omnis impatientes, ac subjici nolentes, legibus propriis regi duntaxat possent, & primo Ecclesiæ, demum vero & Principum quoque imperium excutientes, novam velut Sion erigerent, qualem olim Monasterienses fanatici Joanne de Leyden & Kniperdolino ductoribus, meditati sunt: Unde haud mirum, quod Franciæ Rex, alique Principes in eos tanquam factiosos homines ac publicæ tranquillitatis perturbatores animadvertere statuerint.

§. CXXII.

Romæ tumultus, variæque molestiæ summo Pontifici irrogatæ.

Quantumvis Clemens XI. Pontifex Maximus omne studium impenderet, ut Principes Catholicos ab exitioso bello, suaque Hispanicæ successionis jura armis vindicandi proposito arerteret, parum tamen abfuit, quin & ipse gravi huic bello implicaretur: superhabitis enim illius literis, qui-
bus declarabat, se ea initurum consilia,
quæ

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

*Hist. du
Princ. Eug.
l. 3. p. 286.*

Sæc. XVII. quæ ad reddendam ab exterorum militum
 A. C. 1701. incurſu immunem Italiam expedire arbitra-
 bitur, nihilominus Galli hoc anno Man-
 tuam occuparunt, a Ferdinando Ca-
 rolo Duce Gallico auro delinito ad-
 miſſi, etſi Papa inter utrumque ſeque-
 ſter præſidia obtuliſſet, quapropter vi-
 ciſſim Eugenius Princeps Cæſarei exer-
 citus Dux cum Equitatu ſuo per val-
 lem, ut vocant, aridam, & cum pedi-
 tatu ſuo in Veronenſem agrum die vi-
 geſima ſeptima Maij penetravit, de-
 luſiſque Hiſpanis & Gallis, qui ad pri-
 mas alpium fauces & anguſtos locorum
 tranſitus foſſa, aggere & tormentis mu-
 niebant & ad Atheſis oram Cæſareis
 tranſitum prohibitori excubabant, tra-
 jecto Pado Ferrariam die vigefima quarta
 Junii contendit: De hac inopinâ irru-
 ptione Papa cum Cæſare vehementer
 expoſtulabat, eamque in ſuæ auctori-
 tatis contemptum, necnon Cæſareæ
 pietatis & juſtitie detrimenta redun-
 dare obtendens, Cæſaream fidem ea
 in re implorabat, datis die ſexta Julii
 ad Cæſarem literis: verum jam præ-
 venerat Pontificem Leopoldus Cæſar,
 qui die octava Julii literas ad Papam
 dedit, neceſſitatem obtendens, qua
 copias ſuas per quasdam ditionis Pon-
 tificiæ partes transmittere coactus ef-
 ſet: altera tamen die Eugenius jamjam
 Gal

Gallos aliquot locis ejecerat, & Carpi
 eos adorsus primo impetu fudit, ho- Sæc. XVII.
A.C. 1701.
 stemque infecutus, ea loca, quæ Cati-
 natus Franciæ Marefcallus præfidiis
 vacua reliquerat, occupavit, iterato-
 que prælio Gallos Clarii, cæsis ferme
 tribus millibus, in fugam egit, simul-
 que Oglii & Addæ fluvios clausit. Ita-
 lia jam extero milite turbata, Pontifex
 nequidem a domesticis turbis liber erat;
 cum enim die vigesima septima Martii,
 aliquot Galli Romæ ante Cæsarei Ora-
 toris Palatium subsisterent, ac liberius
 de urbanis rumoribus fabularentur, a
 Legati famulis abscedere jussi, duriora
 verba reponebant; mox a verbis ad ver-
 bera deventum, Gallique a Cæsareis
 male mulctati strictis ensibus vim re-
 tundere parabant: Crescebat tumultus,
 accedentibus, qui alterutri parti fave-
 bant: unde non paucis utrinque fau-
 ciatis, res ad communem seditionem
 spectare videbatur, jamjam Cæsareus,
 æque ac Hispanus, Gallusque Orato-
 res copias parabant, quibus aut vim
 inferrent, aut repellerent: tempestive
 autem Pontifex hujus litis arbitrum
 sese obtulit, obtinuitque, ut totum
 hoc negotium Oratori Veneto compo-
 nendum deferretur: Diu utrinque acri-
 ter disceptatum, tandem vero hujus
 Legati necnon Pontificis opera utrique
 parti

Sæc. XVII. A. C. 1701. parti satisfactum est. Sedato hoc tu-
 multu magis periculosa tempestas Pon-
 tificis capiti imminebat; paulopost e-
 nim Franciæ Orator pro Philippo An-
 degavensi Duce, quem Neapoli Pro-
 Rex Medinæ Dux in Hispaniæ Regem
 proclamari jusserat, Neapolitani Re-
 gni investituram a Papa tanquam su-
 premo Domino, petebat: Ea res an-
 xiis curis suspensum tenebat Pontifi-
 cem, qui ita Gallo favebat, ut tamen
 Cæsarem offendere timeret: Erexit ergo
 Congregationem viginti duorum Car-
 dinalium, ex quorum consilio declara-
 tum, quod neutri pro successione Hi-
 spanica parti præjudicaturum sit, si
 solitum pro Neapolitano Regno tribu-
 tum non deferretur, donec hæc con-
 troversia penitus dirempta esset: inte-
 rim vero tam Cæsari quam Andega-
 vensi infeudatio deneganda sit. Nihilo-
 minus Galli, ut hoc Regnum cliente-
 lari jure ad Andegavensem devolutum
 esse monstrarent, tributum vi & dolo
 obtrudere festinabant: igitur coloris
 candidi equam carrucæ quisquiliis ple-
 næ junctam per Agasinem publicum
 ad Palatium Vaticanum deduci cu-
 rant, atque ex improvise lacinia rubra
 ejus dorso injecta, Philippi Ducis An-
 degavensis, veluti Regis nomine illam
 in tributum Ministris Pontificiis inter-
 jecta

jecta prætensi juris protestatione offerunt. Hi autem strigosum hoc animal e Palatio ejici jusserunt, quod etiam integra die & nocte sequenti per urbem vagatum postridie sponte sua ad Agasonem, a quo emptum fuerat, rediit. Dolo in irritum cadente, acceptoque nuntio de Carpiensi Gallorum clade Neapolitani Proceres Cæsari faventes palam sese contra Gallo-Hispanos declarabant, ac populus turmatim confluens, Antesignano Castellucio Duce, elata voce acclamabat: *Vivat Cæsar & Archidux Carolus Rex noster?* prævalente autem Gallorum numero, admissisque in urbem copiis Gallicis, conspirantes alii morte, alii variis suppliciis, mulctati sunt. Rebus igitur indies magis turbatis Pontifex ditionis Ecclesiasticæ securitati consulturus, sancti Angeli arcem ceterasque urbes præcipuas belli tormentis muniri, militesque conscribi jussit.

§. CXXIII.

*Ejusdem summi Pontificis oppositio
contra Regis titulum Marchioni
Brandenburgico assertum.*

Postquam igitur Leopoldus Cæsar jus suum in Hispaniæ Regnum armis prosequi statuerat, nova foedera con-

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

*Theatr. Eu-
rop. t. 16.
Hist. cont.
Chron. l. 14.
pag. 565.*

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

XX

qui-

Sæc. XVII. quirere, copiasque undique conducere
A. C. 1701. oportuit: Jamjam Angli, Batavi, ac
 Parmensis Dux sese eidem arctissimo
 foedere aggregarunt: demulcendus e-
 tiam erat Brandenburgicus Marchio,
 cujus ambitio illum captandi occasio-
 nem Cæsari ultra offerebat; jam du-
 dum enim *Borussici Ducatus Rex* de-
 clarari petierat, eoque nomine plura
 rationum momenta palam fecerat, qui-
 nimo die decima octava ipse præco-
 num voce Königsbergæ sese Borussiae
 Regem denuntiari iussit hoc verborum
 tenore: *Sapientis Dei providentia Prussiae
 Ducatus erigitur in Regnum & Fridericus
 ejus supremus, potentissimus, & Altissi-
 mus Princeps factus est Rex in Prussia:*
 Tacitus annuit Imperator, ac conni-
 vando tantum obtinuit, ut novus hic
 Rex neutras saltem partes sequeretur.
 Acriter autem sese novo huic titulo
 opposuit Pontifex, qui die decima sexta
 Aprilis datis ad Cæsarem literis vehe-
 menter querebatur, quod hic Marchio
nomen & insignia Regis Prussiae inaudito
 forte hætenus apud Christianos more, nec
 sine gravi antiqui juris, quod in ea Pro-
 vincia sacro Teuthonicorum Ordini com-
 petit, violatione, sibi publice arrogarit, at-
 que pro majori Ecclesiasticæ potestatis con-
 temptu in frequenti hominum cætu, eaque
 celebritate, quæ etsi nil sacrum in se con-
 tineret

tineret, *simulato tamen caeremoniarum usu*, Sæc. XVII.
pravoque Ministrorum delectu, ritu forte A. C. 1701.
 in consecrandis Regibus apud Catho-
 licos usitato coronari inungique volue-
 rit. Id vero Apostolicæ Sedis ipsius-
 que Ecclesiæ auctoritati injuriosum
 esse, sacrisque Canonibus adversari au-
 tumabat Pontifex, eoquod *hæreticum*
Principem antiquis potius cadere, quam no-
vis honoribus augeri, a sacris Canonibus
constitutum esset. Eapropter Imperato-
 rem impense hortabatur, ne præfato
 Marchioni ullam honoris significatio-
 nem ex iis, quæ Regibus rite institutis
 desertur, a se suisque subditis tribui
 patiatur. Ejusdem ferme tenoris lite-
 ras Pontifex eadem die dedit ad Fran-
 ciæ Regem, eundem monens, ne Re-
 gios honores Marchioni tribueret, eo-
 quod se Regem dicere non dubitarit
 ejus partis Prussiae, quæ tamen ad mi-
 litarem Teuthonicorum Ordinem an-
 tiquo jure pertinet, proin hic Marchio
 illis accensendus sit, de quibus Psal-
 mista ait: *Ipsi regnaverunt, & non ex*
me: Principes extiterunt, & non cognovi.
 In literis vero ad Poloniæ Regem da-
 tis hanc subjunxit causam: *qua ratione*
ab Orthodoxæ veritatis Sæctatoribus Re-
gio honore dignus habendus est, qui electam
et sponfam, a qua omnis est potestas, con-
firmat? Pravum insuper exemplum in

Xx 2

Chri-

Sæc. XVII. Christianam Rempublicam induci, per
A. C. 1701. scripserat Pontifex ad Venetos, *si Aca-*
tholicis Principibus Regiæ Dignitatis no-
men usurpare, & insignia præferre, sa-
crisque Ecclesiæ ritibus per simulatam in-
augurationis formam liceret illudere. De
 eodem argumenro Pontifex literas de-
 dit ad Maximilianum Bavarix Electo-
 rem, ad Hugonem Trevirenses, ad
 Helveticos Catholicorum Pagos, & ad
 Radziewskium Polonum, necnon
 ad Joannem Philippum de Lamberg
 Cardinalem Viennensem: Denique Prin-
 cipi Francisco Ludovico Comiti Pala-
 tino Ordinis Teuthonicorum Magistro
 significabat, quod ejus preces præve-
 niens, jamjam Principes Orthodoxos
 monuerit, ne Marchioni Regios tri-
 buerent honores, quibus ipse quasi *spe-*
ciosa hujus tituli accessione jura legitima
auctoritatis acquirere præsumpsit in ea Pro-
vincia, quam Ordo Teuthonicus ab infi-
delium manibus strenua virtute olim rece-
ptam contra Ecclesiæ hostes perpetuos op-
posuit: Nihilominus Lusitanix & Sue-
 cix Reges, & sensim alii Principes
 Fridericum pro Rege agnovere.

§. CXXIV.

Leodiensis Ecclesiæ Decanus violentè captus.

Hispanicam Monarchiam aucupandi *Hist. Cont.*
libido non modo inter Competito- *Chron. l. 14.*
res Regios funestum bellum, sed e- *pag. 564.*
tiam inter privatos dissidia, & capita- *Briet. An-*
les inimicitias progerminare cæperat: *nal. cont.*
Pro suo quisque affectu, aut commodi- *Clem. epist.*
pag. 94.
ratione sese alterutri parti dicabat,
quosque sibi non consentientes censuit,
pro hoste habebat: Quamprimum autem
Leopoldus Cæsar cum copiis suis in Ita-
liam penetraverat, non pauci quid va-
lidum, quid infirmum, unde quicquam
præsidii commodique sperari, Cæsari-
que detrahi, posset, animo circumspi-
ciebant: Præprimis Maximilianus Ema-
nuel, Bavarix Elector, qui ad Cæsaris
preces nuper Hispanici Belgii Guber-
nator designabatur, ad Gallorum par-
tes transivit: Patruī sui exemplum
mox sequebatur Josephus Clemens Co-
loniensis Elector, simulque Leodiensis
Episcopus, qui Bavaro auro copias
conscripsit, & Colonenses arces, nec-
non Leodiensem civitatem Gallicis præ-
sidiis munivit: inde vero natæ sunt in-
gentes animorum aversiones inter hunc
Electorem, & Colonensis & Leodiensis

Sæc. XVII. Ecclesiæ Capitula; hæc enim Archi-
A.C. 1701. episcopo objectabant, quod pastorum
 in sui electione initorum fidem violaf-
 set, vicissim Archiepiscopus Canonicos
 velut seditiosos ac rebelles convitiaba-
 tur, quam tamen calumniam Canonici
 die prima Octobris edito diplomate a
 se amoliebantur, Cæsarisque & Rhe-
 nani Circuli patrocinium implorabant:
 Attamen Coloniensis Elector Gallorum
 potentia tutus, in Canonicos præci-
 pue Leodienses vindictam parabat, ac
 Matrevallio Marchioni Gallo, necnon
 Comiti a Berlo Belgæ negotium dedit,
 ut belli tormenta per urbem dispone-
 rent, & plateas, vicosque præcipuos
 obsiderent: quo facto Baronem a Mean
 Cathedralis Ecclesiæ Decanum, cun-
 ctosque Canonicos, quos sibi vel ad-
 versos vel suspectos habebat, in carce-
 rem rapi iussit: inde territi ceteri Ca-
 nonici aut fuga elapsi sunt, aut in la-
 tebris delituere. Postridie Decanus
 Regis Gallici iussu in sede curruli extra
 urbem deductus est, quamprimum vero
 extra muros pervenerat, mox equo
 manus pedesque ligatus imponitur, &
 capite nudus inter satellitum agmina
 Namurcum abstrahitur: interea vero
 milites Galli ædes Canonicorum, qui
 fuga elapsi erant, insedere, cunctaque
 in eis reperta militari licentia dissipab-
 ant:

bant: Enimvero Elector, ut Galliarum Sæc. XVII.
Regi gratificaretur, hanc violentiam A.C. 1701.
prætexta publicæ securitatis necessitate

excusabat, mox tamen Electoris nomine publicatum erat, omnia se inconsulto atque inscio ex Ludovici Galli Regis mandato facta fuisse, e contrario Galli cuncta ad expressam Clementis Electoris petitionem acta divulgabant: Hæc tamen excusatio apud Clementem summum Pontificem adeo nihil valebat, ut die trigesima prima Decembris acerbis hæcce literas ad Electorem daret:

„Ipsa magnitudo facinoris, quod
„nuper non sine ingenti fidelium scandal
„dalo, non sine gravi Ecclesiasticæ jurisdictionis injuria, in Civitate Leodien
„diensi admissum est, nedum testimonium illud, quo Nobilitas tua literis
„quarta labentis Decembris datis ad nos detulit, certo nobis persuadet,
„Te prorsus inconsulto, atque inscio contigisse, quod dilectus Filius Decanus Cathedralis illius Ecclesiæ, præ
„sidiariis militibus non ita pridem in eandem civitatem inVectis fuerit a
„loco immuni abductus, alioque turpiter & contumeliose traductus, quod
„que alii item Ecclesiastici Viri pariter detenti, atque traducti, arctæque de
„mum custodiæ fuerint demandati.

X x 4

„Quid

Sæc. XVII. „Quid enim tam dissentiret a consueta,
 A. C. 1701. „atque haurita a Majoribus animi tui
 „pietate, atque etiam ab Ecclesiastica
 „dignitate, per quam eidem Civitati
 „præficeris, quam si humanis forte ra-
 „tionibus nimium tribuens, loca sacra,
 „ac Personas Divino cultui dicatas pu-
 „blice contemni patereris. Verum ne
 „in re tanti momenti, ubi remissius
 „ageres, id ipsum suspicandi, aliter-
 „que, quam par est, de Te opinandi iis
 „occasionem præbeas, quorum censu-
 „ram ipsa Principum nomina non eva-
 „dunt, imo potius, ut rem Deo gra-
 „tam in custodienda, pro muneris tui
 „ratione, Ecclesiastica libertate exhi-
 „beas, te ad ea diligenter curanda, ac
 „celeriter perficienda enixe hortamur,
 „per quæ læsa palam Ecclesiæ immu-
 „nitas sarcitur, ut sollicitudo nostra
 „quam ingentes undique curæ prægra-
 „vant, hac saltem in parte levetur, &
 „præclarum de religione animi tui ju-
 „diciū apud Nos semper magis in-
 „valescat &c.„

Eadem die Pontifex ad Cathedralis
 Ecclesiæ Capitulum hæc perscripsit:
 „Intimi doloris sensum, quem Paterno
 „nostro cordi literæ vestræ attulerunt,
 „ob violentam dilecti Filii Decani istius
 „Ecclesiæ per militum manus detentio-
 „nem, atque abductionem, vix possu-
 „mus

„mus explicare, probe intelligentes, Sæc. XVII.
 „quanto fidelium scandalo, quantoque A. C. 1701.
 „Ecclesiæ contemptu, inspecta loci &
 „Personæ immunitate, ista contigerint,
 „nullatenus itaque Vobis ambigendum
 „est, quin Nos officii nostri memores
 „sedulo curaturi simus, ut debita re-
 „paratione jura Ecclesiæ tam enormi-
 „ter læsa sarciantur. Interim vero con-
 „fidimus Vos, & Christiana pietate
 „excitados, & hac etiam calamitate,
 „ceterisque impendentibus malis ad-
 „monitos, non tam de comparanda re-
 „bus vestris Pontificiæ auctoritatis ope,
 „quam de propitiando Vobis ipsis Deo
 „Optimo Maximo fore omnino sollici-
 „tos, & serio perpensuros esse, nun-
 „quam aptius Cælestem miserationem,
 „quam Fraternalis charitatis usu conci-
 „liari: cum econtra nil tam Divinam
 „ultionem provocare possit, quam si is,
 „qui mitem in se Dominum esse velit,
 „durior in proximum suum invehere
 „pergat, quod Evangelici servi exem-
 „plo compertum Vobis esse potest &c.

§. CXXV.

*Religionis Catholicæ incrementa, &
 Pontificis studium in iis pro-
 movendis.*

X x 5

Eodem

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

*Epist. Clement. XI.
Vid. supra
pag. 582.*

Eodem hoc tempore, quo funestum hoc bellum & Christianorum Principum discordia in magnum Catholicæ Religionis discrimen verti timebatur, Eadem per plurimum accessionem, reditumque ad veræ Ecclesiæ sinum haud levia cepit incrementa; præprimis enim Maria Elisabetha Bipontina Principissa anno priori ejurata hæresi ad fidem Catholicam reversa literas filiali obsequio plenas hac de re ad summum Pontificem dedit, qui vicissim eidem hanc gratiam gratulatus die octava Februarii eam hortatus est, ut in suscepto consilio firmiter persistat, aliosque etiam ab erroribus ad rectam veritatis semitam revocare studeat. Rutheni quoque schismatici in Polonia se ad unionem cum Ecclesia Romana sat propensos sæpius, nec obscure monstrabant: quocirca Pontifex die trigesima Aprilis Poloniæ Regem hortabatur, ut horum unionem impense promovere, atque Episcopo Rutheno a schismaticis valde exagitato opitulari, eumque in Leopolitana Sede sua confirmare velit; hic enim Episcopus suæ cum Apostolica Sede unionis literas testes Romam nuper miserat: pariter die septima Maij Pontifex ab eodem Rege postulabat, ut publicæ Catholicorum offensioni occurrat inde enatæ, quod qui-

quidam Lutherani Varsaviæ apud a-Sæc. XVII.
 catholici Principis Ministrum damnatis A. C. 1701.
 suæ sectæ exercitiis publice vacare
 præsumerent: idem etiam vigilantiae
 Cardinalis Radcieowski commendabat,
 eundem sicut & Leopoldensem Archi-
 præfulem, ceteros Episcopos, & Pro-
 ceres hortatus, ut in proximis Re-
 gni comitiis non modo publicam tran-
 quillitatem, sed præcipue orthodoxæ
 fidei incolumitatem contra hæreticos
 promovere, & Sueciæ Regis insidiis ac-
 minis strenue obsistere contendant. In-
 super Pontifex Poloniæ Regem roga-
 bat, ut quoddam diploma, quod Aca-
 tholici Dresdæ anno elapso ab ipso frau-
 de malisque artibus extorserant, ab-
 rogaret, & Catholicos possessione Ec-
 clesiæ Maurisburgensis tutaretur, nec-
 non ad propagandam fidem auctoritate
 sua Missionariorum numerum augeret,
 denique eundem Regem paterne ar-
 guebat, quod Filium suum tenerrimæ ad-
 huc ætatis puerum hæreticis Magistris
 instituendum tradiderit: Paulopost Ma-
 carius Tripolitanus, & Parthenius He-
 liopolitanus Episcopi, ejurato schis-
 mate ad unitatem Romanæ Ecclesiæ
 reversi sunt, propterea a summo Pon-
 tifice die decima sexta Julii literis
 gratulatoriis honorati. Eodem anno
 Princeps Guilielmus Hyacinthus Nas-
 fovius

Sæc. XVII. **A. C. 1701.** fovius pro Catholicis in sua ditione novum Templum, loco alterius incendio absumpti, extrui curavit. Pari Religionis studio incitatus Pontifex Cæsarem & Franciæ Regem implorabat, quatenus Armenorum, aliorumque Orientalium Catholicorum, qui in Turcica ditione sævum in modum a barbaris vexabantur, atque ad amplectendos hæreticorum, schismaticorumque (*) errores adigebantur, causam & patrocinium in se suscipere vellent: eisdem quoque commendabat Patriarcham Armenum, & Syrianorum Patriarcham, quorum hic post carceris ærumnas ab infidelibus multis plagis mulctatus, ille vero Constantinopoli fædissimæ triremii servituti addictus erat, unice ea ex causa, quod improbæ eorum voluntati constanter obstitissent. Præterea Maigrotus Cononensis Episcopus ac Fokiensis Vicarius Apostolicus datis ante biennium ad Innocentium XII. literis de Sinensibus controversiis certior reddiderat, hoc autem Pontifice jam fatis functo Clemens XI. eundem necnon Arturum Rosaliensem Episcopum Provinciæ Suchuensis Vicarium Apostolicum die prima Augusti per literas hortabatur, ut in Sinica Missionem,

(*) Vid. supra Lib. 212. §. 9. p. 308.

ne, susceptoque ministerio sua apud Deum Sæc. XVII.
 merita indies magis cumulare satagerent: A. C. 1701.
 Maigroti vero susceptos labores commen-
 dabat his verbis Pontifex: *Te in primis per-*
suasum esse cupimus de singulari nostra erga te
benevolentia, quam tibi Zelus, quo flagras,
doctrina, qua præstas, ac demum constans
illa voluntas, qua tandiu strenue huic mi-
nisterio vacasti, tibi abunde conciliant. E-
rudiantur (alii Operarii) tuis monitis,
ac tua consuetudine fideles in unitate Spi-
ritus, in vinculo pacis, hanc Sanctam Se-
dem filiali observantia revereri: his verbis
 merito ad sui confusionem perstringitur
 Tursellini Continuator, qui ad Annum
 MDCC. scribere ausus est: *Ante aliquot*
annos Maigrotus Gallus Doctor Sorbo-
nicus cum potestate Vicarii Apostolici in
Provinciam Foquien missus Ecclesiam Si-
nensem turbis, Romam vero sinistris opinio-
nibus implevit. Ceterum Pontifex huic
 ac reliquis in Imperio Sinarum Vica-
 riis Apostolicis Jubilæi diploma ibidem
 promulgandum hoc anno die decima
 quinta Maij transmisit. Denique qua-
 tuor Missionarios ex Ord. S. Dominici
 Aspahamum proficiscentes Persarum
 Regi, & Nahabiero Nationis Armeno-
 rum Patriarchæ impensius commenda-
 bat, simulque Nubiæ Regem ad am-
 plectendam fidem Catholicam horta-
 tus,

Sæc. XVII. tus, duos Missionarios eo fine ad ipsum
 A. C. 1701. ablegatos benigne excipi rogabat, pro-
 meritisque laudibus efferebat pietatem
 ac Zelum Cardinalis a Colonitz, qui
 plurimorum fidelium Byzantii apud
 Turcas captivorum redemptionem offi-
 ciis & pecuniis procurabat.

§. CXXVI.

*Idem Pontifex immunitatis Ecclesia-
 sticæ vindex acerrimus.*

*Epist. &
 Brev. Cle-
 mens XI.
 pag. 30.*

Inter alia præclare gesta, quibus Cle-
 mens Papa sui Pontificatus auspicia
 decorabat, haud silentio prætereun-
 dum est invictum ipsius studium, quo
 læsam Immunitatem Ecclesiasticam vin-
 dicare nitebatur: cum enim Parochi,
 alique Ecclesiastici a sæcularibus Leo-
 diensis Urbis Ordinibus graviter vexa-
 rentur, suisque privilegiis ac præroga-
 tivis exuerentur. Pontifex hoc anno
 die decima quinta Januarii querulas
 has literas ad Josephum Clementem
 Electorem, ac Leodiensem Episcopum
 dedit: „Non satis explicare possumus
 „magnitudinem doloris nostri, ubi ad-
 „monente Nos officii debito mentis
 „oculos convertimus ad vexationes gra-
 „ves utique ac diuturnas, quas nulla
 „Ecclesiasticæ immunitatis ratione ha-
 „bita, sed ea prorsus despecta, ac sæpe
 „sæ-

„ſæpius violata a ſtatibus ſeu Ordini-
 „bus laicalibus Civitatis Leodiensis Sæc. XVII.
A.C. 1701.
 „perpeſſus eſt multis abhinc annis Cle-
 „rus ſecundarius ejusdem Civitatis,
 „qui ſane Clerus præter illam, quam
 „ſingulis Eccleſiaſticis cum Univerſita-
 „tibus tum Perſonis Apoſtolica Sedes
 „impertitur opem atque tutelam, ſpe-
 „ciali quoque jure ob ſingularem in
 „ipſam Sedem reverentiam foveri ab
 „Eadem ſemper promeruit. Cum ita-
 „que nihil tam enixe optemus, quam
 „ut mala hujusmodi, atque ſcandala
 „e medio tollantur, & juſta hæc ama-
 „ritudinis cauſſa ab animo noſtro re-
 „moveatur, ita ut a dura neceſſitate
 „provehendi ulterius cogitationes no-
 „ſtras liberemus, a te, quo majori
 „poſſumus ſtudio, expetimus, ut Dei
 „honorem in Sacerdotali Ordine Ze-
 „lari velis, & pro ea, qua apud eos-
 „dem ſtatus & Ordines, dignitate præ-
 „ſtas, & auctoritate polles, ſedulo cu-
 „res, & omnino efficias, ut præfatae
 „diſſenſiones ita componantur, ut ſarta
 „tectæ ſerventur Eccleſiaſticæ Immuni-
 „tatis jurn, & idem Clerus iisdem
 „privilegiis, atque prærogativis frui
 „tandem poſſit, quæ Sacrorum Cano-
 „num diſpoſitioni, & concordiiis inter
 „easdem Partes initis, ac inconcuſſe
 „pridem cuſtoditis innituntur, ac de-
 „mum,

Sæc. XVII. „mum, ut pristinam pacem & tran-
A.C. 1701. „quillitatem (Te firmiter rem urgente)
 „assequatur. Nihil fane æquitati ac
 „pietati tuæ magis consonum, nihil
 „aptius ad conciliandam Tibi magis,
 „magisque benevolentiam nostram, ni-
 „hil vero (quod præcipuum est) gra-
 „tius Deo præstare poteris, quam Ec-
 „clesiæ jura tueri, & sicubi læsa fuerint,
 „integritati suæ restituere &c.

Cum autem a Mechliniensi Senatu
 in Belgio pariter multa adversus im-
 munitatem Ecclesiasticam & Episcopa-
 lem dignitatem fuissent attentata, Pon-
 tificex die prima Maij ad Philippum Hi-
 spaniarum Regem hæc perscripsit: „Non
 „verbis explicare possumus intimum
 „dolorem, quo afficimur, ubi perpen-
 „dimus, quod ea, quæ in Belgio a Ma-
 „gno Consilio Mechliniensi contra Im-
 „munitatem Ecclesiasticam manifesta
 „illius violatione, nec sine Episcopalis
 „dignitatis contemptu attentata fue-
 „runt, debita adhuc, & congrua re-
 „paratione indigeant, non obstantibus
 „enixis, ac sæpe sæpius nostro nomine
 „iteratis Venerabilis Fratris Francisci
 „Archiepiscopi Parisiensis, Nuntii a-
 „pud Te nostri hac super re petitioni-
 „bus. Admonet itaque nos Pontificii
 „muneris ratio, qua Ecclesiæ juribus
 „adesse omnino tenemur, his literis a
 „pie-

„pietate ac æquitate tua sedulo ex-
 „petere, ut sarciri quamprimum per
 „eos, qui talia ausi sunt, læsam tanto
 „fidelium scandalo, præfatam immu-
 „nitatem ita mandes, ut executio diu-
 „tius non protrahatur &c.

Quoniam vero Lovaniensis Magi-
 stratus hujus Urbis Universitatem, etsi
 Sedi Apostolicæ immediate subjecta
 esset, visitare, aliosque jurisdictionis
 actus exercere præsumeret, hinc Pon-
 tificex die tertia Decembris Rectori, ce-
 terisque hujus Universitatis Ministris,
 etiam sub anathematis pœna injunxit,
 ne aliquam visitationem non prove-
 nientem a Sede Apostolica, aut alium
 quemcunque actum, quo autoritas,
 juraque præfatæ Sedis læderentur, ad-
 mittant, ac propterea hucusque acta,
 vel imposterum agenda omnino nulla
 fore declaravit.

§. CXXVII.

*Mechliniensis Archiepiscopi sententia
 contra Petrum Hammé.*

Cum Jansenii fautores insuperhabitis
 Pontificum, Regis & Mechliniensis
 Archiepiscopi decretis totum Belgium
 seditiosus, ac Janseniano veneno turgi-
 dis libellis turbare pergerent, Hum-
 bertus Mechliniensis Archiepiscopus in-
 Hist. Eccles. Tom. LXVI. Y, y tole-

*Caus. Quest.
 pag. 7.*

Sæc. XVII. tolerandam illorum calamorum audacia-
A. C. 1701. ciam compescere toto studio adlabora-
 bat: Accusabatur inter alios Petrus de Hamme Oratorii Berulliani Sacerdos, quod Quesnelli, aliorumque huius furfuris scriptorum libros divenderet, ac in vulgus spargeret; culpam suam equidem fatebatur, nec tamen animum ad meliora consilia applicuit; quocirca Archiepiscopus illum acriter reprehendit, eumque per Congregationis Superiores serio admoneri curavit, ut tandem a tam noxio commercio cum Viris de novitate suspectis abstineret; cum autem Petrus indies in pejora rueret, ut, quem Superiorum monita non revocabat, nec exempla retrahebant domestica, castigationis medicina compelleret, Archiepiscopus eum in Palatio Archiepiscopali custodiæ dari iussit, ac die vigesima nona Octobris Bruxellis contra eum hanc pronuntiavit sententiam: „Visis actis, confessionibus „a reo factis, ejusque responsione, qua „declaravit se nolle ulterius procedere, „sefe denuo submittere discretioni nostræ, omnibusque mature consideratis, & perpensis, Christi nomine invocato, plurium Theologorum & Jurisperitorum Consilio & assensu ius dicentes, dicimus, decernimus, & declaramus, ex dictis actis constare, „quod

Sæc. XVII.

A. C. 1701.

„quod reus jam plurimis annis labora-
 „verit, & etiamnum laboret publica
 „fama in Oratorio, quod sit divendi-
 „tor & distributor libellorum & libro-
 „rum non rite approbatorum, & vendi-
 „prohibitorum; quod varios variis ex
 „hujusmodi libris vendiderit, etiam
 „suis Novitiis, dum a quinquennio esset
 „Lovanii Novitiorum Magister: super
 „quibus excessibus tam per Nos,
 „quam per superiores suos Oratorii fuit
 „monitus, sicut & iterum eum moneri
 „resolutum fuit in Comitibus trimestra-
 „libus præpositi & assistentium habitis
 „in hoc oppido 25. Maij 1700. postquam
 „taliū librorum distributio, & diven-
 „ditio sæpius fuisset ipsi inhibita: Qui-
 „bus non obstantibus non cessavit reus
 „dicta fama laborare, neque a diven-
 „dicatione prædictorum librorum absti-
 „nuit, usque adeo, ut R. P. Præposi-
 „tus dicti Oratorii adactus fuerit ipsum
 „curare moneri per literas in data 13.
 „mensis currentis, & ipsi inhiberi sub
 „pœna dimissionis ex Oratorio, ne im-
 „posterum libros prohibitos vel sine ap-
 „probatione impressos, vel summo Pon-
 „tifici, vel nobis, vel Episcopis inju-
 „rios, daret, venderet, vel distribue-
 „ret, prout 14. Ejusdem Mensis vir-
 „tute dictarum literarum coram duo-
 „bus testibus monitus fuit, & ipsi sub
 „Yy 2 „dicta

Sæc. XVII. „dicta pœna inhibita dicta datio, ven- „ditio, & distributio, insuper quod
A. C. 1701. „reus jam recenter Antverpiæ & Bru- „xellis vendiderit usque ad 12. exem- „plaria libelli cujusdam, cui titulus: *Confidentia Christiana quatuor immotis prin- cipiis innixa, ex quibus præcipue verita- tes ad hominum salutem spectantes necessario sequuntur*, continentis doctrinam a sum- „mis Pontificibus damnatam uti im- „piam, blasphemam & hæreticam. Quare „condemnamus reum, ut coram nobis „emittat professionem fidei a Pio IV. „præscriptam, & juret & subscribat For- „mulario Alexandri VII. circa V. Pro- „positiones famosas Jansenii, & suspen- „dimus reum a voto activo & passivo „in Congregatione Oratorii, revocan- „tes facultates accipiendi fidelium con- „fessiones, & prædicandi verbum Dei, „ipsi a Nobis aut a prædecessoribus No- „stris concessas, etiam ipsi inhibentes „catechizare, & mandantes, ut rema- „neat ad biennium in illa domo Ora- „torii, ad quam a Superioribus suis est „mittendus: Injungimus præterea reo, „ut omnia exemplaria dicti libelli, cui „titulus: *Confidentia Christiana*, quæ a- „pud ipsum fuere, colligat, & ad Nos „deferat, necnon manuscripta, de qui- „bus in libello conventionali, juxta „obligationem suam factam in re- „spon-

„sponsione sua personali 26. Mensis cur- Sæc. XVII.
 „rentis: utque pariter ad Nos deferat A. C. 1701.
 „libros, quos die 20. currentis curavit
 „auferri ex domo Oratorii hujus op-
 „pidi, condemnantes reum in expen-
 „sas hujus ad taxam nostram. Ita in
 „his scriptis sententiantes &c.,

Hæc sententia Quesnello adhæren-
 tibus summum incussit timorem, eo
 potissimum nomine, quod Archiepi-
 scopum hanc causam ad ipsum Regem
 detulisse, ejusque opem implorasse haud
 ignorarent: vehementer autem captivo
 indignabantur, quod crimen suum fas-
 sus esset, unde hujus factionis quidam
 Lovaniensis Doctor, qui se ficto nomi-
 ne Evodium dicebat, die nona No-
 vembris ad Quesnelli secretarium hæc
 perscripsit: *Postquam penitus intellexi*
causam Domini Van Hamm, suspendi
um a numero Confessorum ob duas caus-
as 1. quia tam stupide ad primam inter-
rogationem fassus est crimen, quod probari
oportebat, nec forte poterat 2. quia per
libellum, nescio quem, ultro sibi & te-
mere persecutionem accersivit, quales olim
non computabantur inter Martyres, etsi
suo sanguine madidi quomodo se
habet causa captivi? condoleo optimo ma-
culo valde Zeloso pro S. Cornelio Janse-
nio, & ejus Athletis & cucullato cive Rot-
terdamensi scilicet Gerberonio.

Yy 3 §. CXXVIII.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CXXVIII.

Conjuratio Hungarorum contra Cæsarem detecta.

*Hode Hist. de
Louis XIV.
l. 53. p. 328.
Esprit des
Cours de
l'Europ.*

Iniquissimo prorsus tempore in Hungaria contra Cæsarem, totamque Augustissimam ejus Familiam conjuratio conflata est. Franciscus Ragotsius expugnata arce Mongatsiana aliquamdiu Viennæ liberaliter habitus nullam perversi consilii suspicionem de se præbebat: Tanta etiam apud Imperatricem gratia valebat, ut ejus patrocinio confusus, potissimam suorum bonorum, quæ ob nuperam Patris sui rebellionem fisco fuere addicta, partem sibi restitui peteret: Attamen sub idem ferme tempus (Deo Cæsaris incolumitati invigilante) feliciter in semine adhuc detecta est conjuratio, qua Ragotsius totam masculam Austriacæ Domus stirpem exscindere molitus, secretum fœdus cum Themesvariensi Bassa inivit, eumque instigavit, ut quamprimum rebelles in Hungaria arma sumpserint, ipse militum suppetiis præsto esset: Insuper Ragotsius Longuevallium Tribunalum tertio itinere in Franciam ablegavit, eo fine, ut pro conjuratis pecuniarum subsidia a Rege obtineret: Verum hic ipse Tribunus, aut facinoris im-

Sæc. XVII.

A. C. 1701.

immanitate territus, aut suæ salutis metuens, totam conjurationis seriem Cæsari manifestavit, quapropter Ragotsius, Syrmajus & Vajus die vigesima nona Maij per Comitem Solarium capti detinebantur, tempestive autem Peretschinus fuga elapsus est, mox igitur in reliquos Oettinganus Comes Aulici Senatus Præses judicii acta instruere jussus est. Interim vero Ragotsius ad arcem Neostadiensem captus, abducebatur, ubi tamen Equestris legionis Centurionem nomine Lehmanum, cujus fidei & custodiæ traditus fuerat, auro, amplisque promissis tam dextere sibi demeritus est, ut hic omnem evadendi occasionem, opportunitatemque capto faceret: Præstituta igitur die septima Novembris Ragotsius Urbis Gubernatorem, & satellitem Præfectos lauto excepit convivio, quo nondum absoluto, corporis necessitatem obtendens, de cænaculo exivit, ac militarem Equitis vestem indutus, consenso, quem jam ante arcis fores paratum habebat, equo aufugit, famuloque itineris probe conscio stipatus, in Poloniam contendit: Duæ a fuga horæ effluxerant, cum primum Gubernator, ceterique Ragotsium evasisse comperirent: Insequuntur fugientem satellites; ast incassum omnia, de Ragotsio nil repertum erat,

Y y 4

præ-

Sæc. XVII. præter tres epistolas in carcere relictas
 A. C. 1701, atque ad Cæsarem, Augustam, & Ro-
 manorum Regem scriptas, quibus præ-
 texta Nationis Hungaricæ oppressione
 fugam suam excusare, & præterita cri-
 mina pluribus diluere nitebatur: ni-
 hilominus per integros quatuor Menses
 discussa ejus caussa, capitis infami ju-
 dicio condemnatus est, cunctisque il-
 lius bonis ærario addictis, decem, qui
 vivum, & sex florenorum millium præ-
 tium ei, qui mortuum Judicibus siste-
 ret, constitutum est: Ejus vero uxor
 & Filius Vienna exire prohibiti sunt,
 ut saltem horum obsidum, pignorum-
 que amore Ragotsius a seditiosis moti-
 bus retentus Cæsaris clementiam im-
 ploraret. Verum hic in Polonia usque
 ad tertium hujus sæculi annum deli-
 tuit, quo Hungari, instigantibus, ut
 creditum est, Gallis, aperta seditione,
 sumptisque armis eum vindicare ag-
 grediebantur: interim Lehmanus fugæ
 complex ac promotor Neostadii deten-
 tus, suam perfidiam capitis poena eluit.

§. CXXIX.

*Arelatensis, atque Aquensis Præsu-
 lum controversiæ cum Regu-
 laribus.*

Eodem

Eodem anno, quo Clemens XI. Papa Sæc. XVII.
A.C. 1701.
Carolus Thomam de Tournon An-
tiochenum Patriarcham & Orientalium
Missionum Visitatorem Apostolicum po-
testate Legati a latere pro componen-
dis Missionariorum dissidiis ad Sinense
Imperium ablegabat, Atrebatensis Epi-
scopus in Francia cunctis suæ Diæcesis
Jesuitis Verbum Dei prædicandi, ac fi-
delium confessiones excipiendi faculta-
tem ademit, quamdiu æquivocationum
& restrictionum mentalium usum reji-
cere recusaturi essent. Præterea Da-
niel Aquensis Archiepiscopus cunctos
suæ Provinciæ Religiosos molesta lite
jam anno priori laceßiverat; quippe
omnes Regularium Ecclesias, Sacella
& choros Mense Octobri lustrare ag-
grediebatur: obstabant tamen Regula-
res, suas exemptiones & privilegia op-
ponentes: inde vero ira motus Archi-
episcopus Regularium Ecclesiis edictum
affigi iussit, quo interdictum, ne Di-
vina ibidem fierent: insuper in recu-
santes Religiosos censuris Ecclesiasticis
animadvertit: Hi ergo omnis opis &
consilii inopes ad Sedem Apostolicam
querelas suas deferunt, supplices, ut
ab hac molestia exonerati deinceps li-
bere suis privilegiis, ac exemptionis
gratia frui permetterentur: nec eorum
precibus deerat Pontifex, qui hoc anno

*Gottfrid.
Hist. Chron.
cont. l. 14.
pag. 569.
Epistol.
Clem. XI.*

Y y 5

di:

Sæc. XVII. die decima quarta Junii Archiepiscopo
A. C. 1701. præcepit, ut interdictum removeret,
 accensuras aboleret: hancque in rem ad
 eum has dedit literas: „Egerunt apud
 „nos enixis precibus Dilecti Filii Reli-
 „giosi Superiores infracriptorum Or-
 „dinum, videlicet, Servorum B. M. V.
 „Minorum Conventualium, Eremita-
 „rum S. Augustini, Carmelitarum, Mi-
 „norum ac Recollectorum istius Ci-
 „vitatis, ac ejusdem Suburbiorum,
 „necnon Priorissæ ac Moniales S. Bar-
 „tholomæi Ord. S. Dominici & S. Claræ
 „Ordinis S. Francisci, quibus omnibus
 „Professores Ordinis FF. Prædicatorum
 „pro eorum jure etiam adhæserunt,
 „appellantes, ac respective reclaman-
 „tes adversus ordinariam, Pastoralem
 „que visitationem, quam Fraternitas
 „tua peragere sategit Mense Octobri
 „proxime præterito tam Ecclesiarum,
 „Capellarum, Chori, Vasorum Sacro-
 „rum, quam aliorum in eis existentium,
 „assertis privilegiis atque exemptioni-
 „bus præfatorum Regularium, etiam
 „Apostolicarum Constitutionum & Con-
 „ciliorum Generalium auctoritate mu-
 „nitis minime attentis, quatenus man-
 „daremus aboleri censuras, ac inter-
 „dictum removeri ob hujusmodi visi-
 „tationis recusationem inflictas, ac in
 „eorum Ecclesiis respective appositum a
 „Fra

„Fraternitate tua, eaque omnia irrita,
 „ac inania esse declararemus. Nos
 „itaque rei gravitatem expedientes,
 „ac merito solliciti, ne occasione hu-
 „jusmodi Ecclesiasticarum poenarum
 „ullum Divino cultui ac spirituali istius
 „Populi salutis detrimentum inferatur,
 „aut alia scandala suboriantur, his om-
 „nibus provide occurrendum esse, du-
 „ximus: Te tamen prius admonito,
 „quam super ea re quicquam definitive
 „statuamus. Interim vero præfatas
 „censuras, memoratumque interdictum
 „per quatuor Menses a die prima pro-
 „xime venturi Mensis Julii inchoandos,
 „cum reincidentia tamen post illos e-
 „lapsos, suspendimus. Quamobrem
 „Pastoralis Tui Zeli ac vigilantiae erit
 „non tam censurarum & interdicti infli-
 „ctarum, & respective appositi suspensio-
 „nem executioni statim demandare,
 „quam distincte intra eundem terminum
 „Nos de omnibus, quæ ad eandem
 „controversiam pertinent, instruere,
 „ut rationibus ab utraque parte dedu-
 „cendis mature pensatis, illud, quod
 „æquitati consonum judicabimus, cum
 „Domino decernere valeamus &c.

Sæc. XVII.

A.C. 1701.

§. CXXX.

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

§. CXXX.

Savi Mellinii Cardinalis obitus.

Vitæ Card.
t. I. p. 13.
Mercur.
Hist.

Annus hujus sæculi primum Savus Mellinius Cardinalis vitæ suæ postremum habuit. Erat is patria Romanus, nobili ac pervetusto genere natus: Adolescens emenso literarum studio sacræ sese militiæ dicabat, suorumque fautorum ope ab Alexandro VII. & Clemente IX. summis Pontificibus variis honorabatur officiis, quibus summa cum laude perfunctus, sibi viam ad altiora aperuit: primo enim Congregationi de bono regimine aggregatus, postea a Clemente X. Cæsareensis Archiepiscopus in Hispaniam decernebatur, ubi per plures annos Pontificiana legationem obibat, & non modo Papæ, sed & Caroli Regis expectationi plene satisfecit, quamvis Apostolica libertate sese Regio opposuisset edicto, quo immunitati Ecclesiasticæ derogatum, & Principum Legatis consueta subtrahebantur privilegia: Postea ab Innocentio XI. Romana Purpura decoratus, primo Urbevetanum, postea Nepitanum Episcopatum obtinuit, ac demum Romam reversus, in tribus comitiis in summum Pontificem a nonnullis expetebatur: Prævalente

lente tamen adversantium numero, ac Sæc. XVII.
A. C. 1701.
 præmatura morte omnem spem inter-
 cidente laborum præmia nonnisi in cæ-
 lis præstolari poterat; decessit enim
 Romæ die decima Februarii annos
 duntaxat natus quinquaginta sex. Ce-
 terum hic Cardinalis ingenii acie, e-
 loquentia, magnanimitate, raroque
 cunctis inserviendi studio eminuit, no-
 tatur tamen, quod ferme ad prodiga-
 litatem liberalis ac magnificus ære a-
 lieno plurimum se obligarit, hunc ta-
 men nævum moderata ac composita
 vivendi ratione postea emendavit.

§. CXXXI.

*Petri Matthæi Petrucii Cardinalis
decessus.*

Obiit hoc quoque anno Petrus Mat-
 thæus Petrucius Cardinalis in op-
 pido Æsii natus. Hic a nobilibus suis
 Parentibus ingenue educatus eos in
 virtutis ac literarum palestra in Mace-
 ratensi Universitate progressus fecit,
 ut in utriusque juris facultate Docto-
 ris honore auctus omnibus morum pro-
 bitate atque eruditione admirationi
 esset: Paulopost liberioris vitæ aura
 infectus, nomini suo haud exigua la-
 bem inferebat, iterato autem a Car-
 dinale Alderano Cibo Episcopo suo
 acri-

*Arnald.
Hist. Theol.
Myst. p. 348.
Briet. Cont.
Annal'
pag. 107.*

Sæc. XVII. acriter reprehensus, brevi pristinam
A.C. 1701. virtutum femitam repetiit, & Cleri-
 cale institutum amplexatus, sacris
 commentationibus, atque austerioris
 vitæ exercitiis totum sese impendit.
 Anno ætatis suæ vigesimo quinto sese
 Oratorii Patribus adjunxit, ac Sacer-
 dotio initiatus, in prædicando Dei
 Verbo, & confessionibus fidelium ex-
 cipiendis assiduus erat, nec unquam a
 sacra hac exercitatione quicquam re-
 misit, etsi in supremum Congregationis
 Præpositum evectus fuisset. Nonnisi
 invitatus, ac importunis aliorum præ-
 cibus expugnatus acceptavit Ælien-
 sem Episcopatum, quem ei Cardinalis
 Cibo cessit, ac Innocentius XI. contu-
 lit: Hujus dignitatis incrementum ad
 augenda pietatis opera Petrucium in-
 citabat, cunctos igitur suæ Ecclesiæ
 proventus in pauperes distribuit, Cle-
 rum suum ad severioris disciplinæ re-
 gulas revocavit, & populum exemplo
 & sermone ad meliorem frugem re-
 duxit: tot meritorum fama excitatus
 Pontifex, Petrucium Cardinalium Col-
 legio adscripsit; quin tamen ejus æ-
 muli a vexando Petrucio tanti honoris
 splendore absterrentur; cum enim
 eo tempore incauti Mystagogi multa
 de interna animæ quiete sub orationis
 sublimioris obtentu jactarent, ac Pe-
 trucius

trucius Molinosii libros sedulo pervol-
 veret, palam *Quietista* habitus veluti
 Molinosii Timotheus traducebatur:
 Acuebatur convitiantium audacia,
 dum Petruccius varios Theologiæ con-
 templativæ tractatus, atque asceticas
 epistolas vulgaverat: quocirca secreto,
 ut Purpuræ jam obtentæ parceretur,
 coram Inquisitionis Tribunali compa-
 rere jussus est, ejusque scripta rigido
 examini subjecta, quorum octo demum
 die quinta Februarii anno præteriti sæ-
 culi octogesimo octavo Sacræ Inquisi-
 tionis decreto confixa fuere, ne peri-
 culosæ devotionis prætextu rudibus
 offensionibus essent. Petrucius vero ite-
 rato ad idem Tribunal vocatur: suam
 vero orthodoxiam tam validis vindica-
 bat rationibus, ut, quoniam ipsemet li-
 bros suos damnasset, eosque flammis
 addici petiisset, ab omni noxa absolu-
 tus ad Episcopatum suum redire per-
 missus esset. Postquam vero rubrum
 Gallerum a Papa obtenturus, Romam
 venerat, rursus Quietismi infimulatus,
 vanis dogmatibus suis renuntiare,
 ac Romæ sub Curiae inspectione
 tamdiu vivere cogeatur, donec ab
 Innocentio XII. Anno Christi millesimo
 sexcentesimo nonagesimo quarto ad Epi-
 scopatum suum reverti permissus esset,
 quo etiam contendens, ac biennio post
 dimissa

Sæc. XVII.
 A.C. 1701.

Sæc. XVII. dimissa hac Ecclesia, sibi soli vacatus
 A. C. 1701. rus, Monte-Falconem secessit, ubi e-
 tiam die quinta Julii in Domino ob-
 dormivit anno ætatis suæ sexagesimo
 quinto.

§. CXXXII.

Principum atque illustrium fata.

Briet. An-
 nal. cont.
 pag. 1004.
 Hode Hist.
 de Louis
 XIV. l. 54.
 pag. 332.
 Rapin Thoi-
 ras t. II.
 pag. 427.

Primordia hujus anni vitæ suæ po-
 strema habuit Romæ Honoratus
 Grimaldus Moncæi Princeps, ac Fran-
 ciæ Regis apud Pontificem Orator, qui
 post brevem aliquot dierum ægritudi-
 nem die secunda Januarii obiit: Mortis
 causam referunt ad immodicam animi
 anxietatem & fastidium, cum enim
 Marchio Vaini non ita pridem ab In-
 nocentio XII. Principis dignitate, & a
 Ludovico Galliarum Rege Equestris
 Ordinis Torque donatus, milites mili-
 tari tympano ad consuetas vigilias vo-
 catos per vicum suo Palatio contiguum
 pertransire primo minis postea vi pro-
 hiberet, ab armatis militibus tanquam
 supremæ ac publicæ potestati rebellis
 ad carcerem raptabatur: Hujus recens
 cocti Principis causam ac patrocinium
 Franciæ Regis nomine in se suscepit
 Moncæjus Orator: Ast Ludovicus Rex
 Cardinalium tum in Conclavi congreg-
 atorū querelis deferens, Oratoris
 sui

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

fui protectionem sibi minus probari re-
scripsit: inde vero Moncæjus tanto a-
nimi mærore afficiebatur, ut fastidio
consumptus intra paucos dies decederet.
Die autem nona Junii Philippus Aurelianensis Dux unicus Ludovici XIV.
Regis Frater in Pago S. Clodulphi prope Parisios post diuturnam infirmitatem Parisiis obiit annos natus sexaginta & unum. Princeps erat placidis omnino moribus, atque ab Anna Austriaca Matre sua submissionem erga Fratrem suum edoctus, ad nova molienda adduci non potuit, etsi ob denegatam Occidaniæ administrationem vehementer offensus esset: Reclamabat tamen adversus suppositum Caroli II. Hispaniæ Regis testamentum, jura sanguinis obtendens, quo ab Anna Regina Ludovici XIII. Conjuge ortum duxerat, hisque successionem niti, non ultima defuncti Possessoris voluntate afferebat. Ibidem quoque die decima sexta Septembris in Pago S. Germani in Laya Jacobus II. Angliæ Rex anno ætatis suæ sexagesimo octavo decessit: Morti proximus præprimis Jacobo Walliæ Principi Filio suo impense commendabat, ne se ulla spe, regni etiam oblatis, a vera & Catholica religione abduci pateretur: veniam quoque ac plenæ reconciliationis signa de-

Hist. Eccles. Tom. LXVI.

Zz

dit

Sæc. XVII. dit Auriaco Principi Genero suo, Ba-
A. C. 1701. tavis, ceterisque, qui ejus exauctora-
tionis vel Auctores, vel complices e-
rant. Vitam duxerat Jacobus plerum-
que adversantis fortunæ calamitatibus
exercitam, Puritanis præcipue exosus,
eoquod Catholicam fidem, quam pu-
blice regnante adhuc Fratre suo, pro-
fitebatur, in Angliam revocare conatus
esset, & propter patrias leges ac privi-
legia violasse infimulatus, per summam
perfidiam Regno ac folio detrusus, in
Franciam unacum uxore & filio pro fide
exul profugere compulsus est, ubi in-
ter varios recuperandi Regni conatus
consenescens ad cæleste Regnum, at-
que immortalis coronæ præmium, uti
propter consummatam ejus pietatem
credere fas est, transferebatur: Corpus
suum in Ecclesia Parisiensis Monasterii
Benedictinorum patria Anglorum tu-
mulari præcepit, adjecto simplici hoc
epitaphio: *Hic jacet Jacobus II. Bri-
tannicæ Majoris Rex:* Post illius mortem
Jacobus III. Walliæ Princeps Angliæ
Rex nominari voluit, talemque non
modo Franciæ Rex fremente Anglia
declaravit, sed etiam Anglorum non-
nulli per Urbem equitantes eundem
publico præconio Regem salutarunt,
qui tamen ab emissis Reginæ copiis
non modo fugati, sed & verberibus ac
car-

carcere mulctati sunt. Præterea Viennæ die tertia Augusti novem Mensium Princeps Archidux Josephus Leopoldus Josephi I. Filius unica Augustissimæ Domus spes in ferale tumulum decidit, non sine ingenti totius Aulæ Cæsareæ luctu, quem tamen nonnihil temperabat Maria Amalia die vigesimo secundo Octobris Romanorum Regi nata: Insuper mortuus est, Ernestus Comes de Trautson Viennensis Episcopus, & die decima nona Martii Carolus Josephus unicus Ludovici Badensis Marchionis Filius, die decima octava Aprilis Henricus Nassoviæ Princeps, & vigesima secunda ejusdem Mensis Adolphus Joannes II. Bipontinus Dux, die septima Junii Ferdinandus Guilielmus, & secunda Octobris Fridericus Wirtembergico-Neostadiani Duces decessere: Denique hoc anno ultimus Comitum Tecklenburgicorum, necnon Lubomirskius Princeps Magnus Poloniæ Marefcallus morte extincti sunt.

Sæc. XV. I.
A. C. 1701.

Vid. supra
pag. 582.

§. CXXXIII.

Diversa Clementis XI. Decreta.

Præter Bullam, qua Clemens XI. Pa- Bull. magn.
pa die vigesima quinta Februarii Const. Clem.
pro impetrando salutari sanctæ Eccle- XI. p. 4.
siæ Catholicæ regimine jubilæum uni-

Z z 2

versale

Sæc. XVII A. C. 1701. versale indixit, insuper Bullam Cænæ innovavit, variaque privilegia nonnullis familiaribus suis pro more concessit. Exstat quoque ejus Constitutio, qua belli flammis Italiæ impendentibus, indulgentias plenarias Christi fidelibus Italiæ & Insularum adjacentium die vigesima nona Julii indulgit, si imploraverint Dei opem pro pace inter Principes Christianos obtinenda. Præterea immunitatis privilegium in exterorum Legatorum Palatiis penitus abrogavit: Die autem decima sexta Aprilis annuit Pontifex, ut possit Officium S. Petri de Alcantara pro universali Ecclesia celebrari sub ritu duplici de præcepto: denique die decima quarta Novembris Beneventanis Canonicis perpetuo concessit usum Mitræ tam in quibusvis functionibus Ecclesiasticis, quam in eorum insigniis: confirmavit etiam decretum, quo conceditur, ut Officium cum Missa de B. Augustino Dalmata Episcopo Zagabriensi & Lucarino in hisce Diæcesibus & toto Ordine FF. Præd. celebretur.

§. CXXXIV.

*Diversæ Sacrarum Congregationum
decisiones.*

Inter

Inter plures Sacrarum Congregationum Constitutiones seligimus sequentes, & quidem a Sacra Rituum Congregatione die vigesima secunda Januarii ad dubia per Patrem Juvenalem Visitationem Generalem Congregationis Carmalduensium Montis Coronæ responsum, quod in Quadragesimæ, Adventus, & Vigiliarum temporibus occurrente aliquo festo duplici vel semiduplici non liceat post Primam celebrare Missam feriarum prædictarum, sed servandæ sint Rubricæ, nec in die Commemorationis fidelium possit celebrari Missa solemnis de *Requiem* post Primam, nec Matutinum defunctorum valeat recitari post Completorium in Choro in die SS. omnium, minus vero publica benedictio Cinerum fieri possit post tertiam: nec liceat non habentibus usum Pluvialis in die, & infra Octavam Corporis Christi peragere processionem cum SS. Sacramento: Sacerdotes vero in Missa congruentius utantur cingulo lineo, quam serico, quando autem exponuntur S. Reliquiæ, ultra lampadem, debeant continuo in Altari ardere duo saltem lumina: omittatur vero thurificatio in Missa Conventuali Dierum solemnum, quæ absque cantu & Ministris celebratur. Die decima octava Junii Sacra Concilii Congregatio

Sæc. XVII.

A. C. 1701.

Decis. SS.

Congreg.

Rit. Offic.

Inquis. &c.

Sæc. XVII. tio decidit, quod Episcopus possit cen-
 A. C. 1701. furas infligere renuentibus in visitatione
exhibere libros, legata, fundationes
 &c. respondit quoque S. Rituum Con-
 gregatio die decima Septembris, quod
 si Ecclesia Cathedralis non habeat
 usum Cappæ & Rocchetti, idem usus
 non debeat concedi Ecclesiæ Collegia-
 tæ, quia incongruum est, quod Col-
 legiata nobiliori habitu suam Cathed-
 ralem antecellat: declaravit quoque
 eadem Congregatio die prima Octobris,
 quod Episcopus accedens ad Ecclesiam
 Regularem, accepto aspersorio e mani-
 bus Abbatis valeat non modo populum,
 sed & Abbatem, ejusque Canonicos
 benedicere, dummodo incedat in ha-
 bitu Prælatitio.

§. CXXXV.

*Scriptorum religione Catholicorum
 decessus, eorumque scripta.*

*Niceron de
 Vir. erud.
 vol. 21.
 p. 241.*

Ex Scriptoribus Catholicis hoc anno
 denatis celebriores sunt. I. Urba-
 nus Chevreau qui scripsit considerationes
 fortuitas, Scholam sapientis, seu cha-
 racterem virtutum & vitiorum, imagi-
 nem fortunæ, Historiam mundi, cujus
 tertia editio Anno 1717. facta est lo-
 cupletior, magisque correctæ, miscel-
 laneæ,

lanea, Chevræana & plurimas episto- Sæc. XVII.
 las. II. Ulricus Obrecht, qui evomito A. C. 1701.
 Lutheri veneno religionem Catholicam
 amplexatus edidit tractatus de vexillo
 Imperiali, & de reservato Ecclesiastico,
 Sacra Termini, dissertationes de ra-
 tione belli, sponse pacis, censu Au-
 gusti, abdicatione Caroli V. Imperato-
 ris, de Clenodiis S. Rom. Imperii, de
 legione fulminatrice Marci Antonini
 Imp. &c. Alsaticarum rerum Prodro-
 mum, Severinum de Monzambana il-
 lustratum, Apparatum Juris publici
 & Historiæ Germanicæ præter alia
 quamplurima valde utilia. III. Joan-
 nes Boursanes scripsit multa oppido
 curiosa, inter quæ celebratur ejusdem
 Æsopus Aulicus, & studia Principum.
 IV. Gottfrid de Buckisch, qui a Lu-
 theri secta ad Catholicorum castra tran-
 siens, scripsit prologomena ad Silesiti-
 cæ Ecclesiæ Historiam, Silesitica Re-
 ligionis acta nondum tamen typis e-
 dita, Historiam Genealogicam Pala-
 tino - Neoburgico - Bavaricam, & dis-
 sertationem de Regis Romanorum e-
 lectione & coronatione. V. Natalis
 Antonius Jesuita elucubravit gloriam
 Sacerdotii, septem fontes Salvatoris,
 gladium doloris Reginae Martyrum,
 Lilium inter spinas, atrium domus æ-
 ternitatis, amores Eucharisticos, tra-

Sæc. XVII. **A. C. 1701** statum de cælesti conversatione in ter-
ris a Religioso Viro instituenda, præ-
ter alia quamplurima opuscula asce-
tica, quibus pro more illius ævi Symbo-
licos præfixit titulos, ex quorum tamen
hædera an vinum vel acetum vendat-
ur, sæpe dignosci haud potest. VI.
 Joannes ab Annuntiatione Carmelita-
 rum Excalceatorum Præpositus, Gene-
 ralis scripsit præter Cursum Philosophi-
 cum etiam Theologicum seu tractatus
 de gratia habituali & actuali, de justifi-
 catione & merito, de fide, spe, Cha-
 ritate, & de Statu Religioso, de In-
 carnatione, de Sacramentis in com-
 muni, de Eucharistia & Pœnitentia,
 necnon Epistolas duas Pastorales op-
 pido eruditas, monita ad Religiosos,
 & promptuarium Carmelitanum, præ-
 ter apologiam noctis Palafoxianæ.

§. CXXXVI.

Quidam Scriptores A catholici hoc an-
no defuncti, eorum lucubra-
tiones.

Niceron t. 8.
pag. 317.

Nec hoc anno mors A catholicorum
 literatis pepercit, quorum præci-
 pui sunt. I. Henricus Basnage, qui
 tolerantiam religionum, Historiam o-
 perum literatorum, examen doctrinæ
 Jurisæi, epistolam Franciæ fidelium ad Ju-

Juræum circa vigesimam secundam Sæc. XVII.
A. C. 1701.
ejus Pastoralem epistolam, considera-
tiones in duos sermones Juræi circa
amorem proximi, an odio habendus
sit? Juræum, calumniæ & imposturæ
convictum scripsit, præter alia. II. Gre-
gorius Letti patria Bonnoniensis, per-
fidus Apostata edidit Theatrum Gal-
licum, Belgicum & Anglicum, pro-
pter quem tamen laborem exilio a Par-
lamento Anglico mulctatus est. Edidit
quoque Nepotismum Romanum, Thea-
trum Sedis Apostolicæ, Datarie &
Cancellariæ, Zelotypiam Principum
Europæorum, Stateram Politicam, in
qua omnes Romanæ Regulæ & Car-
dinalium actiones ponderantur, vitam
Sixti V. ubi tamen probe observandum,
quod Lettius a Regia Delphini Con-
juge interrogatus, an omnia in hoc
libro relata, essent vera, responderit,
elegantem concinnatam fabulam ipsa
veritate esse magis jucundam: inde
satis elucet, quo pretio vitæ Caroli V.
Cæsaris, Philippill. Hispaniæ Regis,
Elisabethæ Anglorum Reginæ, Oli-
verii Cromvelli, Pietri Gironii Ossunæ
Ducis, Donnæ Olympiæ, Ducis Va-
lentini, aliorumque operum ab infami
hoc Auctore descriptæ sint habendæ:
Variis etiam typis excudi fecit Syndica-
tum Alexandri VII. Amores Caroli

Z z 5

Gon-

Sæc. XVII. Gonzagæ, Romam plangentem, &
A. C. 1701. languentem post obitum Clementis X.
 stragem innocentium Calvinistarum, Cardinalismum S. Ecclesiæ, & alia quamplurima, in quibus nil nisi impudentissimi ac maledici calami monstra, convitia sæpissime repetita, mendacia, & calumniæ reperiuntur, orco dignissimæ. III. Joannes Breverus evulgavit metamorphosin Nebucadnezaris, judicium Solonis de Viro beato, adumbrationem Theologiæ dogmaticæ & moralis, catechismum, catenam Theologicam, duas decades axiomatum moralium, & orationes. IV. Fredericus Spanheimius prælo subjecit Historiam Jobi, exercitationes de Authore Epist. ad Hebræos, Historiam Ecclesiasticam, Chronologiam & Geographiam Sacram, orationem de prudentia Theologi, Dissertationes de duodecim Apostolis, de conversionis Paulinæ epocha, de ficta professione Petri in urbem Romam, de sensu Canonis VI. Concilii Nicæni I. de Ecclesiæ Græcæ a Romana dissensione, de ficta collatione Imperii in Carolum Magnum per Leonem III. Papam, de Papa fæmina, de ritu impositionis manuum, de ritibus Sacramentalibus in Ecclesia veteri, de novissimis circa res Sacras in Belgio diffidiis, de Ecclesiarum Politia

litia & Anglicano Episcopatu, de Scri-
pturarum origine, de personarum ac-
ceptione in Divinis, de oratione Dei
hominem indurantis præter alia quam-
plurima. V. Christianus Bræmer scri-
psit Christianum Operarium, brevitatem
vitæ humanæ, & cogitationes
circa Historiam transfigurationis Chri-
sti. VI. Ahasverus Fritschius edidit
tractatum de monopoliis, de comitiis
Imperii, consultationes juris, de nun-
dinarum jure, suspiria animæ, biblica
colloquia, exercitia pia circa Histo-
riam Passionis & resurrectionis Christi
præter Evangelicas amoris flammæ.
VII. Matthias Fridericus Reckius po-
steris reliquit Paraphrasin Chaldaï-
cam, bina capitula Alcorani cum no-
tis, Martyrologium Ecclesiæ Germa-
nicæ cum commentario, monumenta
antiqua Judaica Augustæ Vindelico-
rum reperta, Ephemerides Persarum
illustratas, & alia nonnulla. VIII.
Fridericus Calixtus, qui non modo
consensum repetitum Wittenbergensem a-
criter impugnavit, sed insuper tracta-
tum de diversis religionibus, de Chi-
lismo, de Spirituum discretione,
de immortalitate animæ & resurre-
ctione, de primitivæ Ecclesiæ aucto-
ritate, de igne purgatorio, de hæresi
&

Sæc. XVII.
A. C. 1701.

Sæc. XVII. & schismate, de creatione, de vario
A. C. 1701. hominis statu, Historiam immaculatæ
 Conceptionis B. V. M. epicrisin ad
 viam pacis, summam capitum Reli-
 gionis Christianæ, & quamplurima
 alia typis vulgavit. IX. Albrechtus
 Rotth scripsit prototypon Pietisticæ
 sectæ unacum ejus apologia, judi-
 cium de Pietistis eorumque collegiis,
 relationem de vaticiniis Weigelii, vin-
 dicem Trinitatis orthodoxæ, de am-
 bitu humani meriti & de Trini-
 tate Platonica, & plura
 alia.

BENE-